

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Ζ' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Ι' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Α'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΙΔ'

Τετάρτη 14 Φεβρουαρίου 2001 (πρωί)

Αθήνα, σήμερα στις 14 Φεβρουαρίου 2001, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.09' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑ - ΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Γεώργιο Αμπατζόγλου, Βουλευτή Περιφέρειας Αττικής, τα ακόλουθα:

Α. ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Βουλευτής Χανίων κ. **ΙΩΣΗΦ ΒΑΛΥΡΑΚΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Καντάνου Χανίων ζητεί χρηματοδότηση για την αποπεράτωση της άρδευσης στο Δημοτικό Διαμέρισμα Κακοδικίου Χανίων.

2) Ο Βουλευτής Μαγνησίας κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Πανελλήνιος Σύλλογος Γεωτεχνικών 12μηνης σύμβασης ζητεί να μετατραπεί η σχέση εργασίας των μελών του σε αορίστου χρόνου.

3) Οι Βουλευτές κύριοι **ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ** και **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΗΣ** κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Εργαζομένων Β' Νοσοκομείου ΙΚΑ Θεσ/νίκης ζητεί τη λήψη μέτρων για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση του Νοσοκομείου.

4) Οι Βουλευτές κύριοι **ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ** και **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ** κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Συμβασιούχων Ορισμένου Χρόνου Ολυμπιακής Αεροπορίας ζητεί νομοθετική ρύθμιση για άμεση πρόσληψη των μελών του χωρίς διαγωνισμό.

5) Ο Βουλευτής Λευκάδας κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Λευκάδας ζητεί την επετειακή έκδοση γραμματοσήμου για τη συμπλήρωση των 50 χρόνων από το θάνατο του Άγγελου Σικελιανού.

6) Ο Βουλευτής Καστοριάς κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Καστοριάς ζητεί τη ρύθμιση των οφειλών των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων γουνοποιίας Καστοριάς.

7) Ο Βουλευτής Αιτωλ/νίας κ. **ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΜΥΡΛΗΣ - ΛΙΑΚΑ-**

ΤΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Υπάλληλοι των Δ/νσεων Υγείας, Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλ/νίας ζητούν να τους χορηγηθεί επίδομα.

8) Ο Βουλευτής Χίου κ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΡΙΝΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία η εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία υποβάλλει προτάσεις για την κατασκευή του κωπηλατοδρομίου των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην πεδιάδα του Μαραθώνα.

9) Ο Βουλευτής Καστοριάς κ. **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γεωπόνων Νομού Καστοριάς ζητεί την υλοποίηση των Γεωργικών Προγραμμάτων που προέρχονται από το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

10) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΠΕΡΓΙΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Βασίλειος Ματσούκας, κάτοικος Προκοπίου του Νομού Εύβοιας, ζητεί την τοποθέτησή του στην Πυροσβεστική Υπηρεσία Ιστιαιάς.

11) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Ανδρέας Θεοδωράκης, οδοντίατρος ορθοδοντικός, ζητεί την επαγγελματική του αποκατάσταση στα Πολυιατρεία ΙΚΑ Πειραιά.

12) Ο Βουλευτής Κοζάνης κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΙΑΡΤΣΙΩΝΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Αχιλλέας Ντόβολης, αρχιφύλακας της ΕΛΑΣ στο Νομό Κοζάνης ζητεί την επάνοδό του στην υπηρεσία του.

13) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Εμμανουήλ Ομπέσης, ηλεκτρολόγος μηχανικός, κάτοικος Θεσ/νίκης ζητεί την υπαγωγή της περίπτωσης του στη ρύθμιση των ευνοϊκών διατάξεων του Ν. 2510/97.

14) Ο Βουλευτής Καβάλας κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΜΑΣ** κατέθεσε αναφορά με την οποία οι υπάλληλοι του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας που υπηρετούν με απόσπαση στο Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας του Νομαρχιακού Δ/τος Καβάλας ζητούν τη χορήγηση του επιδόματος των υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας.

15) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ** κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας για το πρόβλημα του οικονομικού αδιεξόδου που αντιμετωπίζει η Σχολή Ξεναγών Κρήτης.

16) Ο Βουλευτής Ηρακλείου κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ** κατέθε-

σε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με το ελλειπές προσωπικό του Πρωτοδικείου Ηρακλείου.

17) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Νικόλαος Κουτσονικολής, μετανάστης των ΗΠΑ, ζητεί την παράταση της ισχύος του άρθρου 28 παρ. 6 του Ν. 2510/97.

18) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία τα Σωματεία Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης ζητούν την επίλυση των προβλημάτων του κλάδου, όπως είναι το πρόβλημα εγκαταλελειμένων πλοίων στο Νέο Μήλο Δραπετσώνας.

19) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία οι Σύνδεσμοι Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών Επιχειρήσεων Παραμεθόριων Περιοχών Θράκης - Φλώρινας - Κιλκίς ζητούν τις ευνοϊκές ρυθμίσεις των χρεών τους.

20) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Καστέλλας Πειραιά ζητεί τη θεσμοθέτηση της χρήσης γης στην ευαίσθητη περιοχή της Καστέλλας.

21) Ο Βουλευτής Πειραιά κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΤΕΝΙΩΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Δήμος Τροιζηνίας Πειραιά ζητεί την απομάκρυνση καθηγητή από το Γυμνάσιο Γαλατά Τροιζηνίας.

22) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο κ. Λεωνίδας Κατερίνης, αντιστασιακός και διωχθείς από το καθεστώς της Δικτατορίας, ζητεί την αποκατάστασή του.

23) Ο Βουλευτής Λασιθίου κ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΡΧΙΜΑΚΗΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με τα αιτήματα των τουριστικών δήμων του Νομού Λασιθίου.

24) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΑΣΗΜΙΝΑ ΞΗΡΟΤΥΡΗ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο κ. Γλυνός Στυλιανός Α' Μηχανικός Ε.Ν. ζητεί την επίλυση ιατρικού του προβλήματος.

25) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Πανελλήνιο Σωματείο Εργαζομένων Αναποκατάστατων Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου αναφέρεται στο δικαίωμα των μελών του να εκμεταλλεύονται περίπτερα.

26) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Αντιπροσωπεία του Δημοκρατικού Κόμματος Κουρδιστάν Ιράκ, ζητεί την επίλυση αιτήματος που απασχολεί τους Κούρδους πρόσφυγες στην Ελλάδα.

27) Οι Βουλευτές κύριοι ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ και ΑΣΗΜΙΝΑ ΞΗΡΟΤΥΡΗ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗ κατέθεσαν αναφορά με την οποία οι Σύνδεσμοι Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών Επιχειρήσεων Παραμεθόριων Περιοχών Θράκης - Φλώρινας και Κιλκίς ζητούν τροποποίηση του Ν. 2789/2000 για ρυθμίσεις χρεών από δάνεια.

28) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η ΟΛΜΕ ζητεί την εφαρμογή και για τους εκπαιδευτικούς των διατάξεων του Ν. 2685/99 ώστε να υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση των αποασμένων υπαλλήλων στο εξωτερικό.

29) Οι Βουλευτές κύριοι ΑΣΗΜΙΝΑ ΞΗΡΟΤΥΡΗ - ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΡΗ και ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΦΑΖΑΝΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Κιλκίς ζητεί την τροποποίηση του Ν.

2719/2000 και να καταργηθεί η εξαίρεση του άρθρου 30 παρ. 9.

30) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Επαγγελματιών Αεροπορικής Τεχνολογίας "Ο Αετός" ζητεί την αποκατάσταση Αποστράτων Αξιωματικών της Πολεμικής Αεροπορίας που στελέχωσαν και εργάστηκαν στην ΕΑΒ.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 384/24-5-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 208/2-10-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 384/24-5-2000, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Κ. Γκιουλέκας, για τα θέματα της αρμοδιότητας μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Στο παράρτημα Ι του Π.Δ. 243/1993 (Α' 107), καθορίζονται οι υγειονομικές απαιτήσεις για τη συλλογή και τη μεταφορά ζωικών παραπροϊόντων, τα οποία προορίζονται για επεξεργασία σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις παραγωγής ζωοτροφών. Υλικά τα οποία δεν συλλέγονται και δεν επεξεργάζονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του π.δ. 243/1993 (Α' 107) και του Π.Δ. 297/1997 (Α' 213) απαγορεύεται να διατεθούν στην διατροφή των ζώων. Τέτοια υλικά μπορούν να διατεθούν για άλλους βιομηχανικούς σκοπούς, π.χ. για παρασκευή λιπασμάτων, λιπαντικών, βερνικιών, σαπώνων, κλπ.

Κατόπιν εντολής των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας προς τις αντίστοιχες υπηρεσίες της Ν.Α. Θεσσαλονίκης, για τη διεύρυνση των καταγελομένων, διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

Στο τέρμα της οδού 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη λειτουργούν 40 βυρσοδεψία και 2 εργαστήρια επεξεργασίας μη εδωδίων ζωικών λιπών.

Τα ακατέργαστα λίπη που προκύπτουν από την επεξεργασία χοιρινών δερμάτων, παραδίδονται σχεδόν στο σύνολό τους στα εν λόγω εργαστήρια, τα οποία δεν είναι εγκεκριμένα για την παραγωγή λιπών προοριζόμενων για τη διατροφή των ζώων. Τα παραγόμενα λίπη προορίζονται αποκλειστικά για βιομηχανίες σαπωνοποιίας και λιπαντικών.

Θεωρούμε ότι δεν προκύπτει λόγος ανυσηχίας για τη δημόσια υγεία.

Ο Υφυπουργός
Φ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ"

2. Στην με αριθμό 445/29-5-00 ερώτηση ΑΚΕ83 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 470/3-10-00 έγγραφο από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης και αίτησης κατάθεση εγγράφων με αριθμό 445/83/29-5-00 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Παναγιώτης Λαφαζάνης, σχετικά με την απασχόληση εργαζομένων στην Ολυμπιακή Αεροπορία μέσω Ιδιωτικών Γραφείων Εργασίας, σας γνωρίζουμε τα παρακάτω:

1. Η Ο.Α. υπαγόμενη στις διατάξεις του ν. 2190/1994 διενεργεί πάντοτε τις προσλήψεις του προσωπικού της, εποχιακού και μόνιμου (εκτός των Ιπταμένων Χειριστών) με βάση τις εκεί προβλεπόμενες διαδικασίες, μετά από εγκρίσεις των προσλήψεων με ΠΥΣ, και έχει σε καθημερινή βάση συνεργασία με το ΑΣΕΠ, το οποίο τις σχετικές οδηγίες και εντολές ακολουθεί απαρύγκλιτα.

2. Για το αναφερόμενο στην εν λόγω ερώτηση ζήτημα, δόθηκε εντολή στην Ο.Α. να διενεργηθεί εκτενής έλεγχος, ο οποίος και ξεκίνησε από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης Εργασίας της εταιρείας στις 26.6.2000. Τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτού περιέχονται στην από 17.7.2000 Έκθεση της Διεύθυνσης Επιθεώρησης, η οποία μου κοινοποιήθηκε στις 18.7.2000.

3. Η υπό εξέταση περίπτωση δεν αφορά προσλήψεις εποχιακού προσωπικού αλλά την ανάθεση συγκεκριμένου έργου στην εταιρεία ΜΗΧΑΝΟΔΙΑΤΡΗΤΙΚΗ, η οποία με δικό της προσωπικό και τεχνονομία ανέλαβε την διάτρηση στοιχείων για λογαριασμό της Διεύθυνσης Πληροφορικής της Ο.Α. καθώς και την ενίσχυση των Λογιστηρίων για την έγκαιρη κατάρτιση του Ι-

σολογισμού έτους 1998, λόγω των αναγκών που δημιουργήθηκαν από τη μαζική συνταξιοδότηση υπαλλήλων της Ο.Α. το έτος 1998. Η ανάθεση του έργου έγινε με την υπ' αριθμ. 43209/3.8.1998 παραγγελία.

4. Σύμφωνα με την ως άνω Έκθεση δεν υπάρχει απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλα στοιχεία που να προσδιορίζουν τον τρόπο και τη διαδικασία επιλογής του εξωτερικού συνεργάτη, ούτε γραπτή σύμβαση που να προβλέπει τους όρους συνεργασίας. Η αμοιβή για τη διεκπεραίωση του έργου καταβάλλεται βάσει τιμολογίου παροχής υπηρεσιών.

5. Εν όψει των ανωτέρω, ανέθεσα στις 3.8.2000 στο Σώμα Ελεγκτών- Επιθεωρητών του ΥΜΕ να προβεί σε έλεγχο για να εξακριβωθεί η πλήρης συμμόρφωση με τις εφαρμοζόμενες στην υπό εξέταση περίπτωση διατάξεις.

6. Στις 19.9.2000 μου παραδόθηκε το Πόρισμα του Σώματος Ελεγκτών- Επιθεωρητών του Υ.Μ.Ε., όπου επιβεβαιώνεται η διαπίστωση της αρχικής Έκθεσης ότι δεν υπάρχει απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου για τον τρόπο και τη διαδικασία επιλογής του εξωτερικού συνεργάτη. Επίσης επιβεβαιώνονται η μείωση των απασχολούμενων καθώς και το ότι η συνεργασία με την εταιρεία ΜΗΧΑΝΟΔΙΑΤΡΗΤΙΚΗ καλύπτει πραγματικές ανάγκες της εταιρίας. Ήδη το Πόρισμα του Σ.Ε.Ε. του Υ.Μ.Ε. διαβιβάστηκε στη Διοίκηση της Ο.Α., στην οποία έδωσα αυστηρές εντολές για την αναζήτηση και απόδοση ευθυνών σχετικά με τις παρατυπίες, που διατυπώνονται στο πόρισμα.

7. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, κατά της συνεδρίασης της 15ης Σεπτεμβρίου 2000 το Δ.Σ. της Ο.Α., αποφάσισε να καλύψει τις άμεσες λειτουργικές ανάγκες της ως άνω Διεύθυνσης με την πρόσληψη εποχιακού προσωπικού 130 ατόμων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 και την έγκριση των προ-σλήψεων με ΠΥΣ.

8. Δεδομένου ότι σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής (άρθρο 14 παρ. 2 και 6) ο Κοινοβουλευτικός Έλεγχος ασκείται από τη Βουλή σε Ολομέλεια, η προθεσμία προς απάντηση της υπόψη Α.Κ.Ε. αρχίζει από την επόμενη της ενάρξεως των εργασιών της Ολομέλειας της Βουλής, που είναι η 2/10/2000 και είναι διάρκειας 30 ημερών, λήγει δηλαδή στις 1/11/2000.

Ο Υπουργός
ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

3. Στην με αριθμό 692/12-6-00 ερώτηση ΑΕΚ 103 δόθηκε με το υπ' αριθμ. 160/2-10-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση ΑΚΕ 692/103/12.6.2000, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Ι. Παπανικολάου, σας πληροφορούμε τα εξής:

Για την επανακαταχώρηση της ΦΕΤΑΣ στον κατάλογο των Προϊόντων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) της Ε.Ε., η αρμόδια υπηρεσία της Επιτροπής της Ε.Ε. -έχει ζητήσει από όλα τα Κ. Μέλη στοιχεία και πληροφορίες προκειμένου να τεκμηριώσει τη γνησιότητά της. Η Επιτροπή, αυτήν τη χρονική περίοδο, αξιολογεί τα στοιχεία που έχει λάβει και αφού πάρει και τα στοιχεία της Πορτογαλίας σκοπεύει να προτείνει στα αρμόδια "Όργανα" την επανακαταχώρηση της ΦΕΤΑΣ ως ελληνικό τυρί Π.Ο.Π.. Σημειώνεται ότι, μέχρι της λήψης οριστικής απόφασης, με τη διαδικασία του Καν. (ΕΟΚ) 2081/92, ισχύει η εθνική προστασία ως προϊόν ΠΟΠ.

Μέσω του μέτρου 8.3 του Λειτουργικού Προγράμματος του Υπουργείου Γεωργίας του Κ.Π.Σ.Π. (1994-99) επιχορηγούνται προγράμματα προβολής και προώθησης αγροτικής προϊόντων, εφόσον αυτά εγκριθούν, μετά από αναλυτική εξέταση των σχεδίων δράσης τους και μετά τη σύμφωνη γνώμη και έγκριση από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Υπ. Γεωργίας.

Η επιχορήγηση ανέρχεται στο 75% του συνολικού κόστους του εγκριθέντος προγράμματος με συμμετοχή από 25-5% των ενδιαφερομένων.

Στα πλαίσια αυτά το Υπ. Γεωργίας μαζί με άλλα προϊόντα έ-

χει προβάλει τη φέτα σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (Πολωνία, Μόσχα, Τσεχία, Σλοβακία, Ρουμανία, Ουκρανία, Ουγγαρία, Μολδαβία, Κολωνία) σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ), Οργανισμό Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ), και άλλους φορείς.

Στα πλαίσια των Περιφερειακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.) 1994-1999 και του μέτρου "προώθηση σήμανση και ενίσχυση Γεωργικών προϊόντων ποιότητας Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε." εντάχθηκαν, με Υπουργικές αποφάσεις, 103 τυροκομεία και αφορούν κυρίως τη ΦΕΤΑ, συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού 2.227.136.00 δρχ.

Αναλυτικότερα στοιχεία του εν λόγω μέτρου περιλαμβάνονται στο συνημμένο σχετικό πίνακα.

Το συνολικό κόστος των δράσεων προβολής και προώθησης των αγροτικών προϊόντων για την 5ετία 1994-1999 στις αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού θα ξεπεράσει το 1.200.000.000 δρχ.

Με την έναρξη του ΚΠΣ ΙΙΙ για τα έτη 2000-2006 το Υπ. Γεωργίας θα προσπαθήσει να εντάξει προγράμματα προβολής και προώθησης των κυριότερων μας προϊόντων φυσικά και της φέτας.

Στα πλαίσια του Β' Κ.Π.Σ. και του σχετικού κανονισμού ενίσχυσης επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό, την βελτίωση ή και την μετεγκατάσταση των μεταποιητικών μονάδων γάλακτος, εγκρίθηκαν, με αντίστοιχες Υπουργικές αποφάσεις, 104 επενδυτικά σχέδια, σε όλη τη χώρα, συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού 42,7 δις δρχ.

Ο Υφυπουργός
Φ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ

Σημ.: Τα συνημμένα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

4. Στην με αριθμό 780/16-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 32342/28-9-00 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 780/16.6.00 του Βουλευτή κ. Σ. Χατζηγάκη, και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, σας πληροφορούμε ότι κατά την περίοδο 1996-2000 έγιναν διάφορα έργα για την προσωρινή αντιμετώπιση του προβλήματος των κατολισθήσεων στο Δημοτικό Διαμέρισμα Ροπωτού του Δήμου Πύλης Νομού Τρικάλων τόσο από την τέως Κοινότητα Ροπωτού όσο και από το νυν Δήμο Πύλης συνολικού προϋπολογισμού 29.000.000 δρχ καθώς και από το Δασαρχείο Τρικάλων της τάξεως των 150.000.000 δρχ.

Για την οριστική επίλυση όμως του προβλήματος έχουν προταθεί για ένταξη στο Γ' Κ.Π.Σ. από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων μελέτες και έργα τα οποία και θα εξετασθούν από την Περιφέρεια σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Συγκεκριμένα η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων έχει προτείνει α. δασικά και αντιχειμαρρικά έργα ύψους άνω του 1 δις δρχ στα οποία εντάσσονται και αντικατολισθητικά έργα της περιοχής Ροπωτού και β. το ειδικό έργο "Αντιμετώπιση κατολισθητικών φαινομένων Δ.Δ. Ροπωτού προϋπολογισμού δαπάνης 700 εκ. δρχ." μετά από πρόταση του Δήμου Πύλης.

Ο Υφυπουργός
Κ. ΚΑΪΣΕΡΛΗΣ

5. Στην με αριθμό 873/23-6-00 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 174/28-9-00 έγγραφο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 873/2000 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Γ. Ψαχαρόπουλο, για τα θιγόμενα σ' αυτή θέματα, σας πληροφορούμε, τα εξής:

1. Σχετικά με τα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στην ερώτηση για τα προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), επισημαίνεται ότι αυτά δεν είναι ακριβή και ότι στην χρηματοδότηση των ανέργων δεν συμμετέχει η επιχείρηση. Στην περίπτωση δε, που η ερώτηση αναφέρε-

ται στο πρόγραμμα της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, σας ενημερώνουμε ότι το 1998 δεν υπάρχουν αντίστοιχες δαπάνες.

Το κόστος για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση για τα προγράμματα ανέργων, που υλοποίησε ο ΟΑΕΔ το 1998 έχει ως εξής: 8 δις για τη Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση (ΣΕΚ), 15,8 δις για την Μαθητεία, 1 δις για τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και 1 δις για τη Σύνδεση Κατάρτισης - Απασχόλησης, δηλαδή συνολικά 26,5 δις, από τα οποία το 80% καταβλήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το 20% από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και ίδιους πόρους του ΟΑΕΔ.

2. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι για την συνολική ποιοτική αναβάθμιση των προγραμμάτων απαιτείται αρκετός χρόνος καθώς και εμπειρία, εργασία, υψηλού βαθμού οργάνωση, κοινωνική συνείδηση και συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας της επαγγελματικής κατάρτισης ως μέσου για την επαγγελματική ένταξη. Είναι τέλος αναγκαία η κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και των καταρτιζόμενων που επωφελούνται από τις εν λόγω δράσεις.

3. Κατά την περίοδο της εφαρμογής του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και ιδιαίτερα κατά την περίοδο 1998-2000 θεσμοθετήθηκαν και υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα μέτρα:

α) Δημιουργία Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης

Έργο του εν λόγω Κέντρου είναι η πιστοποίηση των δομών υλοποίησης ενεργειών Συνεχιζόμενης Κατάρτισης και παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών με αποδεκτές άτομα, που πέραν των αντικειμενικών δυσκολιών, αντιμετωπίζουν και υποκειμενικές φύσεις δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας (Α.Μ.Ε.Α. Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες, Φυλακισμένοι, Αποφυλακισμένοι, άτομα υπό καθεστώς απεξάρτησης ή απεξαρτησμένα, άτομα με θρησκευτικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών κλπ.). Η πιστοποίηση των ΚΕΚ σύμφωνα με το αρχικό πλαίσιο ολοκληρώθηκε προ 2,5 ετών.

β) Σχεδιασμός

Το Υπουργείο μας σε στενή συνεργασία με το Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΕΠΑ), το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας (ΕΙΕ), την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ), τον ΟΑΕΔ, όλα τα θεσμοθετημένα όργανα προγραμματισμού των Περιφερειών της χώρας, λαμβάνοντας επιπρόσθετα υπόψη μελέτες αναγκών της αγοράς εργασίας και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο, καθώς και τα αιτήματα των κοινωνικών εταίρων σχεδιάζει, προγραμματίζει και τελικά προκηρύσσει ενέργειες ανά Γεωγραφική Περιφέρεια της χώρας. Τον προγραμματισμό του αυτόν αποστέλλει σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας προκειμένου να ληφθεί υπόψη για να μην προκύψει επικάλυψη εθνικού και περιφερειακού σκέλους.

γ) Αξιολόγηση

Οι υποβαλλόμενες προτάσεις αξιολογούνται βάσει αντικειμενικού συστήματος με αξιολογητές ενταγμένους στο Ενιαίο Μητρώο Αξιολογητών του Υπουργείου μας, οι οποίοι έχουν τυπικά αλλά και ουσιαστικά προσόντα (επιστημονική και επαγγελματική συνάφεια με το θεματικό πεδίο στο οποίο εντάσσονται οι εν λόγω προτάσεις).

Η εν λόγω αξιολόγηση εγγυάται την ανάδειξη των καταλληλότερων αντικειμένων κατάρτισης με προοπτική επαγγελματικής αποκατάστασης και την επιλογή των καλύτερων μεθοδολογιών υλοποίησης στις οποίες εντάσσεται και η αξιολόγηση των προτεινόμενων εκπαιδευτών.

δ) Επιλεξιμότητα καταρτιζομένων και κριτήρια.

Τα γενικά χαρακτηριστικά επιλεξιμότητας των καταρτιζομένων προσδιορίζονται από το Υπουργείο μας, αλλά είναι έργο και ευθύνη των φορέων υλοποίησης να εντάξουν στις δράσεις που θα υλοποιήσουν, άτομα βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, τα οποία προσδιορίζονται και στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Θέση μας αποτελεί η ποιοτική και αποτελεσματική υλοποίηση ενεργειών, η οποία ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο από ειδική Υπηρεσία και απώτερος στόχος μας είναι ο εφοδιασμός των καταρτιζομένων με προσόντα που θα τους επιτρέψουν την επανένταξη στην αγορά εργασίας ή την επαγγελματική τους ανέλιξη.

ε) Προώθηση στην Απασχόληση

Κατά τη διάρκεια του Β' ΚΠΣ με πόρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος ευθύνης μας, δημιουργήθηκαν περίπου 160.000 νέες θέσεις εργασίας και επωφελήθηκαν περίπου 53.000 νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Μέχρι σήμερα ήταν ανέφικτη η παρακολούθηση της συνέχειας των παρεμβάσεών μας στην επαγγελματική κατάρτιση (επαγγελματική ένταξη), θα αποτελέσει όμως πρώτιστο μέλημά μας για τους μέλλοντες να επωφεληθούν από τις ενέργειες που θα ενταχθούν στο Γ' ΚΠΣ.

Θα ήταν βέβαια παράλειψη να μην αναφερθεί ότι μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας, σε εθνικό επίπεδο δημιουργήθηκαν αρκετές νέες θέσεις εργασίας με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αφενός την προώθηση στην εργασία γυναικών επιστημόνων (Νηπιαγωγοί, Βρεφονηπιοκόμοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί κλπ.) και αφετέρου διευκολύνθηκε η εργασιακή ένταξη άλλων γυναικών, αφού με τις εν λόγω δομές υποβοηθήθηκαν στην εκπλήρωση των οικογενειακών τους υποχρεώσεων.

στ) Με καινοτομικά πιλοτικά προγράμματα, που θα πολλαπλασιασθούν κατά το Γ' ΚΠΣ, επιχειρήθηκε η εκπαίδευση εκπαιδευτών και στελεχών παροχής συνοδευτικών υποστηρικτικών ενεργειών.

ζ) Στα πλαίσια της αποασυλοποίησης των ψυχικά νοσούντων (ήπιες περιπτώσεις) επιδιώχθηκε σχεδιασμός και εγκρίθηκαν ενέργειες χρηματοδότησης από Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ευθύνης μας δημιουργίας ξενώνων, εργαστηρίων και οικοτροφείων, εκπαίδευσης νεοπροσληφθέντος προσωπικού που θα χρησιμοποιηθεί στις εν λόγω δομές και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις με επωφελούμενους τα άτομα που θα αποασυλοποιηθούν.

4. Κατά το Γ' ΚΠΣ σχεδιάζονται:

α) Η δημιουργία μητρώου εκπαιδευτών και η πιστοποίησή τους.

β) Η εκπαίδευση εκπαιδευτών

γ) Η δημιουργία προδιαγραφών εκπαιδευτικών πακέτων και η πιστοποίησή τους.

δ) Η δημιουργία ενιαίου φορέα, έργο του οποίου θα αποτελέσει η μελέτη του τρόπου σύνδεσης αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης και του τρόπου πιστοποίησης των επαγγελματικών ικανοτήτων των καταρτιζομένων.

ε) Η άσκηση ενεργητικών πολιτικών με στόχο την πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας.

στ) Η ισότητα των ευκαιριών για όλους με ιδιαίτερη έμφαση για τα άτομα που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.

ζ) Η προώθηση και βελτίωση της παρεχόμενης κατάρτισης, εκπαίδευσης, παροχής συμβουλών, επαγγελματικού προσανατολισμού και εν γένει εξατομικευμένη προσέγγιση με αιχμή του δόρατος τα δημιουργούμενα Κέντρα Προώθησης της Απασχόλησης (Κ.Π.Α.).

η) Η προώθηση ειδικευμένου, καταρτισμένου και προσαρμοσμένου εργατικού δυναμικού (οργάνωση εργασίας, επιχειρηματικό Πνεύμα και επικέντρωση στους τομείς πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος, έρευνας και τεχνολογίας).

θ) Οι θετικές δράσεις για τις γυναίκες.

ι) Επιπρόσθετα με ενισχυμένους και προωθημένους μηχανισμούς εφαρμογής αναμένονται αποτελεσματικότερες και αναβαθμισμένες ποιοτικά ενέργειες.

κ) Τέλος θα εφαρμοσθούν συστηματικότερες και αποτελεσματικότερες λειτουργίες παρακολούθησης, διαχείρισης, αξιολόγησης, δημοσιότητας, πληροφόρησης, διάχυσης αποτελεσμάτων και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας.

Σύμφωνα με τα παραπάνω το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχωρεί ήδη σε διαδικασίες βελτίωσης και αναμόρφωσης του υπάρχοντος συστήματος με στόχο την καλύτερη ποιότητα της παρεχόμενης κατάρτισης και την επωφελή αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του Γ' ΚΠΣ.

Οι θεματικές ενότητες και οι ειδικότητες των νέων προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων τα οποία θα επιδοτηθούν στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ θα προσδιορισθούν με βάση τη διερεύνηση της αγοράς εργασίας κατόπιν ειδικής μελέτης προσδιορισμού των

αναγκών των επιχειρήσεων σε πανελλαδικό επίπεδο.

Τα προγράμματα αυτά θα υλοποιηθούν από τα ΚΕΚ που θα αναδείξει η νέα πιστοποίηση και μεταξύ άλλων θα υπάρξει πρόβλεψη για τη μεθοδολογία σχεδιασμού των προγραμμάτων, τα κριτήρια και το σύστημα επιλογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης των εκπαιδευτών αλλά και των καταρτισθέντων μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων, καθώς και τη δημιουργία μητρώου εκπαιδευτών ανά ομάδα επαγγελματιών από το ΕΚΕ-ΠΙΣ.

Ο Υπουργός
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

6. Στην με αριθμό 931/28-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 618/3-10-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της ερώτησης με αριθμό 931/28-6-2000 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Ηλ. Καλλιώρας με θέμα “Ελικόπτερα και αεροδιακομιδή ασθενών” και μας διαβιβάστηκε με το αριθμ. ΑΥ5/517/4-8-2000 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, όσον αφορά τα ελικοδρόμια των νησιών σύμφωνα με το αριθμ. Δ13/40014/1314/7-9-2000 έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, σας παραθέτουμε πίνακα λειτουργούντων ελικοδρομίων από και προς τα οποία εκτελούνται α-πρόσκοπτα πτήσεις αεροδιακομιδής ασθενών, ημέρα και νύχτα, πλην αυτού της Ίου.

α/α	ΕΛΙΚΟΔΡΟΜΙΟ	ΝΟΜΟΣ	ΠΤΗΣΕΙΣ ΗΜΕΡΑ /ΝΥΧΤΑ (ΓΕΝ) για την Αεροδιακομιδή ασθενών
1.	ΦΟΥΡΝΟΙ	Ν. Σάμου	ΝΑΙ
2.	ΚΥΘΝΟΣ	Ν.Κυκλάδων	ΝΑΙ
3.	ΙΟΣ	Ν. Κυκλάδων	Μόνο ημέρα
4.	ΤΗΝΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
5.	ΑΓ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	Ν. Λήμνου	ΝΑΙ
6.	ΑΜΟΡΓΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
7.	ΚΕΑ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
8.	ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΑ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
9.	ΛΕΙΨΟΙ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
10.	ΠΑΤΜΟΣ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
11.	ΣΙΦΝΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
12.	ΨΑΡΑ	Ν. Χίου	ΝΑΙ
13.	ΑΝΔΡΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
14.	ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
15.	ΣΚΟΠΕΛΟΣ	Ν. Μαγνησίας	ΝΑΙ
16.	ΑΛΟΝΝΗΣΟΣ	Ν. Μαγνησίας	ΝΑΙ
17.	ΟΙΝΟΥΣΣΕΣ	Ν. Χίου	ΝΑΙ
18.	ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
19.	ΕΡΕΣΟΣ	Ν. Λέσβου	ΝΑΙ
20.	ΣΥΜΗ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
21.	ΤΗΛΟΣ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
22.	ΧΑΛΚΗ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
23.	ΣΕΡΦΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
24.	ΘΗΡΑΣΙΑ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
25.	ΑΝΑΦΗ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
26.	ΣΙΚΙΝΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
27.	ΝΙΣΥΡΟΣ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ
28.	ΚΙΜΩΛΟΣ	Ν. Κυκλάδων	ΝΑΙ
29.	ΚΑΡΠΑΘΟΣ	Ν. Δωδεκανήσου	ΝΑΙ

Ο Υπουργός
ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ

7. Στην με αριθμό 953/28-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 4050/29-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της 953/28-6-00 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Κ. Γκιουλέκας, σχετικά με τη σύμβαση προμήθειας στρατιωτικών οχημάτων από την ΕΛΒΟ, σας γνωρίζονται τα εξής:

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης του εξοπλισμού των Ενόπλων Δυ-

νάμεων, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προχώρησε στην σύναψη συμφωνίας τον Απρίλιο του 1999 με την Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) για την άμεση προμήθεια 87 στρατιωτικών τζιπ.

Κατά την κατάρτιση της σύμβασης συμπεριλήφθηκε όρος -κατά τις διατάξεις του άρθ. 19 του ν. 2109/92 που ορίζουν ότι το κύριο στρατιωτικό υλικό καθώς και οι πρώτες ύλες, απαρτίες και συγκροτήματα που απαιτούνται για την κατασκευή του, απαλλάσσονται από δασμούς και φόρους όταν η εισαγωγή τους γίνεται από εγχώρια αμυντική βιομηχανία- σύμφωνα με τον οποίο η προμηθεύτρια εταιρεία ΕΛΒΟ απαλλάσσεται από δασμούς εισαγωγής των τζιπ.

Ωστόσο, τα πιστοποιητικά ατέλειαι που η εταιρεία προσκόμισε τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές δεν έγιναν δεκτά, διότι -κατά τους ισχυρισμούς τους- οι διατάξεις του ν. 2459/97 καταργούν τις απαλλαγές εισαγωγής, με συνέπεια την επιβολή τελών ταξινόμησης στην εταιρεία.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΘΑ έχουν έλθει σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών και τη Γενική Διεύθυνση Τελωνείων και Φόρου Κατανάλωσης, και έχουμε προβεί στις ενδεδειγμένες ενέργειες προκειμένου να εφαρμοστούν οι ειδικές διατάξεις του ν. 2109/92 και να ανακληθούν οι σχετικές διοικητικές πράξεις των τελωνειακών αρχών.

Ανεξαρτήτως αυτών, η συμφωνία υλοποιήθηκε κανονικά -μέσα στο συμβατικό χρόνο εκτέλεσης- και τα οχήματα παραδόθηκαν τον Ιούλιο του 1999 από την ΕΛΒΟ στο Γενικό Επιτελείο Στρατού και τέθηκαν αμέσως στην διάθεση των αρμοδίων υπηρεσιών για την εξασφάλιση της άμεσης και αποτελεσματικής φύλαξης των συνόρων.

Τέλος, για τα υπόλοιπα θέματα που αναφέρονται στην ερώτηση, αρμόδια να απαντήσουν είναι τα συνερωτώμενα Υπουργεία Οικονομικών και Μακεδονίας - Θράκης.

Ο Υπουργός
ΑΠ. ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

8. Στην με αριθμό 956/28-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 756/29-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

“Σε απάντηση της ερώτησης 956/28-6-2000 προς τον κ. Πρωθυπουργό, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Αγγελής και μας διαβίβασε το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με το ΤΚΕ/Φ2/19640 από 1-9-2000 έγγραφό του, σας γνωρίζουμε ότι, για την ανακάλυψη και σύλληψη των δραστών της ανθρωποκτονίας σε βάρος του Συνοριακού Φύλακα ΠΑΜΠΟΥΚΙΔΗ Ιωάννη, οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας κινητοποιήθηκαν αμέσως με τη διενέργεια ερευνών και αναζητήσεων, καθώς και τη συλλογή και αξιοποίηση πληροφοριών, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στην Αλβανία, όπου μετέβησαν κλιμάκια αξιωματικών και συνεργάστηκαν με τις Αλβανικές Αρχές. Οι συντονισμένες αυτές ενέργειες των Υπηρεσιών μας απέδωσαν θετικά αποτελέσματα και όπως προέκυψε από την προανάκριση στην εν λόγω ανθρωποκτονία, καθώς και στη διακίνηση των ναρκωτικών ουσιών εμπλέκονται πέντε Αλβανοί υπήκοοι. Από αυτούς, οι Αλβανικές Αρχές, όπως μας ενημέρωσαν, συνέλαβαν, μετά από υπόδειξη των Ελλήνων αστυνομικών, τους τρεις, σε βάρος των οποίων απαγγέθηκαν κατηγορίες και κρατούνται. Ο τέταρτος εξ αυτών συνελήφθη από αστυνομικούς της Αστυνομικής Διεύθυνσης Καστοριάς, προσήχθη στον Εισαγγελέα και ήδη οδηγήθηκε στις φυλακές, ενώ για τον εντοπισμό και σύλληψη του πέμπτου συνεχίζονται οι έρευνες με αμείωτη ένταση.

Πέραν αυτών, οι δύο εκ των συλληφθέντων στην Αλβανία, σε βάρος των οποίων είχαν εκδοθεί εντάλματα σύλληψης από την Ανακρίτρια Καστοριάς για την ανθρωποκτονία του Αστυφύλακα ΖΑΡΟΜΥΤΙΔΗ Δημητρίου, που έλαβε χώρα το 1998, όπως μας ενημέρωσαν οι Αρχές της χώρας αυτής, ομολόγησαν τη συμμετοχή τους και στην πράξη αυτή.

Σε ό,τι αφορά τη φύλαξη των συνόρων μας, την αποτροπή εισόδου λαθρομεταναστών και την αντιμετώπιση της διασυνοριακής εγκληματικότητας, σας πληροφορούμε ότι, μετά την ίδρυ-

ση και λειτουργία των Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης σε όλο το μήκος των χερσαίων συνόρων μας, αλλά και τη δραστηριοποίηση των Μεταβατικών Αποσπασμάτων Δίωξης Λαθρομεταναστών στη Β' ζώνη ελέγχου, η κατάσταση στις παραμεθόριες περιοχές έχει βελτιωθεί σημαντικά και τα αποτελέσματα έχουν γίνει αισθητά στους κατοίκους.

Ειδικότερα, στο νομό Καστοριάς στην Α' ζώνη ελέγχου λειτουργούν 3 Τμήματα και 1 Κλιμάκιο Συνοριακής Φύλαξης, ενώ στη Β' ζώνη δραστηριοποιούνται 3 Μεταβατικά Αποσπάσματα. Ενδεικτικά δε πρέπει να επισημάνουμε ότι από τις Υπηρεσίες αυτές, κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-1998 έως 11-9-2000 συνελήφθησαν και επαναπροωθήθηκαν στη χώρα τους 91.797 Αλβανοί λαθρομετανάστες.

Πέραν αυτών όμως, προκειμένου να θωρακισθούν τα χερσαία σύνορά μας, μεταξύ των οποίων και αυτά του νομού Καστοριάς και να παγιωθεί το αίσθημα ασφαλείας των πολιτών, ενισχύουμε τον επιτυχημένο θεσμό της συνοριακής φύλαξης με τη δημιουργία δεύτερης ζώνης Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης στους όμορους των παραμεθόριων νομούς. 'Ηδη, για τη στελέχωση των Υπηρεσιών αυτών, αλλά και την ενίσχυση ορισμένων από τις λειτουργούσες, αυξήσαμε, με νόμο που πρόσφατα ψηφίστηκε στη Βουλή, τον αριθμό των Συνοριακών Φυλάκων κατά 1.000, για την πρόσληψη των οποίων προχωρήσαμε άμεσα σε διαγωνισμό.

Τέλος, για την εκτέλεση της αποστολής του, αλλά και την προσωπική του ασφάλεια, το προσωπικό των Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης έχει εφοδιασθεί με τα αναγκαία μέσα και εφόδια, τα οποία ενισχύονται και εκσυγχρονίζονται διαρκώς, σύμφωνα και με την εξέλιξη του εξοπλιστικού προγράμματος της Αστυνομίας. Ενδεικτικά δε σας γνωρίζουμε ότι οι Υπηρεσίες αυτές διαθέτουν 289 οχήματα διαφόρων τύπων, από τα οποία τα 162 χορηγήθηκαν καινούρια κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους και τα 88 κατά το έτος 1999, 167 φορητούς πομπόδεκτες, 33 συσκευές ανίχνευσης διοξειδίου του άνθρακα, 64 διόπτρες ημέρας και 40 νυκτός, ενώ το προσωπικό κατέχει σύγχρονο ατομικό οπλισμό (πιστόλι U.S.P. ή περίστροφο 0,38 short, τυφέκια G3 A4 ή A5), καθώς και 469 αλεξίσφαιρα γιλέκα και 938 αντιβλητικές πλάκες.

Ο Υπουργός
ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

9. Στις με αριθμό 957/28-6-2000, 1016/30-6-2000 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 584/29-9-2000 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση των ερωτήσεων 957/28-6-2000 και 1016/30-6-2000 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Α. Αγγελής και Σ. Τσιτορίδης, σας γνωρίζουμε ότι, για την ανακάλυψη και σύλληψη των δραστών της ανθρωποκτονίας σε βάρος του Συνοριακού Φύλακα ΠΑΜΠΟΥΚΙΔΗ Ιωάννη, οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας κινητοποιήθηκαν αμέσως με τη διενέργεια ερευνών και αναζητήσεων, καθώς και τη συλλογή και αξιοποίηση πληροφοριών, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στην Αλβανία, όπου μετέβησαν κλιμάκια αξιωματικών και συνεργάστηκαν με τις Αλβανικές Αρχές. Οι συντονισμένες αυτές ενέργειες των Υπηρεσιών μας απέδωσαν θετικά αποτελέσματα και όπως προέκυψε από την προανάκριση στην εν λόγω ανθρωποκτονία, καθώς και στη διακίνηση των ναρκωτικών ουσιών εμπλέκονται πέντε Αλβανοί υπήκοοι. Από αυτούς, οι Αλβανικές Αρχές, όπως μας ενημέρωσαν, συνέλαβαν, μετά από υπόδειξη των Ελλήνων αστυνομικών, τους τρεις, σε βάρος των οποίων απαγγέλλθηκαν κατηγορίες και κρατούνται. Ο τέταρτος εξ αυτών συνελήφθη από αστυνομικούς της Αστυνομικής Διεύθυνσης Καστοριάς, προσήχθη στον Εισαγγελέα και ήδη οδηγήθηκε στις φυλακές, ενώ για τον εντοπισμό και σύλληψη του πέμπτου συνεχίζονται οι έρευνες με αμείωτη ένταση.

Πέραν αυτών, οι δύο εκ των συλληφθέντων στην Αλβανία, σε βάρος των οποίων είχαν εκδοθεί εντάλματα σύλληψης από την Ανακρίτρια Καστοριάς για την ανθρωποκτονία του Αστυφύλακα ΖΑΡΟΜΥΤΙΔΗ Δημητρίου, που έλαβε χώρα το 1998, όπως μας ενημέρωσαν οι Αρχές της χώρας αυτής, ομολόγησαν τη συμμε-

τοχή τους και στην πράξη αυτή.

Σε ό,τι αφορά τη φύλαξη των συνόρων μας, την αποτροπή εισόδου λαθρομεταναστών και την αντιμετώπιση της διασυνοριακής εγκληματικότητας, σας πληροφορούμε ότι, μετά την ίδρυσή και λειτουργία των Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης σε όλο το μήκος των χερσαίων συνόρων μας, αλλά και τη δραστηριοποίηση των Μεταβατικών Αποσπασμάτων Δίωξης Λαθρομεταναστών στη Β' ζώνη ελέγχου, η κατάσταση στις παραμεθόριες περιοχές έχει βελτιωθεί σημαντικά και τα αποτελέσματα έχουν γίνει αισθητά στους κατοίκους.

Ειδικότερα, στο νομό Καστοριάς στην Α' ζώνη ελέγχου λειτουργούν 3 Τμήματα και 1 Κλιμάκιο Συνοριακής Φύλαξης, ενώ στη Β' ζώνη δραστηριοποιούνται 3 Μεταβατικά Αποσπάσματα. Ενδεικτικά δε πρέπει να επισημάνουμε ότι από τις Υπηρεσίες αυτές, κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-1998 έως 11-9-2000 συνελήφθησαν και επαναπροωθήθηκαν στη χώρα τους 91.797 Αλβανοί λαθρομετανάστες.

Πέραν αυτών όμως, προκειμένου να θωρακισθούν τα χερσαία σύνορά μας, μεταξύ των οποίων και αυτά του νομού Καστοριάς και να παγιωθεί το αίσθημα ασφαλείας των πολιτών, ενισχύουμε τον επιτυχημένο θεσμό της συνοριακής φύλαξης με τη δημιουργία δεύτερης ζώνης Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης στους όμορους των παραμεθόριων νομούς. 'Ηδη, για τη στελέχωση των Υπηρεσιών αυτών, αλλά και την ενίσχυση ορισμένων από τις λειτουργούσες, αυξήσαμε, με νόμο που πρόσφατα ψηφίστηκε στη Βουλή, τον αριθμό των Συνοριακών Φυλάκων κατά 1000, για την πρόσληψη των οποίων προχωρήσαμε άμεσα σε διαγωνισμό.

Τέλος, για την εκτέλεση της αποστολής του, αλλά και την προσωπική του ασφάλεια, το προσωπικό των Υπηρεσιών Συνοριακής Φύλαξης έχει εφοδιασθεί με τα αναγκαία μέσα και εφόδια, τα οποία ενισχύονται και εκσυγχρονίζονται διαρκώς, σύμφωνα και με την εξέλιξη του εξοπλιστικού προγράμματος της Αστυνομίας. Ενδεικτικά δε σας γνωρίζουμε ότι οι Υπηρεσίες αυτές διαθέτουν 289 οχήματα διαφόρων τύπων, από τα οποία τα 162 χορηγήθηκαν καινούρια κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους και τα 88 κατά το έτος 1999, 167 φορητούς πομπόδεκτες, 33 συσκευές ανίχνευσης διοξειδίου του άνθρακα, 64 διόπτρες ημέρας και 40 νυκτός, ενώ το προσωπικό κατέχει σύγχρονο ατομικό οπλισμό (πιστόλι U.S.P. ή περίστροφο 0,38 short, τυφέκια G3 A4 ή A5), καθώς και 469 αλεξίσφαιρα γιλέκα και 938 αντιβλητικές πλάκες.

Ο Υπουργός
ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

10. Στην με αριθμό 1017/30-6-2000 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 683/29-9-2000 έγγραφο από την Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην με αριθμό 1017/30-6-2000 ερώτηση και 921/29-8-00, 990/5-9-00, 1050/7-9-00 και 1112/13-9-00 αναφορές, που κατατέθηκαν στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Μ. Κεφαλογιάννη, Ι. Κουράκη, Ε. Στρατάκη, Μ. Καρχιμάκη και Ι. Κεφαλογιάννη, σχετικά με αιτήματα του Συλλόγου Νεφροπαθών Βενιζέλειου Νοσοκομείου Ηρακλείου Κρήτης, σας πληροφορούμε τα εξής:

- Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας στα πλαίσια της μεταρρύθμισης του ΕΣΥ "Υγεία για τον Πολίτη" έχει δώσει άμεση προτεραιότητα στο θέμα της στελέχωσης των υπηρεσιών υγείας. Στόχος μας είναι να καλυφθούν μέχρι το 2003 όλες οι κενές θέσεις ιατρικού, νοσηλευτικού, παραϊατρικού και διοικητικού προσωπικού στα Νοσοκομεία και Κ.Υ. 'Ηδη ζητήθηκαν κατ' εξαίρεση 5.350 θέσεις από τις οποίες οι 350 προσλήψεις αφορούν γιατρούς του κλάδου του ΕΣΥ και 5.000 προσωπικό διαφόρων κλάδων, εκτός γιατρών, κυρίως νοσηλευτικό, παραϊατρικό και διοικητικό προσωπικό ΠΕ. Το προσωπικό αυτό θα στελεχώσει κρίσιμες μονάδες των Νοσοκομείων, όπως ΜΕΘ, ΜΑΦ Ειδικών Μονάδων, Μονάδων Τεχνητού Νεφρού, Αξονικών Τομογράφων και λοιπών τμημάτων των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Επίσης, θα ενισχυθούν οι λειτουργίες των νέων Νοσοκομείων, καθώς και Νοσοκομείων που αναλαμβάνουν μεγάλο βάρος της

ιατρικής περίθαλψης. Η προκήρυξη και οι διαδικασίες πρόσληψης θα ξεκινήσουν στο αμέσως προσεχές διάστημα.

- Από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας έχει εκδοθεί Σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του Υφυπουργού Οικονομικών σχετικά με την αύξηση του διατροφικού επιδόματος των νεφροπαθών. Η Υπουργική Απόφαση υπογράφηκε από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας και έχει προωθηθεί για να συνυπογραφεί από τον Υφυπουργό Οικονομικών.

- Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας που ασχολείται μεταξύ άλλων με την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού στο θέμα της δωρεάς οργάνων σώματος, συνεργαζόμενη με το Εθνικό Συμβούλιο Μεταμοσχεύσεων, το οποίο έχει μετατραπεί σε ΝΠΙΔ, με τον τίτλο "Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων", καθώς επίσης και με άλλους φορείς, μερίμνησε για

την προβολή, σε δύο τηλεοπτικούς σταθμούς, κατά τα έτη 1998 και 1999, δύο τηλεοπτικών μηνυμάτων για τη δωρεά οργάνων σώματος, παραγωγής του Ωνάσειου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου. Τα μηνύματα αυτά προβλήθηκαν δωρεάν στην κατηγορία των κοινωνικών μηνυμάτων. Επίσης μερίμνησε για την διανομή και ανάρτηση σχετικών αφισών Συλλόγων Νεφροπαθών στους χώρους του Υπουργείου και άλλων υπηρεσιών του. Αυτήν τη στιγμή η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου μας διαθέτει τρία τηλεοπτικά μηνύματα, παραγωγής του πρώην Εθνικού Συμβουλίου Μεταμοσχεύσεων. Παράλληλα προγραμματίζει την έκδοση ενημερωτικών εντύπων για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και την προσέλκυση δωρητών οργάνων σώματος.

Η Υφυπουργός
Χ. ΣΠΥΡΑΚΗ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στη συζήτηση των

ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Επίκαιρες ερωτήσεις πρώτου κύκλου:

Πρώτη είναι η με αριθμό 588/12.2.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Στυλιανού Παπαθεμελή προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικώς με τη μη ανανέωση των συμβάσεων των, με ποσοστά, υπαλλήλων που απασχολούνται με την είσπραξη των εσόδων ορισμένων Ασφαλιστικών ταμείων.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Παπαθεμελή έχει ως εξής:

“Το μεγαλύτερο μέρος των εισπράξεων των εσόδων των ταμείων ΤΑΕ, ΤΕΒΕ, ΤΑΞΥ ενεργείται με υπαλλήλους που εργάζονται επί συμβάσει και αμειβονται με ποσοστά χωρίς να επιβαρύνουν τα αντίστοιχα ταμεία.

Χωρίς καμία πειστική αιτιολογία διετάχθησαν τα ταμεία να μην ανανεώσουν και άρα να απολύσουν αμέσως 197 υπαλλήλους του ΤΑΕ (το οποίο εν τούτοις με αυτούς αύξησαν τα έσοδα του το 2000 κατά 11 δις. δρχ.) 75 του ΤΕΒΕ και 7 του ΤΑΞΥ. Ορισμένες περιοχές της χώρας μένουν καθ’ ολοκληρίαν ακάλυπτες.

Η απόφαση αυτή, αν υλοποιηθεί, θα προκαλέσει τεράστια άλματα προβλήματα στη λειτουργία των ταμείων.

Τι θα πράξει τελικά η Κυβέρνηση;”

Ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Νικόλαος Φαρμάκης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Κύριοι συνάδελφοι, το εισπρακτικό έργο των ταμείων των αυτοαπασχολούμενων αλλά και του ΤΑΞΥ επιτελούσαν μέχρι πρόσφατα εισπράκτορες με σύμβαση έργου που προσλάμβαναν αυτά τα ταμεία με έγκριση, κάθε χρόνο, της τριμελούς κυβερνητικής επιτροπής.

Πρόσφατα με νομοθετική ρύθμιση -είναι ο ν. 2839/2000- τακτοποιήθηκε η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των εισπρακτόρων και οι συμβάσεις τους μετατράπηκαν από συμβάσεις έργου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Έμεινε ένας μικρός αριθμός στο ΤΕΒΕ, των οποίων η σύμβαση δεν μετεβλήθη, γιατί δεν είχαν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος, ένας ακόμη μικρότερος αριθμός από τους παλαιούς εισπράκτορες στο Ταμείο Εμπόρων και επίσης επτά εισπράκτορες στο ΤΑΞΥ.

Το θέμα, που υπάρχει σήμερα, αφορά κατά βάση, ως δικαιολογημένο θέμα αλλά και ως αίτημα, ένα σημαντικό αριθμό εισπρακτόρων του Ταμείου Εμπόρων που προσελήφθησαν το Φεβρουάριο του 2000 και συνεπώς, έτσι και αλλιώς, δεν είχαν τις προϋποθέσεις του νόμου που ακολούθησε, ώστε να μετατραπεί η σύμβασή τους σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Έχει υποβληθεί αίτημα από το Ταμείο προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχει διαβιβαστεί αυτό το αίτημα στην τριμελή επιτροπή και εκεί παραμένει σε εκκρεμότητα. Και παραμένει σε εκκρεμότητα, γιατί υπάρχει ένας προβληματισμός. Αν πρέπει τα ταμεία να συνεχίσουν να έχουν τέτοιου είδους υπαλλήλους, αυτής δηλαδή της σχέσης υπαλλήλους, κυρίως όμως αν πρέπει να γίνεται η πρόσληψή τους, όπως μέχρι τώρα, χωρίς κανένα κριτήριο. Εν όψει αυτού του προβληματισμού της τριμελούς επιτροπής, το Υπουργείο μας αναμένει τις αποφάσεις της.

Δεν είναι αληθές αυτό που αναφέρει ο κύριος συνάδελφος ότι διετάχθησαν τα ταμεία να μην ανανεώσουν, άρα να απολύσουν αυτούς τους ανθρώπους. Δεν υπήρξε καμία διαταγή. Το θέμα είναι σε εκκρεμότητα. Αλλά πρέπει να πω ότι η έγκριση δεν αφορά την ανανέωση των συμβάσεων των ιδίων. Ποτέ δεν ήταν έτσι. Αφορά την πρόσληψη ενός συγκεκριμένου αριθμού υπαλλήλων, για να κάνουν μια συγκεκριμένη δουλειά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κ. Παπαθεμελής έχει το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, οι συγκεκριμένοι υπάλληλοι εξυπηρετούν πάγιες ανάγκες αυτών των ταμείων. Αυτό προκύπτει και από δηλώσεις των επικεφαλής τους ένας τώρα είναι ο πρόεδρος- και των αντιπροέδρων των

ταμείων, οι οποίοι γνωρίζουν αυτές τις ανάγκες και οι οποίοι έχουν ταχθεί υπέρ της ανανέωσης της συμβάσεως.

Δεν είναι αληθινό ότι δεν απολύονται οι άνθρωποι αυτοί. Αφού λήγει η σύμβασή τους, τι γίνονται; Είναι μετέωροι. Έχει λήξει η σύμβασή τους την προηγούμενη, την προπροηγούμενη εβδομάδα κ.ο.κ. Μάλιστα το στοιχείο που έχω από το Ταμείο Εμπόρων και το μνημονεύω, είναι ότι μέσα στο 2000 αυξήθηκαν κατά 11 δισεκατομμύρια τα έσοδά του.

Αυτό οφείλεται αποκλειστικά σ’ αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι προσελήφθησαν στις αρχές του 2000. Δεν έχει σημασία αν θα ανανεωθεί η σύμβαση των ιδίων ανθρώπων. Το βέβαιο είναι ότι υπάρχει ένας κόσμος ο οποίος εργάζεται, χωρίς να επιβαρύνει το κράτος και χωρίς να επιβαρύνει το Ταμείο. Αμειβεται από τους πελάτες του Ταμείου. Παίρνουν ποσοστά από τους πελάτες του Ταμείου.

Εν πάση περιπτώσει, κύριε Υπουργέ, είναι μία εποχή καλπάζουσας ανεργίας. Έτσι ή αλλιώς η τάση της ανεργίας στην Ελλάδα σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυξητική, ενώ εκεί είναι καθοδική. Γιατί να την αυξήσουμε τουλάχιστον στη φάση αυτή, τουλάχιστον σήμερα, γιατί υπολογίστε τριακόσιους ανθρώπους, τριακόσιες οικογένειες.

Νομίζω ότι η κοινή λογική, κύριε Πρόεδρε, επιβάλλει -και ζητώ και τη συνηγορία σας επ’ αυτού- την ανανέωση αυτών των συμβάσεων. Το τι θα κάνουν στο αμέσως μέλλον τα ταμεία, όταν θα εισαγάγουν τη μηχανογράφηση και τις άλλες τεχνολογικές ευχέρειες, αυτό είναι άλλη ιστορία. Αλλά προς το παρόν έχουν απόλυτη ανάγκη αυτών των ανθρώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Κύριε Πρόεδρε, δεν μπορώ να προχωρήσω παραπέρα την απάντηση. Είπα στον κύριο συνάδελφο και στην πρωτολογία μου ότι είναι θέμα της τριμελούς επιτροπής, την απάντηση της οποίας αναμένει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για να προχωρήσει.

Θέλω όμως να τονίσω ότι δεν είναι αληθές ότι δεν επιβαρύνονται τα ταμεία. Αυτό δεν το ευρίσκομαι γιατί ευρίσκομαι σε αντιδικία με τον κύριο συνάδελφο, αλλά για να σημειωθεί ότι από την ώρα που ένα ποσό από τα εισπραττόμενα παρακρατείται από το ταμείο για την αμοιβή του υπαλλήλου υπάρχει κόστος. Δεν μπορούμε να λέμε ότι δεν υπάρχει κανένα κόστος. Ασφαλώς δεν υπάρχει κόστος για τον κρατικό προϋπολογισμό.

Σε ό,τι αφορά τις πάγιες ανάγκες, ακριβώς διότι η Κυβέρνηση αναγνώρισε ότι αυτοί οι άνθρωποι καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες -αυτό αποδεικνύεται άλλωστε και από τη μακρόχρονη παρουσία τους στα ταμεία- με τον τελευταίο νόμο τακτοποίησε τη συντριπτική της πλειοψηφία, σχεδόν το σύνολο των υπαλλήλων αυτών. Οι υπάλληλοι στους οποίους αναφερόμαστε, και αφορούν κυρίως το ταμείο εμπόρων, είναι υπάλληλοι του τελευταίου έτους, που δεν είχαν καμία προϋπόθεση τακτοποίησης και για τους οποίους υπάρχει ο συγκεκριμένος προβληματισμός στον οποίο αναφέρθηκα. Προβληματισμός ο οποίος θεωρώ ότι είναι πολύ λογικός και είναι και δίκαιος και νομίζω ότι θα έπρεπε να χειροκροτηθεί. Το ότι δηλαδή προβληματίζεται η τριμελής επιτροπή εάν πρέπει να δώσει την έγκριση, ώστε η πρόσληψη να γίνεται όπως μέχρι σήμερα, χωρίς την τήρηση οποιουδήποτε κανόνα ή εάν πρέπει να δώσει την έγκριση για πρόσληψη εκατόν ογδόντα εισπρακτόρων, αλλά με κάποια κριτήρια, έτσι ώστε να μην μπορούμε να κατηγορηθούμε εν τέλει όλοι εμείς, οι οποίοι συζητούμε και εδώ στη Βουλή, ότι τοποθετούμε όποιον επιθυμούμε.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ : Δεν μπορώ να μιλήσω. Καλοδεχούμενα τα κριτήρια, αλλά να γίνει η πρόσληψη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Δεύτερη είναι η με αριθμό 597/12-2-2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Δημητρίου Σιούφα προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικώς με τις προθέσεις του Υπουργείου να μειώσει τα πρόσθετα τέλη για την καθυστέρηση πληρωμής των εισφορών προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.

Η επίκαιρη ερώτηση του κ. Σιούφα έχει ως εξής:

“Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τα πρόσθετα τέλη με τις καθυστερούμενες ασφαλιστικές εισφορές προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχουν διαμορφωθεί σε 5% για τον πρώτο μήνα καθυστέρησης και σε 2% για τους επόμενους μήνες και μέχρι 120%. Αυτό σημαίνει προσαύξηση 27% για τον πρώτο χρόνο και 24% για τα επόμενα χρόνια για τις καθυστερούμενες εισφορές προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς. Αυτό σήμερα έχει τη μορφή τοκογλυφίας από τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς.

Οι προσαυξήσεις αυτές έχουν καθορισθεί σε περίοδο που τα επιτόκια κυμαίνονταν πάνω από 20%. Παρά το γεγονός ότι τα επιτόκια γενικώς αποκλιμακώθηκαν τελευταία με ραγδαίο ρυθμό και έχουν φθάσει σήμερα για τις καταθέσεις στο 3% με 3,5% περίπου ετησίως και για τις χορηγήσεις έχουν μειωθεί αισθητά οι προσαυξήσεις για τις καθυστερούμενες εισφορές προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ ήδη στο δημόσιο έχουν διαμορφωθεί σε 1,5% το μήνα για τις καθυστερήσεις πληρωμής των οφειλών.

Αυτό εκτός των άλλων αποτελεί και ανασταλτικό παράγοντα για την εξόφληση των οφειλών, αφού οι υπερβολικές επιβαρύνσεις προσαυξάνουν υπέρμετρα την οφειλή και την καθιστούν απαγορευτική.

Εξάλλου η καθυστέρηση καταβολής των εισφορών δεν οφείλεται κατά κανόνα σε κακοπιστία των οφειλετών, αλλά κυρίως σε οικονομική αδυναμία η οποία και δεν πρέπει να επιδεινώνεται με εξοντωτικές επιβαρύνσεις, ούτε να τιμωρούνται οι οφειλότες με προσαυξήσεις που μοιάζουν με ποινή.

Στο μεταξύ το μέγεθος των καθυστερούμενων οφειλών προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς έχει διογκωθεί υπερμέτρως ανερχόμενο σε εκατοντάδες δισεκατομμύρια -αγγίζει το ένα τρισεκατομμύριο δραχμές- και ως αποτελεσματικότερος τρόπος είσπραξης τους αναδεικνύεται η δραστική μείωση των επιβαρύνσεων, δεδομένου ότι μόνη της η τμηματική εξόφληση δεν φέρνει αποτελέσματα, όπως έχει καταδειχθεί στην πράξη.

Ύστερα από τα παραπάνω, ερωτάται ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και καλείται να ενημερώσει την Εθνική Αντιπροσωπεία αν προτίθεται να προωθήσει διά της νομοθετικής οδού τη μείωση των προσθέτων τελών για την καθυστέρηση πληρωμής των εισφορών προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρής αποκλιμάκωσης των επιτοκίων, της επιτακτικής ανάγκης παροχής κινήτρων για την είσπραξη των καθυστερούμενων εισφορών και τη διευκόλυνση των οφειλετών”.

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Γιαννίτσας έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ (Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Κύριοι Βουλευτές, το θέμα που προσαυξήσεων και τελών του Ι.Κ.Α. έχει μια διπλή διάσταση. Κατ' αρχήν το Ι.Κ.Α. πρέπει να έχει έναν μηχανισμό ο οποίος θα αποτρέπει τους οφειλότες του να καθυστερούν ή να παραλείπουν εντελώς να πληρώσουν τα οφειλόμενα ποσά και κατά δεύτερο πρέπει αυτές οι επιβαρύνσεις να κυμαίνονται σε ένα ύψος τέτοιο, το οποίο να μη δημιουργεί υπέρμετρα προβλήματα σ' αυτούς οι οποίοι οφείλουν αυτές τις εισφορές.

Πάνω σ' αυτήν τη βάση έχει κινηθεί το Ι.Κ.Α. και θα ήθελα να πω ότι πρώτον, δεν νομίζω ότι είναι σκόπιμο -ούτε είναι η πραγματικότητα- να μιλάει κανείς για τοκογλυφία από πλευράς Ι.Κ.Α. Το Ι.Κ.Α. δεν είναι κερδοσκοπικός οργανισμός και δεν έχει κανένα συμφέρον ακόμη και για καθαρά πρακτικούς λόγους να έχει πολύ υψηλά και εξοντωτικά πρόστιμα και τέλη. Έχει όμως συμφέρον να έχει τέτοια τέλη και προσαυξήσεις, τα οποία θα πιέζουν τους οφειλότες να καταβάλουν και όχι να αμελούν, όταν μάλιστα υπάρχουν σοβαρά ελλείμματα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΪΤΟΝΑΣ)

Θέλω να σημειώσω ότι το 1999 έγινε μια αρκετά σοβαρή αναπροσαρμογή στα πρόστιμα και στις προσαυξήσεις αυτές. Συνολικά θα έλεγα ότι μειώθηκαν μεσοσταθμικά περίπου 33% οι επιβαρύνσεις που ίσχυαν πριν, ακριβώς γιατί κρίθηκε ότι οι πηγούμενες ρυθμίσεις αντιπροσώπευαν καταστάσεις με συνθήκες

υψηλών επιτοκίων και πληθωρισμού που δεν συνέτρεχαν πλέον. Άρα είμαστε δύο χρόνια περίπου με ένα νέο καθεστώς το οποίο οδηγεί, όπως είπα, σε επιβαρύνσεις αρκετά χαμηλότερες.

Θέλω μάλιστα να σημειώσω ότι υπάρχει πάντα και το ζήτημα των οφειλών προς το Ι.Κ.Α. σε σχέση με τις οφειλές προς το Υπουργείο Οικονομικών. Οι οφειλές προς το Ι.Κ.Α. είναι αυτήν τη στιγμή οπωσδήποτε αρκετά χαμηλότερες απ' ότι απέναντι στο Υπουργείο Οικονομικών. Όχι πολύ χαμηλότερες, αλλά είναι χαμηλότερες.

Το τρίτο σημείο το οποίο θέλω να σημειώσω είναι ότι πέρα από διάφορες ελαφρύνσεις οι οποίες προβλέφθηκαν για ειδικές κατηγορίες επιχειρήσεων, σε ένα χρόνο περίπου, οπότε το νέο μηχανογραφικό σύστημα του Ι.Κ.Α. θα επιτρέπει τον ανασχεδιασμό όλων των διαδικασιών ελέγχου, πιθανότατα θα επανεξετασθεί και το θέμα των υφισταμένων προσαυξήσεων και προστίμων, δεδομένου ότι θα υπάρχει ένα καινούριο πλαίσιο λειτουργίας του οργανισμού κοινωνικών ασφαλίσεων και για τον πρόσθετο λόγο ότι πράγματι θα έχουν μειωθεί τα επιτόκια ακόμη περισσότερο και θα μπορούμε να δούμε το θέμα ξανά σε μια νέα διάσταση.

Προς αυτήν την κατεύθυνση γίνεται ήδη δουλειά στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εξετάζουμε με πολλή προσοχή τις κινήσεις που πρέπει να γίνουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτόνας): Ο κ. Σιούφας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι εξαιρετικά προσεγμένη η απάντηση που δίνει ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το πρόβλημα όμως είναι υπαρκτό και οι επιστημονικές τις οποίες σας κάνω προέρχονται από σοβαρή προσέγγιση και πληροφόρηση για το ζήτημα.

Νομίζω ότι στην επιχειρηματολογία την οποία ανέπτυξε, αλλά και για το σκεπτικό το οποίο θα έχει στο μέλλον, θα πρέπει να τον προβληματίσει εξαιρετικά, γιατί συνεχώς αυξάνονται οι καθυστερούμενες και προς το Ι.Κ.Α. αλλά και προς τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς οφειλές.

Ένα από τα κριτήρια, κατά την εκτίμηση τη δική μου, που οδηγούν σε αυτή τη δραματική αύξηση των οφειλών προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς είναι και οι υψηλές επιβαρύνσεις, οι οποίες υπάρχουν όταν καθυστερείται η καταβολή των υποχρεώσεων.

Νομίζω ότι αυτό είναι ένα θέμα, το οποίο πρέπει να απασχολήσει την Κυβέρνηση και το Υπουργείο και παρά τη ρύθμιση η οποία έγινε το 1999. Όταν σκεφθεί κανείς ότι αυτήν την ώρα το επιτόκιο καταθέσεων κυμαίνεται στο 3%-3,5% και αν από αυτό αφαιρέσετε και τη φορολογία του 15% ή ότι τα επιτόκια χορηγήσεων κινούνται μεταξύ 5%, 7% και 8%, αντιλαμβάνεσθε ότι τα ύψη στα οποία είναι οι υποχρεώσεις των οφειλετών και προς το Ι.Κ.Α. και προς τους άλλους οργανισμούς είναι πάρα πολύ υψηλά.

Συνεπώς αν δεν το δείτε το θέμα και δεν το αντιμετωπίσετε με αυτήν την προσέγγιση για να διευκολύνετε την επανείσπραξη, που δεν είναι μόνο για λόγους οικονομικούς ή κακοπιστίας των οφειλετών, αλλά και εκ του γεγονότος ότι αυξάνονται υπέρμετρα τα ποσά τα οποία οφείλουν εξαιτίας αυτών των επιβαρύνσεων, θα δείτε ότι το ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε υποχρεώσεις τέτοιας μορφής προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, θα ξεπεράσει το αυτοκρατορικό έλλειμμα των χιλίων δισεκατομμυρίων δραχμών.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα με την ευκαιρία αυτής της συζήτησης να πω στον Υπουργό γενικότερα για το θέμα των υπό πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων στην κοινωνική ασφάλιση.

Σταματήστε, κύριε Υπουργέ, τις διαρροές, κλείστε τις στρόφυγγες για την πληροφόρηση γύρω από αυτά τα οποία πρόκειται να κάνετε, γιατί έχει προκληθεί ένα είδος ασφαλιστικής τρομοκρατίας που κάνει πολύ μεγάλη ζημιά, από τις οποιεσδήποτε ρυθμίσεις θα κάνετε γύρω από την κοινωνική ασφάλιση. Πιστεύω ότι το βλέπετε από το ρυθμό εξόδου ή εσπευσμένων αποχωρήσεων από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα ατόμων που δεν θα έφευγαν και που τους έχετε ανάγκη, λόγω της πείρας τους και τρέχουν προς την έξοδο για να προλάβουν τις δυσμενείς ρυθμίσεις που αφήνουν οι διαρροές γύρω από το τι πρόκειται

να συμβεί γύρω από την κοινωνική ασφάλιση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Έχω ακούσει για πολλά ουσιαστικά, το επίθετο “αυτοκρατορικά” αλλά για τα ελλείμματα δεν το έχω ακούσει.

Ο Υπουργός Εργασίας έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ (Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα ξεκινήσω από την τελευταία παρατήρηση του κ. Σιούφα και θα ήθελα να πω κατηγορηματικά ότι από πλευράς Κυβέρνησης δεν υπάρχει καμία απολύτως διαρροή και κανένα ενδιαφέρον για οποιαδήποτε διαρροή.

Θα έχετε παρατηρήσει ότι όλα σχεδόν τα δημοσιεύματα είναι από εφημερίδες. Τα περισσότερα δημοσιεύματα, τα οποία δημιουργούν κλίμα πανικού στους ενδιαφερόμενους είναι από εφημερίδες της Αντιπολίτευσης και προφανώς η Κυβέρνηση δεν έχει κανένα συμφέρον να κάνει διαρροές για τέτοιου είδους δημοσιεύματα.

Έχουμε δηλώσει κατηγορηματικά και προσωπικά εγώ και ο Υφυπουργός κ. Φαρμάκης ότι όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα ασφάλισης μέχρι την ψήφιση του νόμου δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα. Έχει δηλώσει η Κυβέρνηση ότι ακόμα και αυτοί που δεν θα έχουν θεμελιώσει δικαιώματα αλλά θα είναι κοντά στη σύμβαση, επίσης δεν έχουν να φοβηθούν αλλαγές στο καθεστώς της ασφάλισης την οποία θα απολαύσουν. Αυτό σημαίνει ότι κάποιος, ακόμα και αν δεν συνταξιοδοτείται μέχρι το νόμο αλλά συνταξιοδοτείται αργότερα, δεν έχει να φοβηθεί τίποτα.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Πόσο αργότερα;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ (Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Ο καθένας μπορεί να πάρει τις αποφάσεις του με πολύ ψυχραιμία, με άνεση χρόνου και να διαμορφώσει το μέλλον το οποίο θέλει. Η Κυβέρνηση δεν έχει απολύτως κανένα συμφέρον να φύγει κόσμος και να υπάρχει πρόωρη συνταξιοδότηση.

Όσον αφορά το θέμα της ερώτησης του κ. Σιούφα, θα ήθελα πάλι να πω ότι ακριβώς οι επιβαρύνσεις κυμαίνονται σε ένα ύψος, το οποίο πιέζει κατά κάποιον τρόπο, αλλά όχι υπέρμετρα, όπως είπα, τις επιχειρήσεις. Είναι εύλογο ότι οι επιχειρήσεις με τα χαμηλά επιτόκια τα οποία έχουν, μπορούν κάλλιστα, αν έχουν μια πρόσκαιρη δυσκολία να δανειστούν σε πολύ χαμηλό επιτόκιο για να γλυτώσουν επιβαρύνσεις και πρόστιμα.

Δυστυχώς αυτό για αρκετές επιχειρήσεις δεν γίνεται και οπωσδήποτε το πρόβλημα είναι πολύ πιο σύνθετο και δεν νομίζω ότι θα λυθεί προς την μια ή την άλλη κατεύθυνση. Και εννοώ ότι είτε επιβάλλει κανείς υψηλότερες ή χαμηλότερες επιβαρύνσεις το πρόβλημα θα παραμένει. Βεβαίως αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να πάει κανείς αναγκαστικά προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Θέλει πάρα πολλή προσοχή. Ευχαριστώ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Πρόεδρε παρακαλώ τον Υπουργό να διорθώσει αυτά που είπα για τον Τύπο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κύριε Σιούφα, δεν έχετε το λόγο και το γνωρίζετε. Παρακαλώ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Είπα μια βαριά κουβέντα για τον Τύπο. Ο Τύπος έχει όλος πανομοιότυπα δημοσιεύματα, κύριε Υπουργέ, και μην τον χωρίζετε σε συμπολιτευόμενο ή αντιπολιτευόμενο. Ο Τύπος κάνει τη δουλειά του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Κύριε Σιούφα, δώστε παρακαλώ το καλό παράδειγμα για το σεβασμό του κανονισμού.

Επόμενη είναι η τρίτη με αριθμό 599/12.2.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Αντώνη Σκυλλάκου προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικώς με τη μετατροπή του 3ου Νοσοκομείου του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) σε μονάδα βραχείας νοσηλείας κλπ.

Η επίκαιρη ερώτηση του κυρίου συναδέλφου έχει ως εξής:

“Το 3ο Νοσοκομείο ΙΚΑ αποτελεί μια αξιόλογη δευτεροβάθμια μονάδα υγείας που διαθέτει υψηλή τεχνολογία και ικανό επιστημονικό προσωπικό. Διαθέτει παθολογική, χειρουργική, ουρολογική και καρδιολογική κλινική, με μονάδα εμφραγμάτων και αρκετά τμήματα και κέντρα καθώς και εργαστήρια.

Η Διοίκηση του ΙΚΑ έχει δρομολογήσει τη μετατροπή του νο-

σοκομείου με μονάδα βραχείας νοσηλείας, δηλαδή στην ουσία σε μονάδα πρωτοβάθμιας φροντίδας, πράγμα που απειλεί υποβάθμιση του παρεχομένου εξειδικευμένου έργου του. Αποτέλεσμα θα είναι να στερηθεί το δημόσιο σύστημα υγείας εκατό κρεβάτια νοσηλείας, έξι κρεβάτια μονάδας εμφραγμάτων, θέσεις εξειδικευμένων γιατρών και να διαταράξει τις εργασιακές σχέσεις των εργαζομένων.

Το 3ο Νοσοκομείο ΙΚΑ πρέπει να διατηρηθεί ως δευτεροβάθμια μονάδα υγείας, με παράλληλη ουσιαστική αναβάθμισή του (κύρια με την πρόσληψη νοσηλευτών και λοιπού υποστηρικτικού προσωπικού -τεχνολογικό εξοπλισμό-μηχανοργάνωση, δημιουργία οργανισμού και λειτουργική σύνδεση με τα άλλα νοσοκομεία του ΙΚΑ). Η μονάδα βραχείας νοσηλείας μπορεί να είναι μόνο τμήμα του νοσοκομείου. Χωρίς κλινικές δεν υφίσταται νοσοκομείο αλλά διαγνωστικό κέντρο.

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός, εάν θα επιτρέψει την κατάργηση του 3ου Νοσοκομείου του ΙΚΑ και τη μετατροπή του σε μονάδα βραχείας νοσηλείας με όλες τις συνέπειες για τους χρήστες των υπηρεσιών υγείας και τους εργαζόμενους σ' αυτό ή θα συμβάλει στην ουσιαστική αναβάθμισή του”.

Θα απαντήσει ο Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Φαρμάκης.

Ορίστε, κύριε Φαρμάκη, έχετε το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Είναι γνωστό ότι το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων παρέχει κατά βάση υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας, πρωτοβάθμιας περίθαλψης, έχει όμως -και είναι ένα ερώτημα αν έπρεπε- και κάποιες μονάδες δευτεροβάθμιας περίθαλψης, όπως είναι τα νοσοκομεία. Αυτό γιατί όταν εφαρμόστηκε ο νόμος 1397 περί ΕΣΥ, ενώ δημοσιοποιήθηκαν όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα, αυτό δεν έγινε για το ΙΚΑ και δεν εντάχθηκαν με αυτήν την έννοια τα νοσοκομεία του στο συνολικότερο σχεδιασμό του Εθνικού Συστήματος Υγείας, παρ'ότι βεβαίως ως υπηρεσίες συνδέονται και προσφέρουν.

Το ΙΚΑ επιχειρεί αυτόν τον καιρό μια συνολική αναβάθμιση των υπηρεσιών του και των υγειονομικών και των άλλων και συνεπώς και των μονάδων δευτεροβάθμιας φροντίδας που έχει υπό την εποπτεία του. Έτσι το τρίτο θεραπευτήριο, μέσα σε αυτόν τον συνολικότερο σχεδιασμό, κρίθηκε ότι πρέπει να αναβαθμιστεί συνολικά και να συγκροτηθεί σε αυτό μία πρότυπη μονάδα βραχείας νοσηλείας, αυτή στην οποία αναφέρεται ο κύριος συνάδελφος, ο οποίος όμως πρέπει να γνωρίζει ότι σήμερα το 60% -επειδή αντιτίθεται σε αυτή την προοπτική και ισχυρίζεται ότι έπρεπε να είναι μόνο μέρος του νοσοκομείου μία τέτοια μονάδα- περίπου των επεμβάσεων ανήκουν στη σφαίρα των μονάδων της βραχείας νοσηλείας. Το ΙΚΑ τι κάνει αυτή την ώρα; Αναβαθμίζει τη συνολική λειτουργία του τρίτου θεραπευτηρίου με τη συγκρότηση αυτής της πρότυπης μονάδας των σαράντα κλινών για να υποστηρίξει επαρκώς τις ανάγκες των ασφαλισμένων για περιστατικά που έχουν ανάγκη βραχείας νοσηλείας. Αυτό θα πολλαπλασιάσει και τους ανθρώπους που εξυπηρετούνται εκεί. Δεν θα λιμνάζουν άρρωστοι, οι οποίοι μπορούν να ικανοποιήσουν τις θεραπευτικές τους ανάγκες σε άλλα ιδρύματα. Αναβαθμίζει τη μονάδα εμφραγμάτων και τη μετατρέπει σε μονάδα εντατικής θεραπείας πρώτου επιπέδου. Ενισχύσει το θεραπευτήριο με ιατρικές ειδικότητες ευρύτερου φάσματος και εντάσει αυτό στο νέο σύστημα των τηλεφωνικών ραντεβού, με αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου αναμονής των ασθενών και την άμεση εξυπηρέτησή τους.

Είναι πράγματα που θεωρούμε ότι είναι αναγκαία. Θεωρούμε ότι το ΙΚΑ σωστά αντιμετωπίζει το θέμα αναβαθμίζοντας αυτήν τη μονάδα του κέντρου της Αθήνας, -την οποία πιστεύω γνωρίζετε- και είμαι βέβαιος ότι δεν θεωρείτε ότι είναι από τις καλύτερες μονάδες δευτεροβάθμιας φροντίδας.

Δεν αντιλαμβάνομαι την ανησυχία σας ότι μεταβάλλονται οι εργασιακές σχέσεις των εργαζομένων. Θεωρώ ότι το ΙΚΑ σωστά αντιμετωπίζει το θέμα, γιατί έτσι θα εξυπηρετηθούν καλύτερα οι ασφαλισμένοι του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Αντώνης Σκυλλάκος έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Απ' όσα μπόρεσα να καταλάβω από

την απάντησή σας, επειμένετε ότι έχει δίκιο το Ι.Κ.Α. να μετατρέψει συνολικά το τρίτο νοσοκομείο του σε μονάδα βραχείας νοσηλείας. Δεν λέτε ότι θα παραμείνει ως νοσοκομείο και ένα τμήμα του θα γίνει για βραχεία νοσηλεία.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι ανατρέπεται συνολικά. Δεν θα είναι ένα νοσοκομείο που θα παρέχει δευτεροβάθμια φροντίδα. Θα πάμε σε ένα ίδρυμα που θα παρέχει πρωτοβάθμια φροντίδα. Ουσιαστικά θα προσεγγίζει το διαγνωστικό κέντρο. Αυτή είναι η ουσία. Μην λέτε, λοιπόν, για αναβάθμιση του νοσοκομείου. Ο στόχος σας είναι να μετατραπεί σε κάτι άλλο.

Υπάρχουν πολλά ζητήματα, όπως ότι σήμερα υπάρχουν εκατό κρεβάτια και εξυπηρετούν κάποιες κλινικές. Εσείς μιλάτε για σαράντα κρεβάτια με παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας. Σήμερα είναι πάνω από εκατό, είναι εκατόν τριάντα κρεβάτια, τα οποία παρέχουν δευτεροβάθμιες υπηρεσίες. Τι θα γίνει; Δηλαδή υπάρχει έλλειψη στα νοσοκομεία συνολικά στη χώρα και εσείς θα μειώσετε τα κρεβάτια;

Δεύτερο ζήτημα. Οι γιατροί και η επιστημονική επιτροπή λένε ότι δεν μπορεί να στηριχθεί μονάδα βραχείας νοσηλείας, εάν δεν υπάρχουν και άλλες κλινικές. Μόνο σε πλήρη νοσοκομεία μπορούν να αναπτυχθούν μονάδες βραχείας νοσηλείας, αλλιώς υπάρχουν κίνδυνοι γι' αυτούς που κάνουν τις μικροεπεμβάσεις της βραχείας νοσηλείας. Είστε γιατρός και τα γνωρίζετε καλύτερα από μένα.

Υπάρχουν, λοιπόν, σοβαρά ζητήματα. Αυτό που λέτε ότι θα καταργηθεί η μονάδα εμφραγμάτων και θα γίνει κάτι άλλο, τι θα αναβαθμιστεί με αυτό; Ή εν πάση περιπτώσει οι εργαζόμενοι στο χώρο λένε να παραμείνει ως νοσοκομειακή μονάδα, να μπει και ένα τμήμα βραχείας νοσηλείας μέσα. Και το κυριότερο που λείπει για να αποδώσει πλήρως σαν νοσοκομείο, είναι το προσωπικό. Υπάρχει έλλειψη νοσηλευτικού προσωπικού και υποστηρικτικού προσωπικού. Εάν θέλατε να το αναβαθμίσετε, ας κάνατε προσλήψεις και αφήστε τα υπόλοιπα -επιτρέψτε μου την έκφραση- περί δόθεν μονάδας βραχείας νοσηλείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο Υφυπουργός κ. Φαρμάκης έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Θα μπορούσα να σας πω ότι είναι περιέργη η αντίληψή σας ότι η αναβάθμιση ενός νοσηλευτικού σχήματος περνάει μόνο μέσα από τις προσλήψεις. Είναι περιέργη η αντίληψη αυτή.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Αναφερόμαστε και σε άλλα μέσα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Όπως περιέγραφε είναι η αντίληψη ότι οι μονάδες βραχείας νοσηλείας και συνεπώς οι σαράντα κλίνες, για τις οποίες σας μίλησα, ανήκουν στο χώρο της πρωτοβάθμιας περίθαλψης.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Αυτά τα λένε όλοι οι γιατροί των νοσοκομείων. Δεν τα λέω εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Σας παρακαλώ, κύριε Σκυλλάκο, αφήστε τον κύριο Υφυπουργό να απαντήσει.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Αγαπητέ συνάδελφε, τα λένε όλοι, ο καθένας για τους δικούς του λόγους, αλλά σας τα λέει και ένας άλλος γιατρός, ίσως περισσότερο έμπειρος ως παλαιότερος -όχι για τίποτε άλλο- από εκείνους δε που θήτευσαν επί πολλά χρόνια και στη διοίκηση και συνεπώς γνωρίζει και κάποια πράγματα περισσότερα για την οργάνωσή των Νοσοκομείων.

Δεν είναι αναγκαίο μία νοσηλευτική μονάδα για να λειτουργεί καλά να έχει πολλά κρεβάτια. Μπορεί με τις νέες μεθόδους και τη νέου τύπου οργάνωση να εξυπηρετεί τους ίδιους αρρώστους με λιγότερες κλίνες.

Σ' αυτό το νοσοκομείο, το Γ' Θεραπευτήριο του Ι.Κ.Α., θα περιοριστούν πράγματι οι κλίνες, θα εξακολουθήσει να είναι μονάδα δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας φροντίδας, θα προσανατολιστεί όμως προς τη βραχεία νοσηλεία, γιατί αυτό είναι που πρέπει να γίνει. Δεν λείπουν κλίνες ούτε στο λεκανοπέδιο ούτε πουθενά στην Ελλάδα, κύριε συνάδελφε. Να το ξέρετε αυτό. Επειδή λιμνάζουν οι ασθενείς, "μπουκώνουν" κάποιες κλινικές και κάποια νοσοκομεία. Δεν λείπουν κλίνες.

Θα λειτουργήσει, λοιπόν, με προσανατολισμό τα περιστατικά

βραχείας νοσηλείας. Θα εξυπηρετεί περισσότερους αρρώστους. Θα έχει αντί μονάδα εμφραγμάτων όπως σας είπα, μονάδα εντατικής θεραπείας πρώτου επιπέδου. Άρα, δεν μπορείτε να ισχυρίζεστε ότι πρόκειται για Νοσοκομείο πρωτοβάθμιας φροντίδας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Είναι σαφές, ότι αφού θα υπάρχει μονάδα εντατικής θεραπείας δεν μπορεί να είναι μονάδα πρωτοβάθμιας φροντίδας. Αυτό είναι σίγουρο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Δεν πειράζει που με διακόπτει ο κύριος Πρόεδρος. Έχει κάνει άλλωστε Υπουργός Υγείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Εγώ απλώς επιβεβαιώνω την πραγματικότητα που επικρατεί στο νοσοκομειακό χώρο, παντού.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ (Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων): Και μην ανησυχείτε ότι θα τίθενται σε κίνδυνο οι ασθενείς. Σας ανέφερα ότι θα υπάρχει ακόμα και διεύρυνση. Όχι μόνο δεν θα στερηθεί ειδικότητες το νοσοκομείο αλλά θα υπάρξει και διεύρυνση σε ειδικότητες που δεν έχει μέχρι σήμερα. Θεωρούμε ότι αυτό το βήμα εκσυγχρονισμού που κάνει το ΙΚΑ είναι και απαραίτητο και για το καλό των ασφαλισμένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Επόμενη είναι η τέταρτη με αριθμό 593/12.2.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Γεωργίου Αμπατζόγλου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τον έλεγχο των πηγών εκπομπής διοξεινών, κλπ.

Η επίκαιρη ερώτησή του κ. Αμπατζόγλου σε περίληψη έχει ως εξής:

"Μετά και τις τελευταίες καταγγελίες της Green Peace επανήλθε στην επικαιρότητα το μέγα πρόβλημα των διοξεινών στη χώρα μας.

Ενώ υπάρχουν αναγνωρισμένες διεθνώς πηγές εκπομπής διοξεινών όπως: Ανάπτυξη παλαιών υλικών (SCRAPS) σιδήρου και αλουμινίου.

Καύση οικιακών και νοσοκομειακών αποβλήτων.

Καύση πλαστικών που περιέχουν χλώριο.

Καύση οργανικών ουσιών που περιέχουν χλώριο.

Κάπνισμα.

Καυσαέρια αυτοκινήτων, κλπ.

Ενώ έχουν μετρηθεί από έγκριτα εργαστήρια συγκεντρώσεις διοξεινών στη χώρα μας σε επίπεδα που συνιστούν κίνδυνο για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

Ενώ έχουν θεσπισθεί όρια εκπομπής διοξεινών στην αποτέφρωση των επικινδύνων ουσιών (ΚΥΑ 2487/45/1999, Οδηγία 94/67/ΕΟΚ).

Ενώ είναι διεθνώς αποδεκτή και επιβεβαιωμένη η εξαιρετικά τοξική και μακροχρόνια επίδραση των διοξεινών, ιδιαίτερα δε μέσω της τροφικής αλυσίδας.

Το ΥΠΕΧΩΔΕ μέχρι σήμερα αρνείται να αναγνωρίσει το πρόβλημα, να εκτελέσει μετρήσεις για να καταγραφεί η έκτασή του και να προχωρήσει στην αναγκαία εξυγίανση των περιοχών που έχουν ρυπανθεί.

Κατόπιν των ανωτέρω,

Ερωτάται ο κύριος Υπουργός:

1. Τι μέτρα πρόκειται να πάρει το ΥΠΕΧΩΔΕ για να μετρήσει το επίπεδο των διοξεινών σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 16 του ν. 1650/86.

2. Τι μέτρα θα πάρει για να ελέγξει τις ύποπτες πηγές εκπομπής διοξεινών".

Ο Υφυπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Ευθυμίουπουλος έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ θα συμφωνούσα σε όλα όσα αναφέρει η ερώτηση του κ. Αμπατζόγλου, εκτός από το τελευταίο που ενδεχομένως οφείλεται σε έλλειψη ενημέρωσης.

Λέγει λοιπόν η ερώτηση ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ αρνείται να αναγνωρίσει το πρόβλημα. Σας λέγω ότι είμαστε από τις λίγες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπου και χωρίς αυτό να το επιβάλει η

νομοθεσία, διότι δεν υπάρχει ευρωπαϊκή νομοθεσία η οποία να ορίζει όρια εκπομπών ή άλλες υποχρεώσεις σ' ό,τι αφορά τις διοξίνες, παρ' όλα αυτά είμαστε, επαναλαμβάνω, από τις λίγες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και διεθνώς όπου και έχουμε αναγνωρίσει το πρόβλημα και έχουμε πάρει μέτρα για τον έλεγχο της ρύπανσης που σχετίζεται με τις διοξίνες.

Να σας πω δε ότι από μετρήσεις που έχουν γίνει η Ελλάδα δεν παρουσιάζει κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα εκτός από περιπτώσεις όπου θα έλεγα ότι η ύπαρξη διοξινών οφείλεται σε *ad hoc* καταστάσεις ή σε μικροατυχήματα, κυρίως όμως αφορά επεισώδια πυρκαγιών που μπορούν να συμβούν σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις που έχουν σχέση με τα πλαστικά PVC ή με την ανεξέλεγκτη επίσης καύση πλαστικών σε ανεξέλεγκτες χωματερές.

Τι μέτρα έχει πάρει το ΥΠΕΧΩΔΕ και γενικότερα θα έλεγα η Κυβέρνηση και το ελληνικό κράτος.

Πρώτον, έχουν δημιουργηθεί δύο εργαστήρια με δαπάνες εκατοντάδων εκατομμυρίων για την πάρα πολύ σοβαρή και λεπτή αυτή μέτρηση των διοξινών. Το ένα εργαστήριο βρίσκεται στο Εθνικό Αστεροσκοπείο και το άλλο βρίσκεται στο "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ".

Δεύτερο μέτρο: Έχει αναθέσει σε μια ιδιωτική εταιρεία μετά από διαγωνισμό τον έλεγχο της εφαρμογής των μέτρων περιορισμού της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Μεταξύ αυτών των μέτρων περιλαμβάνεται και η ίδρυση εθνικού δικτύου για την παρακολούθηση των διοξινών. Έχω εδώ τη σχετική σύμβαση και τα αποτελέσματα αυτής της εργασίας και της πρότασης, θα είναι έτοιμα σε έξι περίπου μήνες. Από και πέρα, το βασικό πρόβλημα, η βασική πηγή για την έκλυση διοξινών είναι η καύση του PVC σε εργοστάσια αποτέφρωσης σκουπιδιών, πράγμα το οποίο η ελληνική Κυβέρνηση το έχει αποκλείσει. Και θα ήθελα σε μια παρόμοια δέσμευση να συνταχθούν και τα υπόλοιπα κόμματα. Γιατί το μεγαλύτερο πρόβλημα, η μεγαλύτερη πηγή έκλυσης διοξινών είναι τα εργοστάσια καύσης σκουπιδιών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊνονας): Ο κ. Αμπατζόγλου έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, οι διοξίνες αποτελούν ένα σοβαρότατο πρόβλημα στη σύγχρονη εποχή. Χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά στον πόλεμο του Βιετνάμ από τους Αμερικανούς. Διέφυγαν για πρώτη φορά και ρύπαναν το περιβάλλον το 1976 στο Σεβέζο της Ιταλίας και έκτοτε η Ε-ΟΚ δημιούργησε την οδηγία Σεβέζο για τα βιομηχανικά ατυχήματα. Οι διοξίνες είναι δύο χιλιάδες φορές πιο τοξικές από τη στρυchnίνη και εκατόν πενήντα χιλιάδες φορές πιο τοξικές από τις κυανιούχες ενώσεις, προκαλούν καρκίνο και προσβάλλουν το ανοποιητικό σύστημα.

Ο κύριος Υπουργός είπε ότι δεν υπάρχουν όρια εκπομπής. Εμείς μνημονεύουμε στην εργασία την οδηγία της ΕΟΚ, η οποία στους αποτεφρωτήρες ορίζει ως όριο 0,1 ngρ διοξίνης ανά κυβικό μέτρο αεαερίου.

Ο κύριος Υπουργός είπε ότι έχουν παρθεί μέτρα. Μας είναι δύσκολο να τα δούμε. Ομίλησε για δημιουργία δύο εργαστηρίων στην Ελλάδα. Μα εδώ πριν μια βδομάδα άκουσα επισήμωνα του "Δημόκριτου" να ισχυρίζεται ότι η δέσμευση του Υπουργείου πριν ενάμιση χρόνο όταν υπήρχε το πρόβλημα των διοξινών στα κοτόπουλα, δεν τηρήθηκε για δημιουργία εργαστηρίου. Δεν έχετε δώσει τα αναγκαία λεφτά, δεν υπάρχουν αυτήν τη στιγμή εργαστήρια που να κάνουν μετρήσεις. Σε ό,τι αφορά τη δέσμευση των υπολοίπων χώρων για καύση των σκουπιδιών θα μας βρείτε σύμφωνους κύριε Υπουργέ. Είμαστε κατά της αποτέφρωσης των απορριμμάτων. Όμως, έχετε αποτρέψει τη λειτουργία αποτεφρωτήρα νοσοκομειακών αποβλήτων στη χωματερή των Άνω Λιοσίων, που ενώ είναι βέβαιο ότι θα βγάξει διοξίνες στο περιβάλλον, δεν προβλέπονται μέτρα για τη δέσμευσή τους. Την ίδια δε στιγμή ο σύνδεσμος προβλέπει να κάψει το RDF, γιατί δεν έχει τι να το κάνει.

Κύριε Υπουργέ, θα ήθελα να σας πω τελειώνοντας ότι το

πρόβλημα θα είναι συνεχές γιατί οι διοξίνες δεν αλλοιώνονται με την πάροδο του χρόνου. Δεν μπορείτε πλέον να κρύβεστε πίσω από το πρόβλημα. Πρέπει να το μετρήσετε και να το αντιμετωπίσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊνονας): Ο κ. Ευθυμίουπουλος έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥΠΟΥΛΟΣ (Υφυπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων): Ευχαριστώ κατ' αρχήν για την απάντηση στο ερώτημά μου και για τη δέσμευση του κόμματός σας σε ό,τι αφορά τα εργοστάσια αποτέφρωσης σκουπιδιών. Από και πέρα σας επαναλαμβάνω ότι υπάρχουν δύο ειδικευμένα εργαστήρια. Το ένα βρίσκεται στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, στεγάζεται στο κτίριο της Πεντέλης και μπορείτε να το επισκεφθείτε το οποίο είναι σε θέση και κάνει σήμερα μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης για τις διοξίνες.

Το δεύτερο εργαστήριο βρίσκεται στο "Δημόκριτο" και αφορά κυρίως τη μέτρηση διοξινών σε στερεά και σε τρόφιμα δεδομένου ότι δημιουργήθηκε πρόβλημα διοξινών, όπως ξερετε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και λόγω του γνωστού επεισοδίου με τα πουλερικά.

Από και πέρα είπα ότι δεν υπάρχει κοινοτική νομοθεσία η οποία να αφορά τις συγκεντρώσεις διοξινών στην ατμόσφαιρα και να ορίζει μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Παρ' όλα αυτά υπάρχει, όπως και εσείς αναφέρατε, μια Κοινή Υπουργική Απόφαση που αφορά τα όρια των εκπομπών διοξινών από εγκαταστάσεις καύσης ή αποτεφρωτήρες γενικότερα. Και προφανώς αυτή η διάταξη, αυτή η νομοθεσία, είναι στην ίδια γραμμή με την πολιτική της μη αποδοχής της αποτέφρωσης σε μεγάλες εγκαταστάσεις.

Σε ό,τι αφορά τα νοσοκομειακά απόβλητα, επειδή η ύπαρξη μικρών και πολλών μονάδων αποτέφρωσης στα ίδια τα νοσοκομεία είναι δυνατόν να δημιουργήσει πρόβλημα, δεδομένου ότι δεν είναι εύκολο να ελέγξει κανείς όλες αυτές τις εγκαταστάσεις, τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν και τις προδιαγραφές κάτω από τις οποίες λειτουργούν, γι' αυτό ακριβώς το λόγο έγινε αυτή η κεντρική μονάδα στα Λιόσια με ευθύνη του Συνδέσμου (ΕΣΚΑΝΑ) που προβλέπεται να συγκεντρώσει το 80% των νοσοκομειακών αποβλήτων, έτσι ώστε πραγματικά να υπάρχει κεντρικός έλεγχος, να υπάρχουν προδιαγραφές τόσο σε ό,τι αφορά τις εκπομπές, αλλά και σε ό,τι αφορά τις χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες.

Είμαστε, λοιπόν, σε γνώση του προβλήματος. Έχουμε ξεκινήσει πολύ δαπανηρά μέτρα, όπως σας είπα, καθ' υπερβολήν αυτών που επιβάλλει η διεθνής νομοθεσία και κατ' εξαίρεση αυτού που γίνεται σε άλλες χώρες. Παρ' όλα αυτά η Ελλάδα αν και μικρή χώρα νομίζω ότι βρίσκεται πάρα πολύ μπροστά στο συγκεκριμένο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊνονας): Επίκαιρες ερωτήσεις δεύτερου κύκλου:

Η πρώτη η με αριθμό 591/12.2.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Λεωνίδα Γρηγοράκου προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, σχετικώς με τις προθέσεις του Υπουργείου να ρυθμίσει νομοθετικά τις μεταγραφές φοιτητών, παιδιών που ανήκουν στην ίδια οικογένεια και φοιτούν σε άλλη πόλη και η δεύτερη με αριθμό 595/12.2.2001 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Γεωργίου Καλαντζή προς τον Υπουργό Πολιτισμού, σχετικώς με τη χορήγηση των αναγκαίων πιστώσεων ώστε να διασωθούν τα ιστορικά μνημεία της Καβάλας, σύμφωνα με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της 13ης Φεβρουαρίου 2001 δεν θα συζητηθούν για να προχωρήσουμε γρηγορότερα στη συζήτηση για το Σύνταγμα.

Ολοκληρώθηκε, επομένως, η συζήτηση των επικαίρων ερωτήσεων.

Πριν εισέλθουμε στην ειδική ημερήσια διάταξη "Αποφάσεις Βουλής", θα διακόψουμε για λίγα λεπτά.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Επαναλαμβάνεται η διακοπήσα συνεδρίαση.

Εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Αποφάσεις Βουλής: "Συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 28, 36 και 80 παράγραφος 2).

Κύριοι συνάδελφοι, για την ενότητα αυτών των άρθρων η πρότασή μας είναι να δώσουμε χρόνο δεκαπέντε λεπτών στους εισηγητές, τους ειδικούς αγορητές και του Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, χρόνο είκοσι λεπτών στους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων και στους Υπουργούς και επτά λεπτών στους ομιλητές για την πρώτη ενότητα των άρθρων 28, 36 και 80 παράγραφος 2 και δέκα λεπτών για την δεύτερη ενότητα των άρθρων 31,32,38,82,83 και 86, για την οποία εάν δεν εγγραφούν πολλοί ομιλητές θα συνεχίσουμε στην απογευματινή συνεδρίαση.

Εάν εγγραφούν πολλοί ομιλητές, θα συνεχίσουμε αυτήν την ενότητα των άρθρων 28, 36 και 80, παράγραφος 2, και το απόγευμα. Η συνεδρίασή μας θα λήξει στις 3.30' μ.μ. τώρα το πρωί και στις 18.00' μ.μ. θα αρχίσει η απογευματινή συνεδρίαση.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ : Γιατί στην πρώτη ενότητα να μην μιλήσουν δέκα λεπτά οι ομιλητές;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Θα υπάρξει χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Μη φάμε χρόνο για τα λεπτά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, εάν πραγματικά δεν είναι πολλοί οι ομιλητές που θα εγγραφούν ας το κάνουμε δέκα λεπτά, εάν είναι δυνατόν. Να το δούμε όμως αυτό στην πορεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Όσπου να φθάσουμε στους ομιλητές θα ξέρουμε πόσοι θα έχουν εγγραφεί. Και εάν πρόκειται να τελειώσουμε τώρα το πρωί θα το κάνουμε.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Κύριε Πρόεδρε, συνεδριάζουν δεν ξέρω πόσες επιτροπές. Οι συνάδελφοι θέλουν να έλθουν και να ακούσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Κύριε Ιωαννίδη, αυτήν τη στιγμή συνεδριάζει μία μόνο επιτροπή.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Όταν συζητάμε το Σύνταγμα όλα τ' άλλα πρέπει να παραμερίζουν. Αυτό πρέπει να το καταλάβουν όλοι μηδὲ των Αρχηγών των κομμάτων εξαιρουμένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης) : Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας και Υπουργός Πολιτισμού κ. Ευάγγελος Βενιζέλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρά την παγκοσμιοποίηση και παρά τα βήματα που με σταθερό, αν και δύσκολο τρόπο, διανύονται προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση το εθνικό κράτος εξακολουθεί να είναι μία ιδιαίτερα κρίσιμη βαθμίδα.

Κατ' αρχάς το εθνικό κράτος και το εθνικό πολιτικό σύστημα είναι το εφελτήριο και η προϋπόθεση συμμετοχής στο ευρωπαϊκό και το διεθνές πολιτικό γίγνεσθαι με όσο και όποιο βάρος έχει η κάθε χώρα. Και η Ελλάδα είναι μία μεσαία ευρωπαϊκή χώρα. Δεν πρέπει να έχουμε την αυτοσυνειδησία μιας μικρής και ανήμπορης χώρας που ασχολείται μόνο με τα δικά της στενά θέματα.

Επίσης η βαθμίδα του εθνικού κράτους, του εθνικού συντάγματος και της εθνικής έννομης τάξης είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για τη λειτουργία του σύγχρονου δημοκρατικού αντιπροσωπευτικού συστήματος. Στο επίπεδο του κράτους δοκιμάζεται η αντοχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας υπό συνθήκες μεταβιομηχανικές.

Τέλος, η βαθμίδα του εθνικού κράτους είναι κρίσιμη και για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εάν αξιολογίσει κανείς τη διαδικασία Αναθεώρησης του ελληνικού Συντάγματος

(που ολοκληρώνεται τώρα, αλλά έχει αρχίσει εδώ και πέντε περίπου χρόνια) και τη συγκρίνει με το προϊόν των διακυβερνητικών διασκέψεων του Άμστερνταμ και της Νίκαιας και κυρίως με το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων και με τη διακηρυκτική ισχύ του χάρτη αυτού, τότε μπορεί να καταλάβει πόσο κρίσιμα είναι αυτά που γίνονται εδώ στην ελληνική Βουλή. Πόσο κρίσιμα είναι τα ζητήματα που συνδέονται με την αναθεώρηση ενός εθνικού Συντάγματος σε σύγκριση με τις μεταβολές που επέρχονται στο πρωτογενές δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όχι μόνο για θέματα οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος της ευρωπαϊκής -ας το πούμε έτσι- πολιτικής εξουσίας, αλλά και για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να είναι αποσαφηνισμένες οι σχέσεις ανάμεσα στο εθνικό Σύνταγμα, την ευρωπαϊκή έννομη τάξη και τη διεθνή έννομη τάξη. Η διεθνής έννομη τάξη είναι βεβαίως ένα παλαιότατο φαινόμενο που οι εξ υμών νομικοί γνωρίζετε ότι απασχολεί πάντοτε τον εθνικό συντακτικό νομοθέτη.

Για πρώτη φορά το 1975, με το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η ελληνική έννομη τάξη δίνει μια ρητή απάντηση στην παλαιά και πάντοτε ανοιχτή θεωρητική διαμάχη ανάμεσα στους οπαδούς μιας μονιστικής θεωρίας που πίστευαν ότι οι κανόνες του διεθνούς δικαίου ισχύουν από μόνοι τους και χωρίς άλλη μεσολάβηση στις εθνικές έννομες τάξεις και στους οπαδούς της δυαδικής θεωρίας που πίστευαν και πιστεύουν ότι χρειάζεται μία μεσολάβηση του αρμοδίου εθνικού οργάνου, χρειάζεται εθνική πράξη προκειμένου να ενταχθεί ο κανόνας του Διεθνούς Δικαίου στην εθνική έννομη τάξη.

Είναι αλήθεια ότι το Σύνταγμα του 1975 τάσσεται κατά βάση με τη δυαδική αντίληψη, γιατί χρειάζεται κύρωση των διεθνών συνθηκών ως πράξη του αρμοδίου εθνικού οργάνου, επικύρωση από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως διεθνούς παραστάτη, προκειμένου μια διεθνή σύμβαση όχι απλώς και μόνο να ενταχθεί στην ελληνική έννομη τάξη, αλλά να προσλάβει και τη σχετικά αυξημένη τυπική ισχύ της, δηλαδή νομική ισχύ μεγαλύτερη του τυπικού νόμου, αλλά βεβαίως μικρότερη της ισχύος που έχει το τυπικό Σύνταγμα.

Αυτό είναι το περιεχόμενο του άρθρου 28 παράγραφος 1 που είναι και η βασική διάταξη της ενότητας αυτής, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 36 παράγραφος 2 που δεν αφορά την αρμοδιότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας ως διεθνή παραστάτη της χώρας να επικυρώνει τις διεθνείς συμβάσεις, αλλά ρυθμίζει το ποιες διεθνείς συμβάσεις υποχρεωτικά κυρώνονται με νόμο, έτσι ώστε κυρούμενες με νόμο να αποκτούν και τη σχετικά αυξημένη τυπική ισχύ που επαγγέλλεται και προσδίδει το άρθρο 28 παράγραφος 1.

Αυτές οι δύο διατάξεις τελούν υπό αναθεώρηση για λόγους αμιγώς νομοτεχνικούς. Πρέπει η αναθεώρηση του Συντάγματος να διορθώσει ορολογικά σφάλματα του συντακτικού νομοθέτη του 1975, να αποσαφηνίσει τη διάκριση μεταξύ κύρωσης και επικύρωσης της διεθνούς σύμβασης, να αφαιρέσει το παρωχημένο πια όρο της αμοιβαιότητας, ιδίως στον τομέα των ατομικών δικαιωμάτων, γιατί και οι αλλοδαποί που βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια προστατεύονται από το ελληνικό Σύνταγμα, από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από την ευρωπαϊκή έννομη τάξη και να αποσαφηνίσει ποιες συνθήκες είναι αυτές που πρέπει οπωσδήποτε να κυρωθούν νομοθετικά, σε αντιδιαστολή με άλλα διεθνή σύμφωνα, απλοποιημένης όπως λέμε συνήθως μορφής, τα οποία μπορούν να κυρώνονται και με διοικητική πράξη. Στην περίπτωση αυτή βεβαίως δεν ισχύουν με δύναμη νόμου και δεν έχουν, πολλώ μάλλον, σχετικά αυξημένη τυπική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1.

Παραδόξως αυτές οι δύο διατάξεις που συγκροτούν και το πρώτο μέρος της ενότητας που συζητούμε εισάγονται για αναθεώρηση με την προϋπόθεση να συγκεντρωθεί στην παρούσα Βουλή αυξημένη πλειοψηφία εκατόν ογδόντα Βουλευτών. Οι διατάξεις αυτές είναι πολιτικά μη κρίσιμες. Πιστεύω ότι η διαφώνια που έχει προκύψει οφείλεται περισσότερο σε παρεξηγήσεις παρά σε ουσιαστικούς πολιτικούς λόγους. Είναι μία ευκαιρία να βελτιώσουμε τη νομοτεχνική κατάσταση της παραγράφου 1 του άρθρου 28 και να αποσαφηνίσουμε -έτσι ώστε να

διευκολύνουμε το έργο της Βουλής- ποιες είναι οι συμβάσεις οι οποίες οπωσδήποτε απαιτείται να κυρωθούν νομοθετικά.

Οι συμβάσεις αυτές είναι οι φορολογικές, διότι ούτως ή άλλως ο τυπικός νόμος κρατάει το σύνολο της φορολογικής αρμοδιότητας σύμφωνα με το άρθρο 78. Επίσης, είναι οι συνθήκες που προβλέπουν ατομικές επιβαρύνσεις για τους Έλληνες. Τέλος, είναι και οι συνθήκες για τις οποίες απαιτείται ειδική πλειοψηφία, δηλαδή όλες οι συνθήκες του άρθρου 27, του άρθρου 28 παράγραφος 2 και του άρθρου 28 παράγραφος 3. Υπάρχει μία πλειάδα πρωτοκόλλων, συμφώνων, ανταλλαγής επιστολών που βεβαίως συνιστούν σύμφωνα απλοποιημένης μορφής και τα οποία πρέπει -αυτή είναι η πρακτική- να κυρώνονται διοικητικά χωρίς να απαιτείται η διέλευσή τους από τη Βουλή των Ελλήνων.

Αυτό, λοιπόν, το πρώτο μέρος της ενότητας που συζητούμε παραδόξως χρειάζεται να αναθεωρηθεί με αυξημένη πλειοψηφία. Θέλω να ελπίζω ότι από την εξέλιξη της συζήτησής μας θα αποσαφηνισθούν τα θέματα αυτά, ώστε να καταλήξουμε ομοφώνως.

Υπάρχει όμως ένα δεύτερο μέρος για το οποίο αρκεί η απόλυτη πλειοψηφία της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων και το οποίο αφορά στη σχέση του ελληνικού Συντάγματος με την ευρωπαϊκή έννομη τάξη, με το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι διατάξεις, όπως γνωρίζετε, είναι το άρθρο 28 παράγραφος 2 και 3.

Θέλω εδώ να θυμίσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι στη δεκαετία του '60 και του '70 το ζήτημα των σχέσεων ανάμεσα στα εθνικά συντάγματα και το κοινοτικό δίκαιο, πρωτογενές και παράγωγο, απετέλεσε το προσφιλές θέμα της νομολογίας και των συνταγματικών δικαστηρίων των κρατών μελών, αλλά και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Και η μια πλευρά και η άλλη ήθελε να διαφυλάξει υπέρ του εαυτού της, την τελική αρμοδιότητα. Και βέβαια, στη μια περίπτωση το εθνικό σύστημα ήταν αυτό που προτασσόταν ως υπερέχων κανόνας, στην άλλη περίπτωση το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων και των κοινών συνταγματικών παραδόσεων των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων και των ουσιαστικών κανόνων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ήταν ο υπερέχων κανόνας.

Τι υπήρχε πίσω από αυτό το ζήτημα, πίσω από αυτήν τη σύγκρουση; Υπήρχε ουσιαστικά μια επιφύλαξη των συνταγματικών δικαστηρίων των κρατών μελών, ιδίως του αρχικού πυρήνα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του γερμανικού συνταγματικού δικαστηρίου, του ιταλικού, του γαλλικού συνταγματικού συμβουλίου, για το αν η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι επαρκής στο πεδίο της ευρωπαϊκής έννομης τάξης.

Απ' ης στιγμής τα συνταγματικά δικαστήρια πείστηκαν ότι αυτό συμβαίνει -και αυτό συνέβη με πανηγυρικό τρόπο, με πολλές και διάφορες μορφές, κυρίως μέσα από την αποδοχή των κοινών συνταγματικών παραδόσεων των κρατών μελών και μέσα από τη ρητή παραπομπή στις ουσιαστικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου- ήταν τις επιφυλάξεις τους. Από την άλλη μεριά η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από τις αλληπάλληλες κυβερνητικές διασκέψεις της τελευταίας δεκαπενταετίας, δηλαδή κυρίως μέσα από την Ενιαία Πράξη, τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και τώρα τη Συνθήκη της Νίκαιας, υποκλίνεται πανηγυρικά στα Συντάγματα των κρατών μελών. Προβλέπει την κύρωση των πρωτογενών συνθηκών που τροποποιούνται, κατά τις συνταγματικές διατάξεις των κρατών μελών, άρα θεωρεί ότι ο σεβασμός των συνταγμάτων των κρατών μελών και της κοινής συνταγματικής παράδοσης είναι προϋπόθεση για τα επόμενα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Και το περιβόητο ευρωπαϊκό σύνταγμα, μορφολογικά δεν θα είναι τίποτε άλλο παρά μια πολυμερής σύμβαση, η οποία θα κυρωθεί και θα επικυρωθεί κατά τις συνταγματικές διαδικασίες των κρατών μελών.

Θεωρώ λοιπόν, ότι το ζήτημα αυτό είναι λυμένο. Αλλά παραδόξως η Ελλάδα το είχε λύσει ήδη από το 1975, γιατί είναι η μόνη χώρα που δεν χρειάστηκε να αναθεωρηθεί το εθνικό της σύνταγμα, προκειμένου να κυρώσει και να επικυρώσει τα μεγάλα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που ήδη ανέφερα, την

Ενιαία Πράξη, τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, τη Συνθήκη του Άμστερνταμ -θα δούμε τι θα γίνει με τη Νίκαια- αλλά και άλλα βήματα, όπως τα μεγάλα κύματα των διευρύνσεων από την Ευρώπη των δέκα στην Ευρώπη των δώδεκα, από την Ευρώπη των δώδεκα, στην Ευρώπη των δεκαπέντε.

Γιατί συνέβη αυτό; Αυτό συνέβη τυπικά γιατί το άρθρο 28 θεωρήθηκε επαρκές. Και θεωρήθηκε επαρκές μέσα στη φαινομενική του αντινομία και μέσα στην ασαφή πρακτική του εφαρμογής, γιατί ποτέ δεν αποσαφηνίστηκε το ζήτημα, ποια είναι ακριβώς η κρίσιμη διάταξη, πόσες ψήφοι απαιτούνται για κάθε βήμα προς την πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Ουσιαστικά όμως αυτό το οποίο συνετέλεσε στην κατάσταση αυτή, είναι το γεγονός πως υπήρξε πάντοτε ευρύτατη πολιτική συμφωνία για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας.

Μπορεί το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να διαφώνησε με την κύρωση της συνθήκης των Αθηνών για την ένταξη της χώρας, μπορεί στη συνέχεια η Νέα Δημοκρατία να προέβαλε αντιρρήσεις, διαδικαστικές, ως προς τον τρόπο κύρωσης της Ενιαίας Πράξης το 1987 -η αλήθεια είναι ότι οι ρόλοι ανταλλάχθηκαν ανάμεσα στα δύο μεγάλα κόμματα- αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι όλα τα μεγάλα βήματα, με εξαίρεση την κύρωση της Συνθήκης του Σένγκεν έγιναν με συντριπτικές πλειοψηφίες που υπερβαίνουν ούτως ή άλλως τις εκατόν ογδόντα ψήφους.

Ποιο είναι το ερώτημα τώρα; Το ερώτημα είναι να πούμε ρητά, απερίφραστα και πανηγυρικά ότι το άρθρο 28, συλλήβδην, με όλες του τις διατάξεις, είναι το συνταγματικό θεμέλιο της πορείας της χώρας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Και δευτερευόντως, ειδικά για το νόμισμα, αυτό ισχύει και για το άρθρο 80 παράγραφος 2 που συζητείται στην ίδια ενότητα.

Ποιο είναι το μεγάλο ερμηνευτικό πρόβλημα του άρθρου 28; Η φαινομενική αντινομία ανάμεσα στην παράγραφο 2 και την παράγραφο 3. Η παράγραφος 2 απαιτεί πλειοψηφία εκατόν ογδόντα Βουλευτών όταν η σύμβαση που κυρώνεται προβλέπει τη μεταφορά κατά το Σύνταγμα αρμοδιοτήτων σε όργανα διεθνών οργανισμών. Αυτό πολύ συχνά συμβαίνει στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, αλλά και όχι μόνο. Αυτό συμβαίνει και με το Συμβούλιο της Ευρώπης και με τον ΟΗΕ και με πολλούς άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Η παράγραφος 3 του άρθρου 28 προβλέπει ότι είναι δυνατοί περιορισμοί στην άσκηση της εθνικής κυριαρχίας με συμβάσεις που ψηφίζονται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού, δηλαδή με εκατόν πενήντα ένας Βουλευτές, αρκεί να γίνονται σεβαστές οι βάσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος και τα ανθρωπίνια δικαιώματα.

Αντιλαμβάνεσθε, λοιπόν, ότι είναι παράδοξο μια μικρότερη πλειοψηφία να συνοδεύεται από αυστηρότερες ουσιαστικές ρήτρες και μία μεγαλύτερη πλειοψηφία να είναι ασυνόδευτη από ουσιαστικές ρήτρες.

Έχει πει λοιπόν η θεωρία ότι πρέπει να αποδεχθούμε το συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων, άρα να απαιτείται σε κάθε περίπτωση η αυξημένη πλειοψηφία. Η αλήθεια είναι ότι τα βήματα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μπορεί στις συντριπτικά περισσότερες περιπτώσεις να απαιτούν αυξημένη πλειοψηφία, γιατί όντως έχουμε μεταφορά αρμοδιοτήτων σε όργανα διεθνών οργανισμών. Είναι όμως εξίσου πιθανό ένα μεγάλο βήμα να γίνεται με διακρατικό τρόπο, δηλαδή αρμόδιο όργανο να είναι πάντοτε η διακυβερνητική διάσκεψη και άρα να μην έχουμε μεταφορά αρμοδιοτήτων σε όργανα διεθνών οργανισμών, γιατί κάθε κράτος-μέλος διακρατεί το δικαίωμα της αρνησικυρίας και πρέπει να συμπράξει. Εκεί εφαρμόζεται η παράγραφος 3, άρα αρκεί η απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών.

Εξίσου πιθανό είναι τέλος ένα μεγάλο βήμα στις διεθνείς σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παίρνει τη μορφή μιας κλασικής πολυμερούς διεθνούς σύμβασης. Άρα, απαιτείται κύρωση κατά το άρθρο 36 παράγραφος 2 και κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, αρκεί λοιπόν η συνήθης διαδικασία και η συνήθης πλειοψηφία κι αυτό μπορεί να ισχύει για τις σχέσεις της Ένωσης με τρίτες χώρες, ή για τις σχέσεις με άλλους οργανισμούς, όπως για παράδειγμα ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι αυτά που διατυπώνουμε τώρα στα Πρακτικά ως προσέγγιση ερμηνείας του άρθρου 28 και η ερμηνευτική δήλωση που θέτουμε υπό το άρθρο 28 αποτελούν επαρκές θεμέλιο για τη συμμετοχή της χώρας στα επόμενα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Όμως το μεγάλο πολιτικό ζήτημα που τίθεται δεν είναι αυτό, αλλά είναι το να αντιληφθούμε ότι οφείλουμε να έχουμε μία ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική, που δεν θα ασχολείται μόνο με τα στενά θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος.

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν είναι μόνο ένα ζήτημα ελληνικής εθνικής οικονομίας, δεν είναι ένα ζήτημα αναγόμενο στις ελληνοτουρκικές ή στις ευρωτουρκικές σχέσεις, δεν είναι ένα ζήτημα αναγόμενο μόνο στην ευρωπαϊκή προοπτική της Κύπρου. Αυτά είναι για μας οι πρώτες προτεραιότητες. Αλλά αν θέλουμε να παίξουμε ένα συγκροτημένο, συστηματικό και υπεύθυνο ρόλο ως μεσαία ευρωπαϊκή χώρα, οφείλουμε να έχουμε μία συνολική ευρωπαϊκή στρατηγική και να αντιλαμβανόμαστε βεβαίως το αυτονόητο, ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι μία επίπονη ανοιχτή πολιτική, κοινωνική και οικονομική διαδικασία, είναι μια διαρκής διαπραγμάτευση, είναι ένα πεδίο επί του οποίου εξελίσσεται ένας συσχετισμός δυνάμεων, ο οποίος είναι πολιτικός, αλλά είναι ταυτόχρονα και οικονομικός και κοινωνικός. Δεν είναι εύκολη η διαπραγμάτευση αυτή. Αλλά αυτό είναι σίγουρα το πιο πρόσφορο πεδίο, για να διαμορφώσουμε τους καλύτερους δυνατούς συσχετισμούς δυνάμεων.

Η πολιτική της απομόνωσης έχει προ πολλού απορριφθεί από τον ελληνικό λαό, θα έλεγα από την ελληνική κοινωνία στο σύνολό της. Από την άλλη μεριά δεν μπορεί η ευρωπαϊκή μας στρατηγική να βασίζεται σε μία αφελή προσέγγιση των ιστορικών, κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων. Δεν είναι δρόμος στρωμένος με ρόδα. Δεν λύνει από μόνη της η ευρωπαϊκή συμμετοχή τα προβλήματα που αντιμετωπίζει μία σύγχρονη κοινωνία. Χρειάζονται πολλές παράλληλες κινήσεις και αυτές πρέπει να γίνονται και σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Αλλά για να είναι κανείς μέσα στο παιχνίδι, για να διαμορφώνει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες για το λαό και τη χώρα, πρέπει να είναι έτοιμος να διαπραγματευτεί, να μετάρχει. Και αυτό νομίζω ότι διασφαλίζεται συνταγματικά με την αναθεώρηση των άρθρων 28 και 36 του Συντάγματος.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακαμάνης): Ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννης Βαρβιτσιώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δέσμη των άρθρων στην οποία σήμερα εισερχόμαστε και κυρίως το άρθρο 28 αποδεικνύει τη μεγάλη προσφορά της Νέας Δημοκρατίας στον τόπο. Αποτελεί, τη μεγαλύτερη δικαίωση της πολιτικής του Κωνσταντίνου Καραμανλή, την οποία ο ίδιος χάραξε, για την οποία ο ίδιος αγωνίστηκε και την οποία μόνος του πέτυχε.

Σήμερα όλες οι παρατάξεις, πλην του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, δέχονται και στηρίζουν την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, ενώ τότε, το 1975, όλες οι παρατάξεις κινούμενες από μικροκομματικές σκοπιμότητες και στη διάθεση τους για αντιπολιτευτική τακτική προς τον Καραμανλή, με λαϊκισμούς, και φθηνά επιχειρήματα, επεδίωκαν να ναρκοθετήσουν, να ανατρέψουν και να ματαιώσουν την ενταξιακή πορεία της χώρας.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΪΤΟΝΑΣ)

Είμαστε όμως υπερήφανοι και για ένα άλλο γεγονός: Διότι χάρη στην προβλεπτικότητα του συντακτικού νομοθέτη του 1975 θεσπίστηκε το άρθρο 28, που λειτούργησε ως το συνταγματικό θεμέλιο της χώρας για την ενταξιακή πορεία στις ευρωπαϊκές κοινότητες.

Στο σημείο αυτό νομίζω ότι θα ήταν παράλειψη να μη μνημονεύαμε τη μεγάλη προσφορά του Κωνσταντίνου Τσάτσου και του Κωνσταντίνου Παπακωνσταντίνου, οι οποίοι ουσιαστικά συνέβαλαν στη διαμόρφωση των πετυχημένων ρυθμίσεων του ισχύοντος συνταγματικού κειμένου. Ειδικότερα για το άρθρο 28 πρέπει να μνημονεύσουμε την αποφασιστική συμμετοχή του καθηγητή του Πανεπιστημίου και τότε Βουλευτή της Νέας Δημο-

κρατίας, του αξέχαστου Δημήτρη Ευρυγένη.

Το είπε και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, το επαναλαμβάνω και εγώ, διότι είναι πολύ σημαντικό: Η Ελλάδα είναι ίσως η μόνη χώρα που δεν αναγκάστηκε να αναθεωρήσει το Σύνταγμά της για να μετάρχει στα διάφορα μεγάλα βήματα που έγιναν προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, η Συνθήκη του Μάαστριχτ, η Συνθήκη του Άμστερνταμ, κυρώθηκαν από τη Βουλή χωρίς να υπάρξει ανάγκη συνταγματικής αναθεωρήσεως.

Τι θα συνέβαινε όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εάν δεν υπήρχε αυτή η προβλεπτικότητα το 1975 και αν δεν είχε τεθεί στο Σύνταγμα το άρθρο 28; Όπως γνωρίζουμε όλοι μας η διαδικασία αναθεωρήσεως του Συντάγματος, όπως προβλέπεται και καθιερώνεται από το άρθρο 110 παράγραφοι 2-4, είναι μία δυσκίνητη και χρονοβόρα διαδικασία, η οποία εκτός των άλλων επιτάσσει την πάροδο πενταετίας από της προηγούμενης αναθεωρήσεως και απαιτεί και τη σύμπραξη δύο Βουλών.

Αυτή η μακρά και πολύπλοκη διαδικασία όλων από το 1864 μέχρι σήμερα ελληνικών Συντάγμάτων, του παρόντος συμπεριλαμβανομένου, η οποία ανταποκρινόταν αναμφισβήτητα σε παλαιότερες εποχές και σε ανάγκες άλλων σκέψεων, αποτελεί ένα σημαντικό μειονέκτημα του ισχύοντος συνταγματικού μας συστήματος. Ο αργός ρυθμός και η απόλυτη δυσκαμψία που χαρακτηρίζουν την ισχύουσα διαδικασία αναθεωρήσεως αποτελούν έναν ανασταλτικό παράγοντα στην ομαλή συνταγματική αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων που απασχολούν την ελληνική συνταγματική τάξη.

Η σύγχρονη δημοκρατία απαιτεί -και το βλέπουμε κάθε μέρα- μία μεγαλύτερη ελαστικότητα και μία μεγαλύτερη πλαστικότητα. Αυτονόητο είναι ότι το Σύνταγμα δεν είναι απλός νόμος και ότι η διαδικασία τροποποιήσεώς του απαιτεί μεγάλη περίσκεψη και αυξημένες πλειοψηφίες.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι από μία πρόχειρη συγκριτική έρευνα στα Συντάγματα των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως προκύπτει ότι στα περισσότερα από αυτά και συγκεκριμένα στα Συντάγματα της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας, αλλά και της Ισπανίας, η αναθεώρηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο μίας και μόνο Βουλής. Ειδικότερα στο γαλλικό Σύνταγμα προβλέπεται επιπλέον η δυνατότητα προκηρύξεως δημοψηφίσματος.

Η τελευταία αυτή δυνατότητα αποτελεί νομίζω την πιο καθαρή θέση και ενδυναμώνει τη δημοκρατία. Δυστυχώς η διάταξη που αναφέρεται στη διενέργεια δημοψηφισμάτων δεν περιλαμβάνεται -κακώς κατά τη γνώμη μου- στις αναθεωρητέες διατάξεις και έτσι σταματάει ένα μεγάλο βήμα που θα μπορούσαμε να κάνουμε για μία αμεσότερη δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν εξέθεσα αυτές τις σκέψεις για την αναθεωρητική διαδικασία, το έπραξα από ένα προβληματισμό από τον οποίο διακατέχομαι και για να καταλήξω και σε μια συγκεκριμένη, αν θέλετε, θέση.

Είναι δεδομένο ότι οποιαδήποτε νέα αναθεώρηση δεν μπορεί να γίνει προ της παρόδου πενταετίας από τη στιγμή που θα έχει τελειώσει η παρούσα. Θα έλεγα λοιπόν ότι θα έπρεπε αυτά τα πέντε χρόνια να μην τα αφήσουμε να πάνε χαμένα, ειδικώς για το θέμα της τροποποίησης, της αναθεωρητικής διαδικασίας. Θα πρέπει να ανοίξουμε μια σοβαρή νηφάλια επιστημονική συζήτηση, να ακουστούν όλες οι απόψεις και να συγκετρωθεί ένα τεράστιο υλικό. Θα προέτρεπα τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής να αναλάβει τη σχετική πρωτοβουλία. Οι απόψεις που θα διατυπωθούν, νομίζω, θα είναι χρήσιμες για το μελλοντικό αναθεωρητικό νομοθέτη. Έκλεισα αυτήν τη μεγάλη παρένθεση, την οποία θεώρησα σκόπιμο να σας μεταφέρω ως προβληματισμό και επανέρχομαι στις διατάξεις που σήμερα συζητάμε.

Συμφωνούμε με την ερμηνευτική δήλωση που τίθεται υπό τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 28, η οποία άλλωστε ήταν αυτονόητη. Διατυπώνουμε όμως έντονες επιφυλάξεις για την απόληψη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 28. Το εδάφιο αυτό που απαλείφεται με πρωτοβουλία της κυβερνητικής Πλειοψηφίας, επιτάσσει όπως η εφαρμογή των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συμβάσεων στους αλλοδαπούς τελεί πάντοτε υπό τον όρο της αμοιβαιότη-

τος. Είναι ανεξήγητο. Ούτε στην επιτροπή κατάλαβα, ούτε σήμερα ο εισηγητής της Πλειοψηφίας έδωσε μια σοβαρή εξήγηση γιατί απαλείφουμε τον όρο της αμοιβαιότητας. Είναι δυνατόν η Ελλάδα να προστατεύει μονομερώς τους αλλοδαπούς και να μην προβλέπει για τους δικούς της πολίτες τον όρο της αμοιβαιότητας;

Εγώ νομίζω ότι η διαγραφή του όρου της αμοιβαιότητας είναι μια αδιανόητη και ακατανόητη ενέργεια. Και γι' αυτό εμείς, δεν ψηφίσαμε τη συγκεκριμένη διάταξη στην επιτροπή. Αυτή είναι η απάντηση στον κύριο εισηγητή της Πλειοψηφίας. Επισημαίνω ότι η διάταξη αυτή χρειάζεται για να γίνει δεκτή από την Αναθεωρητική Βουλή, εκατόν ογδόντα ψήφους.

Προσπάθησε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας να κάνει μια νομική κατασκευή γενικότερα για το άρθρο 28. Δεν ξέρω -και το λέω με πολύ προβληματισμό- αν το άρθρο 28 όπως είναι σήμερα διατυπωμένο θα καλύψει όλα τα επόμενα βήματα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ήδη έχουμε δύο κανόνες οι οποίοι επιβλήθηκαν από το Κοινοτικό Δίκαιο, οι οποίοι έρχονται σε αντίθεση με το ισχύον Σύμφωνο. Είναι το άρθρο 4 παράγραφος 3 και το άρθρο 51 παράγραφος 3.

Τι λέει το άρθρο 4; Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σ' όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους. Δώσαμε την ερμηνεία, όταν επιβλήθη από το Κοινοτικό Δίκαιο η υποχρέωση όλοι οι πολίτες της Κοινότητας να μπορούν να είναι δημόσιοι λειτουργοί σε άλλη χώρα εκτός της χώρας της υπηκοότητός τους, ότι αυτό μπορεί λόγω της φράσεως "εκτός αν εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους" να καλύψει την ισχύουσα συνταγματική επιταγή.

Αλλά και το άρθρο 51 παράγραφος 3, η επιτάσσει ότι μόνο πολίτες της Ελλάδος μπορεί να μετέχουν στην εκλογική διαδικασία.

Και είναι δεδομένο ότι το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, η ευρωπαϊκή έννομη τάξη, επιβάλλει στις δημοτικές εκλογές να ψηφίζουν και οι αλλοδαποί στη χώρα που βρίσκονται.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Αυτό ρυθμίζεται στο άρθρο 102. Το έχουμε προβλέψει στην αναθεώρηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Κύριε Υπουργέ, αφήστε με να τελειώσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας) : Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ. Εφόσον δεν δέχεται διακοπές ο κ. Βαρβιτσιώτης, να το σεβαστείτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Θα έλεγα λοιπόν ότι τώρα προβλέπεται. Εφαρμόστηκε όμως ήδη. Αυτά τα φιλοσοφήματα του εισηγητή της Πλειοψηφίας έχουν πράγματι πολλή απήχηση σε κάποιο προεκλογικό μπαλκόνι, αλλά δεν μπορούν να έχουν στην Αίθουσα αυτή. Λυπάμαι που το λέω και απαντώ στη διακοπή του.

Θα υπάρξει πρόβλημα στο μέλλον. Και δεν μπορεί κάθε φορά να δεχόμαστε με ερμηνευτικές κατασκευές την περιγραφή του ισχύοντος Συντάγματος. Διερωτώμαι, λοιπόν, μήπως θα έπρεπε να κάνουμε μια πιο γενναία, πιο βαθιά αναδιτύπωση του άρθρου 28. Βεβαίως σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να δεχθούμε ότι οποιοσδήποτε κοινοτικός κανόνας έχει μεγαλύτερη ισχύ από το ελληνικό Σύνταγμα. Δεν το έχει δεχθεί και κανένα άλλο συνταγματικό κείμενο καμίας ευρωπαϊκής χώρας, πλην νομίζω του πορτογαλικού...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Και της Ολλανδίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Ναι, και της Ολλανδίας. Είναι δύο Συντάγματα, που προχωρούν πολύ περισσότερο. Μήπως, λοιπόν, είναι η ευκαιρία να λύσουμε τα προβλήματα αυτά, τα οποία είναι βέβαιο ότι αργά ή γρήγορα θα τα βρούμε μπροστά μας; Ειδικότερα για το θέμα αυτό θα μιλήσει ο προτασόμενος ομιλητής από τη Νέα Δημοκρατία, ο κ. Στυλιανίδης. Εγώ απλώς έθεσα τον προβληματισμό, ο οποίος είναι έντονος και φοβάμαι ότι αυτό το θέμα θα βρεθεί πολύ σύντομα, στα επόμενα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μπροστά μας.

Την πλειοψηφία όμως των εκατόν ογδόντα βουλευτών απαιτεί και η προτεινόμενη για τροποποίηση παράγραφος 2 του άρθρου

36. Η ισχύουσα διάταξη δίνει στη Βουλή ένα εύρος τεράστιο των συνθηκών που πρέπει να κυρωθούν από τη Βουλή. Είναι οι συνθήκες για το εμπόριο, τη φορολογία, την οικονομική συνεργασία, τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο.

Η πρόταση της πλειοψηφίας δέχεται ότι πρέπει να συρρικνωθεί το εύρος των διεθνών Συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται η κύρωσή τους με νόμο, τις περιορίζει μόνον στις συμβάσεις που αναφέρονται σε φορολογικούς θέματα. Γιατί εξαιρούνται οι συνθήκες για την οικονομική συνεργασία, για τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς; Γιατί αυτή η συρρίκνωση της αρμοδιότητας της Βουλής;

Αλλά ότι ούτε σε αυτό πήραμε καμία απάντηση. Και διερωτώμαι, τι κρύβεται πίσω από αυτήν τη συρρίκνωση. Τι θέλει η Πλειοψηφία να κατοχυρώσει συρρικνώνοντας την αρμοδιότητα της Βουλής; Δηλώνουμε ότι είμαστε αντίθετοι προς τη διάταξη αυτή και θα την καταψηφίσουμε.

Τέλος, συμφωνούμε με την ερμηνευτική δήλωση που τίθεται υπό την παράγραφο 2 του άρθρου 80, διότι διευκολύνει την εισαγωγή του ευρώ στη δική μας ζωή.

Το ερώτημα όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πού βαδίζει σήμερα η Ευρώπη; Είναι εκείνη η Ευρώπη, που οραματίστηκαν οι ιδρυτές της; Είναι ακόμα εκείνη η Ευρώπη για την οποία αγωνίστηκαν οι δύο τελευταίοι μεγάλοι Ευρωπαίοι, ο Χέλμουτ Κολ και ο Φρανσουά Μιτεράν; Ή μήπως είναι η Ευρώπη των μικρολογιστών, που ασχολούνται με το δένδρο και χάνουν το δάσος;

Δυστυχώς τα αποτελέσματα της Συνόδου της Νίκαιας υπήρξαν απογοητευτικά. Έτσι τουλάχιστον χαρακτηρίστηκαν από το σύνολο του ευρωπαϊκού Τύπου, από τις παρατάξεις στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, αλλά και από την αμηχανία του Προέδρου της Κομισιόν, του κ. Πρόντι. Μόνο ο Έλληνας Πρωθυπουργός ήρθε να θριαμβολογήσει για τη Νίκαια, αλλά δεν είναι του παρόντος και δεν θέλω να μπω σε αυτό το θέμα.

Η Ευρώπη στη Νίκαια έχασε μια μεγάλη ευκαιρία, την ευκαιρία να αποτελέσει μια άλλη μεγάλη δύναμη σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από την παγκοσμιοποίηση. Δυστυχώς τα "εθνικά" συμφέροντα απεδείχθησαν βαρύτερα από το όραμα για την εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, αν υπάρχει πια τέτοιο όραμα. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας) : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα ογδόντα χρόνια της ενσωμάτωσης της Θράκης στην Ελλάδα, πενήντα οκτώ μαθητές και μαθήτριες και τρεις συνοδοί καθηγητές από το 2ο Τοσίτσειο Αρσάκειο Λύκειο Εκάλης.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Το λόγο έχει ο ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Σκυλλάκος.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ : Το άρθρο 28 είναι το σημαντικότερο άρθρο του Συντάγματος σε σχέση και με αυτά που αναθεωρούνται αλλά και συνολικότερα. Εμείς το θεωρούσαμε από την αρχή που ψηφίστηκε, το 1975, ως το θεμέλιο της υπαταγής, της υποτέλειας και της εξάρτησης και ήταν ένας από τους βασικούς λόγους που αποχωρήσαμε ως Κομμουνιστικό Κόμμα εκείνη την εποχή από τη συζήτηση και την ψήφιση του Συντάγματος.

Δεν ήμασταν μόνον εμείς όμως που αντιδράσαμε στο άρθρο 28 τότε. Αντέδρασε και το ΠΑΣΟΚ και σε άλλα άρθρα και ειδικότερα στο 28 και είχε αποχωρήσει και τότε. Σήμερα, λοιπόν, βλέπουμε το ΠΑΣΟΚ μαζί με τη Νέα Δημοκρατία να έρχονται για την αναθεώρηση του άρθρου 28. Και μπαίνει το ερώτημα: Έτσι όπως ήταν το άρθρο 28 μέχρι σήμερα, όπως ισχύει ως σήμερα, δεν ήταν αρκετό για τη συμμετοχή της χώρας μας σε διεθνείς οργανισμούς; Ποιος είναι ο λόγος που επιβάλλει την αναθεώρησή του και μάλιστα με μια τέτοια ερμηνευτική δήλωση;

Η ερμηνευτική δήλωση λέει ότι το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Αυτοί που παρακολουθούν μπορούν να ανατρέξουν σε όλα τα πρακτικά της συζήτησης τα τελευταία τέσσερα-πέντε χρόνια και θα δουν μια επίμονη προσπάθεια της Νέας Δημοκρατίας να κατοχυρωθεί ρητά στο Σύνταγμα η συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να γράφεται μέσα. Αυτό έγινε αποδεκτό από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, που με πιο κομψό τρόπο λέει ρητώς ότι θα συμμετέχουμε με τη διατύπωση "συμμετοχή της χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης".

Οι αλλαγές που γίνονται στο άρθρο 28 γίνονται και για λόγους πολιτικούς και ιδεολογικούς, να δίνεται δηλαδή το στίγμα και από το Σύνταγμα ότι η Ελλάδα ανήκει, συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά γίνεται και για λόγους νομικούς, για να μην υπάρχουν νομικά προβλήματα, να επιτυγχάνονται τα νομικά αποτελέσματα και οι δεσμεύσεις που θέλουν οι κυβερνήσεις που υποστηρίζουν τη συμμετοχή της χώρας μας σε τέτοιου είδους οργανισμούς.

Τι συνέπειες θα έχει αυτή η ρητή διατύπωση ότι συμμετέχουμε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση; Αν αύριο, μεθαύριο αλλάξει ο συσχετισμός των πολιτικών δυνάμεων και η πλειοψηφία του ελληνικού λαού λέει να μη συμμετέχουμε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ή να πάρουμε μια άλλη πιθανότητα, Να πει: "Φθάσαμε στην ΟΝΕ, θα σταματήσουμε εδώ, δεν θέλουμε" -ο δεύτερος και ο τρίτος- "να προχωρήσουμε σε παραπέρα ολοκλήρωση σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και εσωτερικής ασφάλειας", αυτή η διατύπωση εμποδίζει αυτήν τη θέληση της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Οι υποστηρίζοντες ότι πρέπει να είμαστε και να συμμετέχουμε στην ολοκλήρωση, θα επικαλούνται συνταγματική διάταξη. Βεβαίως, αν η πλειοψηφία του ελληνικού λαού το θέλει, γνωρίζουμε καλά ότι και νόμοι και συνταγματικές διατάξεις καθίστανται ανενεργές.

Αλλά είναι ένα όπλο στα χέρια των υποστηρικτών της συμμετοχής σε βάθος, μέχρι πλήρους ολοκλήρωσης.

Αυτή είναι η αντίληψη που δε σέβεται τη μελλοντική πιθανή θέληση της πλειοψηφίας του λαού, είναι λογική αντιδημοκρατική και αντίθετη με τη λαϊκή κυριαρχία. Δεν μπορεί να θέλει άλλα ο ελληνικός λαός και να επικαλούμαστε την ερμηνευτική δήλωση, που φέρνει η Κυβέρνηση σήμερα, για να αρνηθούμε να έχει αποτελέσματα η θέληση της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Το δεύτερο και σοβαρότερο ζήτημα είναι, τι σημαίνει συμμετοχή στην ολοκλήρωση. Φαίνεται ότι οι διατάξεις που υπήρχαν στο άρθρο 28 παράγραφος 2 και στο άρθρο 28 παράγραφος 3, δεν ήταν επαρκείς ή μπορούσαν να εγείρουν νομικές αμφισβητήσεις, αν μπορούσαμε όλες τις αρμοδιότητες, που προβλέπονται από το Σύνταγμα, να τις παραδώσουμε στις Βρυξέλλες. Θα υπήρχαν αμφισβητήσεις, είχαν γεννηθεί αμφισβητήσεις και όσο προχωρούμε σε παραπέρα αρμοδιότητες, όλο και περισσότερα ζητήματα να λύνονται στις Βρυξέλλες, τόσο αυτές οι αμφισβητήσεις θα δυνάμωναν. Το ίδιο ισχύει για το βάθος και το εύρος που θα έχουν οι περιορισμοί στην εθνική κυριαρχία που προβλέπονται στο άρθρο 28 παράγραφος 3.

Έρχεται τώρα με την ερμηνευτική δήλωση η Κυβέρνηση, με τη σύμφωνη γνώμη και της Νέας Δημοκρατίας και λένε "μέχρι πλήρους ολοκλήρωσης". Χωρίς κανένα όριο, κάθε αρμοδιότητα, κάθε περιορισμός της εθνικής μας κυριαρχίας θα μεταβιβάζεται στα κοινοτικά όργανα, εκτός από ορισμένους περιορισμούς, που αφορούν τα ατομικά δικαιώματα και τις βάσεις του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Έτσι λύνονται τα χέρια. Δεν είναι δικαιολογία αυτό που λέει ο κύριος Υπουργός και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας ότι υπήρχαν νομοτεχνικοί λόγοι ή αντιφάσεις ανάμεσα στο 2 και 3, σε σχέση με τις ψηφοφορίες, αν θα είναι με τα 2/3 ή με το 151 η ψήφιση τέτοιας παραχώρησης κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας στα ευρωπαϊκά όργανα. Διότι αν υπήρχε αυτός ο λόγος θα έπρεπε να γίνει τροποποίηση του 2 και του 3. Δεν λύνει κανένα τέτοιο ζήτημα η διατύπωση περί συμμετοχής στην ολοκλήρωση.

Πού μπορούμε να φθάσουμε θεωρητικά; Θεωρητικά μπορού-

με να φθάσουμε στην απορρόφηση όσων αρμοδιοτήτων θέλουν από το εθνικό κράτος. Μπορεί να αφήσουν το Στρατό, να αφήσουν την Αστυνομία, τους κατασταλτικούς μηχανισμούς που τους χρειάζονται, αλλά τις κεντρικές αποφάσεις για την οικονομία, για εξωτερική πολιτική, να τις μεταβιβάσουμε και με το άρθρο 28, όπως υπήρχε, ενισχυόμενο με την ερμηνευτική δήλωση, για να μην εγείρονται αμφισβητήσεις, ώστε να τα παραχωρήσουμε όλα αυτά στις Βρυξέλλες.

Προς αυτήν την κατεύθυνση γίνεται και η αλλαγή της παραγράφου 2 του άρθρου 36. Τι πρέπει να γίνει κατανοητό; Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι διεθνείς συμβάσεις μπορεί να κυρώνονται με δύο τρόπους. Με απλό νόμο που σημαίνει προεδρικό διάταγμα, που σημαίνει ότι αποφασίζει η Κυβέρνηση, φτιάχνει το προεδρικό διάταγμα και το υπογράφει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Άλλες συμβάσεις μπορούν να κυρώνονται με τυπικό νόμο, δηλαδή να περνάνε από τη Βουλή.

Έλεγε το προηγούμενο Σύνταγμα ότι μια σειρά συμβάσεις μεγάλης σημασίας, όπως για φορολογία, εμπόριο, παραχωρήσεις -προσέξτε- οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς, δηλαδή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο ΝΑΤΟ, μια σειρά τέτοια ζητήματα πρέπει να περνούν από τη Βουλή και να ψηφίζονται με τυπικό νόμο.

Έρχεται τώρα η πλειοψηφία, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και λέει αυτές οι συμβάσεις να κυρώνονται μόνο από την Κυβέρνηση διά προεδρικού διατάγματος ερήμην της Βουλής. Αυτό είναι παραβίαση της βασικής δημοκρατικής αρχής της λαϊκής κυριαρχίας που οι εκπρόσωποι του λαού, εν πάση περιπτώσει, είναι οι Βουλευτές. Ούτε αυτά θα τα συζητάμε στη Βουλή; Τι θα μέινει να συζητάμε στη Βουλή;

Από το σύνολο αυτών των ρυθμίσεων οδηγούμαστε στο να ενισχύεται αντικειμενικά η τάση που λέει ότι υπερισχύει το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο του ελληνικού Συντάγματος.

Το θέμα αυτό δεν είναι λυμένο. Ο κ. Βενιζέλος και σήμερα προσπάθησε να πει -στην επιτροπή το είπε με μία φράση- ότι δημιουργήθηκε ένα *monnus vivendi* ανάμεσα στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στα συνταγματικά δικαστήρια ή στα κοινά δικαστήρια των χωρών-μελών. Έτσι θα μπορούν να τα βρίσκουν λίγο πολύ εάν θα υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο ή το Σύνταγμα. Δεν είναι καθόλου έτσι τα πράγματα. Γίνεται διαπάλη. Τα μεν όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο σπρώχνουν την υπόθεση και με τη νομολογία και με υποδείξεις στο να υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο. Κάποια όργανα εθνικά όμως, όπως το Συμβούλιο της Επικρατείας στην Ελλάδα αμύνονται. Αυτό το θέμα, λοιπόν, δεν έχει λυθεί. Με αυτές τις διατάξεις ενισχύεται η τάση υπερισχύουσας των κανόνων του Ευρωπαϊκού Δικαίου σε βάρος του ελληνικού Συντάγματος.

Συγκεκριμένα θα φέρω ορισμένα παραδείγματα για να δείτε πώς η τάση αυτή βρίσκει οπαδούς και μέσα στην Ελλάδα. Βρήκε κατ' αρχήν οπαδούς σε αυτήν την Αίθουσα. Όταν εμείς λέγαμε ότι δεν μπορεί να ψηφιστεί νόμος, βάσει του οποίου να μπαίνουν στο δημόσιο μη Έλληνες πολίτες -δηλαδή αλλοδαποί που προέρχονται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης- και ότι αυτό είναι αντισυνταγματικό, αναφέρθηκε ο κ. Βαρβιτσιώτης στο άρθρο 4 παράγραφος 3 και έγινε εδώ ψηφοφορία αν είναι συνταγματικός αυτός ο νόμος. Και ήταν προφανώς αντισυνταγματικός.

Σήμερα μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος -μετά από λίγους μήνες- θα μπορούσε να έχει ψηφιστεί αυτός ο νόμος. Και η Βουλή αποφάσισε ότι νομίμως συνταγματικά καλύπτεται. Ξέρετε γιατί; Διότι υπάρχει η λογική τάση ότι υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο και στην περίπτωση του 513, αλλά και σε μία σειρά προεδρικών διαταγμάτων και αποφάσεων της διοίκησης. Δεν είναι αυτήν τη στιγμή από τα πρώτα θέματα στις εφημερίδες, τα πτυχία από την Αγγλία ή από άλλες χώρες; Μόνο την τελευταία χρονιά σπούδασαν οι φοιτητές στα ξένα πανεπιστήμια; Τα προηγούμενα δύο χρόνια ήταν σε Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών ή σε κολέγια. Βγήκε ο κοινοτικός επίτροπος και λέει ότι υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο κι εσείς οι θιγόμενοι πολίτες που ήσασταν σε αυτά τα κολέγια να προσφύγετε στα δικαστήρια, στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και στα ελληνικά δικαστήρια. Τα όποια

δικαστήριά μας θα αντιστέκονται εσαεί όταν βομβαρδίζονται με πολιτικές δηλώσεις και με παροτρύνσεις. Και αν αρχίσουν τα ελληνικά δικαστήρια “θα ρωτήσουμε, είναι θέμα προδικαστικό”, μπορεί να πάνε να ρωτήσουν το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έχουν το δικαίωμα να το κάνουν αυτό. Τι θα πει το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων; Θα πει ότι υπερισχύει το Κοινοτικό Δίκαιο. Και δεν φθάνουν αυτά, αλλά έρχεται και η Νέα Δημοκρατία και λέει να κάνουμε και νέα τροποποίηση στο άρθρο 28 για να διευκολύνουμε την υπερίσχυση του Κοινοτικού Δικαίου ακόμη και απέναντι στο Σύνταγμα. Δεν ξέρω αν είναι έτοιμο το ΠΑΣΟΚ. Μπορεί ο κ. Βενιζέλος μέχρι να φθάσουμε στην ψήφιση να μας φέρει και νέα τροπολογία προς την κατεύθυνση που λέει η Νέα Δημοκρατία.

Εμείς λέμε ότι πρέπει να σταματήσει αυτό το πράγμα. Βεβαίως αν υπήρχε ο συσχετισμός των πολιτικών δυνάμεων στην Ελλάδα υπέρ των δικών μας απόψεων, θα θέλαμε ένα εντελώς διαφορετικό άρθρο 28. Αλλά και με τη σημερινή πραγματικότητα και με τους σημερινούς συσχετισμούς, πρέπει να υπάρξει στοιχειώδης ευαισθησία απέναντι σε αυτό που λέμε ανώτερο του νομικού μας δικαίου και που είναι το Σύνταγμα. Θα πρέπει να μπει μία διάταξη, που να λέει ότι το πρωτογενές Κοινοτικό Δίκαιο και οι κανόνες που προέρχονται από διατάξεις διεθνών συμβάσεων που έχει υπογράψει η χώρα μας, δεν έχουν υπερσυνταγματική ισχύ. Να μπει μία διατύπωση ότι το ελληνικό Σύνταγμα υπερισχύει. Να το λέει ρητά. Και μια δεύτερη διάταξη, που να λέει ότι τα ελληνικά δικαστήρια και τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα θα έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν αν οι κανονισμοί, οι διατάξεις που έρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα. Να μπορούν να κρίνουν τα ελληνικά δικαστήρια ότι η τάδε διάταξη που προέρχεται από το Κοινοτικό Δίκαιο κλπ., εάν είναι αντίθετη με το Σύνταγμα δεν θα εφαρμόσεται.

Είναι δυο διατάξεις που και σήμερα για κάποιον που σέβεται αυτό που λέγεται λαϊκή κυριαρχία, εθνική κυριαρχία, που θέλει να υπερισχύει το ελληνικό Σύνταγμα, θα μπορούσαν να μπουν μέσα στο Σύνταγμα.

Τελειώνω με το εξής: Απ' ό,τι φαίνεται είναι δεδομένες οι πλειοψηφίες. Εμείς το καταγγέλλουμε και απευθυνόμενοι στον ελληνικό λαό -το ελάχιστο που μπορούμε να πετύχουμε, και ως ένα βαθμό το πετυχαίνουμε- είναι να μη νομιμοποιηθούν στη συνείδηση του λαού οι αλλαγές αυτές που γίνονται στο άρθρο 28. Νομίζω ότι αυτός ο αγώνας έχει και αποτελέσματα.

Η αντίθεση γενικότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων σε ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς -διότι δεν είναι μόνο η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι και το ΝΑΤΟ, είναι και ο Οργανισμός του Παγκόσμιου Εμπορίου- όλο και δυναμώνει και θα δυναμώνει γιατί τα προβλήματα είναι μέγала και βγαίνουν πολιτικά συμπεράσματα σιγά σιγά από τον ελληνικό λαό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γέτονας): Ο ειδικός αγορητής του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Φώτης Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση της συγκεκριμένης ενότητας, δεν αφορά σε κάποιες νομοθετικού χαρακτήρα διευθετήσεις, όπως επιχειρήθηκε να εμφανιστεί. Η συζήτηση που κάνουμε σήμερα οφείλει να είναι βαθύτατα πολιτική, διότι αφορά τις σχέσεις και το επίπεδο των πολιτικών σχέσεων της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι δεδομένη η συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά αυτή η συμμετοχή σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι ούτε άκριτη ούτε άνευ όρων, κυρίως δεν μπορεί να είναι συμμετοχή χωρίς διεκδικήσεις από τη μεριά της ελληνικής πολιτείας και βεβαίως δεν μπορεί να είναι χωρίς τη συμμετοχή της λαϊκής κυριαρχίας για τη λήψη των όποιων αποφάσεων, που αφορούν σ' αυτό το εξαιρετικά χρήσιμο μέγεθος, που λέγεται συμμετοχή της χώρας στο υπό διαμόρφωση οικονομικό και πολιτικό ολοκλήρωμα της Ενωμένης Ευρώπης.

Ποιος όμως από εμάς, κύριοι συνάδελφοι, είναι ευχαριστημένος από το βαθμό συμμετοχής του Έλληνα πολίτη στις όποιες αποφάσεις για τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένω-

ση; Ας είμαστε ειλικρινείς. Νομίζω κανένας δεν μπορεί να είναι ευχαριστημένος και τούτο ανεξάρτητα από τις επιμέρους θέσεις, που μπορεί να έχουν οι πολιτικές δυνάμεις για τη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Απέχει ο ελληνικός λαός, κύριοι συνάδελφοι, από κάθε διαδικασία συμμετοχής στη λήψη κρίσιμων αποφάσεων, που αναφέρονται στις σχέσεις Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γνωρίζω ότι συζητάμε την αναθεώρηση του Συντάγματος και νομίζω ότι αυτό που υποστηρίζω συνδέεται με αυτήν τη συζήτηση για το υπό αναθεώρηση Σύνταγμα. Θα μπορούσαμε, αν θέλαμε πράγματι να αναβαθμίσουμε την ήδη εξασθενημένη λαϊκή κυριαρχία, να καθιερώσουμε ειδικές αυξημένες πλειοψηφίες για όλες εκείνες τις αποφάσεις, που αποτελούν αποφάσεις -ας λέμε τα πράγματα με το όνομά τους- εκχώρησης εθνικής κυριαρχίας σε υπερεθνικά όργανα. Αποφάσεις που αποτελούν εκχώρηση αρμοδιοτήτων της ελληνικής πολιτείας όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και σε άλλα υπερεθνικά όργανα. Και ταυτόχρονα μαζί με την αυξημένη, την ειδική πλειοψηφία του κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτικού οργάνου της λαϊκής κυριαρχίας, που είναι η Βουλή, που πρέπει να είναι η Βουλή, κύριοι συνάδελφοι, για τη λήψη τέτοιων αποφάσεων, θα έπρεπε να έχουμε επιλέξει, ομόφωνα, νομίζω και επιμένω ανεξάρτητα από τις επιμέρους πολιτικές θέσεις που έχουμε, προσφυγή σε λαϊκό δημοψήφισμα προκειμένου με έναν πρωτογενή όσο και εξαιρετικά κυρίαρχο τρόπο ο ίδιος ο ελληνικός λαός να αποφαίνεται γι' αυτά τα κεφαλαιώδη ζητήματα, που αφορούν στον παρόν, στο μέλλον, αλλά και στην εξέλιξη της χώρας, αναφορικά με τη συμμετοχή της στο ευρωπαϊκό ολοκλήρωμα.

Όλα αυτά όμως απουσιάζουν. Αντιθέτως οι προτάσεις της πλειοψηφίας που έρχονται αναφορικά με την αναθεώρηση ιδιαίτερα του άρθρου 28, αλλά και του άρθρου 36 του Συντάγματος στο πλαίσιο κοινής πολιτικής αντίληψης με τη Νέα Δημοκρατία για τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, νομίζω ότι είναι προτάσεις, που τείνουν στον περιορισμό της κυριαρχίας του ελληνικού λαού και όπως αυτή η κυριαρχία θα έπρεπε να εκφράζεται. Να εκφράζεται επαναλαμβάνω μέσα από το κατ' εξοχήν αντιπροσωπευτικό όργανο της λαϊκής κυριαρχίας, που είναι η Βουλή των Ελλήνων.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι απόλυτα σαφής η νοηματική εμβέλεια της υπό προσθήκης ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 28, αλλά και στο άρθρο 80, παράγραφος 2. Η συμμετοχή της χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δεν εμποδίζεται κατ' αρχήν από το ισχύον συνταγματικό κείμενο. Η ερμηνευτική δήλωση αποβλέπει μάλλον να προωθήσει μια πιο δυναμική ερμηνεία του άρθρου 28 για τις περιπτώσεις που το Κοινοτικό Δίκαιο προσκρούει σε ρητές συνταγματικές διατάξεις. Μια τέτοια επιδίωξη προκαλεί τουλάχιστον προβληματισμούς. Οι διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εύλογα δεν πρέπει να δυσχεραίνονται από προσκόμματα δευτερεύουσας σημασίας, που προέρχονται από τα κράτη-μέλη της Ένωσης. Παράλληλα όμως έχω την πολιτική βεβαιότητα οι εθνικές συνταγματικές διατάξεις, δεν πρέπει να παραμερίζονται σε περίπτωση αντίθεσής τους με το Κοινοτικό Δίκαιο. Η ανασφάλεια του δικαίου θα είναι τότε ιδιαίτερα εμφανής, αφού η συνταγματική διάταξη, που τυχόν αντιβαίνει στο Κοινοτικό Δίκαιο θα παραμένει πάντοτε σε ισχύ, με αποτέλεσμα τη σύγχυση όχι μόνο των εφαρμοστών του δικαίου, αλλά και των πολιτών γενικότερα. Άλλωστε οι περιπτώσεις ρητής αντίθεσης του Κοινοτικού Δικαίου και του Συντάγματος είναι εξαιρετικά περιορισμένες, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις ο εφαρμοστής του δικαίου μπορεί να προσαρμόσει ανάλογα την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων.

Συμπερασματικά θεωρεί ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου ότι κατά το μεταβατικό στάδιο προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση οι εθνικές αντιστάσεις σε επίπεδο Συντάγματος πρέπει να παραμείνουν. Η ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 28 θα μπορούσε με όσα προανέφερα να απαλειφθεί. Εκτός αν και είναι μια επικουρική πρόταση σαφώς συμπληρωθεί με τη διευκρίνιση ότι δεν αποβλέπει στην αναβάθμιση του Κοινοτικού Δικαίου σε επίπεδο ανώτερο του ελληνικού Συντάγματος.

Κύριοι συνάδελφοι, η επιβάρυνση -και αναφέρομαι στο αρ-

θρο 36, παράγραφος 2 του Συντάγματος- της λειτουργίας της Βουλής με την κύρωση πολλών διεθνών συμβάσεων συχνά με δευτερεύοντα θέματα ή θέματα τεχνικού χαρακτήρα δεν μπορεί να δικαιολογήσει το δραστικό περιορισμό των σχετικών αρμοδιοτήτων της Βουλής. Αρκεί θα έλεγα απαντώντας σε ένα τέτοιο αντίλογο, η προώθηση και κύρωση των σχετικών διεθνών συμβάσεων από τη Βουλή να γίνεται σε εύλογο χρόνο. Είναι προφανές όμως ότι η κυβερνητική Πλειοψηφία αλλά και η Αξιωματική Αντιπολίτευση σε μεγάλο βαθμό κινούνται στην ίδια πολιτική λογική. Είναι ακριβές ότι με τη ρύθμιση του άρθρου 36 επιχειρείται συρρίκνωση του κυριαρχικού ρόλου της Βουλής.

Κύριοι συνάδελφοι, θέλει η κυβερνητική πλειοψηφία με άνετες διαδικασίες όχι με αυξημένο πολιτικό έλεγχο να προωθούνται ρυθμίσεις, οι οποίες θα εκχωρούν εξουσίες της χώρας, αλλά και αρμοδιότητές της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ενδεχομένως και σε άλλα υπερεθνικά όργανα.

Έχουμε επίγνωση των συσχετισμών στη Βουλή. Με πλήρη, λοιπόν, επίγνωση αυτών των συσχετισμών, εμείς τασσόμεθα κατά της τροποποίησης των διατάξεων των άρθρων 28, 36 παράγραφος 2 και 80 ως την ελάχιστη αντίσταση, αλλά και περιφρούρηση της ήδη αποδυναμωμένης λαϊκής κυριαρχίας.

Με αυτές τις θέσεις προσερχόμαστε στην αναθεώρηση του Συντάγματος αναφορικά με τις συζητούμενες διατάξεις. Και επαναλαμβάνουμε, κύριοι συνάδελφοι -βεβαιωθείτε καλόπιστα- την επισήμανση. Αν δεν εξασφαλιστεί η συμμετοχή του ελληνικού λαού στη λήψη των αποφάσεων, που αφορούν στη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να είμαστε βέβαιοι πως η πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση θα αγκομαχά και θα ασθμαίνει και θα δημιουργεί και φυγόκεντρες τάσεις. Και σπεύδω να σας πω ότι κανένας δεν δικαιούται να χρεώσει στο Συνασπισμό αντιευρωπαϊσμό. Εκείνο που θέλω να μας χρεώσετε είναι ότι δεν είμαστε οπαδοί της σκυμμένης κεφαλής στην αναγκαία πορεία της χώρας προς την Ενωμένη Ευρώπη.

Ο προβληματισμός, οι επιφυλάξεις, οι διεκδικήσεις μας πρέπει να αναφέρονται στην Ευρώπη των εργαζομένων, στην κοινωνική Ευρώπη, στην Ευρώπη των δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών. Και όλα αυτά, κύριοι συνάδελφοι, προϋποθέτουν την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων που αφορούν στη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και αυτή η συμμετοχή των πολιτών, αλλά και η αναγκαία έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, λυπούμεθα, αλλά περιφρονείται συστηματικά.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Γεϊτονας): Ο κ. Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι διατάξεις που συζητούμε σήμερα είναι οι διατάξεις εκείνες με τις οποίες επιβεβαιώνεται και η ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και ο ευρωπαϊκός της προσανατολισμός. Αλλά το κυριότερο είναι η θεσμική εμπέδωση του προσανατολισμού αυτού της χώρας, που ήταν πια αποδεκτή από τη συντριπτική πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων του Τόπου. Έστω και αναδρομικά αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 28, παράγραφος 1 -για να ξεκινήσω με τη σειρά της συζήτησης όπως αυτή έχει καθορισθεί: Πρέπει να τονίσω ότι ορθώς το Σύνταγμα ιεραρχεί τους κανόνες δικαίου θεωρώντας ότι το Σύνταγμα υπέρκειται πάσης άλλης διατάξεως της ελληνικής έννομης τάξης, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου. Στην ιεράρχηση δηλαδή που κάνει το άρθρο 28 παράγραφος 1, το Σύνταγμα, ως θεμέλιο της έννομης τάξης, υπέρκειται. Έρχονται ύστερα οι διατάξεις του διεθνούς δικαίου και του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και κατόπιν οι διατάξεις του κοινού νόμου.

Έχει τεθεί και θα τεθεί το ζήτημα -ετέθη άλλωστε εμμέσως από τον κ. Βαρβιτσιώτη- ότι είναι δυνατόν να βρεθούμε στο μέλλον μπροστά στο φαινόμενο της ιεράρχησης των κανόνων δικαίου με πίεση προς την ελληνική έννομη τάξη να αναγνωρισθεί το ότι υπέρκειται η ευρωπαϊκή κοινοτική έννομη τάξη της ελληνικής έννομης τάξης.

Κατά την εκτίμησή μας αυτό, δηλαδή μία ιεράρχηση, που θα έλεγε ότι οι διατάξεις του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου κεί-

νται υπεράνω των διατάξεων του Συντάγματος, πέραν του ότι θα ήταν επικίνδυνο για την ενότητα της έννομης τάξης, θα ήταν αντίθετο με την ίδια τη λογική του Συντάγματος και με την ίδια τη λογική του κανόνα δικαίου.

Γιατί, κατά τη γνώμη μου, δεν μπορεί να τεθεί μέσα στο Σύνταγμα μία τέτοια διάταξη, που θα έκανε αυτή την ιεράρχηση; Ξέρετε ότι ισχύει η βασική αρχή -και στο χώρο των κανόνων δικαίου- του ρωμαϊκού δικαίου -που ισχυε κάποτε για το κληρονομικό δίκαιο, αλλά ισχύει για κάθε κανόνα δικαίου από την ίδια τη φύση και τη λογική του- σύμφωνα με την οποία "nemo plus juris, ad allium transfere potest quam ipse habet".

Δηλαδή κανένας κανόνας δικαίου -για να το τοποθετήσω μόνο σ' επίπεδο κανόνων δικαίου- δεν μπορεί να προσδώσει, από την ίδια τη φύση και την ίδια τη λογική του, υπέρτερη τυπική ισχύ σε άλλον, από εκείνη που ο ίδιος έχει.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ**)

Πως θα ήταν δυνατόν το Σύνταγμα να έλθει το ίδιο, στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης, και ως θεμέλιό της να προσδώσει σε άλλο κανόνα δικαίου, έστω και στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο, μείζονα τυπική ισχύ απ' αυτήν που το ίδιο έχει.

Το Σύνταγμα, επαναλαμβάνω, από τη λογική του είναι και θα παραμείνει το θεμέλιο της έννομης τάξης. Θα υπέρκειται κάθε άλλου κανόνα δικαίου. Και από εκεί και πέρα είναι ζήτημα της ερμηνείας του -και εδώ, στις διατάξεις που θα προσθέσουμε, πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί- είναι θέμα ερμηνείας των διατάξεων του Συντάγματος, όποιες, ενδεχόμενες, μελλοντικές συγκρούσεις μπορεί να δημιουργηθούν να τις ξεπεράσουμε.

Και θέλω να σας πω ευθέως ότι αυτές οι συγκρούσεις που υπήρξαν ως σήμερα αντιμετωπίστηκαν από την ελληνική έννομη τάξη με πολύ μεγάλη επιτυχία. Δεν χρειάζεται λοιπόν να κάνουμε ιεράρχηση που και επικίνδυνη θα ήταν αλλά, τονίζω, θα ήταν και αντίθετη με την ίδια την έννοια του Συντάγματος ως θεμελιώδους κανόνα δικαίου.

Γι' αυτό ακριβώς ορθώς παραμένει το άρθρο 28 παράγραφος 1 ως έχει. Και ορθώς μπορούμε να κάνουμε την ερμηνεία εκείνη που δεν θα δημιουργήσει προβλήματα σε ό,τι αφορά την όμοιση, ας το πούμε έτσι, μεταξύ της ελληνικής έννομης τάξης και της ευρωπαϊκής κοινοτικής έννομης τάξης.

Είμαστε όμως αντίθετοι σε ό,τι αφορά την απάλειψη του τελευταίου εδαφίου της πρώτης παραγράφου του άρθρου 28, δηλαδή της ρήτρας της αμοιβαιότητας. Γνωρίζετε ότι η ρήτρα της αμοιβαιότητας έχει τη λογική της. Πρώτα-πρώτα, η ρήτρα αυτή, για να εξηγησω πως λειτουργεί, δεν σημαίνει ότι αν υπάρχει, όπως υπάρχει σήμερα, εμποδίζει την Ελλάδα ως Χώρα να εφαρμόσει διατάξεις Διεθνούς Δικαίου ακόμη και αν δεν γίνονται σεβαστές από εκείνους έναντι των οποίων ισχύει η ρήτρα αμοιβαιότητας. Είναι στη διακριτική μας ευχέρεια, να το κάνουμε ή όχι.

Επομένως ορθώς υπάρχει. Και η Ελλάδα κάθε φορά αποφάσισε, σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον και τις ανάγκες των διεθνών της σχέσεων, αν θα την εφαρμόσει ή όχι. Απαλείφοντάς την όμως, είναι σαν να θεωρούμε ότι δεν μπορούμε, σε καμία περίπτωση, να επικαλεσθούμε τη ρήτρα της αμοιβαιότητας όταν θέλουμε να εφαρμόσουμε διατάξεις Διεθνούς Δικαίου έναντι άλλων στην Ελλάδα. Αυτό είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο.

Ζούμε σε μια εποχή, ιδίως στο χώρο της Βαλκανικής, όπου τίθεται με επίταση το ζήτημα των μειονοτήτων. Ξέρουμε ότι οι ελληνικές μειονότητες στη Βαλκανική καταπιέζονται κατάφωρα. Καταπατώνται τα δικαιώματα του ανθρώπου όπως αυτά προσδιορίζονται και από το συμβατικό και από το Διεθνές Δίκαιο. Και ιδίως από τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Και ερωτώ: Είναι αναχρονιστικό δηλαδή να έχουμε τη ρήτρα αυτή η οποία μας επιτρέπει, με τη μορφή πίεσης, το τονίζω, και κατά διακριτική ευχέρεια ανάλογα με το αν εμείς το θέλουμε ή όχι, να κρίνουμε εάν και κατά πόσον θα εφαρμόσουμε αντίστοιχες διατάξεις για άλλους που βρίσκονται στην Ελλάδα με γνώμονα πάντα τη δυνατότητα προστασίας των συμφερόντων και των δικαιωμάτων των ελληνικών μειονοτήτων. Γνωρίζουμε όλοι σε ποιες συνθήκες έχουμε μπει σε ό,τι αφορά

τη Βαλκανική; Αν απεμπολήσουμε μια τέτοια δυνατότητα αντιλαμβανόμεστε τι αυτό θα σημαίνει; Και το τονίζω προς τον εισηγητή της πλειοψηφίας και προς την Πλειοψηφία, τι ωφελεί η απάλειψη αυτή; Αν θεωρείτε ότι δεν πρέπει να μας εμποδίζει αυτή η ρήτρα για να εφαρμόσουμε το Διεθνές Δίκαιο, ανεξάρτητα από τη ρήτρα της αμοιβαιότητας, σας πληροφορώ ότι σύμφωνα με την ερμηνεία -όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς- η ρήτρα της αμοιβαιότητας δεν δημιουργεί δέσμια αρμοδιότητα για την εκάστοτε κυβέρνηση. Διακριτική ευχέρεια τους παρέχει να την επικαλεσθεί ή όχι. Όπου νομίζουμε, λοιπόν, ανεξάρτητα από το τι κάνουν για Έλληνες στο εξωτερικό κάποιες κυβερνήσεις, ότι εμείς είμαστε υποχρεωμένοι ή θέλουμε να εφαρμόσουμε το Διεθνές Δίκαιο, μπορούμε να το κάνουμε. Γιατί όμως να απαλείψουμε αυτήν την ασφαλιστική δικλείδα; Τι ωφελεί; Είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο λοιπόν κατ' εμέ να κάνουμε κάτι τέτοιο. Δεν ωφελεί σε τίποτε και γι' αυτό το λόγο είμαστε αντίθετοι με την απάλειψή της.

Σε ό,τι αφορά τις ερμηνευτικές δηλώσεις υπό τα άρθρα 28 παράγραφος 2 και 3 και το άρθρο 80 παράγραφος 2, δηλαδή τις ερμηνευτικές δηλώσεις που αφορούν τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Χώρας από τη μια πλευρά, αλλά και από την άλλη τη δυνατότητα, η οποία παρέχεται για συμμετοχής της Ελλάδας στην ΟΝΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά το νόμισμα, είναι σαφές ότι η Νέα Δημοκρατία όχι μόνο τις επικροτεί, αλλά είναι κάτι που το θεωρούσε αυτονόητο. Είναι κάτι που το θεωρούσε αυτονόητο και μπαίνει ως εκ περισσού αυτήν τη στιγμή, όχι από την πλευρά του Περισού, μη με κοιτάτε έτσι, κύριε Σκυλλάκο, ως εκ περισσού από άλλη πλευρά το λέω, αλλά πάντως καλά μπαίνει. Διότι με τον τρόπο αυτό πανηγυρικά, σε επίπεδο Συντάγματος, καθιερώνεται και κατοχυρώνεται ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός.

Για μας, για τη Νέα Δημοκρατία, για τον ιδρυτή της Κωνσταντίνου Καραμανλή, είναι μια ιστορική αναδρομική δικαίωση. Και επειδή άκουσα προηγουμένως να λέγονται διάφορα, άλλοι είναι εκείνοι, οι οποίοι και στο παρελθόν, αλλά και τώρα ακόμη παλινωδούν, σε ό,τι αφορά τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Χώρας. Η δική μας πορεία υπήρξε από την αρχή σταθερή. Είναι δε εντυπωσιακό ότι το Σύνταγμα του 1975 περιέλαβε αυτές τις διατάξεις ευθύς εξαρχής όταν ήταν ακόμη αμφίβολο το πως θα γίνει αυτή η πορεία. Και είναι εντυπωσιακή η οξυδερκεία των συντακτών των σχετικών διατάξεων. Όλων εκείνων που ανέφερε ο κ. Βαρβιτσιώτης και ιδίως του Δημήτρη Ευρυγίνη, οι οποίοι κατάφεραν την εποχή εκείνη, χωρίς να έχουμε ευρωπαϊκή εμπειρία σε ό,τι αφορά την πορεία μας, να βάλουν διατάξεις που όχι μόνο δεν δημιούργησαν πρόβλημα στην ενταξιακή διαδικασία αλλά, στην κυριολεξία, διευκόλυναν τα πράγματα. Δεν θα ήταν δε ανάγκη να βάλουμε καν τις διατάξεις που είπαμε. Τις βάζουμε όμως τώρα διότι με τον τρόπο αυτό θεωρούμε ότι υπάρχει μια αναδρομική, ιδίως από την πλευρά της σημερινής Πλειοψηφίας, αίτηση συγγνώμης και στην ιστορία και στον ελληνικό λαό για όλες εκείνες τις δηλώσεις, οι οποίες ξεκίνησαν με το "ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο", για να καταλήξουν στις αγκυλώσεις της δεκαετίας του 1980 αλλά και αργότερα. Αγκυλώσεις οι οποίες καθυστέρησαν την ενταξιακή μας διαδικασία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας μην αυταπατώμεθα. Η ενταξιακή μας διαδικασία μπορεί να μην αμφισβητήθηκε στην πορεία, όταν το Π.Α.Σ.Ο.Κ. πήρε στα χέρια του την κυβέρνηση το 1981. Όμως οι αγκυλώσεις που του έμειναν, ιδίως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, υπήρξαν υπαίτιες για την τρομερή καθυστέρηση την οποία πληρώνουμε τώρα. Και πέραν της προπαγάνδας που επιχειρήθηκε, η καθυστερημένη ένταξή μας στο χώρο της ευρωζώνης εκεί οφείλεται. Στις μεγάλες καθυστερήσεις της δεκαετίας του 1980, οι οποίες δεν επέτρεψαν στη Χώρα να είναι έτοιμη. Άρα μπήκαμε την εποχή εκείνη στην ευρωζώνη τελευταίοι και ουραγοί, μπήκαμε με ένα τεράστιο κόστος, που δεν θα υπήρχε αν είχαν ληφθεί τα μέτρα προηγουμένως, αν είχαμε ακολουθήσει μια συνεπή ευρωπαϊκή πορεία προηγουμένως και, κυρίως, έχουμε πει -και αυτό είναι γνωστό στις πάσι και το αποδέχεται και τώρα η Κυβέρνηση- με μια ονομαστική και μόνο σύγκλιση και όχι ουσιαστική. Που σημαίνει ότι οι μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες θα μας οδηγήσουν εφόσον

μας οδηγήσουν στην πρωτοπορεία της Ευρώπης, πρέπει να γίνουν από εδώ και πέρα. Δηλαδή στην ουσία μπήκαμε στην ευρωζώνη αλλά όλα απομένει να γίνουν. Αυτά που οφείλονται; Οφείλονται στο γεγονός ότι η παράταξη που σήμερα κυβερνά, εν είδει εκκρεμούς ιδίως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, δεν γνώριζε αν έπρεπε να παραμείνει πιστή στα πάλοι ποτέ σοσιαλιστικά της οράματα ή αν έπρεπε να ομολογήσει ευθέως και με ειλικρίνεια αυτό το οποίο ήταν εθνική ανάγκη να γίνει. Γι' αυτό λέω τώρα ότι είναι μια αναδρομική αίτηση συγγνώμης. Αυτές οι δυο ερμηνευτικές δηλώσεις, χωρίς να προσθέτουν σημαντικά πράγματα στην εφαρμογή και την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, εν τούτοις δεν αφήνουν κανένα περιθώριο για κανένα από εδώ και πέρα να αμφισβητήσει και την ευρωπαϊκή πορεία της Χώρας και το προσανατολισμό της. Και, κυρίως, τη θέση της Ελλάδας να ενισχύσει περαιτέρω την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ιδίως σε πυλώνες που την αφορούν ευθέως. Και μιλάω γι' αυτόν, που αφορά την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας.

Τέλος θα ήθελα να μείνω στο άρθρο 36, το οποίο εμείς το καταψηφίζουμε. Το άρθρο 36 τι κάνει. Συρρικνώνει την αρμοδιότητα της Βουλής σε ό,τι αφορά την κύρωση διεθνών συμβάσεων. Σήμερα ξέρουμε ότι, με ελάχιστες εξαιρέσεις οι οποίες έχουν προκύψει ερμηνευτικά, η Βουλή πάντοτε παρεμβαίνει στην κύρωση των διεθνών συμβάσεων, προκειμένου να αποτελέσουν τμήμα της ελληνικής έννομης τάξης. Είναι γνωστό ότι οι διεθνείς συμβάσεις, από τη στιγμή που κυρώνονται και αποτελούν τμήμα της ελληνικής έννομης τάξης, έχουν υπερκείμενη τυπική ισχύ έναντι του κοινού νόμου. Δεν είναι απλό το πράγμα. Και μόνο ότι μπαίνει μια τέτοια διάταξη στην ελληνική έννομη τάξη, τούτο σημαίνει ότι, αμέσως ή εμμέσως υπέρκειται του κοινού νόμου. Και το ερώτημα είναι μπορούμε άραγε να μειώσουμε την αρμοδιότητα της Βουλής σε ό,τι αφορά την κυρωτική της αυτή αρμοδιότητα; Βεβαίως μπορείτε να μου πείτε ότι η συζήτηση που γίνεται για τις διεθνείς συμβάσεις μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα είναι τυπική. Τις περισσότερες φορές δεν γίνεται καν συζήτηση. Θα μου επιτρέψετε όμως να πω το εξής. Πρώτον η συζήτηση αυτή γίνεται πολλές φορές στις Επιτροπές.

Εκεί κρίνουμε μια σύμβαση. Από εκεί και πέρα όταν θα έρθει στην Ολομέλεια μπορεί να χρειάζεται συζήτηση. Πάντως υπάρχει πρώτη συζήτηση στο χώρο του Κοινοβουλίου. Για σκεφτείτε. Εάν δεν χρειάζεται να περάσει καν από το Κοινοβούλιο θα βρίσκεται -και αυτό είναι το ιδιαίτερα σημαντικό- ο Έλληνας νομοθέτης, η Βουλή δηλαδή, να έχει απεμπολήσει μια τέτοια αρμοδιότητα και να δέχεται, μέσω της εκτελεστικής εξουσίας, την "εισβολή", με την καλή του όρου έννοια στην ελληνική έννομη τάξη, διατάξεων οι οποίες χωρίς να περνούν από το Κοινοβούλιο έχουν αμέσως ή εμμέσως, υπέρτερη τυπική ισχύ από αυτήν την οποία έχει ο κανόνας δικαίου που ψηφίζει η Βουλή.

Το ερώτημα, λοιπόν, είναι: Γιατί να συρρικνώνουμε αυτή την αρμοδιότητα; Τι εμποδίζει το γεγονός να έχει η Βουλή την αρμοδιότητα, το πρώτο προνόμιο, αν θέλετε να το πω και έτσι. Τουλάχιστον να μπορεί να συζητά, τουλάχιστον να μπορεί να ερευνά ποιο είναι το περιεχόμενο μιας σύμβασης, αν αυτό συμφέρει. Βεβαίως η κυβερνητική πλειοψηφία πάντα θα έχει τη δυνατότητα να τα περνάει. Αλλά, αν πάση περιπτώσει, ας μην αφαιρέσουμε και από την Αντιπολίτευση, από τη μειοψηφία γενικότερα, το δικαίωμα να εκφράζει τη γνώμη της ή να ακούγονται ορισμένα πράγματα. Πρέπει δε να πω και πάλι ότι στο πλαίσιο των Επιτροπών οι συζητήσεις που έγιναν -και παίρνω ως τελευταίο παράδειγμα τη σύμβαση, που αφορά την ασφάλεια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη που έφερε ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης- βοηθήσουν πάρα πολύ την εκτελεστική εξουσία να βελτιώσει τον κυρωτικό νόμο πριν το φέρει στην Ολομέλεια. Μην αγνοούμε αυτά τα πράγματα.

Τονίζω, λοιπόν, ότι πρέπει να παραμείνουμε στη διατύπωση του άρθρου 36 ως έχει σήμερα. Μπορεί να νομίζει ο κύριος Εισηγητής της Πλειοψηφίας ότι η συρρίκνωση είναι μικρή ως ασήμαντη. Δεν είναι μικρή στην πράξη αν δείτε την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων. Ας κρατήσουμε αυτήν την αρμοδιότητα. Δεν μας δημιούργησε κανένα πρόβλημα. Δεν επιβάρυνε καθόλου τη Βουλή. Και, εν πάση περιπτώσει, μαζί με άλλες διατάξεις

που θα δούμε αργότερα, οι οποίες στην ουσία μειώνουν την Ολομέλεια της Βουλής από πλευράς αρμοδιοτήτων, ας ξανασυζητήσουμε ορισμένα πράγματα. Ας μην υιοθετήσουμε ρυθμίσεις που θα καταστήσουν το Κοινοβούλιο απλώς και μόνο ένα χώρο ο οποίος παρακολουθεί τα τεκταινόμενα χωρίς οποιαδήποτε δυνατότητα είτε συμμετοχής είτε κάποιας κριτικής. Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Ο κ. Βενιζέλος έχει το λόγο για μια σύντομη παρέμβαση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Θέλω να ζητήσω συγγνώμη από την Αίθουσα, από την κα Παπαρήγα και από τον κ. Κωνσταντόπουλο, γιατί για λόγους που συνδέονται με την επίσκεψη της συντονιστικής επιτροπής της ΔΟΕ θα χρειαστεί να λείψω για λίγο. Θα είναι παρών ο κ. Νιώτης, ο Υφυπουργός Εξωτερικών.

Σε ελάχιστα λεπτά θέλω να δώσω μια απάντηση στα όσα άκουσα από τους εισηγητές των κομμάτων και τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Κατ' αρχάς όλα όσα είπε ο κ. Παυλόπουλος για τη σχέση του ελληνικού Συντάγματος με την ευρωπαϊκή έννομη τάξη είναι ορθά και τα προσυπογράφω. Αυτά που είπε όμως τα εκλαμβάνω ως εσωτερική απάντηση, που δίνει ο κ. Παυλόπουλος στον κ. Βαρβιτσιώτη. Καλό είναι, λοιπόν, ο κ. Βαρβιτσιώτης να διαβάσει, αν δεν άκουσε, αυτά που είπε ο κ. Παυλόπουλος, τα οποία είναι και επιστημονικά ορθά και εγώ, εν πάση περιπτώσει, από δικής μου πλευράς τα αποδέχομαι και τα προσυπογράφω.

Ως προς την αρχή της αμοιβαιότητας ως όρο εφαρμογής των διεθνών συνθηκών και του Διεθνούς Δικαίου γενικότερα επί των αλλοδαπών, αυτά που ειπώθηκαν από τον κ. Παυλόπουλο θα μου επιτρέψετε να πω ότι είναι παρωχημένα, αναχρονιστικά και επικίνδυνα. Η αντίληψη πως για να εφαρμόσουμε το ελληνικό Σύνταγμα, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το Κοινοτικό Δίκαιο σε έναν αλλοδαπό, που βρίσκεται στην ελληνική έννομη τάξη, προϋπόθεση είναι ο Έλληνας στο κράτος από όπου προέρχεται ο αλλοδαπός να έχει την ίδια μεταχείριση, είναι μια βάρβαρη προσέγγιση η οποία προσκρούει και στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του Συντάγματος και στο Κοινοτικό Δίκαιο και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η προσέγγιση που κάνει ο κ. Παυλόπουλος ότι για να προστατευτεί συνταγματικά, κοινοτικά και συμβατικά ένας π.χ. προσερχόμενος από οποιαδήποτε δημοκρατία της τέως Σοβιετικής Ένωσης πρέπει να μας αποδείξει ότι ο Έλληνας ευρισκόμενος στη χώρα του (η οποία μπορεί να είναι ένα αυταρχικό ή υπανάπτυκτο καθεστώς) θα έχει την ίδια μεταχείριση, είναι αν μη τι άλλο παράδοξο, ανεφάρμοστο, αντιφατικό και κυρίως αντιβαίνει σε ρητές συνταγματικές και διεθνείς διατάξεις. Άρα ζητούμε τη διαγραφή μιας ρήτρας, η οποία έχει κριθεί διαγραπτή ερμηνευτικά από τη νομολογία προ πολλού. Και φοβόμαστε ότι αν ακολουθήσουμε αυτήν τη λογική θα διολισθησουμε σε ξενοφοβικές και ρατσιστικές προσεγγίσεις, που δεν έχουν καμία σχέση με τα μεγάλα πολιτικά προβλήματα της Βαλκανικής και με το πρόβλημα των προσφύγων και των μειονοτήτων.

Αντιθέτως, εμείς δημιουργούμε το πρόβλημα αυτό και εκθέτουμε τη χώρα μας σε κριτική, η οποία είναι άδικη και η οποία συσκοτίζει και υπονομεύει την εικόνα μας, ενώ εμείς πρέπει να προβάλλουμε διεθνώς την εικόνα ενός κράτους που είναι ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος δικαίου, χωρίς επιφυλάξεις, χωρίς αναστολές και χωρίς μικροψυχίες.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ : Το Σύνταγμα προστατεύει όλους όσους βρίσκονται στη χώρα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού) : Ακριβώς. Άρα η απάντηση δίδεται σ' αυτά που είπε ο κ. Παυλόπουλος από το άρθρο 4 παράγραφος 2.

Η διάταξη έχει δημιουργήσει διάφορα δικαστηριακά προβλήματα, τα οποία αγωνίστηκε να επιλύσει η νομολογία και πρέπει ευθαρσώς να διαγράψουμε μια περιττή και παρεξηγήσιμη ρήτρα. Έχουν λυθεί τα θέματα αυτά θεωρητικώς και νομολογιακώς.

Ως προς το άρθρο 36 παράγραφος 2, και τη θέση που έχουν στην ελληνική έννομη τάξη οι διεθνείς συμβάσεις, θα έλεγα κα-

λύτερα τα σύμφωνα απλοποιημένης μορφής, που κυρώνονται με διοικητική πράξη και όχι με νόμο, αυτά που είπε ο κ. Παυλόπουλος συνιστούν παραπληροφόρηση του Κοινοβουλίου. Διότι σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1, μια διεθνής σύμβαση αποκτά σχετικώς αυξημένη τυπική ισχύ και εντάσσεται στην ελληνική έννομη τάξη με νομική δύναμη μεγαλύτερη του νόμου, μόνον εάν έχει κυρωθεί με νόμο και αν έχει επικυρωθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κι έχει τεθεί σε ισχύ κατά τους όρους που η ίδια η σύμβαση προβλέπει. Εάν δεν έχει μεσολαβήσει νομοθετική κύρωση, τότε βεβαίως δεν προσλαμβάνει αυτή η σύμβαση τη σχετικά αυξημένη τυπική ισχύ. Άρα θα παρακαλούσα η Βουλή να διαβάσει τα κείμενα και να μην αρκестεί σε τέτοιου είδους πληροφορίες, οι οποίες δεν είναι ακριβείς.

Και μια τελευταία επιγραμματική παρατήρηση ως προς την ιστορική αναψύλαξη, που επιχείρησε ο κ. Παυλόπουλος στη μνήμη του Κωνσταντίνου Καραμανλή και των όσων συνεισέφερε η Νέα Δημοκρατία στην ευρωπαϊκή πορεία της χώρας:

Εγώ πιστεύω ότι η ευρωπαϊκή πορεία της χώρας αποτελεί κοινή παραδοχή της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Ευρωπαϊκή πορεία της χώρας όμως δεν σημαίνει καθολική ευρωπαϊκή αφέλεια. Δεν είμαστε ούτε αφελείς ούτε ανυποψίαστοι. Μετέχουμε στην Ευρώπη ως ισότιμοι, μετέχουμε χωρίς σύμπλεγμα κατωτερότητας και πιστεύουμε βαθιά ότι η Ευρώπη είναι εδω και δεν είναι αλλού. Η προσέγγισή μας για την Ευρώπη είναι μια προσέγγιση εσωτερική και όχι εξωτερική κι έτσι χωρίς προκαταλήψεις και με δεδομένη την ευρωπαϊκή μας πορεία και ταυτότητα, διαφυλάσσουμε και την εθνική μας ταυτότητα και την εθνική μας υπόσταση και το συνταγματικό μας πατριωτισμό. Κυρίως όμως διαφυλάσσουμε τα συμφέροντα της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας μέσα στην Ευρώπη, κάνοντας καλή διαπραγμάτευση.

Και το ΠΑΣΟΚ αυτό έχει συνεισφέρει από το 1981 και μετά: Την αντίληψη πως η Ελλάδα μπορεί να διαπραγματεύεται και να κερδίζει, όπως κέρδισε με τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα και με το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Και είδαμε πώς έγινε η διαπραγμάτευση κατά καιρούς των μεγάλων βημάτων. Είδαμε τι έγινε με το Μάαστριχτ, τι έγινε με το Άμστερνταμ, τι έγινε με την ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου.

Δεν δεχόμαστε λοιπόν αυτού του είδους την ιδιοκτησία της ευρωπαϊκής ιδέας που επικαλείται η Νέα Δημοκρατία στη μνήμη του Κωνσταντίνου Καραμανλή, εκτός και αν αυτό είναι μια αποδεδειγμένη ανιστόρητη και αφελούς προσέγγιση των ευρωπαϊκών πραγμάτων.

Ας τα ξεπεράσουμε λοιπόν αυτά και ας αντίληφθούμε ότι είναι κοινή η μοίρα και κοινή η πορεία του τόπου αυτού και ότι μπορούμε να πορευθούμε προς την κατεύθυνση αυτή με επιτυχία μόνον όταν ξέρουμε τα προβλήματα και ξέρουμε να διαπραγματευόμαστε. Γιατί ένα πράγμα υπάρχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ο συσχετισμός των δυνάμεων και το μεγάλο πολιτικό έλλειμμα που πρέπει να καλύπτεται. Γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ελλειμματική πολιτικά και ιδεολογικά και πρέπει όλοι να συνεισφέρουμε, ώστε να υπερκαλυφθεί αυτό το έλλειμμα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ : Αποχωρήσατε από τη Βουλή όταν έγινε η επικύρωση της ένταξης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ : Από το "συνδικάτο" φθάσαμε στον ευρωπαϊκό υπερπατριωτισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός) : Σας παρακαλώ, κύριε Ανδρεουλάκο και κύριε Κεφαλογιάννη, μη διακόπτετε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ - ΘΡΑΚΗ 2000: 80 χρόνια από την ενσωμάτωση στην Ελλάδα", τριάντα έξι μαθητές και τρεις συνοδοί-καθηγητές από το 2ο Γυμνάσιο Μεγάρων Αττικής.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Το λόγο έχει ο Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Νίκος Κωνσταντόπουλος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου) : Κύριε Πρόεδρε, κυρί-

ες και κύριοι συνάδελφοι, στη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος όταν αναζητούνται υποστηλώματα κομματικής συνθηματολογίας ή κυβερνητικής σκοπιμότητας, τότε πράγματι κάτι δεν πάει καλά. Δεν κάνουμε, βεβαίως, κοινοβουλευτικό έλεγχο, ούτε αντιπαράθεση ανάμεσα στα δύο κόμματα που διακυβέρνησαν, με τον τρόπο τους το καθένα, αυτήν τη χώρα. Συζητάμε για το συνταγματικό πλαίσιο των επόμενων δεκαετιών.

Εάν δεν απελευθερωθούν από αυτόν τον εγκλωβισμό στο μικρόκοσμο των δικομματικών επιχειρημάτων οι λόγοι που εκφώνονται εδώ είτε από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας είτε από τον εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, τότε η αναθεώρηση του Συντάγματος θα γίνεται και αυτή επίκεντρο δικομματικής τριβής και δεν θα γίνεται επίκεντρο κοινωνικού προβληματισμού, δεν θα γίνεται επίκεντρο ανοιχτού διαλόγου στους χώρους της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής πραγματικότητας της Ελλάδας του 2001.

Δεν καταλαβαίνω, τελικά, γιατί αυτή η συνεχής σκιαμαχία στο όνομα της μιας ή της άλλης δικομματικής άποψης, όταν με τη συναίνεση των δύο μεγάλων κομμάτων προσδιορίστηκε και το εύρος της αναθεώρησης και το περιεχόμενο πάρα πολλών συγκεκριμένων προτάσεων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Για το εύρος δεν συμφωνήσαμε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Και το εύρος, κύριε Πρόεδρε. Και το εύρος! Δικομματικά συμφωνήσατε τι θα αποκλειστεί από την αναθεώρηση και δικομματικά επιλέξατε τι θα προωθηθεί για αναθεώρηση.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Εμείς θέλαμε περισσότερες, πολλές διατάξεις που δεν έγιναν δεκτές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου): Αυτό, δυστυχώς, είναι μία πραγματικότητα, την οποία είμαι υποχρεωμένος να την επισημάνω.

Επίσης, είμαι υποχρεωμένος να κάνω και μία άλλη παρατήρηση. Επιτέλους γύρω από την αναθεώρηση του Συντάγματος να υπάρξει ένας διάλογος ουσιαστικός και νηφάλιος, ήρεμος και τεκμηριωμένος, επιστημονικός και με διορατικότητα, εν όψει των εξελίξεων που έρχονται. Αυτή η πολεμική, όπου κάθε αντίθετη άποψη καθυβρίζεται, λοιδορείται και, ούτε λίγο -ούτε πολύ, αναγορεύεται σε προσπάθεια που βυρσοδομεί εναντίον της Βουλής και της αμφισβητεί δήθεν το δικαίωμα της αναθεώρησης, είναι από το παλαιοκομματικό, παλαιοπολιτικό οπλοστάσιο.

Στην αναθεώρηση του Συντάγματος έχουν λόγο και οι επισημονικοί φορείς και οι επαγγελματικές ενώσεις και οι θεσμικοί φορείς, έχουν λόγο και οι δημοσιογράφοι, έχουν λόγο και οι αρχαιολόγοι, έχουν λόγο και οι δικηγόροι. Δεν είναι "περιθωριακοί και λαλημένοι" όλοι αυτοί, διότι αμφισβητούν τη λαλίστατη κυβερνητική αυθεντία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε την αναθεώρηση του Συντάγματος για τις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα. Οι εξελίξεις βρίσκονται σε ιστορική καμπή και στο διεθνές περιβάλλον συντελούνται διεργασίες καθοριστικής σημασίας. Δεν είναι περίοδος εφησυχασμού, για να διατυπώνονται αυτές οι γενικολογίες, που ακούστηκαν προηγουμένως από την πλευρά και των δύο εισηγητών.

Προβάλλεται στο διεθνές περιβάλλον ως νέα ιδεολογία η παγκοσμιότητα των οικονομικών δράσεων, η λεγόμενη παγκοσμιοποίηση. Και είναι καθημερινό φαινόμενο να εμφανίζονται ευαγγελιστές και ιεραπόστολοι αυτής της παγκόσμιας συνθήκης, προβάλλοντας ένα νέο δογματισμό, τον ντετερμινισμό, στη νομτέλεια της παγκόσμιας αγοράς.

Ε, λοιπόν, κάθε πολιτική άποψη, που επικαλείται ντετερμινισμούς και νομοτέλειες, είναι νεοδογματική άποψη με έντονα και στοιχεία αυθαιρεσίας και στοιχεία θεολογικής μεταφυσικής σκέψης.

Αυτός ο ντετερμινισμός και η νομοτέλεια της παγκόσμιας αγοράς, είναι που οδηγεί στην κατάρρευση της πολιτικής, ως δύναμης ρυθμιστικής για να διαμορφώσει εναλλακτικούς δρό-

μους. Αυτή η νέα θεολογία είναι, που οδηγεί στην αποδοχή μιας ενιαίας σκέψης, που θα διαχειριστεί τα αναγκαστικά δεδομένα. Πολύ περισσότερο αυτή η λογική είναι, που εξομοιώνει τη διακυβέρνηση με διαχείριση, σαν να πρόκειται για το μάτζμεντ μιας μεγάλης πολυεθνικής επιχείρησης.

Η παγκοσμιοποίηση σήμερα αμφισβητείται πάρα πολύ έντονα και σε όλο τον κόσμο αναπτύσσεται μια κριτική σκέψη, που θέλει να αντιτάξει την παγκοσμιότητα όλων αυτών των φαινομένων της αγοράς, την οικουμενικότητα των δημοκρατικών ρυθμίσεων.

Η παγκόσμια διακυβέρνηση αυτού του φαινομένου είναι εκείνη που αξιώνει πολιτικές παρεμβάσεις και δημοκρατικές ρυθμίσεις, για να μην οδηγηθούμε σε αυτά τα φαινόμενα στα οποία οδηγούμαστε σήμερα.

Άρα, λοιπόν, προς αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει η συνταγματική πολιτική της οποιασδήποτε αναθεώρησης να ενισχύει τους θεσμούς της κοινωνικής συμμετοχής, να ενισχύει τους θεσμούς της λαϊκής κυριαρχίας, να τους δίνει τη δυνατότητα να παίξουν διαπλαστικό, διαμορφωτικό και εξισορροπιακό ρόλο, για να μην οδηγηθούμε στις παθητικές αποδοχές των αναγκαστικών μονοδρόμων, που τελικά στρεβλώνουν την πολιτική, ακρωτηριάζουν την κοινωνία και παραμορφώνουν τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, παραμορφώνουν τη λειτουργία της δημοκρατικής αρχής.

Μία δεύτερη κρίσιμη παράμετρος της συγκυρίας, στην οποία γίνεται η συζήτηση για την αναθεώρηση, είναι η πραγματικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα δεν ανταποκρίνεται στα χαρακτηριστικά, τα οραματικά στοιχεία μιας ενωμένης Ευρώπης των λαών και των πολιτών. Η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι μονάχα εκείνη που με τις πολιτικές της και τις δομές της παράγει το μεγάλο, το εφιαλτικό κοινωνικό έλλειμμα, τους αποκλεισμούς, τη φτώχεια, την ανεργία, την περιθωριοποίηση, τις γκρέιζ ζώνες, τις πολλές ταχύτητες.

Η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση με τις δομές της, τις επιλογές της και τρόπο με τον οποίο λειτουργεί, παράγει ένα εξίσου επικίνδυνο δημοκρατικό έλλειμμα, έτσι, όπως επισημαίνεται και από το Ευρωκοινοβούλιο, αλλά και από τη θεωρία και τον πολιτικό προβληματισμό σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

Δεν είναι λοιπόν, η ελκυστική Ενωμένη Ευρώπη, είναι η προβληματική Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ηγεσίες αυτής της διακυβερνητικής συνεννόησης και συνεργασίας, αποδεικνύονται ολόένα και περισσότερο κατώτερες των περιστάσεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ας θυμηθούμε τι έγινε στη Νίκαια, όπου, σκυμμένοι οι κυβερνήτες της Ευρώπης στους μικροϋπολογισμούς ποσοστών και δεκαδικών εξουσίας, δεν είχαν τον καιρό να σηκώσουν το κεφάλι και να αντιληφθούν ότι ολόκληρη η Ευρώπη αναστατώνεται από το σύνδρομο των τρελών αλεάδων και από τις συνέπειες του λεγόμενου "ανθρωπιστικού" πολέμου, όταν η αλλοίωση του διατροφικού κύκλου και ο τοξικός και ραδιενεργός κίνδυνος, ήταν πάνω από ολόκληρη την Ευρώπη.

Οι κυβερνήτες της Ευρώπης κατέληξαν σε μία "Νίκαια", την οποία όλοι σήμερα ελεεινολογούν, διότι στάθηκε κατώτερη των περιστάσεων. Όλοι σήμερα τη μέμφονται και όλοι της αποδίδουν μειωτικούς χαρακτηρισμούς. Δεν είναι τυχαίο ότι χαρακτηρίστηκαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες ως "εμποράκοι χαλιών", την ώρα που στη Νίκαια έπρεπε να κουβεντιάζουν τα μεγάλα προβλήματα της στρατηγικής προοπτικής της Ευρώπης, αλλά και της στρατηγικής πορείας των επιμέρους χωρών μέσα σε αυτήν την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Εμείς, από την πλευρά του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, λέμε να συμμετέχει η Ελλάδα ενεργά στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, διεκδικώντας με κοινωνικούς και δημοκρατικούς όρους την αντιμετώπιση των σημερινών ελλειμμάτων, διεκδικώντας τη διεύρυνση των δημοκρατικών εγγυήσεων και της κοινωνικής πολιτικής, για να μην υπάρχουν οι σημερινές ανισορροπίες στο εσωτερικό της Ευρώπης, που δημιουργούν εστίες επικίνδυνες, ξενοφοβίας, νεορατσισμών, εθνικισμών, κοινωνικού αυτοματισμού, νοοτροπιών, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε επικίνδυνες εξελίξεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακριβώς επειδή είναι αυτή η πραγματικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε όλα τα Κοινοβούλια και σε όλες τις χώρες, έχει εγερθεί μεγάλη συζήτηση για την απαιτούμενη διπλή νομιμοποίηση των αποφάσεων, οι οποίες λαμβάνονται. Η διακυβερνητική διακρατική συνεννόηση και συνεργασία δεν αρκεί. Χρειάζεται η δημοκρατική νομιμοποίηση μέσα από τα εθνικά και το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ακριβώς για να ισχύσει και στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης η δημοκρατική αρχή, η συμμετοχική δημοκρατία, οι εγγυήσεις προστασίας των κοινωνιών ως αυτόνομης δημοκρατικής και αναπτυξιακής στόχευσης.

Το λέω αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γιατί υπάρχει ένα τρίτο θέμα, το οποίο επίσης αποτελεί βασική παράμετρο της περιόδου στην οποία ζούμε. Αμφισβητείται η οντότητα του κράτους ως πεδίο εφαρμογής του Διεθνούς Δικαίου, ως κριτήριο εφαρμογής της διεθνούς έννομης τάξης, προκειμένου να ισχύσει η "αρχιτεκτονική" των διεθνών σχέσεων για την ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία των λαών. Προωθείται, στη θέση του κριτηρίου εφαρμογής του Διεθνούς Δικαίου αντί του εθνικού κράτους η αντίληψη της νέας τάξης πραγμάτων που αναγορεύει μονομερώς ως κριτήριο και πεδίο εφαρμογής την προστασία μειονοτικών δικαιωμάτων ή τους ανθρωπιστικούς λόγους. Είναι λογική που τη ζήσαμε και οδήγησε στην υπαλληλοποίηση του Ο.Η.Ε., στη χειραγώγηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην επιβολή της νέας δομής του ΝΑΤΟ, στην καταβάρθρωση όλων των εγγυήσεων της διεθνούς νομιμότητας, στον ευτελισμό των εγγυήσεων για τη διεθνή συνεργασία και συνύπαρξη.

Αν σ' αυτά τα ζητήματα δεν αποσαφηνίσουμε κρίσιμα θέματα, που πρέπει να λειτουργήσουν διορατικά και στο υπό αναθεώρηση ελληνικό Σύνταγμα, θα βρεθούμε μπροστά σε προβλήματα.

Εμείς λέμε ότι η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα. Η προστασία των μειονοτικών δικαιωμάτων, οι εγγυήσεις σταθερότητας και μη αμφισβήτησης των συνόρων, ο σεβασμός των κυριαρχικών δικαιωμάτων, η μη χρήση του πολέμου ως μέσου επίλυσης πολιτικών διαφορών, είναι πολιτισμικές αξίες που έχουν κατακτηθεί με οδυνηρό τρόπο στην πορεία των λαών και των κοινωνιών. Γι' αυτό επιβάλλεται στη συζήτηση αυτή να αποσαφηνιστούν αυτές οι σκέψεις.

Συζητάμε άρθρα με τα οποία ουσιαστικά υπάρχει υποχώρηση της κρατικής κυριαρχίας και εξασθένηση της λαϊκής κυριαρχίας. Γι' αυτό κι εμείς από την πλευρά μας και όταν γινόταν η συζήτηση η προπαρασκευαστική αλλά και σήμερα, επιμένουμε ότι χρειάζονται συνταγματικά αντισταθμίματα. Όταν έχουμε ανάθεση άσκησης συνταγματικών αρμοδιοτήτων από υπερεθνικούς οργανισμούς, όταν έχουμε αποδοχή περιορισμών εθνικής κυριαρχίας μέσω διεθνών συνθηκών, τότε χρειάζονται αντισταθμίματα συνταγματικά, για την ισορροπία των σχέσεων μεταξύ υπερεθνικού μορφώματος και εθνικού κράτους.

Εγγυήσεις διαδικαστικές. Αυξημένη η ειδική πλειοψηφία για την κύρωση των συνθηκών. Δυνατότητα προσφυγής στο δημοψήφισμα. Εξαιρέθηκαν αυτά βεβαίως από την αναθεωρητέα ύλη. Και εγώ ερωτώ γιατί. Εφαρμόστηκε ποτέ στην Ελλάδα η διάταξη αυτή; Δεν είναι διάταξη υπέρ της συμμετοχικής δημοκρατίας; Δεν είναι διάταξη που αναζωογονεί το πολιτικό μας σύστημα που βρίσκεται σε κρίση;

Αλλά πέρα από όλες αυτές τις διαδικαστικές εγγυήσεις, για τους περιορισμούς της κυριαρχίας να υπάρχουν τα ουσιαστικά αντισταθμίματα: Βεβαίως να μη γίνονται τα δικαιώματα του ανθρώπου και οι βάσεις του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Αλλά και παραπάνω εγγυήσεις: Ότι, δηλαδή, αυτές οι αποφάσεις και αυτές οι συνθήκες δεν θα προσβάλλουν το περιβάλλον, δεν θα ανατρέπουν θεμελιώδεις αρχές του κοινωνικού κράτους, των εργασιακών σχέσεων, των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Να γιατί δεν θελήσατε να μπει ως ρήτρα στο Σύνταγμα η πρόβλεψη με συνταγματικής περιωπής αναφορά στην ευθύνη του κράτους να εξασφαλίζει κατώτερο εγγυημένο εισόδημα, που θα απορρέει από την ιδιότητα του πολίτη ως πολίτη. Ας υπάρξει ρήτρα, λοιπόν, ότι αυτές οι διεθνείς συνθήκες και αποφάσεις δεν θα ανατρέπουν βασικές εγγυήσεις του κοινωνικού κράτους, ότι δεν θα ανατρέπουν εγγυήσεις προστασίας του περι-

βάλλοντος και τέλος ότι δεν θα θίγεται η πολιτισμική μας ταυτότητα στα πλαίσια μιας πολυπολιτισμικής Ευρώπης. Στα πλαίσια μιας πολυπολιτισμικής εξέλιξης με ανεκτικότητα και προστασία της διαφορετικότητας και των μειονοτικών δικαιωμάτων, χρειάζονται και εξισορροπήσεις ότι δεν θα αλλοτριωθεί η πολιτισμική μας ταυτότητα.

Τέλος, εγώ θα καταλάβαινα μόνο αυτήν την ερμηνευτική ρήτρα. Να μπει ως ερμηνευτική δήλωση ότι κι αυτές οι διεθνείς συνθήκες, αλλά και οι όποιες αποφάσεις των υπερεθνικών οργανισμών, θα έχουν τη δημοκρατική τους νομιμοποίηση, θα διέπονται δηλαδή αυτές οι αποφάσεις από τη δημοκρατική αρχή, από τη δημοκρατική νομιμοποίηση μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή μέσω των αντίστοιχων άλλων θεσμών, που θα προβλέπονται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος και ειδικός εισηγητής Φώτης Κουβέλης αναφέρθηκε λεπτομερώς και εν εκτάσει. Αυτές τις γενικότερες παρατηρήσεις ήθελα προσθετικά να καταθέσω, για να υπάρξει σχετικός προβληματισμός.

Επιτέλους, τα ζητήματα είναι σοβαρότερα από αυτά που φαίνεται να απασχολούν τις κοινοβουλευτικές αντιπαραθέσεις της τρέχουσας σκοπιμότητας. Επιτέλους τα θέματα κρίνονται επί του πολιτικού περιεχομένου, που προσδίδεται στις νέες ρυθμίσεις. Και δεν μπορούμε σήμερα να μην αντιλαμβανόμαστε ότι οι εξελίξεις τρέχουν πιο γρήγορα από τους εσωτερικούς ρυθμούς, που έχουν στη διάθεσή τους οι δομές και οι θεσμοί του πολιτικού μας συστήματος για να τις παρακολουθήσουν.

Τέλος, δεν πρέπει να ξεχνάμε εκείνο που το υπενθυμίζει η πραγματικότητα, εάν θέλει κανείς χωρίς τις κομματικές παρωπίδες να την αποκρυπτογραφήσει. Είμασταν η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπου με βάση τις ισχύουσες θεσμικές, συνταγματικές, πολιτικές και εκλογικές ρυθμίσεις, ένα ποσοστό πολύ κατώτερο του 50%, όπως έχει ειπωθεί πολύ κατώτερο του 40%, μπορεί να εκλέξει τη θεσμικά ισχυρότερη μονοκομματική κυβέρνηση στον κόσμο. Και αυτή η θεσμικά ισχυρότερη μονοκομματική κυβέρνηση μπορεί να χειριστεί, ως περιεχόμενο της αυθεντίας της ή της σκοπιμότητάς της, τέτοιες ρήτρες και τέτοιες διατάξεις, κατά το δοκούν.

Γι' αυτό, λοιπόν, εμείς λέμε για συνταγματικά αντίβαρα, για συνταγματικές ισορροπίες. Γι' αυτό και λέμε ότι η αλλαγή αυτού του εκλογικού συστήματος και του κυβερνητικού μοντέλου είναι διαρθρωτική αλλαγή στο πολιτικό σύστημα.

Γιατί σήμερα και στην Ευρώπη και στον κόσμο ολόκληρο, στο σύνθημα που λέει "τα κέρδη πάνω από τον άνθρωπο" αντιτάσσεται η διεκδίκηση της διευρυμένης κοινωνικής πολιτικής, για την αύξηση της κοινωνικής προστασίας από πλευράς εγγυήσεων, κριτηρίων, περιεχομένου και έκτασης.

Και στη λογική που λέει ότι πάνω από τις εγγυήσεις για την εφαρμογή της δημοκρατικής αρχής υπάρχουν οι αναγκαστικές προσαρμογές στις αποφάσεις που λαμβάνονται από τα υπερεθνικά όργανα, αντιτάσσεται η διεκδίκηση μιας διευρυμένης δημοκρατίας, που θα ζητάει και από αυτά τα υπερεθνικά όργανα τη δημοκρατική νομιμοποίηση.

Λείπει αυτή η συλλογιστική από την αναθεώρηση του Συντάγματος. Λείπει αυτή η ευρύτερη στρατηγική για τη θεσμική πορεία της χώρας, που είναι ταυτοσημή με την κοινωνική συνοχή της χώρας και με τον προοδευτικό εκσυγχρονισμό της χώρας. Γι' αυτό δεν συμφωνούμε, με μια λογική κλεισμένη στο μικρόκοσμο της κοινοβουλευτικής αντιπαράθεσης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Κοντογιαννός έχει το λόγο για επτά λεπτά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι το Προεδρείο έχει δώσει μεγαλύτερη σημασία στη χρονική περαίωση της διαδικασίας αναθεώρησης παρά στην ουσιαστική επεξεργασία της. Και είναι πιστεύω η κρίσιμότερη συζήτηση που γίνεται σε αυτήν την Αίθουσα. Λυπάμαι, διότι σήμερα δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα χρόνου, για να υποστούν οι ελάχιστοι ομιλητές τον περιορισμό των επτά λεπτών.

Είναι γεγονός, κύριε Πρόεδρε, ότι συζητούμε μια από τις πιο σημαντικές ενότητες των υπό αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος. Το άρθρο 28, όσο και το άρθρο 36 παράγραφος 2,

το άρθρο 80 παράγραφος 2 και συμπληρωματικά το άρθρο 70 που αφορά τις αρμοδιότητες της Βουλής, αποτελούν το θεσμικό θεμέλιο για τη συμμετοχή της χώρας μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Γιατί συνδέουν την ελληνική έννομη τάξη με το Διεθνές Δίκαιο και κυρίως με το ευρωπαϊκό νομικό οικοδόμημα, το πρωτογενές, όπως λέμε, Κοινοτικό Δίκαιο.

Έχοντας λάβει μέρος στην επιτροπή, που επεξεργάστηκε το Σύνταγμα του 1975, θεωρώ χρέος μου από τη θέση αυτή να υπενθυμίσω ότι οι διατάξεις που συζητούμε φέρουν τη σφραγίδα της πολιτικής και νομικής σοφίας δύο εξόχων Ελλήνων, των αειμνήστων Κωνσταντίνου Τσάτσου και Δημητρίου Ευρυγένη.

Η διατύπωση των διατάξεων αυτών κατά τρόπο ευρύ, χωρίς περιοριστικές εξειδικεύσεις, καθώς και -και αυτό είναι το πιο σημαντικό- η μελετημένη δυνατότητα αλληλοσυνδυασμού των επιμέρους διατάξεων του άρθρου 28 επέτρεψαν στη χώρα μας να παρακολουθήσει τις ευρωπαϊκές εξελίξεις χωρίς να χρειαστεί να τροποποιήσει το Σύνταγμα.

Η χώρα μας, χάρη στη σοφή διατύπωση των συγκεκριμένων διατάξεων, δεν υποχρεώθηκε να μπει στη διαδικασία συνταγματικών μεταρρυθμίσεων, για να προσαρμόσουμε το εσωτερικό μας δίκαιο με το κοινοτικό και τις κοινοτικές εξελίξεις. Έτσι, με βάση τις διατάξεις αυτές, κυρώθηκαν όλες οι μεγάλες συμβάσεις, οι συνθήκες των Αθηνών, οι συνθήκες της ενιαίας ευρωπαϊκής πράξης, η Συνθήκη του Μάαστριχτ, του Άμστερνταμ και υιοθετήθηκε το ευρύ. Και είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες αυτές τις συνθήκες υπήρξε και περιορισμός της ελληνικής κυριαρχίας και μεταφορά αρμοδιοτήτων του ελληνικού κράτους στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποκορύφωμα την κατάργηση του εθνικού νομίματος και την αποδοχή του ευρωπαϊκού νομίματος. Έγιναν αυτά τα βήματα εφικτά οι με επίκληση του άρθρου 28 στο σύνολό του, χωρίς να μπορούμε στην επιμέρους εξειδίκευση. Και ακριβώς αυτό επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα που, νομίζω, και σήμερα πρέπει να ακολουθήσουμε ως προς τη διαμόρφωση των αναθεωρητέων διατάξεων, διότι οι υπερεξειδικεύσεις δημιουργούν δυσκαμψία και είναι βέβαιο ότι οι νομικές και πολιτικές εξελίξεις θα ξεπεράσουν τις εξειδικεύσεις εφόσον τις επιχειρήσουμε.

Πράγματι δημιουργεί μια απορία ο συνδυασμός των τριών διατάξεων, δεν σχέση με την απαιτούμενη πλειοψηφία που, στην ιεράρχηση των διεθνών συμβάσεων, που επιβάλλει το άρθρο 28 και κατ'επέκταση και το άρθρο 32. Διότι έχουμε την απλή κυρωτική διαδικασία των συμβάσεων όπου απαιτείται η συνήθης πλειοψηφία, έχουμε την κύρωση συμβάσεων που μεταφέρει κατ' το Σύνταγμα αρμοδιότητες σε όργανα διεθνών οργανισμών όπου απαιτείται πλειοψηφία των 3/5, δηλαδή εκατόν ογδόντα Βουλευτών ενώ για περιορισμό της εθνικής κυριαρχίας απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία, δηλαδή εκατόν πενήντα ένας Βουλευτές.

Και ενδεχομένως προκαλεί απορία πώς είναι δυνατόν για την πιο ισχυρή περίπτωση περιορισμού της κυριαρχίας να ισχύει με κρότερη πλειοψηφία. Αλλά, όπως είχε πει πράγματι ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής, το Σύνταγμα είναι έργο των πολιτικών. Η ερμηνεία του είναι έργο των νομικών και των συστηματολόγων. Διότι αν μεταφερθούμε στην πολιτική πραγματικότητα της περιόδου του 1975 ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Κύριε Κοντογιαννόπουλε, μπορείτε να μιλήσετε δέκα λεπτά. Έχω συνεννοηθεί με τον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος μου είπε ότι επειδή είναι δώδεκα οι ομιλητές, μπορεί ο χρόνος να γίνει, από επτά λεπτά, δέκα λεπτά.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αν μεταφερθούμε στην εποχή εκείνη, θα διαπιστώσουμε ότι για μεν την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρχε συμφωνία μεταξύ των δύο μεγαλύτερων κομμάτων, άρα η πλειοψηφία ήταν εξασφαλισμένη αλλά με θέματα NATO που συνδέονται με την παραχώρηση μέρους της ελληνικής κυριαρχίας, τότε υπήρχε πρόβλημα λόγω του ότι η χώρα μας είχε αποχωρήσει από το NATO.

Πιστεύω ότι η διαγραφή του όρου της αμοιβαιότητας στην παράγραφο 1 είναι επιβεβλημένη γιατί όπως είπε ο κ. Βενιζέλος

δεν είναι δυνατόν να ζητάμε, για να εφαρμοστεί μια διεθνής σύμβαση σε έναν αλλοδαπό σ' έναν λόγου χάρη υπήκοο της Γκάνα, αν η Γκάνα εφαρμόζει τα ίδια μέτρα για τους Έλληνες υπηκόους. Και η νομολογία αλλά και η επιστήμη έχουν ξεπεράσει αυτό το πρόβλημα και νομίζω ότι αποτελεί απλή προσαρμογή στις υφιστάμενες συνθήκες.

Γι' αυτό και συνοψίζοντας από νομικής πλευράς το άρθρο 28, πιστεύω -και χαίρομαι διότι συμφωνεί και η Νέα Δημοκρατία- ότι η προσθήκη της ερμηνευτικής δήλωσης, σύμφωνα με την οποία αναγνωρίζεται ότι το άρθρο 28 είναι το θεμέλιο για τη συμμετοχή μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, επιβεβαιώνει, επικυρώνει στην πράξη αυτό το οποίο ήδη έχει συμβεί και κατοχυρώνει, αν θέλετε, την πορεία της χώρας μας μέσα στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα που εξελίσσεται.

Δεν υπάρχει χρόνος να ασχοληθώ με τις επιστημονικές διαφορές που έχουν προκύψει σχετικά με το ποιο δίκαιο υπερισχύει και ποια είναι η ιεράρχηση μεταξύ των κανόνων του Κοινοτικού Δικαίου και του εσωτερικού μας δικαίου και κανόνων του Συντάγματος. Αυτά καλύφθηκαν και με επιστημονική πληρότητα, αλλά και με πολιτική διορατικότητα από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας τον κ. Βενιζέλο. Θα πω απλά ότι στην πράξη τα ζητήματα αυτά εξομαλύνθηκαν με την πρόβλεψη ότι οι κοινοτικές διατάξεις, ως τμήματα πολυμερών διεθνών συμβάσεων, πρέπει να κυρώνονται, να επικυρώνονται και να τίθενται σε ισχύ σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τα εθνικά συντάγματα, διαδικασίες.

Σε επίπεδο, όμως, πολιτικό έχω να κάνω τις εξής παρατηρήσεις, κύριε Πρόεδρε. Το πρώτο ότι η συζήτηση αυτής της ενόχλητας επιβάλλει να μην περιοριστούμε στη νομική επεξεργασία των διατάξεων, αλλά και να τοποθετηθούμε πολιτικά απέναντι στο καίριο ερώτημα της μελλοντικής πορείας της Ευρώπης, ποιο είναι το μέλλον της Ευρώπης και ποια είναι η θέση του κάθε κόμματος στο μέλλον αυτό και στην πορεία αυτή.

Άκουσα από πολλές πλευρές να διατυπώνεται η επιφύλαξη και ο σκεπτικισμός για τα αποτελέσματα της Νίκαιας. Μα, όσοι έχουν παρακολουθήσει από κοντά την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τη Συνθήκη της Ρώμης μέχρι σήμερα και αν αναλογιστούν τι βήματα έγιναν για να καλυφθεί αυτή η πορεία, μόνο αισιόδοξοι πρέπει να είναι από το γεγονός ότι και στη Νίκαια έγιναν βήματα. Δεν δόθηκαν βέβαια απαντήσεις στα οράματα και σε όλα αυτά τα ζητήματα, τα οποία μας απασχολούν με την Ευρώπη, αλλά αν σκεφθεί κανένας ότι κράτη με τεράστια εθνική οντότητα, όπως η Γαλλία, η Γερμανία, η Αγγλία, συγκλίνουν σε μία προοπτική ομοσπονδιακής πορείας, με όποιες επιφυλάξεις και αν διατυπώνονται μέχρι σήμερα, αυτή η προοπτική πιστεύω ότι είναι νομοτελειακά επιβεβλημένη. Διότι από τη στιγμή που ενώθηκαν οι οικονομίες των κρατών-μελών, από τη στιγμή που υπάρχει ένα ενιαίο εθνικό νόμισμα, η κοινή οικονομική πολιτική και το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα δεν είναι δυνατόν να σταθούν και να ευδοκιμήσουν εάν δεν συνοδευθούν ταυτόχρονα από την πολιτική και αμυντική ένωση της Ευρώπης. Βεβαίως, όμως, τα βήματα αυτά θα έλθουν μέσα από πολλές δοκιμασίες και πολλές διαδικασίες.

Το δεύτερο ερώτημα είναι ποια είναι η θέση της χώρας μας απέναντι στην ευρωπαϊκή προοπτική. Η προσωπική μου θέση είναι σαφής. Η απάντηση στο δίλημμα "μόνοι ή με πολλούς και ισχυρούς" είναι ότι η ίδια η εμπειρία μας οδηγεί στην ευρωπαϊκή προοπτική. Η απάντησή μου στο δίλημμα "στο σκληρό πυρήνα της Ευρώπης ή όχι", είναι ότι οι επιφυλασσομένοι σκεπτικιστές αδυνατούν να παρακολουθήσουν τις καταλυτικές διεθνείς εξελίξεις και με οδηγούν στην απόρριψη κάθε σκεπτικισμού. Και η απάντηση στο δίλημμα "απλή Ευρωπαϊκή Ένωση ή Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία", όταν η εξέλιξη αυτή βεβαίως ωριμάσει, είναι ότι ο Έλληνας όχι μόνο διατηρεί την ταυτότητά του, αλλά και μεγαλουργεί στα πλαίσια πολυπολιτισμικών υπερεθνικών κρατών.

Πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, και τελειώνω με αυτό, ότι είναι καιρός, εν όψει αυτής της συνταγματικής μεταρρυθμίσεως, όλοι μας να τοποθετηθούμε υπεύθυνα και να συμπεριεθούμε πάνω στη διαπίστωση -ανεξάρτητα σε ποιο κόμμα ανήκει κανένας- ότι η χώρα μας είναι ανάγκη να μείνει στην πρώτη ευρωπαϊκή ταχύτητα, στο σκληρό πυρήνα με την ομοσπονδιακή προοπτική.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Κωνσταντίνος Βρεττός): Ο κ. Στυλιανίδης έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα του 1975 ήταν καλό, διότι είχε τρία συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Ήταν γενικό, ήταν ανοικτό και ήταν ευρωπαϊκό. Ο όρος "γενικό" αναφέρεται στη διατύπωση του. Απέρριπτε, δηλαδή, την περιπτώσιολογική λογική. Ήταν ανοικτό στις εξελίξεις της τεχνολογίας, της επιστήμης, στις διεθνείς εξελίξεις. Και ήταν ευρωπαϊκού προσανατολισμού, δηλαδή εναρμονισμένο με την ευρωπαϊκή λογική και νοοτροπία, καθώς και με τη νοοτροπία της ανοικτής δημοκρατικής κοινωνίας, γεγονός, το οποίο ακουμπούσε πάνω στο άρθρο 28.

Πάραυτα όμως δεν έπαψε να αποτελεί ούτε στιγμή τη συμπεκνωμένη σύγχρονη έκφραση του διαχρονικού ελληνικού πολιτισμού, δημοκρατικά νομιμοποιημένη από την αυξημένη κοινωνο-βουλευτική πλειοψηφία της Εθνικής Αντιπροσωπείας του 1975.

Το άρθρο 28, το οποίο διασφάλισε όλα αυτά τα χαρακτηριστικά, είναι το κρισιμότερο σημείο αυτής της αναθεώρησης και κακώς το έχουμε υποτιμήσει. Με την αναθεώρηση του άρθρου 28 οφείλουμε να απαντήσουμε εφάπαξ σε τρία θεμελιώδη ερωτήματα, που θα καθορίσουν όχι μόνο την πορεία της χώρας μας στις επόμενες δεκαετίες, αλλά και τη βιωσιμότητα του πολιτισμού μας, τη διάρκεια και τη δύναμη της εθνικής μας κυριαρχίας, τη δυνατότητά μας να συμπρωταγωνιστήσουμε στα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα και στην ποιότητα της δημοκρατίας μας, την οποία πιστεύουμε.

Τα τρία αυτά ερωτήματα είναι τα εξής:

Πρώτον, μέχρι ποιου σημείου είμαστε διατεθειμένοι να εκχωρήσουμε εθνική κυριαρχία στην προοπτική μιας ευρωπαϊκής ενοποίησης που οραματιστήκαμε από κοινού με άλλους λαούς ή καλύτερα ποιο ποσοστό εθνικής κυριαρχίας είμαστε σε θέση να διατηρήσουμε στα πλαίσια του νέου ευρωπαϊκού οράματος;

Δεύτερον, πώς θα διασφαλίσουμε στην πράξη τη διατήρηση ή και τη συγκυριαρχία των αρχών και των αξιών του πολιτισμού μας, που κατοχυρώνονται σήμερα στο εθνικό μας Σύνταγμα;

Τρίτον, ποια Ευρώπη θέλουμε; Μια ομοιογενή Ευρώπη που θα κλωνοποιήσει τους εθνικούς πολιτισμούς ή μια πολυπολιτισμική Ευρώπη που θα σέβεται τις ιδιαιτερότητες που πολλές από αυτές έχουμε εμείς οι Έλληνες; Μια συγκεντρωτική και γραφειοκρατική Ευρώπη των τεχνοκρατών και των αριθμών ή μια δημοκρατική Ευρώπη των πολιτών και των ανθρώπων;

Παρατηρώντας τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, διαπιστώνω ότι υποτιμήσαμε σημαντικά τη συζήτηση για το συγκεκριμένο άρθρο. Οι ευρωπαϊκές δυνάμεις των άλλων κρατών ενδιαφέρθηκαν έντονα και επί μακρόν για τη συμβατότητα του εθνικού τους Συντάγματος με το πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Γι' αυτό ανέπτυξαν περισσότερο από εμάς την επιστημονική συγκριτική Συνταγματική Δικαίου, τη νομολογία των συνταγματικών τους δικαστηρίων και στις έντεκα από τις δεκατέσσερις περιπτώσεις χωρών, που έχουν τυπικό Σύνταγμα, μελέτησαν τις αυξημένες απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης προχωρώντας συχνά και επί τούτου σε συνταγματικές αναθεωρήσεις.

Παραδείγματος χάρι, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία και η Πορτογαλία έκαναν συνταγματική αναθεώρηση πριν το Μάαστριχτ. Η Ιρλανδία, η Αυστρία και ξανά η Γαλλία έκαναν συνταγματική αναθεώρηση πριν από το Άμστερνταμ. Η Σουηδία και η Φινλανδία προσαρμόστηκαν πριν ενσωματωθούν. Η Δανία προσέφυγε σε δημοψήφισμα. Η Ιταλία ήταν το μοναδικό κράτος που φάνηκε ότι κινήθηκε στα πρότυπα τα ελληνικά, δηλαδή στις παρυφές μιας γενικής συνταγματικής διάταξης, η οποία επιτρέπει υπό προϋποθέσεις περιορισμούς στην εθνική κυριαρχία.

Πιστεύω ότι δεν έχουμε συνειδητοποιήσει το μέγεθος του περιορισμού που θα υποστεί η εθνική μας κυριαρχία στα πλαίσια του άρθρου 28. Γι' αυτό και δεν επικεντρώσαμε επαρκώς, όπως στα άλλα κράτη-μέλη, τη συζήτησή μας σ' αυτό το σημείο. Θεωρώ ότι η ρίζα του προβλήματος βρίσκεται στον τρόπο που ιεραρχεί η συνταγματική θεωρία και η πολιτική και δικαστική πράξη την τυπική ισχύ του Ευρωπαϊκού Δικαίου, του Συντάγματος και του κοινού Εθνικού Δικαίου.

Στην αρχή, τουλάχιστον από τη θεωρία ήταν σαφές ότι πρώτο ήταν το Σύνταγμα, ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Δίκαιο που με την κύρωσή του, βάσει του άρθρου 28 του Συντάγματος, κατ' ουσίαν του Εθνικού Δικαίου ως νόμος αυξημένης τυπικής ισχύος.

Τώρα, όμως, το Σύνταγμα δείχνει να αποδυναμώνεται. Η αρχή της υπεροχής του Ευρωπαϊκού Δικαίου φαίνεται να υιοθετείται γενικώς στη θεωρία, στη διεθνή θεωρία και στην πράξη, όπως επίσης και η αρχή...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και έναντι του Συντάγματος;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Και έναντι του Συντάγματος.

...και η αρχή της σύμφωνης με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο ερμηνείας του Συντάγματος, δηλαδή της λεγόμενης ευρωπαϊκής ερμηνείας του Συντάγματος.

Αν αποδεχθούμε αυτές τις αρχές, όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 28 και την ερμηνευτική του δήλωση, φοβάμαι ότι η Ελλάδα θα είναι το μοναδικό κράτος-μέλος, που στο Σύνταγμά του προδικάζει τη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση χωρίς αυτή να έχει συντελεστεί, χωρίς καν να έχει μορφοποιηθεί, άνευ όρων, χωρίς δεσμεύσεις, τουλάχιστον για την αναγκαιότητα προηγούμενης συνταγματικής αναθεώρησης. Η ερμηνευτική δήλωση δημιουργεί αμφιβολίες για τη σχέση μεταξύ των άρθρων 28 και 110 του Συντάγματος και κάτι τέτοιο μπορεί να δώσει έναυσμα, ώστε να ειπωθεί η άποψη ότι το άρθρο 28 αποκλειστικά καθορίζει τη διαδικασία της συμμετοχής της χώρας μας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Άρα το άρθρο 110 δεν εφαρμόζεται, με ό,τι σημαίνει αυτό για την ελληνική συνταγματική πράξη.

Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι για την αναθεώρηση του θεμελιώδη νόμου της Βόννης, εν όψει του Μάαστριχτ, ο Γερμανός συντακτικός νομοθέτης θέλησε ρητώς να ξεκαθαρίσει ότι για τη θεμελίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και για τις τροποποιήσεις των συμβατικών της θεμελίων και αναλόγων ρυθμίσεων με τις οποίες τροποποιείται κατ' ουσίαν ή συμπληρώνεται ο θεμελιώδης αυτός νόμος ή καθίστανται δυνατές τέτοιες τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφοι 2 και 3, που είναι οι ανάλογες των διατάξεων του άρθρου 110 του ελληνικού Συντάγματος.

Αν η Ελλάδα δεν ακολουθήσει ανάλογη λογική, ο περιορισμός στην άσκηση εθνικής κυριαρχίας δεν έχει τις απαιτούμενες ασφαλιστικές δικλείδες. Και αναφέρομαι σε δύο παραδείγματα: Το ένα είναι το ζήτημα της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, η οποία θα δίδεται από το κέντρο με αποτέλεσμα να αποκτά ο καθένας το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, όπου και αν ζει στην Ευρώπη και το δεύτερο είναι το ζήτημα της αρχής της επικουρικότητας. Και οι δύο αρχές είναι μέσα στις ευρωπαϊκές συμβάσεις και έτσι ανοίγουμε την πόρτα στην πιθανότητα κατάλυσης στην πράξη της υφιστάμενης συνταγματικής οργάνωσης της κρατικής εξουσίας.

Η συζήτηση αυτή μας οδηγεί αβίαστα σε ένα συμπέρασμα: Ότι αν δεν προβληματιστούμε σοβαρά, θα βρεθούμε απέναντι σε μία σύγκρουση που ανατρέπει τα καθιερωμένα του έθνους-κράτους και η οποία στην πράξη είναι ήδη παρούσα. Από τη μια δηλαδή είναι το εθνικό Σύνταγμα και από την άλλη είναι ο Κοινοτικός Επίτροπος ή ο Κοινοτικός Δικαστής. Σας παραπέμπω στην πρόσφατη απόφαση για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Έχει διαμορφωθεί ήδη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Λουξεμβούργου, που ουσιαστικά κατοχυρώνει την υπεροχή των ευρωπαϊκών αποφάσεων ακόμη και έναντι του Συντάγματος. Όταν επίτροποι μπορούν να κυριαρχούν έναντι των εκτελεστικών και νομοθετικών οργάνων του κράτους-μέλους, όταν οι αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατ' ουσίαν επί των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων, ακόμη και κόντρα στο Σύνταγμα, δεν προσαρμόζονται αυτές στο Σύνταγμα αλλά το Σύνταγμα σ' αυτές. Τότε ανοίγει το τρίτο ζήτημα που επισημάναμε και το οποίο είναι ποια Ευρώπη θέλουμε.

Διατυπώνεται, μέσα από το νέο δίλημμα που αναδύεται από τη συζήτηση για το άρθρο 28, το έλλειμμα δημοκρατίας που υπάρχει σε επίπεδο ευρωπαϊκών θεσμών. Παράλληλα με την ανάγκη να θέσουμε συνταγματικά ασφαλιστικές δικλείδες κατοχύρωσης ενός πυρήνα εθνικής κυριαρχίας, όπως οι άλλες χώ-

ρες, αναδεικνύεται και η ανάγκη να προστατεύσουμε αρχές και αξίες του πολιτισμού μας, που έχουν να κάνουν με τη δημοκρατική νομιμοποίηση των αποφάσεων σε ευρωπαϊκό πια επίπεδο.

Η εθνοκεντρική καχυποψία μπορεί να πάψει μόνο αν προχωρήσει η Ευρώπη στη δημιουργία ευρωπαϊκού συντάγματος, αν ωριμάσει η πολιτική ένωση, αν αναβαθμιστεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αν αποκτήσει φωνή, ρόλο και ευθύνη ο Ευρωπαίος πολίτης. Όσο η Ευρώπη καθυστερεί εμείς οφείλουμε, μέσω των θεοπισμένων συνταγματικά ασφαλιστικών δικλείδων, να προστατεύουμε το Σύνταγμά μας από εξω-εθνικές και εξωθεσμικές παρεμβάσεις του Ευρωπαίου δικαστή, να ενισχύουμε συνταγματικά τα δημοκρατικά μας ιδεώδη και να προστατεύουμε τον πολιτικό μας πολιτισμό και τον πυρήνα της εθνικής μας κυριαρχίας.

Στη συζήτηση που θα ακολουθήσει και στην απόφαση που τελικά θα παρθεί προτείνω και ελπίζω να διατυπωθούν νέες ιδέες και νέες δογματικές διατυπώσεις, οι οποίες θα λαμβάνουν υπόψη τους αυτά τα ζητήματα. Η επιδίωξή μας θα πρέπει να είναι να διασφαλίσουμε, όπως και τα άλλα κράτη-μέλη έπραξαν, τις συνταγματικές εγγυήσεις εκείνες, ώστε ο δρόμος προς την ολοκλήρωση πρώτον, να μη διαταράσσει τη συνταγματική μας νομιμότητα και αξιοπρέπεια, να αναδεικνύει τις αξίες του πολιτισμού μας ως μοντέλο του νέου ευρωπαϊκού οικοδομήματος, να διασφαλίζει διπλά τον πυρήνα της εθνικής μας κυριαρχίας και τη δυνατότητά μας να ασκήσουμε από κοινού με άλλα κράτη ορισμένες αρμοδιότητες.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΣΙΩΝΗΣ.)

Ο ευρωπαϊκός δρόμος για την Ελλάδα είναι μονόδρομος, αλλά και ευκαιρία.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Στο κάθε μας βήμα προς την κατεύθυνση αυτή, η πολιτική συνείδηση από μόνιμη της δεν αρκεί. Το ελληνικό Σύνταγμα οφείλει να νομιμοποιεί με τρόπο σαφή, καθαρό και συγκεκριμένο τα βήματα της χώρας μας προς την Ευρώπη. Ο συνταγματικός νομοθέτης οφείλει να αποδείξει ότι δεν πιστεύουμε στον ελληνοκεντρισμό της διεθνούς μας αντίληψης, αλλά προωθούμε στην πράξη τη διεθνοποίηση της ελληνικής μας σκέψης.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κοςσιώνης): Η Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Παπαρήγα έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι θετικό ότι διαβάζουμε όλοι το άρθρο 28, με τις αναθεωρήσεις που προτείνετε και συμφωνούμε ότι λέει δύο συγκεκριμένα πράγματα. Πρώτον, την προτεραιότητα ή την πρόταξη του Διεθνούς Δικαίου και των διεθνών συμβάσεων έναντι των ελληνικών νόμων, της ελληνικής έννομης τάξης όπως ειπώθηκε και δεύτερον διαβάζουμε όλοι ότι εφόσον αυτά ισχύουν, μάλλον η συμφωνία σ' αυτό το ζήτημα αποτελεί και θεμέλιο για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Χωρίς βεβαίως εμείς να είμαστε εραστές της ελληνικής έννομης τάξης, θεωρούμε ότι η απόφαση περί προτεραιότητας του Διεθνούς Δικαίου είναι μια απόφαση που περικλείει τεράστιους κινδύνους και θα φέρει στην πορεία πολύ συγκεκριμένα προβλήματα, δεν λέω μπροστά στην Κυβέρνηση ή σε όποια κυβέρνηση είναι, αλλά μπροστά στον ελληνικό λαό.

Δεν πρόκειται για μία αναθεώρηση απλώς εναρμονισμού, που επί δεκατέσσερα λεπτά και τριάντα πέντε δευτερόλεπτα προσπαθούσε να μας πείσει ο κ. Βενιζέλος. Βέβαια μετά, στο τριακόστο έκτο δευτερόλεπτο του δέκατου πέμπτου λεπτού είπε ότι πραγματικά πρέπει να στηρίξουμε, να θεμελιώσουμε την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Θα κάνω μία απλή ερώτηση. Πείτε ότι έρχεται μία στιγμή, σήμερα, αύριο, μεθαύριο -δεν έχει σημασία- όπου ομόφωνα η ελληνική Βουλή ή η μεγάλη πλειοψηφία της τοποθετείται σε ένα καίριο ζήτημα -δεν θα το φωτογραφίσω αν αφορά την οικονομία ή εάν αφορά τη λεγόμενη εξωτερική πολιτική, το εθνικό συμ-

φέρον ή δεν ξέρω πώς λέγεται, πάντως ένα καίριο ζήτημα- το οποίο έρχεται σε πλήρη αντίθεση -δεν λέω με την Ευρωπαϊκή Ένωση- με το Διεθνές Δίκαιο και τις διεθνείς συμβάσεις. Διότι το διεθνές δίκαιο δεν είναι μία θεωρητική έννοια. Διεθνές δίκαιο είναι π.χ. το νέο δόγμα του ΝΑΤΟ. Μας αρέσει δεν μας αρέσει, δίκαιο είναι. Έχουμε διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση, ούτε με τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή των μειονοτήτων, ούτε με την προστασία των συνόρων. Ναι μεν τα σύνορα, αλλά. Υπάρχει και ένα αλλά. Δεν λέω γι' αυτό που εφαρμόζεται, αλλά λέω για το επίσημο διεθνές δίκαιο, το οποίο είναι μία καρικατούρα του προηγούμενου δικαίου το οποίο δεν ήταν και αυτό, αυτό που θα ήθελαν οι λαοί, αλλά εν πάση περιπτώσει, είχε ορισμένες, έστω και τυπικά ασφαλιστικές δικλείδες που οι λαοί μπορούσαν να τις αξιοποιήσουν.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ελληνική Βουλή αποφασίζει έτσι. Και εγώ, αν θέλετε, θα ευχόμουν εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, σε κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τον τόπο μας να έρθει μία στιγμή που και οι τριακόσιοι θα ψηφίσουμε το ίδιο.

Τι θα γίνει αν το διεθνές δίκαιο με τη μορφή συγκεκριμένων οργανισμών -δεν είναι χαρτί το διεθνές δίκαιο- πει ότι παραβιάζετε τη διεθνή έννομη τάξη; Θα το δεχτούμε; Εγώ λέω να δεχτούμε ότι την παραβιάζουμε και να πούμε ότι την παραβιάζουμε συνειδητά. Εμείς θα πούμε τότε ότι παραβιάσαμε το Σύνταγμα. Εγώ λέω να το παραβιάσουμε. Και βεβαίως εμείς δεν πρόκειται να ψηφίσουμε και στη συνειδητή μας επομένως δεν παραβιάζουμε τίποτα.

Αυτό μπορεί να πει κάποιος σ' αυτήν την Αίθουσα ότι δεν μπορεί να συμβεί; Σ' αυτήν την Αίθουσα όσοι ψηφίζουν το άρθρο 28 και όλη τη φιλοσοφία του Συντάγματος, είναι σαν να λένε "κοιτάξε κύριοι, εμείς και όταν φθάσει η στιγμή που κάτι δεν μας αρέσει διεθνώς, επειδή βάζουμε τη διεθνή έννομη τάξη", όπως λέτε, τον ιμπεριαλισμό λέμε εμείς, δεν έχει σημασία ο όρος "σε προτεραιότητα, θα πάμε σ' αυτήν την κατεύθυνση". Αυτό είναι εγκληματικό ή δεν είναι;

Ακόμη και στα φορολογικά. Λέει ο κ. Βενιζέλος ότι στα φορολογικά υπάρχει εθνική αυτονομία ή δυνατότητα να νομοθετήσει μια Βουλή, όπως θέλει. Αυτό δεν το δεχόμαστε. Διότι το φορολογικό σύστημα δεν είναι έξω από το χαρακτήρα της οικονομίας, από τη διαχειριστική πολιτική της συγκεκριμένης οικονομίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τι κάνει. Απλώς η Ευρωπαϊκή Ένωση -και είναι εύλογο, γιατί η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θέλει όλα να τα καθορίζει- καθορίζει την κεντρική γραμμή, τον πυρήνα. Από εκεί και πέρα σου λέει, στο φορολογικό σύστημα, επειδή υπάρχουν σημαντικές διαφορές και ιδιαιτερότητες από χώρα σε χώρα, έχεις τη δυνατότητα να κάνεις επιμέρους δικές σου ρυθμίσεις.

Δεν μπορώ όμως να φανταστώ ένα φορολογικό σύστημα που αποφασίζει η ελληνική Βουλή και νομιμοποιείται ηθικά, πολιτικά έστω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, να αλλάζει δραστικά το συσχετισμό της εισφοράς των φόρων, όπου οι μεγάλοι επιχειρηματίες πληρώνουν τα πάντα και ο λαός δεν πληρώνει τίποτα. Πέστε ότι τρελάθηκε η ελληνική Βουλή -γιατί με τέτοιο συσχετισμό μόνο αν τρελαθεί μπορεί να το κάνει- θα το κάνει; Ούτε κι εκεί έχει μεγάλη ευχέρεια.

Εν πάση περιπτώσει όμως, το κυριότερο είναι αυτό. Και αυτό πρέπει να το πουν τα κόμματα στον ελληνικό λαό. Όχι θα δούμε τότε ή δεν θα έρθει τέτοια στιγμή. Στην πολιτική όποιος είπε, ποτέ δεν θα γίνει αυτό, έπεσε έξω και κανείς δεν εξαιρείται από τέτοιες πιθανότητες και τέτοιες περιπτώσεις.

Με αυτήν την ευκαιρία, θέλω να πω κάτι που αν θέλετε παίρνει και τη μορφή της πολιτικής καταγγελίας. Για άλλη μια φορά συνειδητά ταυτίζεται η ευρωπαϊκή πολιτική του κάθε κόμματος με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν θα το κάνω με τη μορφή παραπόνων, ούτε θα απολογηθώ αν θέλετε από αυτό το βήμα για την πολιτική του κόμματος απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Καλή, κακή, αυτή είναι. Αλλά εδώ δεν είναι αυτό το ζήτημα. Δεν λέει το Σύνταγμα παραδείγματος χάρι ότι η Ελλάδα ως κράτος θα παλέψει για την επικοινωνία και τη συνεργασία των λαών, για την προστασία του αναπτυξιακού πλούτου που υπάρχει στην Ευρώπη, για την προσέγγιση των λαών. Τότε θα το ψηφίζαμε.

Εδώ, στην ουσία λέει, εκόντες άκοντες και σήμερα και αύριο και μεθαύριο και όσο διαρκεί αυτό το Σύνταγμα, θα υποστηρίζουμε την Ευρωπαϊκή Ένωση. Όχι. Άλλο είναι για εμάς ευρωπαϊκή πολιτική, τουλάχιστον αυτή που έχει το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος και άλλο Ευρωπαϊκή Ένωση. Και από πού και ως πού; Ποιο δίκαιο το λέει αυτό και ποια επιστημονική αντίληψη; Ευρώπη ίσον ευρωπαϊκή ένωση; Η Ευρώπη υπήρχε και πριν την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα υπάρχει και μετά την Ευρωπαϊκή Ένωση. Να το πείτε καθαρά. Εννοούμε Ευρωπαϊκή Ένωση. Το συγκεκριμένο οικοδόμημα που υπηρετεί συγκεκριμένες πολιτικές και ταξικές επιλογές. Με γεια σας με χαρά σας, δεν είναι κακό αυτό. Όχι δεν είναι κακό, είναι φυσιολογικό, κακό αλλά είναι φυσιολογικό.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ : Στο οποίο θέλουν να γίνουν ένοικοι όλοι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Η Ευρώπη δεν είναι γεωγραφία, δεν είναι λαοί, η Ευρώπη έχει και θεσμούς. Με αυτούς τους θεσμούς της Ευρώπης είμαστε αντίθετοι, τι να κάνουμε δηλαδή; Δεν το λέω απολογητικά, το λέω αν θέλετε επιθετικά αλλά εν πάση περιπτώσει να μην κοροϊδεύουμε τον ελληνικό λαό. Η ευρωπαϊκή πολιτική εκφράζεται συγκεκριμένα. Όλα τα κόμματα έχουν μια ευρωπαϊκή πολιτική όπως έχουν και μία πολιτική για τη Μεσόγειο, για τον αραβικό κόσμο και για την Αφρική. Η διαφωνία μας είναι στο περιεχόμενο, στους σκοπούς, στους στόχους κλπ.

Επομένως δεν μπορεί κανείς να ταυτίζει -το λέω για την προπαγάνδα που γίνεται- την ψήφιση του άρθρου 28 με τη συγκεκριμένη τοποθέτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εμείς το καταψήφισαμε ακριβώς γιατί λέει για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεύτερον, γίνεται πολλή συζήτηση για το αν εκχωρούνται ή όχι δικαιώματα. Εκχωρούνται. Και μεις θα λέγαμε ότι θα έπρεπε να εκχωρούνται δικαιώματα απέναντι σε ένα διεθνή οργανισμό, ο οποίος μπορούσε να συνδιάσει τα συμφέροντα των λαών με το διεθνές συμφέρον. Ή αν θέλετε θα μπορούσε να συμβάλει και να καλλιεργήσει το αίσθημα και την υποχρέωση του κάθε λαού, όχι στο ευρωπαϊκό συμφέρον, αλλά στο παγκόσμιο. Όλα τα άλλα θα ήταν περιττά. Μπορούσε έστω και τυπικά να υπάρχει ένα τέτοιο άρθρο.

Εκχωρείτε δικαιώματα. Όμως να διαφωνήσω με ορισμένες απόψεις που ακούγονται ότι η εκχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας ταυτόχρονα μειώνει το ρόλο του εθνικού κράτους. Κατά τη δική μας γνώμη αυτό το κράτος το αστικό εκχωρεί δικαιώματα, αλλά μέσω της εκχώρησης των δικαιωμάτων αποκτά δύναμη σε βάρος του λαού. Με αυτήν την έννοια αυτή η εκχώρηση είναι αδύνατον να μην συνδυαστεί με τη μέγιστη καταστολή. Τώρα "μέγιστη" είναι υπερβολή με την έννοια ότι κάθε φορά αυτό που ζούμε το θεωρούμε φοβερή καταστολή, έρχεται και το επόμενο και δεν ξέρουμε τι να κάνουμε. Εμείς τουλάχιστον ξέρουμε τι να κάνουμε. Το κράτος, όπως είναι σήμερα στην Ελλάδα θα γίνει πολύ πιο επικίνδυνο, πολύ πιο κατασταλτικό και πολύ πιο βίαιο ακριβώς και μέσω της εκχώρησης κυριαρχικών δικαιωμάτων. Πρώτα πρώτα, γιατί δεν μπορεί να αντιμετωπίσει διαφορετικά τη λαϊκή αντίσταση που θα υπάρξει και το λαϊκό κίνημα στην πορεία.

Δεύτερον, εκχωρεί κυριαρχικά δικαιώματα, αλλά κατακτά έναν πολυπλόκαμο ευρωπαϊκό και διεθνή μηχανισμό στήριξης αυτού του κράτους. Και αυτό το βλέπουμε στις άλλες χώρες. Το είδαμε και στη Γιουγκοσλαβία. Και το λέω ότι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Το εθνικό κράτος βεβαίως περιορίζει το ρόλο του σε ορισμένα πράγματα και αυτό αν θέλετε είναι φυσιολογικό αντικειμενικά έτσι κι αλλιώς σε συνθήκες διεθνοποίησης. Δεν είναι εκεί το ζήτημα. Το ζήτημα είναι για ποιο σκοπό περιορίζει το ρόλο σου, υπέρ ποίου; Και κυρίως αυτό το κράτος, θα το επαναλάβω, γίνεται πολύ πιο επικίνδυνο για τον ελληνικό λαό μέσω της εκχώρησης κυριαρχικών δικαιωμάτων. Έχει πλάτες τώρα. Και ο ελληνικός λαός δεν πρέπει να θέλει ένα τέτοιο ισχυρό κράτος όπου όλοι οι υπερασπιστές του Διεθνούς Δικαίου NATO, ευρωστρατοί, Σένγκεν, ευρωαστυνομία, δυνάμεις ταχείας επέμβασης, τα πάντα θα είναι ακριβώς υπερασπιστές αυτού του κράτους το οποίο εκχωρεί κυριαρχικά δι-

καιώματα, χάρη των διεθνών συμφερόντων. Και μ' αυτήν την έννοια τα πράγματα θα είναι πολύ πιο άσχημα.

Για το ζήτημα της λαϊκής κυριαρχίας. Αν πάρουμε τη νομική διατύπωση του Συντάγματος, το ίδιο το Σύνταγμα οπωσδήποτε αυτή η γενική και λίγο αφηρημένη έννοια, έστω και με την έννοια αυτή, της λαϊκής κυριαρχίας συρρικνώνεται, διαβρώνεται, υποβαθμίζεται. Αλλά με την ευκαιρία θα ήθελα να πω ότι δεν πρέπει να κοιτάμε μόνο τι τυπικά υποβαθμίζεται στο Σύνταγμα, διότι μπορεί να βρεθούν τρόποι, όταν έχεις ένα τέτοιο κράτος βίας και καταστολής συν βεβαίως τη γενικότερη πολιτική, να αναβαθμιστεί τυπικά η λαϊκή κυριαρχία αλλά όχι και ουσιαστικά. Για μας παραδείγματος χάρι το θέμα είναι τα πάντα να συζητούνται στη Βουλή και έχουμε καταθέσει και πρόταση ότι πρέπει να έχουμε θέση, δεν υπερισχύει το Διεθνές Δίκαιο. Αν είναι καλό το Διεθνές Δίκαιο το υιοθετούμε και το κάνουμε εσωτερικό. Δεν έχουμε ανάγκη για άλλη διατύπωση. Ποιος θα αρνιόταν να ενσωματώσει μέσα στο νομοθετικό έργο της Βουλής το Διεθνές Δίκαιο αν ήταν καλό; Δηλαδή πρέπει να το λέει ο νόμος; Θα ήμασταν τρελοί αν δεν το κάναμε. Και αν θέλετε θα το κάναμε ως εθνικό, που θα ήταν πλήρως εναρμονισμένο με το διεθνές. Όμως είναι πρόβλημα το ότι η Βουλή εν πάση περιπτώσει θα συζητά ορισμένα ζητήματα όλο και λιγότερο και όχι με την έννοια, αν θέλετε, ότι εμείς περιμένουμε η Βουλή να διορθώσει τα κακώς κείμενα, αλλά εν πάση περιπτώσει είναι μια διαδικασία την οποία αν θέλει ο λαός μπορεί να την αξιοποιήσει. Αν δεν θέλει, όσο καλά και να λειτουργεί η Βουλή, δεν γίνεται τίποτα. Όμως για μας υπάρχει η άλλη πλευρά της λαϊκής κυριαρχίας.

Η προτεραιότητα του Διεθνούς Δικαίου όταν οδηγεί σε συρρίκνωση του ρόλου της Βουλής που αν θέλετε είναι ο κατ' εξοχήν θεσμός της αστικής δημοκρατίας, καταλαβαίνετε τι έχει να γίνει στους χώρους δουλειάς, τι έχει να γίνει στην ύπαιθρο, τι έχει να γίνει όπου εκεί ζει άμεσα ο λαός και έχει ανάγκη να εκδηλώσει, ανεξάρτητα το πως την υλοποιεί στην πράξη, έχει ανάγκη να οργανωθεί, να διαδηλώσει, να απεργήσει, να ασκήσει πίεση, αυτή αν θέλετε την κλασική πίεση που επέτρεψε η καπιταλιστική κοινωνία. Αν συρρικνώνεται ο ρόλος της Βουλής που ήταν η κορώνα στο στέμμα της αστικής δημοκρατίας, καταλαβαίνετε πως θα βλέπουν το απλό εργοστάσιο.

Και θα πάνε αύριο να πούνε στον εργάτη -και αυτό είναι το χειρότερο για μας- στον υπάλληλο, στον αγρότη ότι, άκουσε να δεις, είσαι κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Προτείνεις απειθαρχία στην πολιτική για το λάδι, το σάρι, το βαμβάκι; Προτείνεις όχι στις ιδιωτικοποιήσεις; Έρχεσαι και σε αντίθεση προς το διεθνές συμφέρον και είσαι και αντισυνταγματικός.

Ποιος μας λέει αύριο σε μια πορεία -κι εμείς θα αποτρέψουμε να μη γίνει αυτό και δεν θέλουμε να γίνει- αλλά επειδή το ποτέ δεν μπορείς να το αποκλείσεις στην πολιτική, ποιος μας λέει αύριο ότι δεν θα υπάρχει ένας πολιτικός συσχετισμός τέτοιος, που τα κόμματα θα θεωρούνται συνταγματικά και αντισυνταγματικά, με βάση τη στάση τους, όχι απέναντι στην Ευρώπη, αλλά απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Εμείς δεν το φοβόμαστε αυτό, διότι στο κάτω-κάτω δεν είναι ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία φορά, που βρισκόμαστε μπροστά σε μια τέτοια εκστρατεία και σε μια τέτοια δράση. Αλλά υπολογίζουμε πάρα πολύ σε αυτήν την προσπάθεια, που θα γίνεται στη συνείδηση του λαού.

Επομένως, δεν μπορεί να συζητάει ο εισηγητής επί δεκατέσσερα λεπτά και τριάντα πέντε δευτερόλεπτα την αναθεώρηση του Συντάγματος ως μη εναρμονισμένη δικαίως και στο τέλος να βάζει την καρδιά του προβλήματος, που είναι η πολιτική. Παραδείγματος χάρι -κι εδώ είναι ένα μεγάλο πρόβλημα- τι γίνεται με τα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά και γενικότερα με τη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Εγώ δε λέγω ότι άμεσα τα κέντρα ελευθέρων σπουδών, μέσα σε ένα χρόνο θα γίνουν πανεπιστήμια ή μάλλον θα θεωρούνται πανεπιστήμια. Όχι. Είσατε πάρα πολύ ικανοί και έξυπνοι, για να κάνετε αυτό το πράγμα διά της διολίσθησης. Θα τα φτιάξετε στην πράξη και μετά θα έλθετε και θα πείτε ότι πρέπει να εναρμονίσουμε το νόμο.

Δεν είναι όμως τυχαίο, ότι ακριβώς με το Κοινοτικό Δίκαιο, πάσης φύσεως σχολές -που δεν θα υπάρχει όχι διαφάνεια, αλλά εκεί όποιος έχει ένα τυπικό δίπλωμα και θέλει, ανοίγει μια σχολή- πάσης φύσεως σχολές αναγορεύονται σε πανεπιστήμια,

προς μεγάλη ικανοποίηση αυτών που θέλουν ένα τυπικό πτυχίο πανεπιστημίου, αλλά στην πραγματικότητα θα έχουμε χιλιάδες απόφοιτους και το πανεπιστημιακό χαρτί θα έχει την αξία, όπως έχει σήμερα το απολυτήριο δημοτικού. Εκεί θα πάμε σε δέκα-δεκαπέντε χρόνια, ίσως και νωρίτερα, μια και οι εξελίξεις είναι επιταχυνόμενες.

Άρα, λοιπόν, αυτή η προτεραιότητα του Διεθνούς Δικαίου, που είναι το ΝΑΤΟϊκό Δίκαιο, που είναι το δίκαιο των βιομηχάνων, των καπιταλιστών, που είναι το δίκαιο των γνωστών, αυτό το δίκαιο θα έχει εφαρμογή παντού. Δεν θα έχει μόνο στον ευρωστρατό, δεν θα έχει μόνο στα σύνορα -που είναι εξαιρετικά βασικό, επειδή είναι φανερό πια ότι αλλάζουν τα σύνορα- αλλά θα έχει σε όλες τις πτυχές της ζωής μας. Θα είναι και ελαστικό, ανάλογα με το συσχετισμό δύναμης και πώς κάθε χώρα και κάθε κυβέρνηση βλέπει τα πράγματα. Επομένως, πρόκειται για μια εγκληματική αλλαγή-τροποποίηση του άρθρου αυτού, η οποία βεβαίως συμφέρει κάποιους αναμφισβήτητα και βλάπτει τους πολλούς. Δεν βλάπτει ούτε και την Ευρώπη στην πραγματικότητα. Γιατί; Το ευρωπαϊκό Σύνταγμα, που πάει να γίνει, δεν πρόκειται να λείει το συμφέρον του γερμανικού λαού είναι το ίδιο με του ελληνικού λαού, ότι το συμφέρον του ιταλικού λαού είναι το ίδιο με του ισπανικού λαού, ότι το συμφέρον της ελληνικής άρχουσας τάξης είναι το ίδιο με της γερμανικής άρχουσας τάξης. Δεν θα έχουμε ένα τέτοιο πλουραλιστικό, πολυπολιτισμικό Σύνταγμα. Θα έχουμε ένα Σύνταγμα, το οποίο θα κατοχυρώνει και πάλι τα συμφέροντα των λίγων. Επομένως, κανένας λόγος να υποταχθούμε σ' αυτό. Και είναι άλλο πράγμα αν ένας λαός δεν καταφέρει με την αντίστασή του να μη νομιμοποιήσει αυτές τις επιλογές και άλλο να έχει τη συνταγματική χειροπέδη, διότι εδώ πρόκειται για μια συνταγματική χειροπέδη. Βεβαίως και αυτή η χειροπέδη μπορεί να λυθεί, όταν αποφασίσει ο λαός. Αλλά επειδή τώρα εδώ μιλάμε για το Σύνταγμα, πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Η κυρίαρχη τάξη στη χώρα μας πριν απ' όλα έχει συμφέρον από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πριν απ' όλα έχει εκείνη. Ανεξάρτητα αν τη ρίχνουν, ανεξάρτητα αν δεν έχει τη δύναμη να ανταγωνιστεί με ίδιους όρους, είναι χίλιες φορές καλύτερα να δρο μέσα σε μια Ευρωπαϊκή Ένωση του μεγάλου κεφαλαίου, από το να δοκιμάσει και να βρεθεί μόνη και να αντιμετωπίζει έναν ελληνικό λαό και τους λαούς της Ευρώπης επίσης σε αντίστοιχη αντεπίθεση. Επομένως, αυτή καλά κάνει και θέλει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνταγματική κατοχύρωση και καλά θα κάνει ο ελληνικός λαός, αν σήμερα δεν έχει πειστεί -που πιστεύουμε ότι βρίσκεται σε μια πορεία πολύ θετική προβληματισμού- τουλάχιστον να καταλάβει τι χειροπέδη έχει, για να ξέρει και να βρει τον τρόπο κατ' αρχήν να μην τη νομιμοποιήσει στη συνειδησή του, για να μπορέσει να τη σπάσει στην πραγματικότητα στην πορεία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κοσιώνης) : Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίαση παρακολουθούν από τα άνω δωτικά θεωρεία αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ": "Θράκη 2000: 80 χρόνια από την ενσωμάτωση στην Ελλάδα", εξήντα δύο μαθητές και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές από το 4ο Γυμνάσιο Γαλατσίου.

Τους καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Το λόγο έχει ο κ. Παρασκευάς Αυγερινός.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ : Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε τα άρθρα που αναφέρονται στα προβλήματα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει το Σύνταγμα τα επόμενα χρόνια, σχετικά με την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Είναι τα άρθρα που συνδέουν το ελληνικό σύνταγμα με το διεθνές γίνεσθαι. Επί είκοσι έξι χρόνια δεν χρειάστηκε να αναθεωρηθούν τα άρθρα αυτά και λειτουργήσε αρμονικά η σχέση μεταξύ του εθνικού Συντάγματος και του Κοινοτικού Δικαίου. Κυρώθηκαν οι εντάξεις στη δεκαετία του 1980 της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, στη δεκαετία του 1990 της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας, όπως επίσης και οι αναθεωρήσεις των συνθηκών της ενιαίας ευρωπαϊκής πράξης το 1987, του Μάστριχτ το 1992 και του Άμστερνταμ το 1997. Όμως, κυρίες και κύριοι συναδελφοί, από δω και πέρα οι εξελίξεις θα είναι διαφορετικές και θα είναι

θεσμικά δύσκολες. Από δω και πέρα, όπως θα αναπτύξω στη συνέχεια, δεν μπορούν να προβλεφθούν οι απαιτήσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης γι' αυτό και πολύ σωστά ο εισηγητής θεωρεί ότι δεν αρκούν τα αυτονόητα και προτείνει να υπάρξει η ερμηνευτική δήλωση ότι το άρθρο 28 συνιστά το θεμέλιο συμμετοχής της χώρας στις διαδικασίες της Ένωσης της Ευρώπης ή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης όπως λέει.

Στο άρθρο 70 θα συζητήσουμε για την υποχρέωση να ενημερώνεται το εθνικό κοινοβούλιο, για τα νομοθετικά μέτρα και τις εξελίξεις στην ενωσιακή πορεία, όπως επίσης και το ρόλο της επιτροπής των ευρωπαϊκών υποθέσεων του κοινοβουλίου.

Οι διατάξεις που συζητάμε, αποτελούν τη βάση για τη συμμετοχή της χώρας μας στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, έτσι ώστε να προστατεύεται η εθνική της υπόσταση. Από το άλλο μέρος και οι συνθήκες, αυτές που ορίζουν τη συνταγματική, την ενωσιακή τάξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναθεωρούνται και στις αναθεωρήσεις των συνθηκών λαμβάνονται υπόψη και οι δύο διαστάσεις της συνταγματικής τάξης, η ενωσιακή διάσταση, ή κοινοτική διάσταση και η εθνική διάσταση κάθε κράτους-μέλους. Η μια διάσταση εκφράζει την Ευρώπη ως ενιαίο ιστορικό χώρο με κοινό πολιτισμό, κοινά συμφέροντα και κοινή προοπτική, την Ευρώπη, ως σύνολο Ευρωπαίων πολιτών και αυτό σήμερα εκφράζεται με το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλεγέσθαι που διαθέτει ο Ευρωπαίος πολίτης σε όποιο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αν κατοικεί ανεξάρτητα με την εθνική του ιθαγένεια στις δημοτικές και στις ευρωπαϊκές εκλογές. Η άλλη διάσταση είναι η εθνική γιατί την Ευρωπαϊκή Ένωση τη συνθέτουν κράτη και αυτό επιβάλλει το σεβασμό της εθνικής ταυτότητας. Η ευρωπαϊκή διάσταση όχι μόνο δεν εμποδίζει, αλλά αντίθετα ενισχύει τα στοιχεία που συνθέτουν τα κράτη ως ιστορικά υποκείμενα, τη θρησκεία, τη γλώσσα τον πολιτισμό.

Αυτές οι δύο διαστάσεις πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν συγκρούονται, αλλά λειτουργούν συνθετικά στη συνειδηση του πολίτη.

Κυρίες και κύριοι, όταν διευρύνονται οι αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημαίνει ότι μεταφέρονται εθνικές αρμοδιότητες στα κοινοτικά όργανα και φυσικά για να συμβεί κάτι τέτοιο πρέπει τα θέματα που εκχωρούνται να έχουν αναλυθεί και συζητηθεί επαρκώς, ώστε η Εθνική Αντιπροσωπεία τότε και μόνο τότε να αποφασίζει. Η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την υποχρεώνει να διαφυλάξει και να σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών. Το εθνικό κράτος δεν αποτελεί εμπόδιο στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η Ευρώπη πρέπει να οργανωθεί θεσμικά και να νομιμοποιηθεί δημοκρατικά έχοντας ως πρότυπο το κράτος. Η πορεία προς την Ένωση της Ευρώπης είναι και θα είναι μια προσπάθεια χωρίς τέλος. Είναι κάτι που δεν προσδιορίζεται. Γι' αυτό και τα μικρά βήματα και χωρίς βιασύνες αποτελούν την απαραίτητη και μοναδική εγγύηση για την επιτυχία.

Μέχρι τώρα έγιναν πολλά τα σαράντα τέσσερα χρόνια αυτής της προσπάθειας όλα αυτά έστω και δύσκολα μπορούσαν να γίνουν. Από δω και πέρα όμως, αρχίζουν οι μεγάλες δυσκολίες, από δω και πέρα θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε θέματα που ουσιαστικοποιούν την ένωση της Ευρώπης. Τώρα αρχίζουμε να μιλάμε για κοινή εξωτερική πολιτική, τώρα μιλάμε για κοινή πολιτική ασφάλειας, για κοινή πολιτική άμυνας. Τώρα συζητάμε για τον συνταγματικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τι μορφή θεσμική θα έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τώρα συζητάμε για το ποια κράτη και πότε θα είναι εκείνα που θα ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κυρίως για το πώς θα διασφαλίζεται η ισοτιμία των κρατών-μελών.

Καταλαβαίνετε τι σημαίνουν όλα αυτά; Είναι θέματα που άπτονται της εθνικής ανεξαρτησίας και είναι επόμενο να προβάλονται ισχυρές εθνικές αντιστάσεις. Για να προχωρήσουν αυτά τα θέματα είναι απαραίτητη προϋπόθεση, όπως και νωρίτερα είπα να εκχωρήσουν τα κράτη-μέλη εθνικά δικαιώματα και αυτό απαιτεί ώριμες αποφάσεις και βέβαια πρέπει να είναι και σύμφωνοι όλοι.

Κυρίες και κύριοι, θα περάσουν δεκαετίες, θα περάσουν γενιές μάλλον για να λειτουργεί η Ευρώπη σαν κοινή πατρίδα. Κάποιοι βιάζονται να αποφασίσουμε τώρα για τα πολύ μελλοντικά.

Δεν είμαι βέβαιος ότι οι λαοί της Ευρώπης είναι έτοιμοι για ένα τέτοιο γρήγορο άλμα. Καλό είναι και πρέπει να ανοίξουμε μια συζήτηση για την αυριανή μορφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βέβαια πριν αρχίσουμε να χειροκροτούμε άκριτα ή να απορρίπτουμε εξ' ορισμού τις όποιες προτάσεις. Είναι ένα θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει σοβαρά και αυτό γιατί η βασική προϋπόθεση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης όπως είπα είναι η εξασφάλιση της ισοτιμίας των κρατών που συμμετέχουν.

Εγώ πιστεύω ότι στην περίπτωση επικράτησης μιας κυβερνητικής συνεργασίας, αναπόφευκτα θα έχουμε υπεροχή των ισχυρών, θα έχουμε δηλαδή την επικράτηση ηγεμονικών τάσεων. Αντίθετα στην περίπτωση ομοσπονδιακής προοπτικής θα έχουμε την κυριαρχία των θεσμών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε ακόμα στην εποχή που συγκρούονται οι αντιλήψεις για την πορεία της Ένωσης, στην εποχή που ήδη αρχίζει η σύγκρουση για τη φύση και την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής πορείας. Η ευρωπαϊκή ενοποίηση θα είναι πάντα μια συνεχής, ατέλειωτη και δύσκολη διαπραγμάτευση και πολλές φορές μάλιστα θα παίρνει και χαρακτηριστικά συγκρουσιακά.

Τώρα, σε ό,τι αφορά το Σύνταγμα που είπε και ο Υπουργός, ο εισηγητής, πολλοί το ζητούν. Θεωρώ ότι είναι άκαιρο να συζητηθεί τώρα. Η σημερινή άλλωστε ενωσιακή τάξη λειτουργεί αποτελεσματικά. Οι συνθήκες είναι το Σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και φοβάμαι πως αν προχωρήσουμε στη διαμόρφωση ευρωπαϊκού Συντάγματος θα δοκιμαστεί και η συνοχή και η συνέχεια της πορείας. Το Σύνταγμα ορίζει την κρατική έννομη τάξη, εδώ όμως, έχουμε ένα νέο φορέα εξουσίας, ένα καινούριο φορέα εξουσίας και ένα σύνταγμα με τη μορφή που έχουν τα εθνικά συντάγματα θα βάλει σε δοκιμασία αυτήν τη διαδικασία. Άλλωστε στην Ευρώπη υπάρχουν κράτη που δεν έχουν Σύνταγμα, υπάρχουν κράτη που θα υποχρεωθούν να αναθεωρήσουν και να αλλάξουν τα συντάγματά τους. Δεν ξέρω, λοιπόν, πού θα οδηγήσει αυτό και δεν νομίζω ότι το ενωσιακό σύνταγμα που θα προκύψει θα πάει παραπέρα, θα δώσει κάτι περισσότερο απ' αυτό που δίνουν οι συνθήκες. Δεν νομίζω ότι θα δώσει περισσότερο, αντίθετα φοβάμαι ότι θα βάλει τις συνθήκες σε συζήτηση από την αρχή και δεν ξέρω τελικά τι θα μείνει.

Τέλος, οι συνθήκες, όπως και τα συντάγματα, τελούν σε μόνη αναθεώρηση και η ταχύτητα αυτών των αλλαγών πρέπει να είναι πάντα σύμφωνη με τη βούληση των λαών της Ευρώπης.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κωσιώνης): Η κ. Κανέλλη έχει το λόγο.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, και με τη σειρά μου να ευχαριστήσω τον Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο του ΠΑΣΟΚ, τον κ. Μαγκριώτη, για την ευγενική παραχώρηση της θέσης του.

Θα ήθελα σ' αυτήν τη συζήτηση να ήταν παρών -αν ήταν δυνατόν- και ο τελευταίος πολίτης αυτής της χώρας όχι με την ταπεινή και τόσο λαϊκίστικα προσεγγιζόμενη έννοια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, αλλά να μπορούσε να είναι κοινωνός μιας συζήτησης, η οποία να έχει γίνει κατ' εξοχήν σε μακρά προεκλογική περίοδο.

Οι περισσότεροι συνάδελφοι εδώ θα παραδεχθούν και θ' αποδεχθούν ότι ο αναθεωρητικός χαρακτήρας αυτής της Βουλής ούτε έπαιξε κάποιον ρόλο ούτε συζητήθηκε ούτε βάρυνε στην προεκλογική περίοδο. Κι έτσι σήμερα μιλούμε υπό ένα συσχετισμό δυνάμεων, στον οποίον δεν ανταποκρίνεται βαθύτερη γνώση των Ελλήνων πολιτών ακόμη και για τα ζητήματα εκείνα που μ' ένα υπερφίαλο -η αλήθεια είναι- αίσθημα πλέγματος ανωτερότητας ακούσαμε πριν από κάμποση ώρα τον κύριο Υπουργό να παρουσιάζει ως μείζονα κατάκτηση: Σε τι θα συμμετέχουμε και πώς θα συμμετέχουμε;

Θα ήθελα να θυμίσω λίγο κάποια ιστορικά πράγματα, τα οποία παρ' ό,τι μοιάζουν ή ίσως να ενδιαφέρουν μόνο μικρότερο αριθμό πολιτών, δηλαδή αυτούς που ασχολούνται με την ιστορία, δυστυχώς η απουσία εμπειρικής προσέγγισης και μάθησης αυτών των πραγμάτων διαμορφώνουν συνειδήσεις πολιτών που δεν είναι σε θέση να συνεκτιμήσουν τα ίδια τους τα συμφέρο-

ντα.

Μιλούμε για την Ευρώπη και προς κατάπληξή μου άκουσα δογματικές τοποθετήσεις ως προς το μέλλον αυτής της Ευρώπης. Δεν παραδέχονται ακόμη και οι επιθυμούντες, τα δύο μεγάλα κόμματα, σήμερα με όλες τις ιστορικές παραλλαγές στη διαδρομή του κάθε κόμματος -δεν είναι δική μου δουλειά να το κρίνω- και δεν αφήνουν ανοιχτό το περιθώριο μιας βούλησης και μιας σύμβασης που έχει μπροστά της δύο ενδεχόμενα: Οι επόμενες γενιές να θελήσουν να την τροποποιήσουν επί της ουσίας και χωρίς κατ' ανάγκη αιματοχυσία ή σύγκρουση και ταυτόχρονα να μην συμπεριλάβουν στα δεδομένα αυτού του μέλλοντος και της δογματικής τοποθέτησης απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ενδεχόμενο διαστρέβλωσης.

Πόσοι εξ ημών γνωρίζουμε -και φαντάζομαι οι περισσότεροι θα γνωρίζουν- το παράρτημα της Συμφωνίας του Μονάχου; Το παράρτημα εκείνης της περιφέρειας, διαβόητης Συμφωνίας του Μονάχου επέτρεψε στη Γερμανία να υπερασπίσει τα συμφέροντα της μειοψηφίας των Σουιτών στην Τσεχοσλοβακία με την άδεια, υπογραφή και συναίνεση και της Αγγλίας και της Γαλλίας. Σύμβαση ήταν. Η διαστρέβλωσή της.

Όταν ήρθε το τέλος της δημοκρατίας της Βαϊμάρης πολλοί ήταν ανακουφισμένοι από το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και τη φυσιολογική μετεξέλιξη. Όταν ο Χίτλερ μετέτρεψε το Κοινοβούλιο της Γερμανίας σε όργανο άσκησης της πολιτικής για την οποία χύθηκε το αίμα εξήντα εκατομμυρίων ανθρώπων, δεν παραβίασε καμία νομιμότητα. Απέκτησε συναίνεση.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ήταν καταστρατήγηση.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Ήταν καταστρατήγηση με νομιμοποίηση. Με τύπο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Το ίδιο ισχύει και για το Σύμφωνο Μολότωφ-Ρίμπεντροπ.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Σας παρακαλώ πολύ μη με διακόπτετε, κύριε Παυλόπουλε, όχι για άλλο λόγο, αλλά για οικονομία χρόνου. Αν θέλετε ανοίγουμε οποιαδήποτε σοβαρή συζήτηση κάποια στιγμή και μπροστά σε άλλους και στα σχολεία και στις αίθουσες και στα παιδιά που δεν γνωρίζουν, ότι τι θα είναι η δημοκρατία όταν ο λαός δεν θα ψηφίζει για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας; Τι θα είναι; Καλύτερη;

Οι ίδιοι οι τριακόσιοι εκλεγέντες που δεν θα επιτυγχάνουν με το άρθρο 38 την απαιτούμενη πλειοψηφία θα ζημώνονται μέσα σε μια αίθουσα εσαεί, άπαξ του μηνός; Και πώς θα προκύψει η δημοκρατία; Από τη ζύμωση; Οι ίδιοι οι τριακόσιοι θα είναι εδώ. Τους ίδιους ψηφοφόρους, το ίδιο λαϊκό σώμα θα εκπροσωπούν. Το άρθρο 1 δεν αλλάζει, αγαπητοί συνάδελφοι. Το άρθρο 1 λέει ότι πάσα εξουσία πηγάζει εκ του λαού. Θα την έχει δώσει, δεν θα βγαίνει σε πρώτη, δεν θα βγαίνει σε δεύτερη, δεν θα βγαίνει σε τρίτη, δεν θα βγαίνει σε τέταρτη, εσαεί μέχρι να βγει.

Πόσο θα στυφτούμε, κύριοι συνάδελφοι; Ανά είκοσι μέρες θα ερχόμαστε εδώ εκπροσωπώντας τους ίδιους ψηφοφόρους μ' αυτήν την αστική δημοκρατία όπως ψηφίζουμε μέχρι πού να βγάλουμε το ζουμί τίνος;

Και έρχεται το 28. Το 28 μιλάει για ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Ξέρετε, σε εκείνο το μυθιστόρημα ο Φρανκενστάιν ήταν ολοκληρωμένο δημιούργημα. Και προέβη στην επιστημονική, τότε πρωτόφαντη κατά το μυθιστόρημα, συρραφή. Όταν μιλούμε για ολοκλήρωση, έχουμε καμία εγγύηση του τι συνεπάγεται η τελική όψη, μορφή, δημοκρατία, νομικός και ουσιαστικός πολιτισμός αυτής της ολοκλήρωσης; Τάσεις υπάρχουν. Θέσεις υπάρχουν. Συζητήσεις ανοίγουν. Πού εγκρίνουμε και πώς εγκρίνουμε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εμείς εγκρίνουμε.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Για να δούμε πώς εγκρίνουμε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εδώ, συντελούνται οι διαδικασίες.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Με βάση το Διεθνές Δίκαιο. Ποιο Διεθνές Δίκαιο; Το Διεθνές Δίκαιο είναι πυραμιδικό και παίρνει τη δύναμή του από την ισχύ.

Θα θυμίσω ότι ακόμα και στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, του οποίου οι αποφάσεις έχουν γίνει πέραν της μιας φοράς, πολύ πρόσφατα, κυριολεκτικώς παταβούρα, υπάρχουν χώρες με βέτο και χώρες άνευ βέτο, που σημαίνει ότι έχουμε προαποδεχθεί μια μορφή Διεθνούς Δικαίου με ισχυρούς, λιγότερο ισχυ-

ρούς και από κάτω τις πολλές χώρες.

Μιλούμε για το ιδεώδες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ενοποίησης και η Ευρώπη τα τελευταία χρόνια -δέκα συναπτά- δεν ακολουθεί στην περιφέρειά της και στα σύνορά της ή μη μόνο την τακτική της σαλαμοποίησης μεγαλύτερων κρατών, τα οποία τα φέρνει στα μέτρα της.

Το πρότυπο της επίλυσης του Κυπριακού συζητείτο το 1960. Προ της ανάγκης ύπαρξης ανεξάρτητης Κύπρου, να φύγει από την αγγλική κυριαρχία, συζητείτο υπό το πρότυπο της Τσεχοσλοβακίας. Σήμερα έχουμε Τσεχία, Σλοβακία, Τσέχους με το μαχαίρι στο λαιμό, δώδεκα μέρες αφ'ότου μπήκαν στο ΝΑΤΟ να βρίσκονται υποχρεωμένοι να ακολουθήσουν διαδικασίες ΝΑΤΟ -χωρίς καν να έχουν προλάβει να συνειδητοποιήσουν- που συνεπαγόταν βομβαρδισμό της Σερβίας, της Γιουγκοσλαβίας.

Βρισκόμαστε σήμερα με ανεπίλυτο το Κυπριακό -εδώ πάμε στο Διεθνές Δίκαιο- να συζητάμε τι; Το αν θα αποκτήσει δικαιώματα η Αγγλία στην υφαλοκρηπίδα και στα διεθνή ύδατα της Κύπρου δια λόγους οικονομικούς, πέτρελαϊκούς. Μέσα σε τριάντα χρόνια. Για ποιον πολιτισμό σ'αλήθεια ομιλούμε;

Βαίνουμε, λοιπόν, σε μια Ευρώπη και έτσι όπως πάμε να το ρυθμίσουμε σε ολόκληρή του τη φιλοσοφία το Σύνταγμα, είναι σαν να αποδεχόμαστε ένα ρίσκο το οποίο είναι άκρως επικίνδυνο για οποιονδήποτε λαό, πολλώ μάλλον για το δικό μας, με πολύ πρόσφατη και την εμπειρία της χούντας και τη διατήρηση σφών νομοθετημάτων και κανόνων της χούντας, που ισχύουν μέχρι σήμερα γιατί βόλευαν και βολεύουν πληθώρα κυβερνήσεων, με νόμους και ανεξάρτητες αρχές που προβλέπουν φαντασιωσικά το εύρος τους -αρχή προσωπικών δεδομένων- την πάταξη της διαφθοράς.

Έρχεται χθες εδώ, στη Βουλή, ο Πρόεδρος με ανανεωθείσα θητεία του άρθρου 7 για την πάταξη του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος και λέει "έλεος, με βάλανε εδώ και μου φτιάξατε μια αρχή που δεν μου επιτρέπει να κυνηγάω το κοινό ποινικό έγκλημα". Για ποιο λαό μιλάμε, λοιπόν;

Θα έχουμε, η Βουλή των τριακοσίων δια του έξι. Των επιτροπών. Και των έξι επιτροπών με αντικαταστάσιμα τα μέλη επί εκφράσεως διαφωνίας. Σύνταγμα; Υπό διαρκή ελαστικοποίηση.

Εδώ βρισκόμαστε -το άκουσα και από τον κ.Κωνσταντόπουλο, το άκουσα και από άλλους προλαλήσαντες- μπροστά στο δόγμα της συνεχούς αναθεώρησης. Η ελαστικοποίηση έχει γίνει δόγμα. Να είμαστε ελαστικοί. Μα, αυτό δεν διασφαλίζει καν κεκτημένα. Αντιθέτως, δίνει την εντύπωση ότι αυτή η προοπτική δεν είναι παρά πολιτική σύμπραξη στην κατάρτιση μιας σύμβασης για πολύ συγκεκριμένη ολιγαρχική τάξη. Και μάλιστα, μια τάξη που δεν διαφέρει ούτε από την τάξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου σε ευρωπαϊκό έδαφος ούτε από την τάξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου σε ευρωπαϊκό έδαφος ούτε από τους ΝΑΤΟϊκούς βομβαρδισμούς και τη μετεξέλιξη και τη σαλαμοποίηση των χωρών σε ευρωπαϊκό έδαφος από το '88, '89 και μετά.

Ποιος μας εγγυάται ότι όλα αυτά αποτελούν κατοχυρώσεις λαϊκής βούλησης; Ενδεχομένως, πού θα καταλήξουμε; Είναι τόσο αντιδραστικό ακόμα και σε σχέση με το Σύνταγμα του '75 δια της ερμηνευτικής διάταξης, που αναρωτιέται κανείς τι μορφή θα έχει ο επόμενος Δεληγιάννης.

Σε ποια πλατεία Συντάγματος, απέναντι σε ποιόν Όθωνα συμβολικά θα διεκδικήσει υπέρ του λαού;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ο Μακρυγιάννης.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Ο Μακρυγιάννης, ο στρατηγός.

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι επειδή ούτε συζήτηση κάνουν τα εθνικά Κοινοβούλια για τη διαφθορά στην Κομισιόν, όταν κατέπιπτε υπό το φως των σκανδάλων, ούτε συζήτηση για τα εγκλήματα που γίνονται με συναίνεση και με παραλλαγές αποφάσεων, στα ζητήματα των τρελών αγελάδων, των οικονομικών, των χιλίων άλλων πραγμάτων, πολύ φοβούμαι ότι παραχωρούμε το δικαίωμα της τιμητικής συμμετοχής στην ουρά, ως απόφυση κυριολεκτικά, ως μικρή νομαρχία. Και θα το καταλάβουμε, όταν θα επιβάλουν κάποια στιγμή οι Βρυξέλλες -ενδεχομένως αύριο το πρωί- για λόγους δικούς τους φόρο δεκάτης. Και θα έχουμε αναγνωρίσει ως διεθνές δικαίο την υπαγωγή μας στα σχέδια μιας μεγάλης οικονομικής αυτοκρατορίας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Κοσιώνης): Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ιωάννης Μαγκριώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ δεν διακρίνω ουσιαστικές διαφορές στα άρθρα που συζητούμε, διαφορές δηλαδή για τον τρόπο λήψης των αποφάσεων για τη συμμετοχή της χώρας μας σε υπερεθνικούς οργανισμούς.

Υπάρχουν διαφορετικές φιλοσοφίες και διαφορετικές στρατηγικές, προοπτικές για τη χώρα ανάμεσα στα τρία Κόμματα, το ΠΑ.ΣΟ.Κ., τη Νέα Δημοκρατία και το Συνασπισμό και στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας. Ανάμεσα στα τρία Κόμματα υπάρχουν διαφορετικές λεκτικές προσεγγίσεις, τις οποίες αξιοποιούν τα Κόμματα της Αντιπολίτευσης, προσπαθώντας να τεκμηριώσουν ένα εναλλακτικό θεσμικό πολιτικό λόγο ή τις εναλλακτικές θεσμικές και πολιτικές τους προτάσεις.

Θα ήθελα να κάνω μόνο μία αναφορά στο σημείο αυτό, γιατί έχει και την επικαιρότητα -βεβαίως έφυγε από την Αίθουσα η κ. Κανέλλη- λέγοντας ότι ναι, πράγματι, οι Τσέχοι πριν μπουν στο ΝΑΤΟ συμμετείχαν στους βομβαρδισμούς στη Γιουγκοσλαβία. Μόνο που σ' αυτήν την περίπτωση συμμετείχαν με τη θέλησή τους, ενώ όταν συμμετείχαν στην εισβολή του Συμφώνου της Βαρσοβίας στο Αφγανιστάν, συμμετείχαν παρά τη θέλησή τους.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Όπως θέλετε τα λέτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ: Αν θέλουμε να είμαστε αντικειμενικοί, θα καταδικάζουμε και τις δύο εισβολές και τις δύο εθνικές πράξεις και ενέργειες. Απλώς το στοιχείο που διαφοροποιεί τις δύο αυτές πράξεις, είναι πως στην περίπτωση της Γιουγκοσλαβίας υπήρχε συμμετοχή με τη θέληση και των κρατών αυτών από τις δημοκρατικά εκλεγμένες Κυβερνήσεις τους, που σημαίνει και αποδοχή από την κοινή γνώμη, ενώ στην άλλη περίπτωση υπήρχε η βίαιη προσαρμογή στην εισβολή.

Η Νέα Δημοκρατία και ο Συνασπισμός προσπαθούν κυριολεκτικά, μέσα από λεκτικούς ακροβατισμούς και άλλοτε χρησιμοποιώντας το παρελθόν, άλλοτε ξεχνώντας το, να τεκμηριώσουν, όπως είπα και προηγουμένως, διαφορετικές θεσμικές και πολιτικές προτάσεις για την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας μας.

Χαρακτηριστικά ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κ. Παυλόπουλος, είπε πως η αναφορά σήμερα στο νέο Σύνταγμα για τη συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωπαϊκή προοπτική είναι δικαίωση της παράταξής τους για την επιλογή της δεκαετίας του '70 και την ένταξή μας στην Ε.Ο.Κ.

Εάν ακολουθήσω γραμμικά και με ακρίβεια τη λογική του κ. Παυλόπουλου, θα πρέπει κι εγώ να πω τότε πως η μη αναφορά αυτής της φράσης στο Σύνταγμα του 1975 μπορεί να αντανάκλα τη σύγχυση της συντηρητικής παράταξης γύρω από την ευρωπαϊκή στρατηγική που διαμόρφωσε βεβαίως στη συνέχεια και ολοκλήρωσε με την ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ. το 1980.

Οι απλουστεύσεις πραγματικά οδηγούν σ' αυτές τις εκτιμήσεις. Εγώ δεν ακολουθώ όμως αυτήν τη γραμμική και ισοπεδωτική λογική του κ. Παυλόπουλου, γιατί το ΠΑ.ΣΟ.Κ. από την ιδρυτική του πράξη, από την 3η του Σεπτέμβρη, αναφέρεται στην ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας μας. Είναι άλλο να αναφέρεσαι στην ευρωπαϊκή προοπτική και άλλο να αναφέρεσαι στο τότε ευρωπαϊκό θεσμικό μόρφωμα που ήταν η Ε.Ο.Κ. με τις συγκεκριμένες πολιτικές, με τις συγκεκριμένες δυνατότητές της το 1974 και καθ' όλη τη διαδρομή της δεκαετίας του '70.

Να μην συγχέουμε, λοιπόν, την ευρωπαϊκή κατεύθυνση με τη συμμετοχή μας στα τότε θεσμικά μορφώματα της Ευρώπης που ήταν η ΕΟΚ.

Θέλω ακόμα να τονίσω ότι στην πρώτη Σύνοδο Κορυφής στο Εδιμβούργο που συμμετείχε το ΠΑ.ΣΟ.Κ., ο Ανδρέας Παπανδρέου απειλώντας με βέτο και αποχώρηση, εξασφάλισε τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα για την Ελλάδα και τις άλλες μεσογειακές χώρες και τις διαρθρωτικές αλλαγές που έπρεπε να έχει η χώρα μας για να πλησιάσει στοιχειωδώς προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Τα Μ.Ο.Π ήταν ο προάγγελος των αναπτυξιακών σχεδίων, των ΣΠΑ, των Πλακέτων Ντελόρ και των Α' και Β' Κοινοτικών Πλαισίων στη συνέχεια.

Αυτές ήταν οι ενστάσεις και οι επιφυλάξεις μας για τη συμμε-

τοχή στην ΕΟΚ εκείνη τη στιγμή. Θα θυμάστε ότι ο Κωνσταντίνος Καραμανλής είχε πει: "Μπαίνουμε για πολιτικούς λόγους, για να σταθεροποιήσουμε τη Δημοκρατία και τους θεσμούς και βεβαίως θα κολυμπήσουμε τα βαθιά νερά και όπου μας βγάλει". Το οικονομικό στοιχείο ήταν τότε δευτερεύον στις επιλογές της συντηρητικής παράταξης.

Θα σας θυμίσω, συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ότι εκείνη την εποχή η ΕΟΚ δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια προσπάθεια διαμόρφωσης μιας ζώνης ελεύθερων οικονομικών ανταλλαγών. Δεν είχε καμία σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση της δεκαετίας του 1990, αλλά ακόμα και με την ΕΟΚ των ύστερων χρόνων της δεκαετίας του 1980.

Για τη χαμένη δεκαετία του '80 που έρχεται και επανέρχεται η Αξιωματική Αντιπολίτευση, θα πρέπει να τους τονίσουμε για μία ακόμα φορά ότι σε αυτήν τη δεκαετία που την χαρακτηρίζουν ως χαμένη, η Ελλάδα προσέγγισε το ευρωπαϊκό κοινωνικό, θεσμικό, νομοθετικό και δημοκρατικό κεκτημένο. Το κλείσιμο της ψαλίδας των εισοδημάτων, η ισονομία και η ισοπολιτεία, η περιφερειακή ανάπτυξη και η αποκέντρωση, ακόμα και η αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης, ήταν στοιχειώδη αιτήματα του ελληνικού λαού, αναγνωρισμένα βεβαίως και δικαιωμένα στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα από τα πρώτα χρόνια μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αυτό το κράτος πρόνοιας, αυτήν την κοινωνία αλληλεγγύης, στοιχειώδώς απαιτούσε ο ελληνικός λαός να αποκτήσει. Αυτά τα ελλείμματα και κενά κάλυπτε το ΠΑ.ΣΟ.Κ με την οικονομική και κοινωνική πολιτική του στη δεκαετία του '80. Δεν είναι, λοιπόν, χαμένη δεκαετία για την Ελλάδα και την ευρωπαϊκή προοπτική της, γιατί εκείνη τη δεκαετία συνέκλινε κοινωνικά, οικονομικά και θεσμικά ακόμα περισσότερο, σε ένα μεγάλο βαθμό στο ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Σήμερα, λοιπόν, δεν μπορεί η Αξιωματική Αντιπολίτευση να μιλάει για έλλειμμα οράματος των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων και να κατακρίνει το προοδευτικό σοσιαλιστικό ρεύμα που κυριαρχεί στις κυβερνήσεις των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης γι' αυτό το έλλειμμα. Ξεχνάτε όταν μας κατηγορείτε ότι η πολιτική που ασκούμε εμείς, αλλά και οι άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, είναι η πολιτική της διαχειριστικής πρακτικής της οικονομίας και της κοινωνίας όπου όλοι είμαστε δέσμιοι της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Αυτήν τη Συνθήκη υλοποιούμε, γιατί όπως καταλαβαίνετε, τα ευρωπαϊκά κράτη ως δημοκρατικά κράτη και δημοκρατικά οργανωμένες κοινωνίες δεσμεύονται από τις συνθήκες, ανεξάρτητα ποιες κυβερνήσεις τις συνυπογράφουν και είναι υποχρεωμένα στα διεθνή δεδομένα να τις υλοποιούν.

Αυτής, λοιπόν, της Συνθήκης του Μάαστριχτ, της Συνθήκης των Τραπεζιτών που η συντριπτική πλειοψηφία των κυβερνήσεων των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμόρφωσε στις αρχές της δεκαετίας και επικύρωσε στη συνέχεια το Ελληνικό Κοινοβούλιο, είμαστε δέσμιοι. Ήμασταν υποχρεωμένοι να ολοκληρώσουμε τη συνθήκη αυτή. Την ολοκληρώσαμε με τη μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία στο οικονομικό πεδίο και με το μικρότερο δυνατό κοινωνικό έλλειμμα που εσείς δεν θελήσατε στη Συνθήκη του Μάαστριχτ να συμπεριλάβετε ως στοιχείο της οικονομικής σύγκλισης.

Το κοινωνικό στοιχείο δεν ενυπάρχει στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και εκ των υστέρων έρχεσθε να ζητάτε και το λογαριασμό από τις προοδευτικές κυβερνήσεις, γιατί δεσμευμένοι από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ υλοποιήσαν αυτήν την πολιτική. Όταν εσείς επιχειρήσατε να την υλοποιήσετε και οικονομικό έλλειμμα και απόκλιση φέρατε στη χώρα αλλά δημιουργήσατε και ένα πρωτόγνωρο κοινωνικό έλλειμμα, μας ξαναπήγατε πίσω κοινωνικά και θεσμικά στη δεκαετία του '70, γι' αυτό και με τέτοιο εκωφαντικό τρόπο έπεσε η κυβέρνηση σας το 1993 και επιβεβαιώθηκε και πάλι ο Ανδρέας Παπανδρέου και το ΠΑΣΟΚ.

Σήμερα όμως εσείς που τόσο εύκολα αλλάζετε θεσεις και τοποθετήσεις καλλιεργείτε τον ευρωσκεπτικισμό. Εμείς δεν αρνούμαστε ότι υπάρχουν προβλήματα στην ευρωπαϊκή πορεία. Η Νίκαια σε ένα βαθμό τα ανέδειξε και τα κατέγραψε. Είναι όμως άλλο να αποδέχεσαι την ύπαρξη προβλημάτων και να αγωνίζεσαι για την επιτάχυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και άλλο

να τοποθετείς αναχώματα μέσα από την καλλιέργεια του ευρωσκεπτικισμού που είσατε ο κύριος φορέας στην Ελλάδα, αυτού του πνεύματος που αδρανοποιεί την ελληνική κοινωνία και τους Έλληνες πολίτες.

Αγαπητοί συνάδελφοι, η πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει τις εσωτερικές της νομοτέλειες και επιβραδύνεται ή επιταχύνεται από τις διεθνείς εξελίξεις. Η παγκοσμιοποίηση είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα γιατί ήρθε πιο γρήγορα απ' ό,τι υπολόγιζαν οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πίεσε σε πολλά πεδία πολιτικής, ιδιαίτερα στο πεδίο του ανταγωνισμού που έχει επιπτώσεις πολλαπλασιαστικές στην οικονομία και στην κοινωνική συνοχή, στο πεδίο της απασχόλησης στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έπρεπε να συντάξει τις δυνάμεις της να κρατήσει την ανταγωνιστικότητά της και παράλληλα το κοινωνικό και θεσμικό κεκτημένο που είναι και η πεμπτουσία της ευρωπαϊκής ιδέας. Όμως σε κάθε περίπτωση οι ιδεολογικοί, οι κοινωνικοί και οι πολιτικοί συσχετισμοί επηρεάζουν την πορεία της Ευρώπης, επιταχύνουν ή επιβραδύνουν την ολοκλήρωση και την κοινωνική εμβάθυνση και ανάπτυξη.

Μια μικρή μονάχα περιήγηση θα κάνω στις πιο σημαντικές Συνόδους Κορυφής, για να τεκμηριώσω το επιχείρημά μου. Πάω στο Λουξεμβούργο στα τέλη της δεκαετίας του '80. Η πλειοψηφία των κυβερνήσεων είναι προοδευτικές, είναι το πρώτο σκίρτημα μετά την πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ. Για πρώτη φορά τίθεται το κοινωνικό θέμα και η ζώνη ελεύθερων ανταλλαγών κινείται και σε μια άλλη κατεύθυνση. Κατατίθεται η πρόταση για τη Χάρτα των Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Η Ελληνίδα Επίτροπος η κ. Βάσω Παπανδρέου και οι προοδευτικές κυβερνήσεις πρωταγωνιστούν. Σταματάει στην αντίδραση την καθολική και την απόλυτη της ιδεολογικής μεντορας σας της κυρίας Θάτσερ που αρνείται κάθε συζήτηση για το κοινωνικό θέμα.

Γι' αυτό, λοιπόν, το Λουξεμβούργο δεν μπορεί να κάνει μεγάλη τομή, το μεγάλο βήμα, γιατί στα θέματα αυτά λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση με βάση την αρχή της ομοφωνίας.

Ακολουθεί το Μάαστριχτ. Μιλάει μόνο για το οικονομικό στοιχείο και την ονομαστική οικονομική σύγκληση. Καμία συζήτηση για το κοινωνικό θέμα και δεν είναι τυχαίο γιατί κυριαρχούν οι συντηρητικές κυβερνήσεις και εσείς εκπροσωπείτε την Ελλάδα συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Στο Άμστερνταμ το 1996 είχε αλλάξει και πάλι ο πολιτικός χάρτης στην Ευρώπη, έχουμε προοδευτικές κυβερνήσεις και τίθεται και πάλι το κοινωνικό θέμα, με αιχμή την απασχόληση γιατί η οικονομική σύγκληση σε ένα μεγάλο βαθμό έχει κατακτηθεί, όμως υπάρχουν τριγμοί στη κοινωνική συνοχή. Η ανεργία εκτινάσσεται στα ύψη και σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στο να τεθεί και πάλι το κοινωνικό θέμα με αιχμή την απασχόληση κάτι που ολοκληρώνεται στη Σύνοδο Κορυφής της Λισσαβώνας.

Η Νίκαια που τόσο σας έχει απογοητεύσει, εμείς δεν φύγαμε ενθουσιασμένοι από εκεί. Όμως δεν κατανοούμε γιατί τόσο πολύ σας έχει απογοητεύσει. Η Νίκαια ήταν τα υπόλοιπα της Συνόδου του Άμστερνταμ. Καθόρισε το κανονιστικό πλαίσιο της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις επόμενες δεκαετίες και άνοιξε η συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης. Η Ελλάδα και τα άλλα προοδευτικά κόμματα στην Ευρώπη συμμετέχουν όχι με την ευρωσκεπτικιστική προσέγγιση αλλά με μια αισιόδοξη για μια Ευρώπη των πολιτών για μια Ευρώπη σε ομοσπονδιακή κατεύθυνση.

Θέλω να κάνω και δύο αναφορές για τον αξιότιμο πρόεδρο του Συνασπισμού.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει η Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ**)

Είπε ο κ. Κωνσταντόπουλος από αυτό το βήμα ότι σκιαμαχούν τα κόμματα γύρω από το θέμα της ευρωπαϊκής προοπτικής και δεν τοποθετούνται στα κρίσιμα θέματα. Όμως θα πρέπει να του πούμε ότι η πολιτική αντιπαράθεση είναι υπαρκτή και γύρω από την ευρωπαϊκή προοπτική και γύρω από τις ευρωπαϊκές πολιτικές και στρατηγικές. Δεν μπορούμε να τις ισοπεδώσουμε και να τις καταργήσουμε. Δεν είναι ουδέτερες οι ευρωπαϊκές πολιτικές των κομμάτων.

Από την άλλη πλευρά όμως θέλουμε να του πούμε ότι δεν αρνούμαστε τα προβλήματα σε αυτήν την πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Κατανοούμε και τον ευρωσκεπτικισμό που υπάρχει και στηρίζεται στο κοινωνικό έλλειμμα που δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια ή καλύτερα στις κοινωνικές αποκλίσεις. Αυτό όμως είναι τελείως διαφορετικό από αυτά που διетύπωσε ο Πρόεδρος του Συνασπισμού από του Βήματος της Βουλής σήμερα. Άλλωστε, τα ευρωπαϊκά βήματα του Συνασπισμού και του προγενέστερου κόμματος, του Κ.Κ.Εσ. είναι όλα ταλαντεύσεις και αντιφάσεις.

Το 1980 το Κ.Κ.Εσ. ψηφίζει τη συμμετοχή μας στην Ε.Ο.Κ., δηλαδή τη συμμετοχή μας σε μία ζώνη ελεύθερων οικονομικών ανταλλαγών. Το 1992 ψηφίζει το Μάαστριχτ των τραπεζιτών και ω του θαύματος το Άμστερνταμ που θέτει για πρώτη φορά το κοινωνικό θέμα, τους βρίσκει αντίθετους, όπως βεβαίως και η Νίκαια.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να πω και δύο λόγια για τις αναφορές της κας Παπαρήγα.

Η Ελλάδα στηρίζεται στις δικές της δυνάμεις, στο αξιόμαχο του Στρατού της, στην ισχυρή της οικονομία και στην αποτελεσματική διπλωματία της.

Η συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ σήμερα ενισχύει την εθνική ασφάλεια, την οικονομική και κοινωνική μας πρόοδο. Σ' ένα παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον οι βαθύτατες πιέσεις τις οποίες δέχεται η χώρα μας αντκρούνται από τη συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ασταθές διεθνές περιβάλλον και το ακόμη πιο ασταθές βαλκανικό περιβάλλον μας οδηγεί στην άποψη και στη θέση πως η συμμετοχή μας στο ΝΑΤΟ και στις νέες διεργασίες είναι επιτακτική. Δεν διασφαλίζει μόνο τη δική μας εθνική ασφάλεια, αλλά μας αναδεικνύει σε πόλο σταθερότητας και ειρήνης στην περιοχή, γι' αυτό και οι λαοί προσδοκούν στην Ελλάδα. Στηριζόμαστε λοιπόν στις δυνάμεις του ελληνικού λαού, διασφαλίζουμε το ασφαλές ελληνικό αύριο και την ευημερία του ελληνικού λαού.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριοι συνάδελφοι, θα σας παρακαλέσω όσο μπορούμε να είμαστε μέσα στα όρια του χρόνου, διότι θα τελειώσουμε τώρα το μεσημέρι.

Ο κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, παρακολούθησα την ιστορική αναδρομή του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου του ΠΑ.ΣΟ.Κ., που μας μίλησε για τις προοδευτικές κυβερνήσεις που έγιναν δέκτες των προτάσεων της Κυβέρνησης Σημίτη, για το ζήτημα της απασχόλησης και τις έβαλαν μέσα στις προτεραιότητές τους.

Θα ήθελα να ερωτήσω τον κύριο εκπρόσωπο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., γιατί δεν συνιστά στην Κυβέρνησή του να ασχοληθεί με την απασχόληση στην Ελλάδα; Δεν αφήνουν τις συμβουλές στους άλλους; Διότι οι άλλοι δεν καταφέρνουν και περιορίζουν την ανεργία, σε μας όμως συνεχώς αυξάνει. Καλές οι συμβουλές, αλλά δεν κοιτούν να κάνουν καμιά δουλειά εδώ;

Σε ό,τι αφορά τώρα στα άρθρα και τις προτάσεις όπως τις διαβάζω στην έκθεση της Επιτροπής, εγώ συμφωνώ με τις προτεινόμενες αλλαγές.

Πρώτον, συμφωνώ με την απάλειψη της τελευταίας παραγράφου, στην παράγραφο 1 του άρθρου 28. Μου φαίνεται αδιανόητο να έχουμε στο Σύνταγμα διάταξη, που εξαρτά την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου σε αλλοδαπούς από την αμοιβαιότητα. Δεν νομίζω ότι είναι σωστό αυτό και συμφωνώ με την κατάργηση αυτής της φράσης.

Συμφωνώ επίσης και με την ερμηνευτική δήλωση και με την αλλαγή του άρθρου 36 και του άρθρου 80 παράγραφος 1.

Θα ήθελα να κάνω ορισμένες παρατηρήσεις, κυρία Πρόεδρε. Παρακολούθησα τη συλλογιστική του κ. Βαρβιτσιώτη και του συναδέλφου της Νέας Δημοκρατίας κ. Στυλιανίδη, που νομίζω ότι έθεσαν ορισμένα ζητήματα με αρκετά ξεκάθαρο τρόπο. Είπαν ότι είτε μας αρέσει είτε όχι, λαμβάνονται αποφάσεις στην Ευρώπη οι οποίες αργά ή γρήγορα πρέπει να εφαρμοστούν και στην Ελλάδα, ακόμη και όταν προσκρούουν σε ορισμένες συνταγματικές διατάξεις. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Ανέφερε δύο παραδείγματα ο κ. Βαρβιτσιώτης, ανέφερε ένα για τα θέμα-

τα της ιθαγένειας ο κ. Στυλιανίδης, θα μπορούσε κανείς να σκεφθεί και άλλα παραδείγματα.

Εγώ, λοιπόν, ερμηνεύω την ερμηνευτική δήλωση που μπηκε στο άρθρο 28, ότι το άρθρο 28 αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ως κατά κάποιο τρόπο μια διατύπωση που θα επιτρέψει στο μέλλον να ενσωματώσουμε είτε αποφάσεις είτε οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έστω και αν έρχονται σε αντίθεση με ορισμένες εξειδικευμένες ρυθμίσεις του Συντάγματος.

Διατηρώ την ελπίδα ότι αργά ή γρήγορα, πριν το κάνουμε μόνοι μας -διότι δυστυχώς η Πλειοψηφία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αποφάσισε ότι δεν είναι ώριμη να το κάνει ακόμα- η Ευρωπαϊκή Ένωση θα επιβάλει να καταργήσουμε το απαράδεκτο κρατικό μονοπώλιο που θεσπίζει το άρθρο 16 του Συντάγματος για την ανώτατη παιδεία. Ελπίζω, δηλαδή, μια και δεν το κάνουμε μόνοι μας, να μας επιβληθεί απέξω και νομίζω ότι αυτή η ερμηνευτική δήλωση θα είναι αρκετή για να μας επιτρέψει να προχωρήσουμε χωρίς άλλα προσκόμματα.

Το ίδιο θα μπορούσε να πει κανείς και για την αναγνώριση των διπλωμάτων που χορηγούνται από ιδρύματα στην Ελλάδα, τα οποία δεν αναγνωρίζει η Ελλάδα, αλλά αναγνωρίζει όλος ο υπόλοιπος κόσμος. Ελπίζω αυτός ο παραλογισμός να πάψει να υπάρχει χάρη στις αναδιατυπώσεις του άρθρου 28.

Θα μπορούσα ακόμη να φανταστώ κάτι που ανέφερα και μιλώντας επί της αρχής. Θα μπορούσα να φανταστώ ότι με βάση το άρθρο 28 θα μπορούσαμε να δημιουργήσουμε ένα είδος ελεύθερης ζώνης, όπου να εγκαθίστανται ξένα πανεπιστήμια, των οποίων τα πτυχία θα αρχίσουμε να αναγνωρίζουμε, όπως καλή ώρα αναγνωρίζουμε τα πτυχία που χορηγούν μεγάλα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αναγνωρίζουμε το πτυχίο του Χάρβαρντ, αλλά εάν το Χάρβαρντ εγκαθίστατο στην Ελλάδα, δεν θα αναγνωρίζαμε το πτυχίο του. Λέω ότι ίσως με το άρθρο 28 θα μπορούσα να διανοηθώ τη δημιουργία μιας ελεύθερης ζώνης για την εγκατάσταση πανεπιστημίων για να λύσουμε αυτόν τον παραλογισμό που μόνοι μας βάλαμε στο άρθρο 16.

Οφείλω να ομολογήσω ότι μου έκανε πολύ θετική εντύπωση το γεγονός, ότι πριν από τρεις μέρες σε μια δημόσια συζήτηση που είχα με τον Υπουργό Εξωτερικών κ. Παπανδρέου, μουθύμισε ότι όχι μόνο εψήφισε υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16, αλλά ότι και ο πατέρας του, ο ιδρυτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ο Ανδρέας Παπανδρέου κατά τη συζήτηση του Συντάγματος το 1975 ετάχθη κατά του κρατικού μονοπωλίου στα πανεπιστήμια. Φαίνεται όμως ότι τότε υπήρχαν άλλες φωνές που προτίμησαν το μονοπώλιο. Είναι λοιπόν, νομίζω, μοναδική ευκαιρία να κατανοήσουμε ότι με το άρθρο 28 δημιουργούνται οι προϋποθέσεις αυτό το μονοπώλιο να καταργηθεί.

Μια άλλη παρατήρηση η οποία προκύπτει από τις εισηγήσεις των κυρίων Στυλιανίδη και Βαρβιτσιώτη είναι ότι, ενδεχομένως πρέπει στο μέλλον να επανεξετάσουμε την τελευταία παράγραφο του άρθρου 110 του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία πρέπει να μεσολαβήσουν πέντε χρόνια προ της επόμενης έναρξης της διαδικασίας Αναθεώρησης του Συντάγματος.

Ο λόγος που μπορεί να προκύψει η ανάγκη να εξαφανιστεί αυτή η παράγραφος είναι ότι αλλάζουν οι συνθήκες στην υπόλοιπη Ευρώπη, στην οποία θέλουμε να ανήκουμε, και ενδεχομένως θα πρέπει να μπορούμε να προσαρμόζουμε τα δικά μας άρθρα πολύ γρηγορότερα.

Έτσι θα έπρεπε να σκεφθεί κανείς είτε την κατάργηση της τελευταίας αυτής παραγράφου ή πάντως να βρεθεί μια διατύπωση που να επιτρέπει την προσαρμογή του δικού μας Συντάγματος σε αυτά τα οποία θα προέρχονται από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Τελειώνω με μία πληροφόρηση προς το Σώμα. Υπέβαλα σήμερα το πρωί στον Πρόεδρο της Βουλής μία επιστολή, όπου ερμηνεύω ότι σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής, όταν θα φθάσουμε στην ώρα των ψηφοφοριών, θα πρέπει να μπορούν να ψηφιστούν μεμονωμένα όλες οι τροπολογίες που θα υποβληθούν από Βουλευτές. Και το λέω αυτό, γιατί έχει μεγάλη σημασία, να γνωρίζουν οι συνάδελφοι, ότι θα μπορούν να υποβάλουν τις δικές τους προτάσεις, οι οποίες θα τεθούν σε ψηφοφορία, όπως έγινε με την ψή-

φιση του Συντάγματος του '75. Και αυτό δίδει νόημα στη συζήτηση, γιατί ο κάθε Βουλευτής θα γνωρίζει ότι είτε μόνος είτε μαζί με άλλους μπορούν να διαμορφώσουν προτάσεις επί των αναθεωρητέων διατάξεων που στο τέλος, όταν θα γίνουν οι ψηφοφορίες, θα τεθούν υπόψη του Σώματος.

Υπέβαλα αυτήν την επιστολή μου σήμερα το πρωί στον Πρόεδρο της Βουλής, τη διένειμα στις θυρίδες όλων των συναδέλφων και το αναφέρω, γιατί νομίζω ότι επί αυτού πρέπει να υπάρξει ένα ξεκαθάρισμα. Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Το λόγο έχει ο Επίτιμος Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνος Μητσοτάκης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κυρία Πρόεδρε, επί του θέματος που έθεσε προηγουμένως ο κ. Μάνος θα ήθελα να επανέλθω για τρίτη φορά. Το έχω θέσει ήδη δύο φορές και νομίζω ότι πρέπει να απασχολήσει το Προεδρείο, τα πολιτικά κόμματα κατά ποιο τρόπο θα ψηφίσουμε. Είναι μεγάλο πρόβλημα. Μην το αφήσουμε την τελευταία ώρα και δημιουργηθεί χάος και βλάβουμε έτσι και την εικόνα της Αναθεωρήσεως του Συντάγματος. Εγώ προσωπικά πιστεύω, είμαι βέβαιος ότι θα υπάρξει τρόπος. Θα προταθούν και τροπολογίες. Δεν ξέρω αν θα επιτραπεί σε ένα ή δύο Βουλευτές να υποβάλουν τροπολογίες -και δεν είναι λογικό να κατακλυστούμε από τροπολογίες- αλλά ορισμένες τροπολογίες σημαντικές, οι οποίες θα έχουν είτε την κάλυψη κομμάτων είτε σημαντικό αριθμό Βουλευτών, θα πρέπει ασφαλώς, εφόσον είναι πιο προωθημένες από τις διατυπώσεις που τελικά θα έχουν εγκριθεί κατά πλειοψηφία, να τεθούν πρωτίτερα σε ψηφοφορία κατά τον Κανονισμό της Βουλής. Τώρα, επί της ενότητας που συζητούμε, κύριε συνάδελφοι, θα έλεγα συμπεραίνοντας -γιατί μιλώ στο τέλος αυτήν τη φορά, αφού άκουσα τους συναδέλφους με πολλή προσοχή- ότι το άρθρο 28 πέτυχε τον προορισμό του, παρά το γεγονός ότι δεν είναι καθόλου σαφές -μάλιστα είναι αντιφατικά τα δύο τελευταία εδάφια του, το δεύτερο και το τρίτο- και θα μπορούσε να είχε δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα. Αλλά ίσως και η διατύπωσή του ήταν ευφυής από την αρχή, εφευρετική και -προπαντός το γεγονός ότι πετύχαμε στα μεγάλα προβλήματα της Ευρώπης συμφωνία των δύο μεγάλων κομμάτων από ένα ορισμένο χρονικό σημείο και πέρα- δεν δημιουργήθηκε κανένα πρόβλημα, αλλά δεν λύθηκε κιόλας. Και τις ενδεχόμενες διαφορετικές απόψεις που θα μπορούσαν να διατυπωθούν -διότι δεν παρέστη ανάγκη να φθάσουμε ίσα με εκεί- τις διατηρούμε ακριβώς όπως είναι και προσθέτουμε μία διάταξη, η οποία ασφαλώς ισχυροποιεί την ευρωπαϊκή τάση, τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Αλλά ας το δούμε, κυρία Πρόεδρε, στην ουσία.

Ορθώς ελέχθη ότι προηγείται το Σύνταγμα, ακολουθεί το Κοινοτικό Δίκαιο και έπεται ο κοινός Έλλην νομοθέτης. Είναι, όμως, τα πράγματα έτσι στην πραγματικότητα; Και θα μείνουν έτσι στην πραγματικότητα; Όταν η Ευρώπη προχωρεί και παίρνει αποφάσεις, οι οποίες δημιουργούν πρόβλημα στο ελληνικό Σύνταγμα, τι θα γίνει τελικά, τι θα επικρατήσει; Θα αναζητήσουμε έναν τρόπο ευρείας ερμηνείας ή περιγραφής του ελληνικού Συντάγματος ή θα δεχθούμε κάποτε την άποψη για την οποία σίγουρα κανείς στην Ευρώπη δεν είναι σήμερα ώριμος ότι και τα συντάγματα των κρατών μπορούν να αλλάξουν;

Αν με ρωτήσετε, κύριοι συνάδελφοι, θα σας πω ότι για μένα το πολιτικό συμπέρασμα, με την μακράν εμπειρία που έχω, είναι ένα: Ότι πρέπει η Αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος να διευκολυνθεί. Η αναθεώρηση καθίσταται επιβεβλημένη ορισμένες ώρες και ιδίως εν' όψει της προόδου της ευρωπαϊκής ενοποίησης την οποία εγώ, κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ δεδομένη. Είναι βέβαιο ότι η Ευρώπη θα πάει προς ενοποίηση. Ανήκω στους αισιόδοξους και το λέω κατηγορηματικά διότι έτσι το πιστεύω. Κατά συνέπεια είναι ένα πρόβλημα. Αναθεώρηση φυσικά του άρθρου 110, όχι με την έννοια του να αναθεωρήσουμε θεμελιώδεις διατάξεις, αυτό δεν πρόκειται ποτέ να γίνει, οι θεμελιώδεις δεν αναθεωρούνται αλλά ως προς την διαδικασία της αναθεωρήσεως.

Θα πρέπει δηλαδή η Ελλάδα να χρειάζεται δέκα χρόνια για να αναθεωρήσει το Σύνταγμά της ή θα μπορεί να το αναθεωρεί μέσα στην ίδια τη Βουλή;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Δυστυχώς το άρθρο 16 που έπρεπε να αναθεωρηθεί δεν είναι αναθεωρητέο και έχω μετανοώσει που δεν υποστήριξα την αναθεώρησή του.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Δυστυχώς δεν είναι αναθεωρητέο, κύριε Πρόεδρε, και αυτό ακριβώς θέλω και εγώ να τονίσω, ότι θα πορευθούμε εν τω μεταξύ με μεθοδεύσεις διότι δεν μπορούμε να σταματήσουμε την πορεία της Ευρώπης προς τα εμπρός, ούτε μπορεί εμείς να φύγουμε από την Ευρώπη.

Πολλά από αυτά που είπε ο κ. Μάνος πρωτίτερα εγώ τα συμμερίζομαι και ίσως, κύριε Μάνο, να είναι και μια καλή ευκαιρία. Ίσως εάν όχι εμείς, κάποιοι αργότερα, η επόμενη Βουλή ας ελπίζουμε, η οποία θα έχει περισσότερη λογική απ' ό,τι έχει η πλειοψηφία της παρούσης Βουλής, καταλάβει ότι δεν μπορούμε να ζήσουμε αν δεν αναθεωρήσουμε το άρθρο 16 του Συντάγματος και ίσως αναζητήσουμε εμείς οι ίδιοι λύση στα συνταγματικά μας προβλήματα στην ευρωπαϊκή ενοποίηση και στις αποφάσεις που η Ευρώπη θα παίρνει.

Πάντως και για μένα είναι βέβαιο, δοθέντος ότι έχουμε αυτές τις αδυναμίες -δεν αναθεωρούμε μερικές διατάξεις που είναι ανάγκη να αναθεωρηθούν και από την άλλη μεριά επιμένουμε σε αυτό το αυστηρό Σύνταγμα, που κάποτε το είχα ονομάσει εγώ κατάρα, νόμιζα ότι έπρεπε να είναι πολύ πιο ευέλικτο- ότι μπορούμε τις ελπίδες μας να τις εναποθέσουμε, ελπίζω, στην Ευρώπη.

Αυτά τα οποία είπα, κύριοι συνάδελφοι, είναι γενικότερες σκέψεις, δεν έχουν καμία άμεση σχέση με τα άρθρα που ψηφίζουμε, εις ό,τι αφορά όμως την τοποθέτησή μου, εγώ ψηφίζω τις προτάσεις όπως έγιναν και πράγματι δέχομαι την απόλωση από το πρώτο εδάφιο του όρου της αμοιβαιότητας. Δεν μπορώ και εγώ να δεχτώ ότι σε θέματα Διεθνούς Δικαίου, προστασίας ατομικών δικαιωμάτων θα πρέπει να απαιτήσουμε αμοιβαιότητα που δεν την κερδίζουμε άλλωστε. Με την αμοιβαιότητα δεν κερδίζουμε απολύτως τίποτα. Απλώς εκτιθέμεθα. Όπως επίσης, δέχομαι και τις υπόλοιπες διατυπώσεις όπως προτείνονται.

(Χειροκροτήματα)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Χειροκροτώ το μεγαλύτερο μέρος της αγόρευσής σας, όχι το όλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δικτά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" για τα 80 χρόνια ενσωμάτωσης της Θράκης στην Ελλάδα, εκατόν δύο μαθητές και τέσσερις συνοδοί-καθηγητές του 4ου Λυκείου Αλίου.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Το λόγο έχει ο κ. Λοβέρδος.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, αναθεωρούμε σήμερα εκείνη την ενότητα των συνταγματικών διατάξεων που αναφέρεται στη σχέση της Ελλάδας με το διεθνές περιβάλλον, με το διεθνές ορίζοντα, με το Διεθνές Δίκαιο κατ' αρχάς και στη συνέχεια με τα ζητήματα που αφορούν την ευρωπαϊκή κοινοτική έννομη τάξη. Αυτή είναι η θεματολογία της ενότητας που αναθεωρούμε αυτήν τη στιγμή. Τρεις διατάξεις όλες και όλες, αυτή του άρθρου 28, του άρθρου 36 παράγραφος 2, που αναφέρεται στις κυρώσεις διεθνών συνθηκών και στο άρθρο 80, με την προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης, η οποία έχει να κάνει με το νέο νόμισμα, το ευρώ, το οποίο είναι πια και το νόμισμα της χώρας μας.

Από αυτήν τη θεματολογία, εγώ θα κάνω λόγο για τις προτάσεις μας ως προς το άρθρο 28, οι οποίες αφορούν κατ' αρχάς την ερμηνευτική δήλωση σε σχέση με την ευρωπαϊκή κοινοτική ολοκλήρωση, αλλά και ειδικότερα σε σχέση με το άρθρο 28, παράγραφος 1, που έχει να κάνει με την κατάργηση, όπως προτείνομε εμείς, της αρχής της αμοιβαιότητας και με τον εξορθολογισμό της χρήσης των όρων.

"Κύρωση" και "επικύρωση" κύριοι Βουλευτές. Κύρωση είναι όταν η Βουλή εγκρίνει με νόμο της μία διεθνή συνθήκη και επικύρωση όταν η Ελληνική Δημοκρατία διά του Προέδρου της Δημοκρατίας καταθέτει τα σχετικά επικυρωτικά έγγραφα. Αυτή η διευκρίνιση δεν είχε γίνει το 1975. Υπάρχει συνταγματική ανακολουθία ως προς τη χρήση αυτών των όρων και μία απλή ανά-

γνωση του 28 παράγραφος 1 και του 36 παράγραφος 2 μας αρκεί για να πείσετε περί αυτού.

Αναφέρομαι κατ' εξοχήν στην ομιλία μου στα θέματα που αφορούν την ευρωπαϊκή κοινοτική ολοκλήρωση, κύριοι συνάδελφοι. Έχουμε δύο σχετικές παραγράφους στο άρθρο 28 σήμερα. Αναφέρονται και οι δύο με διαφορετικό τρόπο σε ζητήματα, που τελικώς αφορούν την πορεία της Ελλάδας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άρθρο 28, παράγραφος 2. Τι λέει; 'Όταν συνταγματικές αρμοδιότητες μεταφέρονται αλλού, πρέπει να το κυρώσουμε αυτό ως Ελληνική Δημοκρατία με τα 3/5 της Βουλής μας.

Παράγραφος 3, του άρθρου 28, με παράδοση διαφοροποίησης. 'Όταν πρόκειται να εκχωρήσεις αρμοδιότητες της χώρας που σχετίζονται με την εθνική της κυριαρχία προς άλλους, τότε αυτό πρέπει να γίνει υπό προϋποθέσεις, όπως η αμοιβαιότητα, να μην θίγεται το δημοκρατικό πολίτευμα και το κράτος δικαίου, αλλά με απόλυτη πλειοψηφία, όχι με τα 3/5 που απαιτεί το 28, παράγραφος 2.

Όλα αυτά έγιναν, όπως επιώθηκε από όλους εδώ, για να υποδεχθούμε την ΕΟΚ, την Ευρωπαϊκή Ένωση, γενικότερα την πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Αλλά έγιναν με ένα τρόπο πολιτικά σοφό, αλλά νομοτεχνικά όχι ιδιαίτερος άρτιο.

Ακολούθως, ήλθε η θεωρία να διαμορφώσει την άποψη και να την προτείνει στην πολιτική, ότι όταν πρόκειται να εγκριθούν στάδια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να εφαρμοστούν από κοινού η παράγραφος 2 και η παράγραφος 3 του άρθρου 28. Θα ζητάμε δηλαδή και τις αυξημένες πλειοψηφίες, τα 3/5, αλλά και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που ορίζει η παράγραφος 3. Και έτσι ετοιμαστήκαμε να υποδεχθούμε την Ευρώπη, σε σχέση με το πρωτογενές της δίκαιο.

Καμία φορά όμως, και ως προς κανένα βασικό στάδιο της ευρωπαϊκής πορείας, είτε της ένταξής μας το 1979 στην ΕΟΚ είτε της έγκρισης το 1992 της συνθήκης περί Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Μάαστριχτ, ούτε αργότερα το 1999 με την έγκριση από το Σώμα αυτό της Συνθήκης του Άμστερνταμ, σε καμία από αυτές τις περιπτώσεις δεν καταφύγαμε εκεί που έπρεπε, στο άρθρο 28, παράγραφοι 2 και 3. Πήγαμε στο άρθρο 28, παράγραφος 1 με τη σχετική πλειοψηφία. Φοβηθήκαμε όλοι, οι κυβερνήσεις και του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, να πάμε εκεί που πρέπει να πάμε, όταν εγκρίνουμε τόσο σημαντικά διεθνή κείμενα.

Υπήρξε μία κοινή τακτική, υπήρξε μία "άτυπη συμφωνία" ή ατομία ως προς αυτό και δεν υπήρξε -και αυτό το απευθύνω προς την Αριστερά και το ΚΚΕ- ούτε μία διαφωνία. Ήμουν στα έδρανα των επισκεπτών του Κοινοβουλίου επί κυρώσεως της ενιαίας ευρωπαϊκής πράξης. Περίμενα από την Αριστερά να θέσει μία αιτίαση, όχι ένσταση, ένα επιχείρημα, βάσει του οποίου η Βουλή καλείτο τι να κάνει; Να κάνει αυτό που κάνουν οι ισχυροί της Ευρώπης, να εξετάσει δηλαδή αν το Σύνταγμά μας αντέχει το κάθε φορά εγκρινόμενο βήμα. Και αν δεν αντέχει, να κάνουμε τη σχετική Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Καμία αιτίαση, όμως, κανένα παράπονο, κανένα επιχείρημα από την πλευρά της Αριστεράς δεν ετέθη. Καμία αντίκρουση της επιλογής της εκάστοτε Κυβέρνησης δεν υπήρξε εδώ.

Όπως στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος, έτσι και εδώ αισθάνομαι την υποχρέωση, κύριοι συνάδελφοι, να μην μονεύσω ποια είναι η πρακτική αυτών, που έχουν την ευθύνη της ευρωπαϊκής πορείας και να αντλήσω ένα πολύ σημαντικό πολιτικό επιχείρημα, το οποίο θέλω να το επιστρέψω στην Αριστερά.

Οι Γάλλοι, πιο συνεπείς από όλους τους ισχυρούς της Ευρώπης, προκειμένου να υιοθετήσουν πρώτον, τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, δεύτερον, τη Συνθήκη Σένγκεν -που δεν ανήκει, κύριοι συνάδελφοι, στο πρωτογενές Κοινοτικό Δίκαιο, αλλά στο δευτερογενές με κάποιο τρόπο- και τη Συνθήκη του Άμστερνταμ έκαναν, με αποφάσεις τρεις του Συνταγματικού τους Συμβουλίου, τρεις αναθεωρήσεις του Συντάγματός τους και ενσωμάτωσαν αυτή την πορεία, λέγοντας τι; "Ναι" στο εκάστοτε βήμα της ευρωπαϊκής ενοποίησης, επειδή αυτό το κράτος, η γαλλική δημοκρατία το εγκρίνει. Διότι είναι δεδομένο σε όλους μας ότι ευρωπαϊκός λαός δεν υπάρχει. Τα κράτη πορεύονται προς την ενο-

ποίηση. Τα κράτη είναι υποκείμενα της ευρωπαϊκής πορείας. Ως κράτος ισχυρό η Ε' Γαλλική Δημοκρατία είπε "ναι" τρεις φορές, στη δεκαετία του '90, με αναθεώρηση του Συντάγματός της, μετά από απόφαση του Συνταγματικού της Συμβουλίου.

Οι Γερμανοί υιοθέτησαν την ίδια λογική σε σχέση με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το συνταγματικό τους δικαστήριο, με την απόφαση 89,155 του 1993, διαπίστωσε πως δεν υπάρχει εμπόδιο από πλευράς γερμανικού συντάγματος, ομοσπονδιακού, σε σχέση με την αποδοχή του Μάαστριχτ. Και ως συνέπεια αυτής της κρίσης, αυτής της αξιολόγησης, αυτού του ελέγχου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είπε "ναι". Οι Ιταλοί το 1984, η μεγάλη και σημαντική απόφαση 170 του 1984- είπαν "Ναι" στην ευρωπαϊκή πορεία, αρκεί να μην θίγει τη δημοκρατική αρχή και το ιταλικό κράτος δικαίου.

Εμείς, Ευρωπαίοι, αλλά όπως ο κ. Βενιζέλος στην εισήγησή του ανέφερε, με μια αφέλεια, με έναν υπερβάλλοντα ζήλο, με μία έλλειψη, αν θέλετε, γνώσης σε σχέση με τις διακυμάνσεις της ευρωπαϊκής πορείας, με μια έλλειψη συνειδησης ότι είμαστε κράτος και ως κράτος λέμε "ναι" και η πορεία αυτή συνεχίζεται επειδή οι δεκαπέντε λένε "ναι" -διότι ευρωπαϊκός λαός το ξαναλέω δεν υπάρχει- επειδή, λοιπόν, εμείς όλα αυτά δεν τα είδαμε, κύριοι συνάδελφοι, ήμασταν κάθε φορά εκείνοι οι οποίοι εγκρίναμε, κυρώναμε, κατά το Σύνταγμα, αυτές τις Συνθήκες δίχως όμως κατά την κυρωτική διαδικασία να θίγουμε ούτε μια φορά ότι εγκρίνουμε αφού ελέγξαμε αν συμφωνούν αυτά τα μεγάλα ευρωπαϊκά βήματα με το Σύνταγμά μας.

Και αυτό το λέω και προς τον εαυτό μου και προς όλους, αλλά κυρίως το απευθύνω στο ΚΚΕ και το Συνασπισμό. Έχουμε μπροστά μας την έγκριση, την κύρωση, των αποφάσεων της Νίκαιας. Η Αίθουσα αυτή, το Σώμα αυτό θα πρέπει, κυρώνοντας βέβαια, να κάνει αυτήν την αξιολόγηση και να στείλει το μήνυμα, το συμβολικό μήνυμα που οι μεγάλοι επιμένουν σε αυτό, ότι το ελληνικό κράτος αποδέχεται και εγκρίνει, προχωρά, έχοντας ελέγξει και αξιολογήσει τα όρια που το Σύνταγμά μας θέτει.

Υπό την έννοια αυτή, κύριοι συνάδελφοι, κοιτάξτε σήμερα στα "ΝΕΑ" μια συζήτηση για τα θέματα του άρθρου 28 τεσσάρων επιστημόνων, των κυρίων Πασά Ιωακείμειδ, Δρόσου, Στεφάνου, ανθρωπών που ασχολούνται με την ευρωπαϊκή κοινοτική ολοκλήρωση. Θα δείτε ότι οι σκέψεις τους, λίγο ή πολύ, γύρω από τέτοιου είδους ζητήματα στρέφονται, άλλος περισσότερο, άλλος λιγότερο και θα δείτε πως αυτές οι αξιολογήσεις της επιστήμης φθάνουν στην Αίθουσα. Δεν έχει δίκιο ο κ. Κωνσταντόπουλος να μέμφεται το Σώμα ή την Πλειοψηφία ότι δεν παρακολουθούμε το διάλογο έξω από την Αίθουσα αυτή.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Αρκεί επί του προκειμένου να θυμίσω -και εδώ να τελειώσω- ότι το άρθρο 24 του Συντάγματος συνδιαμορφώθηκε από τα πολιτικά κόμματα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, αλλά και από την κοινή γνώμη, έτσι όπως εκφράζεται μέσα από τις οργανώσεις της, τις οικολογικές ή τις πολιτικές.

Η κοινή γνώμη συνδιαμόρφωσε το άρθρο 24. Η επιστημονική κοινότητα διαμορφώνει, εκφέρει γνώμη την ίδια μέρα ακριβώς που αναθεωρούμε την ενότητα αυτή του συνταγματικού δικαίου που ανοίγεται προς το διεθνές περιβάλλον.

Ακούμε τις γνώμες, ακούμε τις πληροφορίες, δεχόμαστε τις σκέψεις και μετά λόγου γνώσεως προχωρούμε στην αναθεώρηση.

Πιστεύω ότι αυτή η δεύτερη ενότητα πρέπει να γίνει δεκτή ως προς την αναθεώρησή της και ως προς τις διατάξεις που απαιτούν εκατόν πενήντα ένα συναδέλφους και ως προς αυτές που απαιτούν εκατόν ογδόντα. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ο κ. Κεδίκογλου έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αγαπητοί συνάδελφοι, στην ενότητα των άρθρων αυτών υπήρξαν αξιολογες παρατηρήσεις. Ήταν πολύ αξιόλογη η παρατήρηση του συναδέλφου κ. Μάνου και ο τρόπος με τον οποίο σκέφτηκε, σχετικά με τις επεκτάσεις του Συντάγματος. Και όχι μόνο είναι αξιόλογη η παρατήρησή του,

αλλά είναι και μια άποψη η οποία μπορεί να εφαρμοστεί από την πρακτική που τηρήθηκε έως τώρα, βάσει του άρθρου 28 παράγραφος 1.

Το ζήτημα, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είναι μόνο το τι διαλαμβάνει μια διάταξη σαν και αυτή του άρθρου 28 παράγραφος 1. Το κυρίαρχο ζήτημα είναι πως εφαρμόζεται.

Σας ερωτώ: Θα υπήρχε ποτέ περίπτωση σε καμιά χώρα της Ευρώπης -είμαστε χώρα της Ευρώπης, θα πρέπει να τηρούμε τις διαδικασίες που ισχύουν στην Ευρώπη, να έχουμε και τις ευαισθησίες που έχουν τα Ευρωπαϊκά Κοινοβούλια- κάποια συνθήκη, κάποια συμφωνία ενός Υπουργού για την ανάθεση ενός έργου κατά προτεραιότητα και κατά προτίμηση και ευνοιοκρατικώς να λάβει τη μορφή διεθνούς συμφωνίας του άρθρου 28 παράγραφος 1 ως παρεπόμενος συνθηκών; Σε καμία περίπτωση.

Εδώ το άρθρο 28 παράγραφος 1 χρησιμοποιήθηκε σχεδόν αποκλειστικώς και μόνο για την παραβίαση του κοινού δικαίου, του κοινοτικού και του εθνικού.

Αναφέρομαι για παράδειγμα στο ν. 2299. Υπήρξε μια διεθνής σύμβαση, η οποία κυρώθηκε από τη Βουλή, για την προμήθεια φυσικού αερίου από την Σοβιετική Ένωση. Μετά από λίγα χρόνια έγιναν εκείνες οι μεταλλάξεις του συστήματος στη Σοβιετική Ένωση και ο κ. Μητσotάκης συμφώνησε ένα προσάρτημα σ' εκείνη τη συμφωνία. Τι έκανε; Παρέτεινε την προθεσμία έναρξης, παραλαβής του αερίου. Και ως εδώ είναι μια διεθνής συνθήκη.

Ακόμη συμφώνησε και μερικά άλλα πράγματα. Δεν υπεστήριξε ποτέ, ούτε ο κ. Μητσotάκης ούτε ο κ. Μάνος τότε ως Υπουργός, ότι τα υπόλοιπα θα εκρωνόντο, ως εφαρμογή του άρθρου 28 παράγραφος 1. Εκείνη τη συμφωνία του κ. Μητσotάκη, το προσάρτημα το οποίο κατ' εμέ πολλά πλεονεκτήματα έδινε στη χώρα, τι δεν άκουσε από την τότε αντιπολίτευση, με εκπρόσωπο τον σημερινό καθηγητή και Πρωθυπουργό και πως διαμορφώθηκε μετά όταν ήρθε η ώρα της κύρωσης.

Όταν ήρθε, λοιπόν, η ώρα της κύρωσης, χωρίς τον παραμικρό διασταγμό, ο μεν καθηγητής του Εμπορικού Δικαίου υπεστήριξε εδώ -και το λυπηρό είναι ότι η Νέα Δημοκρατία πλην του κ. Καραμανλή ετήρησε αιδήμονα σιγή- ότι η ανάθεση ενός έργου με το σύστημα ΒΟΟ, κατασκευή - ιδιοκτησία - εκμετάλλευση σήμαινε υποχρέωση στο διηνεκές της ΔΕΗ να αγοράζει το ρεύμα σε συγκεκριμένη τιμή που τάχα έδενε τα χέρια της χώρας. Αυτό υποστηρίχθηκε από καθηγητή του Εμπορικού Δικαίου και η Νέα Δημοκρατία ετήρησε αιδήμονα σιγή. Δεν είπε τίποτα.

Είχαμε υπόψη μας από εμπειρία ότι στη χώρα μας πολλά τέτοια έργα είχαν γίνει. Το τελευταίο που λειτουργούσε ήταν το εργοστάσιο της MOTOR OIL, το οποίο ήταν με το σύστημα ΒΟΟ. Ήταν εξαγωγικό, παρήγε πετρέλαιο και ελάμβανε μέρος και σε διαγωνισμούς και εάν έδινε κατάλληλες τιμές το παίρναμε. Εάν δεν έδινε κατάλληλες τιμές δεν το εγγράφαμε.

Το εργοστάσιο που συμφώνησε με το προσάρτημά του ο κ. Μητσotάκης και που επαναλαμβάnow δεν εδηλώθη ποτέ ότι θα ακυρωνότο με το άρθρο 28 παράγραφος 1, με το σύστημα Β.Ο.Ο. κατασκευοφαντήθηκε ως μία υποταγή της παραγωγής του ηλεκτρικού συστήματος της ΔΕΗ εις το διηνεκές, με τιμές, χωρίς μέσα να διαλαμβάνεται το παραμικρό περί τιμής, περί υποχρεώσεως αγοράς περί ο,τιδήποτε εναντίον της ΔΕΗ. Απεναντίας, υπήρχε το Β.Ο.Ο., το οποίο οι διεθνείς συνθήκες λένε τι είναι. Και δεν κατασκευοφαντήθηκε μόνο αυτό. Κατασκευοφαντήθηκαν και άλλες διατάξεις περί χρήσεως του δικτύου της ΔΕΠΑ για τη διέλευση αερίου. Γιατί; Διότι εμείς είχαμε τάχα υψηλό κόστος και θα είχαμε τάχα ηυξημένο κόστος απόσβεσης. Η συμφωνία έλεγε ότι η μεταφορά γίνεται με εμπορικούς όρους και επιπλέον η μεγαλύτερη χρησιμοποίηση του δανείου μείωνε το κόστος απόσβεσης. Ούτε αυτό. Κατασκευοφαντήθηκε εντελώς εκείνη η συμφωνία και ακολούθησε στη συνέχεια μία τροποποίηση του άρθρου 2, η οποία πήρε και τον αθώο τίτλο αναδιτύπωση από τον κύριο καθηγητή και η οποία έδωσε με το σύστημα TURN KEY -κλειδί στο χέρι- όλα τα έργα της ΔΕΠΑ, χωρίς να υπάρχουν μελέτες και καταργώντας μάλιστα τον όρο, που είχε συμφωνήσει ο κ. Μητσotάκης, υπό ανταγωνιστικούς όρους.

Έδωσε με ανάθεση τον ατμοηλεκτρικό σταθμό στη Φλώρινα, χωρίς πουθενά να αναφέρει τη λέξη λιγνίτης -ούτε στην ομιλία του ούτε στα κείμενα- και μετέτρεψε τη συμφωνία από διακρατική σε σύμβαση μεταξύ της Ελλάδος και της εταιρείας, κατά πρώτον "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ-GAS" και στη συνέχεια "STROYANSAN-GAS". Από διακρατική συμφωνία έγινε συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ-GAS".

Το πράγμα είναι ενδιαφέρον. Ποια ήταν η εταιρεία "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ-GAS" το 1992; Είχε ίδια κεφάλαια εξήντα πέντε εκατομμύρια. Το '93 είχε ίδια κεφάλαια είκοσι τρία εκατομμύρια, σύνολο παθητικού εβδομήντα ένα. Το '92 σύνολο παθητικού εξήντα επτά εκατομμύρια. Το '94 η εταιρεία "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ-GAS" είχε πενήντα τέσσερα εκατομμύρια ίδια κεφάλαια επτακόσια εξήντα δύο χιλιάδες δραχμές και κάτι ψιλά, τα παραλείπω. Σύνολο παθητικού εκατόν τριάντα τέσσερα εκατομμύρια. Το '95 είχε εκατόν ένα εκατομμύρια εκατόν είκοσι επτά χιλιάδες σύνολο ιδίων κεφαλαίων και σύνολο παθητικού εκατόν ενενήντα οκτώ. Το '95 υπογράφηκε η συνθήκη και αναλαμβάνει έργα. Το '96 σημειώνει ίδια κεφάλαια, κύριε Μάνο, τρία δισεκατομμύρια εξακόσια εβδομήντα εκατομμύρια και εισπράττει προκαταβολές έργων - δηλώνει η ίδια στον ισολογισμό της στο τέλος του έτους '96- έξι δισεκατομμύρια τριακόσια εξήντα επτά εκατομμύρια και το σύνολο του παθητικού της εκτινάσσεται στα έντεκα δισεκατομμύρια εξακόσια δύο εκατομμύρια, αφού εν τω μεταξύ κατέβαλε και μερίσματα πληρωτέα διακόσια πενήντα ένα εκατομμύρια.

Το '97 το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της ανέρχεται στα έντεκα δισεκατομμύρια -από τρία εξακόσια εβδομήντα- τετρακόσια πενήντα εννιά εκατομμύρια. Προκαταβολές έργων τρία δισεκατομμύρια εξακόσια εβδομήντα, μερίσματα πληρωτέα επτακόσια είκοσι πέντε εκατομμύρια επτακόσιες χιλιάδες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη- Ψαρούδα): Κύριε Κεδίκου, να επανέλθουμε στο άρθρο 28;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Σε αυτό είμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα): Ναι, αλλά συνδέστε με το άρθρο 28 αυτά που λέτε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κυρία Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά θέλω να αποδείξω το πώς εφαρμόζεται.

Σύνολο παθητικού δέκα δισεκατομμύρια. Το '98 τα ίδια κεφάλαια πηδούν στα δεκατρία δισεκατομμύρια εβδομήντα δύο εκατομμύρια. Όσα δηλώνονται με προκαταβολές έργων -ακούσατε- οκτώ δισεκατομμύρια εννιακόσια ογδόντα οκτώ εκατομμύρια, μερίσματα πληρωτέα μοίρασε ένα δισεκατομμύριο είκοσι πέντε εκατομμύρια, σύνολο παθητικού είκοσι τέσσερα δισεκατομμύρια τετρακόσια εκατομμύρια και το '99 ανεβαίνουν τα ίδια κεφάλαια στα δεκαπέντε δισεκατομμύρια εξακόσια σαράντα εννέα εκατομμύρια εξακόσια εξήντα έξι. Οι προκαταβολές των έργων φτάνουν στα εξακόσια ενενήντα πέντε εκατομμύρια και τα μερίσματα πηδούν στο ένα δισεκατομμύριο εξακόσια.

Θα παρακαλούσα, κύριε Κρητικέ, να μην απασχολείτε τον κ. Μάνο, γιατί είναι μια συνθήκη που έχει σχέση με αυτόν.

Δεν προχωρώ στα ποσοστά των κερδών προ φόρων επί του συνόλου του κύκλου εργασιών.

Αγαπητοί συνάδελφοι, το θέμα είναι πώς εφαρμόζεται. Είναι πολύ σημαντική η παρατήρηση του κ. Μάνου. Θα μπορούσε μέσα από μια διεθνή συνθήκη, κύριε Μάνο, να περάσει και μια παράγραφος για ιδιωτικά πανεπιστήμια. Με τον τρόπο αυτό όταν περνάνε απλές αναθέσεις έργων σε κάποιο εργολάβο, θα μπορούσαν μ' αυτό που προτείνετε τώρα και αυτό που είπατε εσείς αν συμφωνηθεί, με ένα απλό διάταγμα, να γίνει αυτό που εφαρμόζεται παντού. Παντού γίνονται παραρτήματα ή τμήματα άλλων πανεπιστημίων. Και εφαρμόστηκαν και εδώ. Μέχρι ακόμα και κακόφημες δραστηριότητες που κατά ζώνες λειτουργούν σε άλλες χώρες, θα μπορούσαν με το άρθρο όπως προτείνεται, μια κυβέρνηση να τις εφαρμόσει.

Αγαπητοί συνάδελφοι, οι προτεινόμενες διατάξεις δεν είναι τίποτε άλλο, παρά τρόποι με τους οποίους μπορούμε να ξεφύγουμε και προπαντός να καταχωρηθούν παράνομες πράξεις, όπως ο νόμος 2299, ο οποίος βέβαια με τη σύμβαση έργων της ΔΕΗ πήγε στα δικαστήρια, μετά από μια επιστολή της Υπουργού Ανάπτυξης προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της ΔΕΗ, η οποία λέει "Αγαπητέ Πρόεδρε, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε η

Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού να προχωρήσει στην υλοποίηση της καταρτισθείσας σύμβασης το ταχύτερο δυνατό, η οποία αυτή σύμβαση προβλέπει την κύρωση από το Κοινοβούλιο. Δεν ξέρω πώς ο νομικός σύμβουλος θεώρησε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να μη κυρωθεί από τη Βουλή. Πού βρήκε τις λέξεις αυτές ότι το Ν.Σ. “αποφάσισε ότι δεν απαιτείται κύρωση” από τότε το Υπουργικό Συμβούλιο, κύριε Παυλόπουλε, έχει εξουσία να δημιουργεί δίκαιο; Υπάρχει πράξη υπουργικού συμβουλίου η οποία δημιουργεί δίκαιο, αν δεν έχει εξουσιοδότηση νόμου; Θα πάνε οι άνθρωποι εκεί που πρέπει και θα υπάρξει η κατάλληλη δικαστική υποστήριξη.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Αυτά για την τάξη, για τα Πρακτικά και την ιστορία, γιατί το θεωρώ μνημείο παρανομίας και παραπλάνησης και το καταθέτω στα Πρακτικά για όση αξία έχει και θα παρακαλέσω πολύ την κυρία Πρόεδρο να δεχθεί να καταγραφεί ολόκληρο, γιατί έχει πολύ μεγάλη σημασία, κυρία Πρόεδρε, για τον τρόπο εφαρμογής των συνθηκών ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη Ψαρούδα) : Θα το δούμε, κύριε συνάδελφε. Αλλά ολοκληρώστε τώρα για να είστε εντάξει με το χρόνο σας.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Βασίλης Κεδίκογλου καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα επιστολή η οποία έχει ως εξής:

“ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Φ/Ο ΣΤΟ ΓΕΝ.Δ/ΝΤΗ

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 1998

Α.Π. 8877

Προς τον

Πρόεδρο Δ.Σ. ΔΕΗ

κ. Γ. Μπριδριμήρη

ΓΡΑΦΕΙΟ-ΓΕΝ.Δ/ΝΣΗΣ

αριθ. 749

ΗΜΕΡ.: 24-2-98

Αγαπητέ Πρόεδρε,

Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίασή του της 20ης Φεβρουαρίου 1998, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το ν.2299/1995 με τον οποίο προβλέπεται η απευθείας ανάθεση ενός σταθμού ηλεκτροπαραγωγής στη Φλώρινα, ισχύος 300 MW περίπου.

β) Την καταρτισθείσα σχετική σύμβαση από τη ΔΕΗ για την εκτέλεση του έργου.

γ) Το πόρισμα του ανεξάρτητου εκτιμητή Οίκου Lanmayer International.

δ) Την αναγκαιότητα εκμετάλλευσης εγχώριων πόρων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη παραμεθόριων περιοχών, απέφασε η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού να προχωρήσει στην υλοποίηση της καταρτισθείσας σύμβασης το ταχύτερο δυνατό.

Σας παρακαλώ να φροντίσετε για τα περαιτέρω.

Βάσω Παπανδρέου

Παρατήρηση Νομικού Συμβούλου

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, όπως με το ΑΠ 8877/23.2.98 έγγραφό της η Υπουργός ΒΕΤ γνωρίζει στο ΔΣ/ΔΕΗ, ότι δεν απαιτείται η κύρωση της σύμβασης κατασκευής της, λιγνιτικής Μονάδας Μελίτης-Αχλάδας από τη Βουλή των Ελλήνων και εντέλλεται το ΔΣ/ΔΕΗ να προχωρήσει στην υλοποίηση της εν λόγω σύμβασης, αίροντας τη σχετική αναβλητική αίρεση αυτής (άρθρο 10, πρώτη πρόταση) περί κυρώσεώς της από τη Βουλή.

Ως γνωστόν, την απόφαση αυτή έλαβε το Υπουργικό Συμβούλιο αφού τέθηκαν υπόψη του τόσο το περιεχόμενο της σύμβασης στο σύνολο της όσο και το πόρισμα του οίκου Lanmayer, ανεξάρτητου διεθνούς κύρους εκτιμητή. Με την απόφασή του αυτή το Υπουργικό ενέκρινε την ως άνω σύμβαση στο σύνολό της, τυπικώς και ουσιαστικώς.

Την πιο πάνω απόφασή του το Υπουργικό Συμβούλιο έλαβε συννόμως μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Είναι προφανές ότι αυτό αποφασίζει κυριαρχικώς ποιες συμβάσεις κυρώνονται από τη Βουλή των Ελλήνων. Συνεπώς, η απόφαση του ότι δεν απαιτείται η κύρωση της υπόψη σύμβασης

από τη Βουλή δεσμεύει τη ΔΕΗ να ενεργήσει τα νόμιμα για την υλοποίηση της εν λόγω σύμβασης, και πλέον συγκεκριμένα, η ΔΕΗ δεν έχει τη δικαιοδοσία να υποχρεώσει την Κυβέρνηση να ζητήσει την έγκριση της Βουλής, αλλ' υποχρεούται, κατόπιν συμφωνίας με τον αντισυμβαλλόμενο Όμιλο Εταιριών, να άρει την πιο πάνω αναβλητική αίρεση και να υλοποιήσει τη σχετική σύμβαση.

Η απόφαση δε, την οποία καλείται να λάβει το ΔΣ/ΔΕΗ είναι κατά πάντα νόμιμη και δεσμεύει τα συμβαλλόμενα Μέρη να εκτελέσουν τους όρους αυτής, όπου και όπως τροποποιούνται με το υπό έγκριση Συμπλήρωμα.

Μ. ΔΕΛΟΥΚΑΣ

Νομικός Σύμβουλος")

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ : Δεν είμαι σύμφωνος, αγαπητοί συνάδελφοι, με καμιά από τις προβλεπόμενες διατάξεις. Η κύρωση της εργολαβίας με διεθνή σύμβαση, κύριε Μάνο, δίνει όλα τα περιθώρια να υπάρξουν ιδιωτικά πανεπιστήμια και ό,τι άλλο θέλετε, όπως επίσης και τα άλλα άρθρα και βέβαια το άρθρο 80 προβλέπει χορηγίες κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Τελειώνετε, κύριε Κεδίκογλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ : Θα έπρεπε να προστεθεί εκεί που λέει “μισθός, σύνταξη, χορηγία ή αμοιβή, ούτε εγγράφεται στον προϋπολογισμό του κράτους ούτε παρέχεται χωρίς οργανικό ή άλλο ειδικό νόμο”, αν δεν εγγραφεί στον προϋπολογισμό. Γιατί αυτό αφήνει περιθώρια να γίνονται δαπάνες με νόμο και να μην είναι γραμμένες στον προϋπολογισμό.

Για όλους αυτούς τους λόγους, κύριοι συνάδελφοι, δεν συμφωνώ με καμιά από τις προβλεπόμενες διατάξεις. Το Σύνταγμα λειτουργεί καλά, το θέμα είναι πώς εφαρμόζεται και ως τώρα παραβιάστηκε κατά το χειρότερο τρόπο...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ (Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα) : Τελειώσατε, κύριε Κεδίκογλου, ευχαριστούμε πολύ.

Ο κ. Κρητικός έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ : Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, -εξακολουθώ να επιμένω στην προσαγόρευση, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, -δεν υπάρχει κυρία αλλά δεν έχει σημασία- διότι αυτό είναι όρος προσαγόρευσης στην ιστορία του Κοινοβουλίου. Το είχα πει και με άλλη ευκαιρία, αυτό. Όταν γίνουμε επαγγελματίες, τότε μπορούμε να προσαγορευόμαστε και συνάδελφοι.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ : Τι σημαίνει επαγγελματίας;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ : Θα το πούμε και αυτό κατά τη συζήτηση του οικείου άρθρου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ : Έχει κάποιο νόημα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ : Κάνω χρήση του επιδόματος “χρόνου” που έδωσε ο κύριος Πρόεδρος και γι αυτό ανέβηκα στο Βήμα, γιατί τα πέντε λεπτά να γίνουν δέκα, δηλαδή αύξηση 30% δεν είναι και λίγο πράγμα. “Αναβαθμίζει” τουλάχιστον τυπικά το επίπεδο του λόγου. Και πριν μπω επί της ουσίας του θέματος θέλω να αναφερθώ σε ένα ζήτημα το οποίο εθίγη και από άλλους συναδέλφους και εννοώ τη διαδικασία επιψήφισης των διατάξεων.

Οι τροπολογίες που θα έλθουν με τον νόμο τρόπο, οφείλουν να προηγηθούν στη σειρά ψηφοφορίας στο Σώμα και εν συνεχεία να ακολουθήσει η διαδικασία επιψήφισης των κυρίων διατάξεων. Αυτό σημαίνει ότι αν μια τροπολογία γίνει αποδεκτή, ενσωματώνεται στην κύρια διάταξη. Εάν δεν γίνει αποδεκτή, προχωρούμε στην ψηφοφορία της κύριας διάταξης. Εκτός αν απόψεις τους, χειροκροτώ. Βεβαίως το χειροκρότημα μεταξύ των Βουλευτών είναι επιβεβλημένο για λόγους ευπρεπείας και αναγνώρισης του κοινοβουλευτικού λόγου των συναδέλφων.

Αλλά το έκανα επίσης και για ορισμένους νέους συναδέλφους που παίρνω την ευκαιρία να πω ότι αισθάνομαι ευτυχής που όλα τα κόμματα, κυρίως τα δύο μεγάλα, έχουν εκλέξει εδραίους Βουλευτές και σε κατάρτιση και σε κοινοβουλευτικό ήθος και σε ευπρέπεια και σε συγκρότηση πολιτικού, κοινοβουλευτι-

κού λόγου. Το χειροκροτώ ειλικρινά με βαθύτατη ικανοποίηση. Και θυμάμαι τους λόγους του αείμνηστου Παναγιώτη Κανελλόπουλου απ'αυτήν τη θέση, που πολλές φορές, παίρνοντας το λόγο, χειροκροτούσε αυτές τις νέες δυνάμεις που έμπαιναν στο Κοινοβούλιο και τις αποδεχόταν ως σημάδι αναβάθμισης του Κοινοβουλίου. Αν οι εξελίξεις έφερναν διαφορετικά τα πράγματα, αυτό είναι άλλο θέμα.

Το κάθε άρθρο κυρίες και κύριοι Βουλευτές του Συντάγματος το οποίο συζητούμε, έχει ιδιαίτερη σημασία. Και είναι όλα σημαντικά. Η πρώτη ενότητα η οποία αναφέρεται στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα περιλαμβάνει τεράστιας σημασίας διατάξεις. Και βεβαίως δεν ξέρω κατά πόσο σε ορισμένα εκ των άρθρων η συζήτηση αυτή φώτισε ή και έπεισε ορισμένες πλευρές ώστε να προωθήσουμε περισσότερο τη βελτιωσή τους και να διασφαλίσουμε την κατοχύρωση αυτών των δικαιωμάτων στο μέλλον.

Η ενότητα των άρθρων 14 και 15 επίσης που αναφέρεται στον αποκλεισμό κάθε παρέμβασης της οικονομικής εξουσίας στην πολιτική εξουσία, είναι τεράστιας σημασίας. Η πολιτική εξουσία είναι η υπέρτατη δύναμη, έχει την αφετηρία της στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, ενώ η οικονομική εξουσία δεν έχει αυτήν τη μεγαλειώδη αρχή, αυτήν τη νομιμοποίηση, αλλά στηρίζεται στην οικονομική της δύναμη, που πολλές φορές "εμπνέει" τον αυταρχισμό και την επιβολή. Εδώ δε θα πρέπει να πω ότι ίσως δεν συμβάλαμε τόσο αποτελεσματικά στον αποκλεισμό της διαπλοκής και την παρέμβασή της στην πολιτική εξουσία.

Συζητήσαμε το άρθρο 24, ένα άλλο τεράστιο ζήτημα που αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του δασικού περιβάλλοντος, του πνεύμονος της ζωής, κάθε ζωής στον πλανήτη και στην πατρίδα μας. Δεν ξέρω αν και εκεί αποτελεσματικά εξασφαλίσουμε αυτήν την προστασία.

Και τώρα, συζητούμε μια άλλη ενότητα ξεχωριστής σημασίας και αυτή, διότι ρυθμίζει τις διεθνείς μας σχέσεις ως κράτους, ως έθνους στη διεθνή κοινότητα και εν προκειμένω στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 28, είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των σχέσεών μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι ευρυγόνιος διάταξη και οφείλεται πράγματι σ'αυτήν την ιδιαίτερη...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ : Και μεγάλη ευκαιρία και πηγή αρχής διαπλοκής όπως ανέπτυξε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ : ...σ'αυτήν τη φωτεινή φυσιογνωμία που είχα την καλή τύχη να τον έχω καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης τον αείμνηστο Ευρυγένη.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ**)

Τονίστηκε επίσης ότι το 1975 υπήρξε η πρόβλεψη ώστε να μην υπάρξουν εμπόδια στην ευρωπαϊκή μας πορεία, στην ευρωπαϊκή μας ολοκλήρωση που πρέπει να τονιστεί για άλλη μια φορά ότι είναι ο αμετακίνητος στόχος μας η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, βεβαίως με την προστασία της εθνικής μας φυσιογνωμίας. Αυτός είναι και ο στόχος νομίζω και της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης εν κατακλείδι.

Πρέπει, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, όταν συζητούμε το Σύνταγμα, να είμαστε δίκαιοι απέναντι της ιστορίας, της συνταγματικής ιστορίας και απέναντι εκείνων οι οποίοι θεμελίωσαν αυτόν τον καταστατικό χάρτη. Δεν μπορεί να είμαστε άδικοι απέναντι της ιστορίας και απέναντι εκείνων οι οποίοι τη θεμελίωσαν. Και πολλές φορές συμβαίνει να είμαστε άδικοι. Οι σκοπιμότητες δεν μας επιτρέπουν να εξαρθούμε σε ένα υπέρτερο επίπεδο μεγαλείου, να αναγνωρίσουμε εκείνες τις προσφορές. Όπως επίσης μεγάλη συνταγματική κατάκτηση στην κοινοβουλευτική μας διαδρομή ήταν και εκείνη του 1985-86. Και λυπάμαι που ακούστηκαν σ' αυτήν την Αίθουσα φωνές επηρεασμένες από κομματική σκοπιμότητα, φωνές αμφισβήτησης. Δοκιμάστηκε στα 1989 αυτή η μεταρρύθμιση. Και απέδειξε ότι ήταν χρήσιμη. Για σκεφθείτε αν δεν υπήρχε, τι μπορούσε να είχε υπάρξει, ποιες θα μπορούσε να ήταν οι εξελίξεις. Δοκιμάστηκε αυτή η μεγάλη διεύρυνση των συνταγματικών δικαιωμάτων των κομμάτων. Τότε διευρύνθηκε η αρχή των διαδοχικών διερευνητικών εντολών και στο τρίτο κόμμα και με ορισμένες προϋποθέσεις και στο τέταρτο. Δεν διαφωνείτε υποθέτω. Και στο τέταρτο, επαναλαμβάνω και το απευθύνω σε εκείνους που αμφισβητούν αυτήν

την αναθεώρηση, η οποία ήταν αναθεώρηση συμπληρωματική για την ισορροπία του πολιτεύματος και των εξουσιών των κορυφαίων θεμιτών οργάνων, από τον Ανδρέα Παπανδρέου, τον οποίο πολλοί ξεχνάμε και για τη συμβολή του και την προσφορά του στον τόπο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Πέρασε ο χρόνος και δεν μπήκα ακόμη στην ουσία της αναθεώρησης.

Περιπλανήθηκα σε ιστορικές αναδρομές.

Εν ολίγοις, κύριε Πρόεδρε, θα είμαι σύντομος ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Σας παρακαλώ πολύ όμως.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ: Τελειώνω, γιατί αντιλαμβάνομαι και τα δικαιώματα των άλλων Βουλευτών και θα περιορίσω το λόγο μου σε δυο τρεις λέξεις ακόμη.

Το άρθρο 28 είναι πράγματι το θεμέλιο της ευρωπαϊκής μας πορείας και της ευρωπαϊκής μας ολοκλήρωσης. Δεν ξέρω κατά πόσο όμως θα μπορούσε να είναι περισσότερο από το άρθρο 28 η λαϊκή κυριαρχία με δημοψήφισμα. Και δεν ξέρω γιατί άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν ως θεμέλιο τη λαϊκή κυριαρχία με τα δημοψηφίσματα -και έχουμε πρόσφατο το παράδειγμα της Δανίας- και δεν πρέπει να το έχουμε και εμείς. Αλλά βεβαίως να υπάρχει και η πολιτική βούληση, για να προσφεύγουμε στο λαό όταν πράγματι επιβάλλεται από το Σύνταγμα. Διότι έχουμε και το άρθρο 44 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει τα δημοψηφίσματα σε πολλές περιπτώσεις, αλλά ο ελληνικός λαός δεν τα έχει γνωρίσει. Είχα ορισμένες άλλες ουσιώδεις παρατηρήσεις να κάνω στο όνομα της πορείας μας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και σε σχέση με τη νέα τάξη πραγμάτων, η οποία βεβαίως στο όνομα της προστασίας προσχηματικών δικαιωμάτων αρνείται το κράτος-έθνος για τους άλλους. Πρέπει απέναντι σε αυτήν την αντίληψη να υπάρξει το δόγμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση του κράτους-έθνους, στην οποία Ευρωπαϊκή Ένωση θα κυριαρχούν σε ισορροπία και το κράτος-έθνος και οι δημοκρατικοί θεσμοί και η λαϊκή κυριαρχία και τα ατομικά δικαιώματα και η κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτό θα πρέπει να είναι το δόγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην υπερατλαντική υπερδύναμη η οποία θέλει να ισοπεδώσει όλα τα κράτη-έθνη στο όνομα ενός και μόνο έθνους, του αμερικανικού. Και πρέπει να τα λέμε και σ' αυτήν την Αίθουσα αυτά.

Αυτή πρέπει να είναι η μεγάλη αποστολή της Ευρώπης, αν θέλει να υπάρξει ως αυτοδύναμη και αν δεν θέλει να υπάρξει ως θεραπευница της αμερικανοποίησης. Αυτή είναι η σωστή λέξη της παγκοσμιοποίησης, αλλά δεν τη λέμε και δεν τη χρησιμοποιούμε διότι δεν είναι και τόσο κολακευτική. Της αμερικανοποίησης λοιπόν. Και εδώ η Ευρώπη των εθνών, η Ευρώπη της δημοκρατίας, η Ευρώπη της λαϊκής κυριαρχίας πρέπει να εντάξει το δόγμα της απέναντι στο άλλο δόγμα της παγκοσμιοποίησης, που έχει σαν στόχο την ισοπέδωση όλων στο όνομα του ενός και μόνο έθνους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να ξέρετε ότι πήραμε μια απόφαση να τελειώσουμε στις 15.30' και η απόφαση αυτή είναι απόφαση της Ολομέλειας. Αυτήν τη στιγμή βλέπω ότι υπάρχουν άλλοι τέσσεροι συνάδελφοι για να μιλήσουν από δέκα λεπτά ο καθένας. Αυτό σημαίνει σαράντα λεπτά. Θα δευτερολογήσουν πιθανόν ο κύριος Υπουργός -εάν θα δευτερολογήσει- ο κ. Βαρβιτσιώτης και κάποιοι από τα άλλα κόμματα. Όπως καταλαβαίνετε θα πρέπει να περιοριστούμε γιατί ο καθένας μπορεί να θέλει από του Βήματος να πει αυτά που πρέπει και σωστά τα λέει. Όμως κάποια στιγμή υπάρχουν και κάποιες αποφάσεις.

Θα παρακαλούσα, λοιπόν, και τον κ. Τσιπλάκη και τον κ. Τσίπρα και τον κ. Ανδρεουλάκο και τον κ. Λυκουρέζο εάν είναι δυνατόν να αυτοπεριοριστούν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΥΚΟΥΡΕΖΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, πα'όλο που δεν υπάρχει αντίρρηση να περιοριστούμε είμαι υποχρεωμένος να τονίσω ότι τέτοια σοβαρά θέματα είναι πάρα πολύ αντιπαγωγικό ν' αναπτύσσονται κάτω από ένα τόσο σφιχτό χρονικό κλοιό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Στην Ευρώπη πολλά σοβαρά θέματα τα αναπτύσσουν σε τρία λεπτά. Και όσοι έχουν τη γνώση του λόγου μπορούν να πουν αυτά που θέλουν σε πολύ λίγο χρόνο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Σύνταγμα κάνουμε, κύριε Πρόεδρε. Ο αναγνώστης του μέλλοντος που θα διαβάζει τα Πρακτικά του Συντάγματος θα γελάει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Ορίστε, κύριε Τσιπλάκη, έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ : Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, στα πλαίσια των γενικών επισημάνσεων και λαμβανομένων υπόψη και των προτροπών σας θα επιδιώξω να είμαι σύντομος. Θέλει αρετή και τόλμη η αλήθεια. Και νομίζω ότι είναι μία φρασεολογία που για άλλη μία φορά θα πρέπει από του Βήματος της Βουλής να ειπωθεί.

Η συνταγματική αναθεωρητική διαδικασία είναι μία καθαρά πολιτική διαδικασία. Το να λέγεται ότι δεν πρέπει να υπεισέλθουν κομματικές αντιπαραθέσεις βεβαίως κατ'αρχήν σε θεωρητικό επίπεδο είναι ευπρόσδεκτο και αποδεκτό, όμως από τη φύση της αυτή η διαδικασία προσχωρεί και σε αναδρομές του παρελθόντος και σε συγκεκριμένα γεγονότα του παρόντος, αλλά και σε επιδιιώξεις του μέλλοντος. Όλα αυτά συγκεντρούμενα έχουν πολιτικό υπόβαθρο.

Υπ' αυτήν, λοιπόν, την έννοια όσα ακούστηκαν και από πλευράς Νέας Δημοκρατίας και από πλευράς των λοιπών πολιτικών δυνάμεων έχουν συγκεκριμένη αξία που από τον κάθε πολιτικό σχηματισμό βέβαια οράται από διαφορετική οπτική γωνία και που για έναν αντικειμενικό, να μου επιτρέψετε, παρατηρητή υποδηλώνουν ότι τουλάχιστον η ιστορική διαχρονική αλήθεια έχει μία συγκεκριμένη αναμφισβήτητη κατεύθυνση. Αυτή η αναμφισβήτητη κατεύθυνση είναι ότι κανείς δεν μπορεί να παραγνωρίσει τη θεμελιακή αξία των παρεμβάσεων που έγιναν με το Σύνταγμα του 1974 επί ημερών Νέας Δημοκρατίας.

Και θα έκανα κατ'αρχήν μία απλή, νομοτεχνική προσέγγιση στα συζητούμενα άρθρα, από τα οποία προεξάρχοντα ρόλο παίζει το άρθρο 28 του Συντάγματος.

Η άποψη της Νέας Δημοκρατίας λίγο, πολύ -σας το λέω, το κωδικοποιώ- ότι είναι εύστοχη η από πολλών ετών υπέρβασα διατύπωση εγώ θεωρώ ότι είναι απόλυτα σωστή. Διότι τελικώς εκείνο που προκύπτει πέραν μιας άποψης νομοτεχνικής αντινομίας, τουλάχιστον από πλευράς πλειοψηφούσας παράταξης, και πέραν αυτής της επιφύλαξης η ουσία των παρεμβάσεων που γίνονται, όχι μόνο στο άρθρο 28, αλλά και στα λοιπά, είναι ότι υπάρχουν κάποιες ερμηνευτικές δηλώσεις διακηρυκτικού χαρακτήρα, οι οποίες δεν επιβεβαιώνουν τίποτε άλλο παρά αυτό που προέβλεψε η Νέα Δημοκρατία από το 1974 και που καθημερινά αποδεικνύεται η εντιμότητα αξία του.

Θα σας έλεγα ιδιαίτερα για την παράγραφο 1 του άρθρου 28, πέραν των εκτενέσεων και υπαρχουσών διαφορετικών απόψεων, πως η άποψη, η βασιμώς, αν θέλετε και για άλλους λόγους, όχι μόνο νομοτεχνικούς, υποστηριζόμενη, ότι η ρήτρα αμοιβαιότητας θα πρέπει να υπάρχει, θεωρώ ότι είναι απόλυτα σωστή. Με την έννοια, ότι σε θεωρητικό επίπεδο μπορεί πράγματι να ασκεί κάποια πίεση από τη στιγμή που, όπως είπε και ο κ. Παυλόπουλος, τελικά η ευχέρεια της ελληνικής πολιτείας είναι διακριτική και δεν είναι αρμοδιότητα δεσμία, δεν υποχρεούται ο Έλληνας νομοθέτης να προχωρήσει σε μία συγκεκριμένη κατεύθυνση μονόδρομο, έχει διακριτική ευχέρεια. Εκείνο το οποίο αποδεικνύεται ουσιαστικά, αληθινά, στη διαδρομή του χρόνου, είναι ότι πρωτοστατήσαμε στο σεβασμό των ανθρωπίνων και όχι μόνο δικαιωμάτων ως ελληνική πολιτεία.

Είναι, όμως, να λέμε ότι μπορείς να διαλεχθείς σοβαρά, αξιόπιστα με κάποιον, όταν η μία πλευρά λέει ότι δεν σε σέβομαι και η άλλη λέει ότι σε σέβομαι; Βεβαίως, αυτή η οποία επικαλείται το σεβασμό της άλλης πλευράς, από εκεί και ύστερα ακολουθεί και μια έμπρακτη συμπεριφορά και αποδεικνύει την παιδεία της και τον πολιτισμό της. Εάν, όμως, το παιδί της άλλης πλευράς, που διαλέγεσαι και εκ των προτέρων λέει ότι δεν σε σέβεσαι, έρθει προς σένα και ζητήσει σεβασμό, δεν είναι θέμα παιδείας και πολιτισμού να σεβαστείς αυτό το παιδί της ετέρας πλευράς;

Ε, αυτό το κάνουμε χρόνια τώρα ως ελληνική πολιτεία έστω

κι αν ελλείπουν νομοθετικά κάποιες παρεμβάσεις, οι οποίες θα διασφάλιζαν μία άλλη συνεργασία μεταξύ κρατών και ιδιαίτερα μεταξύ κρατών που ευρίσκονται στη Βαλκανική Χερσόνησο.

Επομένως, καθαρά θεωρητικής αξίας και με την έννοια την πιεστική, ενδείκνυται η ύπαρξη της συγκεκριμένης διάταξης, του συγκεκριμένου εδαφίου στην παράγραφο 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος.

Θέλω, λοιπόν, να καταλήξω, πέραν αυτής της αρχικής προσέγγισης και με βάση γενικές κατ'αρχήν εκφρασθείσες διατυπώσεις, στο εξής: Είναι προς τιμήν και των όσων αναφέρονται στα Πρακτικά αυτής της Επιτροπής Αναθεώρησης, των συντακτών, λοιπόν, αυτών των Πρακτικών, το ότι αναφέρεται μάλιστα με συγκεκριμένη φρασεολογία ιστορικά ότι είναι η μόνη χώρα η Ελλάς, η οποία απεδείχθη στη διαδρομή του χρόνου ότι συνταγματικά έκανε προβλέψεις που καμία άλλη χώρα δεν έκανε. Και μάλιστα, λόγω καίριων, σημαντικής αξίας παρεμβάσεων, που χρειάστηκε να γίνουν σε επίπεδο ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, υπήρξαν αμφισβητήσεις σε επίπεδο συνταγματικών δικαστηρίων, αλλά και κειμένων σε όλες τις άλλες χώρες πλην της Ελλάδος.

Θα έλεγα, λοιπόν, ότι η εγκυρότητα η πολιτική, η αυθεντική προσέγγιση σε συγκεκριμένα ζητήματα, η αξιοπιστία...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Δεν τις χρησιμοποίησε ποτέ όμως.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ : ... είναι πολύ σημαντικά ζητήματα, μάλιστα σε μία περίοδο που ο λαός δείχνει μία επιφύλαξη στη βασιμότητα των όσων λέμε.

Επομένως, δεν μπορεί να μην αποτελεί πρόκριμα, προϋπόθεση ασφαλούς πρόβλεψης πορείας, διαίσθησης πολιτικής το να τα καθορώμεν αυτό προ πολλών ετών, στα πλαίσια ύστερα συμπεριφορών απρόβλεπτων, διεθνών συμπεριφορών, θεσμικών λειτουργιών. Είναι μεγάλη υπόθεση, είναι συνετή συμπεριφορά, είναι πολιτική διαίσθηση και ορθότητα να έρχεσαι και θεσμικά να διαμορφώνεις αυτό το πλαίσιο το οποίο, θα έλεγα, πέραν της οπτικής γωνίας της διάφορης των κομμάτων, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 28 του Συντάγματος, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι κι έτσι να έμενε, όλες αυτές οι ενέργειες που γίνονται σε θεσμικό, ευρωπαϊκό επίπεδο, θα εκαλύπτοντο από το άρθρο 28 του Συντάγματος.

Θα ήθελα, λοιπόν, για άλλη μια φορά να πω, ότι η Νέα Δημοκρατία είναι υπερήφανη που συνεισφέρει με συγκεκριμένες βέβαια και αιτιολογημένες απόψεις στα πλαίσια και αυτής της αναθεώρησης. Είναι όμως υπερήφανη, διότι απομονωτικές λογικές και τακτικές στο παρελθόν δεν εξεδήλωσε.

Και οι απόψεις του κ. Βενιζέλου ότι η απομόνωση μπορεί να αποτελεί αφελή συμπεριφορά, πάντως δεν αφορούν τη Νέα Δημοκρατία. Και γι' αυτό είναι μία επιβεβαίωση πανηγυρική της ορθότητας της διαχρονικής σε πολιτικό επίπεδο της Νέας Δημοκρατίας που ως άποψη ιστορική και αυτήν τη στιγμή καταθεμένη, νομίζω ότι συνεισφέρει τα μέγιστα στην αξιοπιστία γενικότερα της πολιτικής και του πολιτικού κόσμου, που η Νέα Δημοκρατία ως πρώτο μέλημα διαχρονικό έχει αναγάγει.

Και σε μια δύσκολη πορεία θα εντείνει τις προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση, αρκεί και οι άλλες πλευρές να αποδεχθούν -πρακτικά ως πλαίσιο εφαρμοσμένης πλέον πολιτικής, όχι θεωρητικών κατασκευασμάτων- ότι συνετότερα, πιο αξιόπιστα, πιο αυτοσυγκρατημένα, πιο ρεαλιστικά, πιο πραγματιστικά, θα πρέπει να προσεγγίζουμε τα βασικά προβλήματα της χώρας. Και όλα αυτά τα οποία προσεγγίζουμε διά της αναθεώρησης του Συντάγματος και της συγκεκριμένης ενότητας, νομίζω ότι είναι καίριας σημασίας ζητήματα. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Και εμείς σας ευχαριστούμε, κύριε Τσιπλάκη, γιατί συνεισφέρατε στην οικονομία του χρόνου.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Και όχι μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Και ουσιαστικά.

Ο κ. Τσίπρας έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΠΡΑΣ : Είναι αλήθεια, κύριοι Βουλευτές, ότι στη διαλεκτική πορεία των λαών και των κοινωνιών τα πάντα ρει, όπως είπε ο Ηράκλειτος και μέσα στη διαρκή αυτή ροή των πραγμάτων και αυτοκρατορίες και δυναστείες και ήθη και έθι-

μα, όλα παρέρχονται, τροποποιούνται και ανατρέπονται. Ένα μόνο νομίζω ότι θα πρέπει να παραμένει ως μέλημα όλων των λαών και όλων των ρυθμίσεων, είτε συντακτικών είτε νομοθετικών: Η φροντίδα ανθρώπου, το μέλημα άνθρωπος.

Αυτές οι ιστορικές εξελίξεις, οι νομοτελειακές εξελίξεις μας έφεραν πράγματι μπροστά σε νέες καταστάσεις, σε απρόβλεπτες προ ολίγων ετών στην προσπάθεια της ενοποίησης της Ευρώπης. Αυτή όμως η κατάσταση μπροστά στην οποία βρισκόμαστε σήμερα, αυτή η κατάσταση μπροστά στην οποία είμαστε υποχρεωμένοι σήμερα να αποφασίσουμε και να ψηφίσουμε, δεν υπήρξε κάτι το απρόβλεπτο στη ρύθμιση τουλάχιστον αυτών των διατάξεων. Οι διατάξεις αυτές προβλέφθηκαν και θεσπίστηκαν, όπως ακούστηκε από όλους σχεδόν τους προλαλήσαντες, από το έτος 1975. Η διάταξη του άρθρου 28, η διάταξη του άρθρου 36 και η διάταξη του άρθρου 80 είναι διατάξεις καθιερωμένες από το Σύνταγμα του 1975. Είναι διατάξεις οι οποίες σε τίποτα απολύτως δεν εμπόδισαν μέχρι σήμερα τη λειτουργία της πολιτείας, δεν εμπόδισαν μέχρι σήμερα σε τίποτα τη ρύθμιση των σχέσεων της με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πράγματι αποτέλεσε για μένα έκπληξη η παρέμβαση του Υπουργού Πολιτισμού του κ. Βενιζέλου του εισηγητού της Πλειοψηφίας, η οποία υπήρξε και εκρηκτική. Είπε ότι δεν είναι αυτό ορθό και ότι εμείς σαν ΠΑΣΟΚ κάναμε την άλφα ή τη βήτα ή τη γάμα ενέργεια. Ασφαλώς, όταν ομιλούμε για Σύνταγμα δεν θα έπρεπε να υπεισέρχονται πολιτικοί διάλογοι. Είμαι όμως υποχρεωμένος, εάν θέλετε αγανακτισμένος, από το είδος της παρεμβάσεως εκείνης, να πω τούτο: Πράγματι το 1975, την εποχή εκείνη που θεσπιζόταν αυτή η διάταξη, όχι μόνο δεν συμφωνήσατε κύριοι, όχι μόνο αποχωρήσατε, αλλά αντίθετα εσείς είστε εκείνοι οι οποίοι διακηρύσατε "ΕΟΚ και NATO το ίδιο συνδικάτο". Αυτή ήταν η άποψη και η αρχή σας την εποχή εκείνη. Παρά ταύτα η διάταξη αυτή επαναλαμβάνω, σε καμία διάσκεψη Κορυφής δεν μας εμπόδισε στη ρύθμιση των σχέσεων μας με τις χώρες της Ευρώπης.

Θα ήθελα να σας πω και κάτι που άκουσα προ ημερών σε επίσκεψη που είχαμε με άλλους Βουλευτές στις Βρυξέλλες. Άκουσα ότι στην Αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επιλέγεται και θα ανακοινωθεί το Σεπτέμβριο αίθουσα η οποία θα ονομασθεί "Κωνσταντίνος Καραμανλής". Η μεγάλη ιστορική δικαίωση του Έλληνα Κωνσταντίνου Καραμανλή, η μεγάλη ιστορική δικαίωση του δημιουργού του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας, του ανθρώπου ο οποίος ήταν από εκείνους οι οποίοι πρωτοστάτησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ένταξη της Ελλάδας σε αυτήν την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από εκεί και πέρα, γράφεται στην εισήγηση και ακούστηκε από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας, ότι η σημερινή αναθεώρηση του Συντάγματος, ειδικά του άρθρου 28 και του άρθρου 36 του Συντάγματος, αποτελεί απλώς λεκτική διατύπωση. Τι σημαίνει αυτό; Ότι καμία ουσιαστική ανάγκη δεν επέβαλε αυτήν την αναθεώρηση. Κύρωση και επικύρωση, αυτές είναι οι λέξεις οι οποίες προστίθενται. Απαλείφεται όμως εκείνο το οποίο ακούστηκε από όλους, το θέμα της αμοιβαιότητας.

Άκουσα, επίσης, τον κύριο Υπουργό να επιτίθεται στις απόψεις του αξιότιμου κυρίου Παυλόπουλου, Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου της Νέας Δημοκρατίας, λέγοντας ότι η αμοιβαιότητα αυτή υποβαθμίζει τον πολιτισμό. Πράγματι μου δημιουργεί απορία τι είδους υποβάθμιση πολιτισμού προκαλεί μια διάταξη η οποία λέει ότι σέβεται τα δικαιώματα των αλλοδαπών, αλλά έχει την αξίωση και εκείνοι να πράξουν το ίδιο. Ακόμα και αν δεν εφαρμόστηκε αυτό ή δεν θα εφαρμοστεί ποτέ, πάντως θα λειτουργήσει σαν όπλο εναντίον εκείνων των βαρβάρων και βανδάλων, οι οποίοι κατά τη διάρκεια της ιστορικής πορείας του έθνους απέδειξαν ότι δεν σέβονται τα ατομικά δικαιώματα όλων και ειδικά των Ελλήνων.

Γιατί να μην υπάρξει και να μη λειτουργήσει αυτό ως δαμόκλειος σπάθη με την απειλή της χρήσης σε περίπτωση που πρόκειται να σεβαστούμε τα δικαιώματα εκείνων; Ειλικρινά δεν άκουσα επαρκή απάντηση για την εξάλειψη αυτής της διατάξεως.

Επίσης, υπάρχουν αντιρρήσεις που εκφράστηκαν και από τον εισηγητή της Πλειοψηφίας ως προς τη συρρίκνωση των συμβά-

σεων του άρθρου 36, οι οποίες θα πρέπει να εξαιρεθούν από τη γενική διατύπωση και να κυρούνται με τυπικό νόμο. Τι ήταν εκείνο κατά την πορεία της ισχύος του Συντάγματος από το 1975 μέχρι σήμερα το οποίο έδειξε την ανάγκη αυτής της συρρίκνωσης; Νομίζω ότι δεν υπήρξε τίποτα και δεν θα έπρεπε να γίνει η διαγραφή ορισμένων εκ των περιπτώσεων εκείνων.

Αποτελεί προσωπική μου άποψη και δεν εκφράζει την άποψη του κόμματός μου ότι εισερχόμαστε σε ένα καινούριο πεδίο που μεταβάλλει τον τρόπο νομοθετικής ρυθμίσεως. Ξέραμε μέχρι σήμερα και διδασκόμαστε από τα πρώτα πανεπιστημιακά έτη, όπως θα μας δίδασκαν οι διδάσκαλοι που παρευρίσκονται εδώ, ότι ο νόμος εκφράζει τη λαϊκή βούληση. Σήμερα, όμως, αυτό ανατρέπεται. Διεθνείς συμβάσεις είναι αυτές οι οποίες καθορίζουν το νομοθετικό περιεχόμενο. Η Βουλή πλέον καλείται να κυρώνει διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες βρίσκονται μακριά της λαϊκής βούλησης ή έξω από αυτήν λαμβάνονται. Επικύρωση διεθνών συμβάσεων και μόνο είναι ο κανόνας που επιβάλλει το άρθρο 28 του Συντάγματος. Είναι προσωπική μου άποψη ότι ανατρέπει τον τρόπο με τον οποίο μέχρι σήμερα νομοθετούσαμε και την έννοια του νόμου.

Η άποψη του κ. Παυλόπουλου ότι το Σύνταγμα κατισχύει αφ' εαυτού και συνεπώς δεν χρειάζεται άλλη διάκριση, είναι επιστημονικά ορθή. Οι εξελίξεις, όμως, ενώπιον των οποίων βρισκόμαστε σήμερα συντελούν σε μια υπεργigάντωση της εκτελεστικής εξουσίας, γιατί όπως ξέρετε σε κάθε Διάσκεψη Κορυφής, σε κάθε σύναψη διεθνούς συμβάσεως, συμβάλλονται μέλη της εκτελεστικής εξουσίας και η Βουλή, η νομοθετική εξουσία, καλείται στο τέλος να τις επικυρώσει. Αυτό λέει το άρθρο 28 και αυτή είναι η διεθνής πρακτική.

Αυτή η υπεργigάντωση της εκτελεστικής εξουσίας η οποία επιβάλλει πλέον τη νομοθετική ρύθμιση και στα εσωτερικά των κρατών, μήπως επιβάλλει αργότερα και την ισχύ της έναντι των εσωτερικών συνταγμάτων; Είναι μια εξέλιξη την οποία δεν γνωρίζω εάν μπορούμε να προβλέψουμε από σήμερα. Ασφαλώς είναι ορθή επιστημονικά η άποψη εκείνη.

Τελειώνω, λέγοντας ότι πράγματι είμαστε σήμερα υποχρεωμένοι να πούμε "ναι" στις μεταρρυθμίσεις αυτές. Άλλωστε εκείνη που δεν θα είχε δικαίωμα να το πει, είναι η Νέα Δημοκρατία, έργο πνευματικό της οποίας αποτελεί το άρθρο 28, πρόβλεψη της οποίας υπήρξε αυτή η κατάσταση η οποία δημιουργήθηκε.

Επειδή ακούγεται συχνά η λέξη "όραμα", η οποία πολλές φορές είναι κενή περιεχομένου, θα ήθελα να πω ότι το όραμα της εποχής εκείνης υπήρξε μια πραγματικότητα, την οποία σήμερα ζούμε, αρκεί οι λαοί της Ευρώπης να μη μεταβληθούν σε απλούς λογιστές, αλλά να δουν τον άνθρωπο ως άνθρωπο και τα δικαιώματα αυτού ως δικαιώματα. Πολλά ακούω, πολλά λέγονται, πολλά ρυθμίζονται. Τίποτα όμως για την ενίσχυση του νομοθετικού σώματος, την ενίσχυση της δικαστικής εξουσίας. Στις ρυθμίσεις των ευρωπαϊκών λαών δεν ακούω τίποτα περί αυτού, παρά μόνο για τα δικαιώματα της εκτελεστικής εξουσίας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Ανδρεουλάκος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, το άρθρο 28 εμπεριέχει καυτή νομοθετική, συνταγματική ύλη. Ρυθμίζει τις σχέσεις του εσωτερικού ελληνικού Δικαίου με το Διεθνές Δίκαιο, δηλαδή τις σχέσεις της πατρίδας μας με τη διεθνή κοινότητα. Δεν πρέπει να ξεχνάμε αυτό το οποίο είπε κάποτε ο αείμνηστος καθηγητής του Αστικού Δικαίου, ο Γεώργιος Μπαλής. Δίκαιο έλεγε είναι το γούστο της αρχούσης τάξεως. Το κάθε δίκαιο εσωτερικό και διεθνές εμπεριέχει εξουσίες και συνήθως αυτές είναι εξουσίες των ισχυρών επί των αδυνάτων. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Συνεπώς δεν πρέπει να γονατίζουμε μπροστά στους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου ακόμα και μπροστά στους παρεδεδεγμένους κανόνες διεθνούς δικαίου πολύ λιγότερο στις διεθνείς συνθήκες, γιατί ουσιαστικά οι διεθνείς συνθήκες υπαγορεύονται από τους ισχυρούς. Όμως, ακόμα και οι παραδεδεγμένοι κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, καθυπαγορεύονται από τους ισχυρούς γι' αυτό πάντοτε ήταν κλασική η

διασφάλιση της εσωτερικής εννόμου τάξεως με τον όρο της αμοιβαιότητας. Αυτό ξέραμε. Τώρα τι λέει ο κ. Βενιζέλος, είναι άλλου παπά Ευαγγέλιο. Διασφαλίζουμε τα συμφέροντά μας με την εφαρμογή του όρου της αμοιβαιότητας. Δεν είναι δυνατόν να διώκεται απηνώς ο λίγος Ελληνισμός που έμεινε στην Κωνσταντινούπολη και οι ελάχιστοι που έμειναν στην Τένεδο και στην Ίμβρο αλλά και στην Αλβανία, όπου ο Ελληνισμός στερείται και των στοιχειωδών μειονοτικών δικαιωμάτων, όχι απλώς των ανθρωπίνων κατά βάρβαρο τρόπο και εμείς εδώ να ερχόμαστε να κάνουμε μονομερή θεσμικό αφοπλισμό, να απαλείψουμε το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 28, δηλαδή, τον όρο της αμοιβαιότητας.

Όπως σωστά είπε ο κ. Παυλόπουλος ο όρος της αμοιβαιότητας μας δίνει μία απλή διακριτική ευχέρεια και δεν επιτάσσει στην ελληνική πολιτεία να μην εφαρμόσει τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου και τις συνθήκες. Απλώς της δίνει μία διακριτική ευχέρεια να μην τις εφαρμόσει αν πλήττονται ζωτικά ελληνικά συμφέροντα.

Είμαι λοιπόν διαμετρικά αντίθετος με τον μονομερή αυτό θεσμικό αφοπλισμό. Να μην τροποποιηθεί αυτή η διάταξη και να μην απαλειφθεί ο όρος της αμοιβαιότητας.

Έρχομαι τώρα στο άλλο κεφαλαιώδους σημασίας θέμα, στο θέμα της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Εγώ, κύριοι συνάδελφοι, έχω δηλώσει ευρωσκεπτικιστής. Θεωρώ την Ευρωπαϊκή Ένωση αναγκαία κακό, γιατί κακά τα ψέματα δεν πρόκειται εμείς οι λίγοι μέσα σ' αυτό το πέλαγος να διατηρήσουμε την εθνική μας ταυτότητα. Σε βάθος χρόνου θα απωλεσθεί. Εδώ κοντεύουμε ήδη να την απωλέσουμε σήμερα που υπάρχει ακόμα το εθνικό κράτος. Όμως, κάθε βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, που είναι βήμα απίσχνανσης του κράτους έθνους, είναι περιορισμός των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων και περιορισμός ακόμα στην άσκηση της εθνικής μας κυριαρχίας, θα πρέπει να έχει ευρύτατη τη δημοκρατική νομιμοποίηση. Όταν λέω ευρύτατη εννοώ ότι δεν μπορεί να γίνεται μέσα από τις αρχές της έμμεσης δημοκρατίας, της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Θα πρέπει να γίνεται στη βάση της άμεσης δημοκρατίας, δηλαδή διά δημοψηφίσματος. Γιατί κακά τα ψέματα και όταν γινόταν η μεγάλη διαπραγμάτευση επί σειρά ετών για να ενταχθούμε στην παλιά ΕΟΚ τότε το κόμμα στο οποίο ανήκω ενεφάνιζε μία ειδική προοπτική ότι δηλαδή η είσοδος, μεταξύ των άλλων ευεργετημάτων, θα εξασφάλιζε την ευημερία της πολυπληθούς τότε αγροτικής τάξεως.

Τότε ήταν μεγάλη η αγροτική τάξη. Και σήμερα βλέπουμε ότι επιταγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ελληνική αγροτική τάξη να συρρικνωθεί στο 2,5%. Βλέπουμε πόσο δοκιμάζονται σήμερα τα αγροτικά μας προϊόντα. Βλέπουμε να γιγαντώνονται οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων ομοειδών με τα ελληνικά.

Τι θέλω να πω: Θέλω να πω ότι δεν πρέπει να δίνουμε στην εκάστοτε κυβέρνηση το δικαίωμα, με παράκαμψη της διαδικασίας του δημοψηφίσματος, να αναπτύσσει μία μυθολογία, μία προπαγάνδα πως κάθε βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μας λύνει όλα τα προβλήματα, ότι δήθεν θα επακολουθήσουν εποχές παχειών αγελάδων.

Πρόσφατο παράδειγμα. Κερδοσκοπήσε ή όχι πολιτικά η Κυβέρνηση με την ένταξή μας στη ζώνη του ευρώ; Ενεφάνισε την ένταξη στη ζώνη του ευρώ ως κάτι το σωτήριο, ως κάτι που θα άνοιγε ως διά μαγείας την πόρτα για την ευημερία του ελληνικού λαού. Και αυτήν τη στιγμή μετά την επίτευξη αυτού του στόχου βλέπετε ότι είμαστε ενώπιον μιας καταιγίδας για το ασφαλιστικό μας σύστημα. Θα περικοπούν δραστικά τα ασφαλιστικά δικαιώματα. Πρέπει, λοιπόν, ό,τι γίνεται να γίνεται με δημοψήφισμα, διότι μόνο μέσα από το δημοψήφισμα αναπτύσσεται ένας ευρύς πολιτικός και κοινωνικός διάλογος, ώστε αναγνωρίζει ο ελληνικός λαός πού οδεύει και τι τον περιμένει.

Εγώ είπα, δεν εναντιώνομαι, αλλά είμαι ευρωσκεπτικιστής. Δεν πιστεύω ότι είναι η γη της Εδέμ η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Είδατε μάλιστα εσχάτως πώς εξελίσσεται! Η Ευρωπαϊκή Ένωση που ζούμε σήμερα και η προοπτική της έχει καμία σχέση με το όραμα των ιδρυτών της; Βλέπουμε ότι οι δύο-τρεις χώρες, οι κυρίαρχες, πώς συμπεριφέρονται έναντι των μικρών χωρών. Και η Ελλάς είναι η μόνη μικρή χώρα, κύριοι συνάδελφοι, η οποία

κάνει τα βήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ερήμην του λαού, χωρίς δημοψήφισμα. Γι' αυτό εμένα η ερμηνευτική δήλωση κάτω από τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 28 με βρίσκει αντίθετο. Αντίθετα πρέπει να αναμορφωθεί η παράγραφος 3, κάθε περιορισμός των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων πρέπει να μπαίνει στην κρίση του λαού διά δημοψηφίσματος, όπως νόμος ορίζει.

Εάν δεν καλέσουμε το λαό σε τέτοιες καθοριστικές επιλογές να αποφανθεί, τότε θα τον καλέσουμε; Εγώ πιστεύω ότι ο λαός είναι πιο αρμόδιος και πιο υπεύθυνος, γιατί ο λαός πληρώνει ουσιαστικά, δεν πληρώνει ο κύριος Υπουργός, ούτε ο Ανδρεουλάκος ούτε οι υπόλοιποι. Έτσι επιβάλλεται να τον ρωτάμε.

Έρχομαι τέλος στο άρθρο 36. Είμαι αντίθετος στο να περυσταλούν, δραστικά να περικοπούν οι αρμοδιότητες του Σώματος για την επικύρωση διεθνών συνθηκών. Διότι εδώ τι κάνουμε; Δραστικά τις περικόπτουμε αυτές τις αρμοδιότητες. Εάν δε, λάβουμε υπόψη ότι η Κυβέρνηση θέλει να περιοριστεί και η νομοθετική αρμοδιότητα και να περιέλθει η νομοθετική λειτουργία ως επί το πλείστον στις διαρκείς επιτροπές, εδώ βλέπουμε ότι βρίσκμαστε μπροστά σε ένα σχεδιασμένο αντιδημοκρατικό, δηλαδή η Εθνική Αντιπροσωπεία περιθωριοποιείται, περιορίζονται οι δικαιοδοσίες της. Είναι μία τάση και μία στρατηγική η οποία εμένα με βρίσκει διαμετρικά αντίθετο!

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Λυκουρέζος έχει το λόγο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΥΚΟΥΡΕΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα προσπαθήσω πολύ σύντομα να κάνω μερικές επισημάνσεις για να περιοριστώ στο χρόνο, μια και είμαι ο τελευταίος ομιλητής.

Πολύ φοβούμαι, κύριε Πρόεδρε, ότι το πελώριο αυτό θέμα που αφορά στις σχέσεις του ελληνικού Συντάγματος με τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης και ολοκλήρωσης δεν απετέλεσε αντικείμενο εξαντλητικού, όπως θα έπρεπε, προβληματισμού. Το αντίθετο έγινε σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπου αναπτύχθηκε ένας πολύ γόνιμος επιστημονικός και πολιτικός διάλογος. Εδώ αυτό δυστυχώς δεν έγινε!

Φθάσαμε, λοιπόν, στην προωθούμενη αναθεώρηση του άρθρου 28. Προσωπικά θα διατυπώσω με κάθε συντομία τις σκέψεις μου και δηλώνω a priori ότι δεν θα ψηφίσω την αναθεώρηση του άρθρου αυτού για τους λόγους που θα αναφέρω.

Όπως είναι γνωστό, κύριε Πρόεδρε, κλείνοντας ο 20ός αιώνας και με το ξημέρωμα του 21ου αναδείχθηκε ένα κορυφαίο πρόβλημα το οποίο θα απασχολεί για πολλά χρόνια ακόμη όχι μόνο τη δική μας χώρα, αλλά και άλλες: Η κρίση της εθνικής κυριαρχίας. Βρισκόμαστε σήμερα πια μπροστά σε μία σταδιακή αποδυνάμωση του έθνους-κράτους με τις σταδιακές εκχωρήσεις και μετατοπίσεις μέρους της εθνικής κυριαρχίας στα ήδη δημιουργημένα ή στα υπό συγκρότηση υπερεθνικά μορφώματα.

Αυτό δεν μπορούμε να το αποφύγουμε, αλλά πολύ φοβούμαι ότι, όπως σήμερα προτείνεται η αναθεώρηση του άρθρου 28, απλώς αναφερόμεθα στο παρελθόν και δεν προβλέπουμε το μέλλον. Και επειδή αναθεώρηση για δέκα χρόνια τουλάχιστον δεν μπορεί να επαναληφθεί, δεσμεύουμε την πορεία του τόπου κατά τρόπο που πιστεύω ότι μπορεί να οδηγήσει σε αδιέξοδο.

Κύριε Πρόεδρε, η θεσμική αποδυνάμωση του εθνικού κράτους πρέπει να διαθέτει ισχυρή δημοκρατική νομιμοποίηση. Και αυτό πώς μπορεί να επιτευχθεί; Μόνο με το θεσμό του δημοψηφίσματος. Διότι μόνο ο θεσμός αυτός εξασφαλίζει τη διαρκή, ενεργό θα λέγαμε, διαλεκτική σχέση μεταξύ της εθνικής κυριαρχίας και της λαϊκής κυριαρχίας που είναι πηγή της νομιμοποίησής της. Αλλιώς δεν γίνεται. Γι' αυτό και συμφωνώ με όσα είπε ο συνάδελφός μου ο κ. Ανδρεουλάκος -και νομίζω και άλλοι συνάδελφοι- ότι θα πρέπει στο άρθρο 28 παράγραφος 2 να προβλεφθεί ο θεσμός του δημοψηφίσματος.

Θέλω να πω και τούτο, κύριε Πρόεδρε: Το 1995 το ΠΑΣΟΚ, και η Νέα Δημοκρατία εν όψει τότε των προτάσεων αναθεωρήσεως είχαν -απ' ό,τι διαπιστώνω μελετώντας τα Πρακτικά- προτείνει ευστοχότερες, νομίζω, ιδέες για την αναθεώρηση του άρθρου αυτού.

Σημειώνω -και θα ήθελα να μπει στα Πρακτικά- τη διατύπωση

της παραγράφου 2 του άρθρου 28, όπως τότε την είχε προτείνει η Νέα Δημοκρατία: "Για την επίτευξη μιας διαρκώς στενότερης ένωσης των λαών της Ευρώπης και για τη διασφάλιση της ειρήνης, του δικαίου της ευημερίας -θα προσέθετα εγώ και της κοινωνικής δικαιοσύνης και της δημοκρατίας- η ελληνική δημοκρατία συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αναθέτει στα όργανά της με συνθήκη ή συμφωνία την άσκηση αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Επίσης, προκειμένου να εξυπηρετηθεί σπουδαίο εθνικό συμφέρον και να προωθηθεί η συνεργασία με άλλα κράτη, μπορεί να αναγνωριστούν με συνθήκη ή συμφωνία σε όργανα διεθνών οργανισμών αρμοδιότητες κατά το Σύνταγμα. Για την ψήφιση των νόμων που κυρώνουν αυτές τις συνθήκες ή συμφωνίες απαιτείται πλειοψηφία των 3/5" κλπ.

Έχω την εντύπωση, από την αξιολόγηση και τη στάθμιση που μπορώ να κάνω, ότι η σημερινή πρόταση υστερεί έναντι εκείνης του 1995, την οποία θα έπρεπε, όπως είπα, να συμπληρώσουμε με την εισαγωγή του θεσμού του δημοψηφίσματος, υπό τις προϋποθέσεις που θα ορίζει νόμος.

Επίσης, κύριε Πρόεδρε, με βρίσκει αντίθετο η ερμηνευτική δήλωση. Θα επικαλεσθώ την αναπληρώτρια καθηγήτρια κα Ηλιοπούλου-Στράγκα, η οποία σε πολύ αξιόλογη και χρήσιμη μελέτη της έχει αναφερθεί στο θέμα αυτό.

Η κυρία καθηγήτρια λοιπόν ισχυρίζεται και υιοθετώ την άποψή της - ότι εάν ψηφιστεί αυτή η ερμηνευτική δήλωση, όπως έχει προταθεί, το ελληνικό Σύνταγμα θα είναι το πρώτο και μοναδικό σύνταγμα κρατών-μέλους που προδικάζει τη συμμετοχή της χώρας στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση άνευ όρων.

Είναι πολύ στενά τα χρονικά περιθώρια, θέλω να προσαρμοστώ απολύτως στο πεντάλεπτο που μου ζητήσατε, κύριε Πρόεδρε και θα καταλήξω λέγοντας ότι για τους λόγους που ανέφερα παραπάνω θα καταψηφίσω την αναθεώρηση του άρθρου 28.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Νομίζω, κύριε Λυκουρέζο, ότι μέσα στο πεντάλεπτο είπατε όλα αυτά τα ουσιαστικά που είχατε να πείτε, χωρίς να πλατιάσετε.

Ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Γρηγόρης Νιώτης έχει το λόγο.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, θα πω δι' ολίγον τις σκέψεις μου. Θεωρώ ότι μετά την ανταλλαγή των απόψεων και τις τοποθετήσεις των συναδέλφων, έχουν απαντηθεί όλα τα θέματα που έθεσαν και έχει επιβεβαιωθεί η σκοπιμότητα των ρυθμίσεων που προτείνει η Κυβέρνηση.

Θέλω να σχολιάσω δύο, τρία ζητήματα.

Πρώτον, από τις προτεινόμενες διατάξεις, σε καμία περίπτωση δεν ανατρέπεται η ισχύς, η υπεροχή και το κύρος του Ελληνικού Συντάγματος και όλων των Συνταγμάτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η υπεροχή τους έναντι του Κοινοτικού Δικαίου. Γιατί ακούσαμε διάφορες αναλύσεις, ιδιαίτερα από την πλευρά του ΚΚΕ. Αυτά έχουν απαντηθεί ευρέως και αναλυτικώς και από πλευράς των Διακυβερνητικών Διασκέψεων, τόσο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, όσο και των άλλων Διακυβερνητικών Διασκέψεων όπου έχει παραδεχθεί και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι η ισχύς των συνθηκών αυτών θα μπορεί να υπάρξει, μόνο μετά την κύρωση κατά το Σύνταγμα των χωρών.

Δεύτερον, δεν είναι δυνατόν να είναι επωφελής η διαδικασία κατ' αυτό το στάδιο, αν οι τοποθετήσεις μας είναι ως να βρισκόμαστε στο πρώτο στάδιο της αναθεωρήσεως. Έχουμε ρητές διατάξεις και επ' αυτών πρέπει να τοποθετηθούμε.

Κύριε Λυκουρέζο, επί της ερμηνευτικής δηλώσεως, θέλω να πω ότι αυτό που κάνει η προτεινόμενη διάταξη, δεν ανατρέπει τον πυρήνα του άρθρου 28 σε καμία περίπτωση, όπου εκεί εκφράζονται οι πλειοψηφίες, όπως τις έχει εισαγάγει το Σύνταγμα του 1975 και όπως επιτυχώς αυτές οι ρυθμίσεις του άρθρου 28, έχουν ρυθμίσει περαιτέρω τη σχέση μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς να χρειαστεί μέχρι σήμερα να αναθεωρούμε -όπως αντιθέτως άλλα ευρωπαϊκά κράτη μπήκαν σε αυτήν την ταλαιπωρία- διαρκώς το Σύνταγμα μας, ή να τίθενται ζητήματα συνταγματικής τάξεως. Αυτό δε και χάριν της ευρυτάτης συναινεσεως -που εξασφάλισε αυτήν την εικοσαετία όλη η ευρωπαϊκή

μας πορεία- από τη Βουλή των Ελλήνων, αλλά και από τη συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Η ερμηνευτική δήλωση καθιστά ρητά πλέον ως θεμέλιο συνταγματικό, την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΥΚΟΥΡΕΖΟΣ: Χρειάζεται αυτό;

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Είναι μία επιβεβαίωση μιας στρατηγικής κατευθύνσεως της χώρας, η οποία εδράζεται επί της εκφρασμένης επανειλημμένως βουλήσεως του ελληνικού λαού σε συντριπτικά όρια άνω του 90%. Και ασφαλώς δεν περιορίζεται, όπως είπα πριν, η κυριαρχία του ελληνικού Κοινοβουλίου ή του Συντάγματος, για να κρίνουμε τα επόμενα βήματα της Ευρωπαϊκής ενοποιητικής διαδικασίας. Απλώς, προσδιορίζεται η σχέση, η φιλοσοφία και η πολιτική δέσμευση, ότι είμαστε θετικοί προς αυτήν την πορεία και υπάρχει, αν θέλετε, μία βάση ερμηνευτικών δυνατοτήτων σε σχέση με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, οι οποίες πρέπει να λαμβάνουν τώρα υπόψη αυτήν την ερμηνευτική δήλωση. Νομίζω ότι αυτή είναι περίπου η σημασία τους και δεν ανατρέπει, σε καμία περίπτωση, τον πυρήνα του άρθρου 28.

Τέλος, πιστεύω, κύριε Πρόεδρε, ότι δεν ακούσαμε καμία ολοκληρωμένη επιχειρηματολογία για την απόλλειψη του όρου της αμοιβαιότητας. Δεν είναι δυνατόν υποχρεώσεις, οι οποίες αφορούν το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων και των ελευθεριών, να συνδέονται με τη συμπεριφορά άλλων, κρατικών κυρίως, προτύπων. Και ασφαλώς η ικανοποίηση των αντιστοίχων δικαιωμάτων, είτε των ελληνικών μειονοτήτων αλλού είτε των Ελλήνων που ζουν σε άλλες χώρες, δεν μπορεί να στηρίζεται πλέον στον όρο της αμοιβαιότητας.

Δεν θα πετύχουμε ποτέ τίποτα διά αυτού, αλλά με την ανακήρυξη αυτών των αρχών, ως υλοποιούμενων με βάση το Διεθνές Δίκαιο και ασφαλώς, μόνο στο ευρύτερο διεθνές περιβάλλον, μπορούμε να επιδιώκουμε αυτήν την προοπτική.

Τέλος, οι διατάξεις του άρθρου 36 παράγραφος 2, δεν κάνουν κανένα ουσιώδη περιορισμό. Είναι σαφές ότι οι φορολογικές ρυθμίσεις, οι ατομικές επιβαρύνσεις όπου προβλέπονται εις βάρος Ελλήνων πολιτών ή όπου το Σύνταγμα προβλέπει αυξημένη πλειοψηφία, επιβάλλει και νέα ρύθμιση, την τυπική κύρωση των συνθηκών, ενώ άλλη ερμηνευτική και πανηγυρική είναι η διατύπωση που αφορά την τροποποίηση για το 80, παράγραφος 2 και αφορά την ΟΝΕ, που είναι ασφαλώς μια επιβεβαιωμένη στρατηγική κατεύθυνση της χώρας μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε, κύριε Υπουργέ, για την παρέμβασή σας.

Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", "Θράκη 2000: 80 χρόνια από την ενσωμάτωση στην Ελλάδα", 63 μαθητές και 9 συνοδοί-καθηγητές από το 9ο Γυμνάσιο Λάρισας.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Λοβέρδος έχει το λόγο.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μετά από τη συζήτηση σε αυτή μας τη συνεδρίαση έχουμε καταλήξει πια. Όσον αφορά τις θέσεις της Πλειοψηφίας, ο γενικός εισηγητής και η Πλειοψηφία εμμένουν σε αυτές. Θεωρούμε πως ο διάλογος που έγινε σήμερα στη συνεδρίασή μας δεν μας έπεισε ότι κάποια από τις σκέψεις και τις προτάσεις μας πρέπει να την επεξεργαστούμε σε άλλη κατεύθυνση ή να την αποσύρουμε.

Θεωρούμε κέρδος ούτως ή άλλως από τη σημερινή συζήτηση, αυτό που ο ερμηνευτής του δικαίου θα παραλάβει, ειδικά ο δικαστής, όσον αφορά την επιλογή μας πρωταρχικός κανόνας δικαίου στη χώρα μας να είναι ο συνταγματικός και η διάκριση και η κατάταξη των κανόνων του δικαίου από πλευράς τυπικής δύναμης να είναι αυτή που έως σήμερα στην πράξη καταστρώνεται και αναφέρθηκε και εδώ επανειλημμένα, Σύνταγμα, ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο, διεθνές δίκαιο, νόμος κ.ο.κ. Τυχούσες αντirrρήσεις που στη νομολογία έχουν εκφραστεί μέχρι στιγμής και υπάρχει πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπου η αντίθετη άποψη είχε ισχυρή μειοψηφία, από αυτήν τη στιγμή, από τα Πρακτικά της Βουλής, από τη σημερινή συνεδρίαση δεν θα έχουν έρεισμα στην ιστορική

ερμηνεία. Διότι προκύπτει αβίαστα, ξεκάθαρα και σχεδόν καθολικά πως η ιεράρχηση των κανόνων του δικαίου από την 7η Α-ναθεωρητική Βουλή είναι αυτή που προανέφερα. Ο επίσημος ερμηνευτής λοιπόν, έχει από σήμερα ένα πολύ σημαντικό εφόδιο.

Όσο δε αφορά όλα τα υπόλοιπα δεν θέλω να επαναλάβω πράγματα που η γενική εισήγηση της Πλειοψηφίας διευθέτησε, ξεκαθάρισε, τοποθέτησε. Απλώς ένα τελευταίο ζήτημα θα θίξω, που είχε τη δυνατότητα να το κατανοήσω περισσότερο, επειδή είχε την καλοσύνη ο κ. Παυλόπουλος να το συζητήσει μαζί μου μετά από την τοποθέτηση του κ. Βενιζέλου και αφορά το 36 παράγραφος 2.

Ισχυρίζεται ο κ. Παυλόπουλος και θα το πει στη συνέχεια, πως εμμέσως με τη μεταρρύθμιση που κάνουμε στο Σύνταγμα μας προσδίδουμε αυξημένη τυπική δύναμη σε προεδρικό διάταγμα, σε κανονιστική πράξη της διοίκησης. Θα έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τη σκέψη του, αλλά είχε την καλοσύνη να μου τη μεταφέρει.

Απαντάμε το εξής: Αυτό δεν είναι αληθές. Σίγουρα με τη διατύπωση του 36 παράγραφος 2, δίνουμε μια συνταγματική εξουσιοδότηση προς την κανονιστική δράση διοίκησης. Αυτό είναι αληθές. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το προϊόν της, το προεδρικό διάταγμα ενδεχομένως, αποκτά αυξημένη τυπική δύναμη έναντι του νόμου. Σε καμία περίπτωση. Γιατί μπορεί να αλλάξει, αρκεί για να αλλάξει ένα νέο προεδρικό διάταγμα. Συνεπώς η τυπική του δύναμη, αυτή του προεδρικού διατάγματος, παραμένει η ίδια, με την ιδιαιτερότητα ότι η μεταβολή του μπορεί να γίνει μόνο με κανόνα της αυτής τυπικής ισχύος.

Δεν νομίζω, λοιπόν, ότι τίθεται ζήτημα μεταβολής της ιεραρχίας των κανόνων του δικαίου από πλευράς τυπικής ισχύος και υπό την έννοια αυτήν κλείνω την τοποθέτησή μου κύριε Πρόεδρε, επαναλαμβάνοντας ότι η Πλειοψηφία εμμένει στις προτάσεις που το πρώτο διατύπωσε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης) : Ο κ. Παυλόπουλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Δεν θα είχα πάρει το λόγο εάν ο κ. Βενιζέλος, όταν δευτερολόγησε μετά τη δική μου πρωτολογία, δεν διέστρεφε ένα σημαντικό κομμάτι από αυτά που είπαμε και εγώ και οι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας που είχαν μιλήσει ως εκείνη τη στιγμή. Και αν δεν επιχειρούσε για μια ακόμη φορά να παραχαράξει την ίδια την πολιτική ιστορία και τις θέσεις των πολιτικών κομμάτων.

Και εξηγούμαι: Στο άρθρο 28, παράγραφος 1, στο πρώτο εδάφιο δεν υπήρξε καμία διαφοροποίηση εμού και του κ. Βαρβιτσιώτη. Φαίνεται ότι ο κ. Βενιζέλος είτε επειδή ως Υπουργός Πολιτισμού πλέον δεν μπορεί να μετέχει στις διαδικασίες όπως θα ήθελε, για να είναι ταυτόχρονα και εισηγητής, αλλού φαίνεται έχει την προσοχή του. Δεν αντελήφθη τι είπε ο κ. Βαρβιτσιώτης και τι είπα εγώ.

Ουδείς αμφισβητεί από τη Νέα Δημοκρατία ότι το θεμέλιο της έννομης τάξης είναι το Σύνταγμα. Και ότι, από 'κει και πέρα, δεν μπορεί το ίδιο το Σύνταγμα ν' αναγνωρίσει υπερκείμενη τυπική ισχύ στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο.

Ο κ. Βαρβιτσιώτης επισήμανε και ορθώς ότι είναι δυνατόν να ανακύψουν στο μέλλον προβλήματα σύγκρουσης Συντάγματος και ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου. Συγκρούσεις οι οποίες μπορούν να λυθούν και πρέπει να λυθούν μέσα ακριβώς από το ίδιο το Σύνταγμα. Και πρέπει να είναι οι διατάξεις του Συντάγματος έτσι ακριβώς διατυπωμένες, ώστε να επιτρέπουν τη δυνατότητα προσαρμογής σε ορισμένα δεδομένα, χωρίς αυτό να σημαίνει, σε καμία περίπτωση, ότι απεμπολούμε βασικές, θεμελιώδεις, αρχές της έννομης τάξης.

Άλλωστε είναι γνωστό στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι πρώτος στόχος της, τουλάχιστον όταν βαίνει με σωστά βήματα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, είναι ο σεβασμός των πάγιων δημοκρατικών θεμελιωδών αρχών που περιέχουν τα συντάγματα των κρατών μελών.

Μια τέτοια σύγκρουση που δεν θα μπορούσε να ξεπεραστεί, θα σήμαινε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα παραβίαζε θέσμις, τα οποία αφορούν την ίδια τη δημοκρατική οργάνωση των κρατών μελών. Κάτι τέτοιο είναι αδιανόητο με την ίδια τη λειτουργία και

τη φύση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατόπιν τούτου ας καταλάβει ο κ. Βενιζέλος για τι μιλάμε και ας αντιληφθεί ότι αλλού μπορεί να υπάρχουν αντιφάσεις, όχι στο εσωτερικό της Νέας Δημοκρατίας. Τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη θέση του Συντάγματος, στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

Πάλι στο πλαίσιο του άρθρου 28 άκουσα ότι η αιτιολογία, σύμφωνα με την οποία απαλείφεται η διάταξη που αφορά τη ρήτρα της αμοιβαιότητας, είναι ότι θέλουμε να αποδείξουμε πως είμαστε ένα κράτος, το οποίο σέβεται το διεθνές δίκαιο και δεν εξαρτά το σεβασμό αυτό από την αμοιβαιότητα. Και ότι αυτό επιβάλλει η σύγχρονη αντίληψη περί δημοκρατίας.

Αυτά τα λέω και για τον παριστάμενο Υπουργό που το τόνισε προηγουμένως. Ξέρετε, αυτά καλό θα είναι να τα εξηγήσετε στις ελληνικές μειονότητες που καταπιέζονται, όταν καταπιέζονται. Διότι μπορεί να μας τα λέτε εδώ, αλλά όταν καταπιέζονται και όταν ξεσπιτώνονται και όταν έρχονται στην Ελλάδα διωγμένοι και ξεριζώνονται από πάγιες εστίες που είχαμε στο παρελθόν, ποια είναι η αντίδραση της Κυβέρνησης;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Θα δώσουμε π.χ. τους Αλβανούς, επειδή δώκουν αυτοί τους δικούς μας;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Κύριε Λοβέρδο, εάν έτσι αντιλαμβάνεστε τη ρήτρα της αμοιβαιότητας, αυτό είναι δικό σας θέμα. Δεν είναι δικό μας θέμα. Και εξήγησα τι είπα από την αρχή και θα το ξαναεξηγήσω αν χρειαστεί εξαντλώντας το χρόνο.

Αλλά είναι πολύ όμορφο να λέτε μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα ότι "τι καλά που είναι να απαλείψουμε τη ρήτρα της αμοιβαιότητας". Αλλά δεν ξέρω τι απαντάτε και πώς είναι δυνατόν να πιέζετε κυβερνήσεις που στερούνται δημοκρατικών ευαισθησιών και δημοκρατικών δομών, όταν καταπιέζουν Έλληνες. Και βεβαίως στην περίπτωση αυτή απλώς αρκείστε σε ορισμένα διαβήματα, τα οποία δεν αποδίδουν.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών) : Το διεθνές δίκαιο είναι αυτό. Η αμοιβαιότητα πώς είναι;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Το διεθνές δίκαιο πως μπορεί να το θωρακίσετε; Με τις στρατιές των ανθρώπων που εγκαταλείπουν τις εστίες τους, για να έλθουν στην Ελλάδα ξεριζωμένοι εξαιτίας του ότι δεν μπορείτε να υπερασπιστείτε το διεθνές δίκαιο;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ : Αυτοί έχουν ευθέως εκ του Συντάγματος δικαίωμα.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Σε ό,τι αφορά τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε εμείς τη ρήτρα της αμοιβαιότητας, σας διαβεβαιώ ότι όπως λειτουργήσε τόσα χρόνια δεν δημιούργησε κανένα απολύτως πρόβλημα. Έτσι θα λειτουργήσει και στο μέλλον. Μάλιστα θα έλεγα ότι στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει καλύτερη πολιτική της εκμετάλλευσης.

Τι εννοώ μ' αυτό; Είμαστε αντιδημοκρατική χώρα, από πλευράς διεθνούς δικαίου, όταν είχαμε τόσα χρόνια τη ρήτρα αυτή; Τώρα θα γίνουμε δημοκρατικό κράτος δηλαδή; Μας λέτε λοιπόν ότι τόσα χρόνια -αυτό ομολογείτε προς τα έξω- που είχαμε τη ρήτρα αυτή, δεν είμαστε διόλου προοδευτικοί;

Εγώ σας λέω ότι και τότε ήμαστε προοδευτικοί και τώρα μπορούμε να είμαστε με τη ρήτρα αυτή. Έχουμε διακριτική ευχέρεια να τη χρησιμοποιήσουμε ή όχι. Είναι όμως ένα σημαντικό μέσο πίεσης προς όλους εκείνους που καταδυναστεύουν τις μειονότητες και παραβιάζουν τις διατάξεις ιδίως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Αυτό τονίζουμε και αυτό λέμε. Ποτέ δεν διανοηθήκαμε ότι πρέπει να τη χρησιμοποιήσουμε κατά τρόπο που μας εξομοιώνει με όλους εκείνους που καταπιέζουν.

Αλλά δεν μπορούμε να απεμπολήσουμε ένα τέτοιο όπλο. Γιατί αυτή, δυστυχώς, είναι η νοοτροπία σας. Κάθε φορά -και αυτό αφορά και τη διεθνή μας πολιτική γενικότερα- αφαιρείτε από το οπλοστάσιο που έχουμε επιχειρήματα, δήθεν για να παραστήσετε τους προοδευτικούς. Και όταν έρχεται η ώρα να αμυνθούμε, δεν έχουμε κανένα επιχείρημα.

Αυτή ήταν και η λογική σας στο Ελσίνκι, όταν ακριβώς απεμπολήσαμε το τελευταίο όπλο που είχαμε, για να μπορέσουμε να κάνουμε την Τουρκία να σεβαστεί και τα ευρωπαϊκά θέσμις και το διεθνές δίκαιο. Δεν είναι νοοτροπία αυτή υπεράσπισης

ούτε εθνικών δικαίων, ούτε της ίδιας της δημοκρατίας.

Λέω, λοιπόν, τελειώνοντας, ως προς τις διατάξεις εκείνες που αφορούν τις ερμηνευτικές δηλώσεις -το τονίζω και το είπα από την αρχή- ως εκ περισσού τις βάζουμε. Προκύπτουν και μέσα από τις διατάξεις του Συντάγματος αυτά που θέλουμε να πούμε. Θέλουμε όμως να μπουν αυτές οι διατάξεις, γιατί αποτελούν θεσμική αναγνώριση ενός "συγγνώμη", που η σημερινή κυβερνητική Πλειοψηφία οφείλει στον ελληνικό λαό και στη δική μου παράταξη για τα όσα είπε και έκανε την εποχή εκείνη. Ο,τι και να λείπει ο κ. Βενιζέλος, προσπαθώντας να μας κάνει να ξεχάσουμε το παρελθόν, δεν πείθουν. Γιατί, βλέπετε, ο κ. Βενιζέλος και κάμποσοι άλλοι στην κυβερνητική Πλειοψηφία προσπαθούν να κάνουν τη μνήμη μας επιλεκτική. Να ξεχνάμε εκείνο που πρέπει να θυμόμαστε και να θυμόμαστε εκείνο που πρέπει να ξεχνάμε. Ε, όχι, δεν θα ξεχάσουμε το γιατί αυτήν την ώρα είμαστε τελευταίοι και ουραγοί στην Ευρώπη. Γιατί αυτήν τη στιγμή έχουμε μπει με ονομαστική σύγκλιση. Και πρέπει, δήθεν, να είμαστε και υπερήφανοι γιατί μπήκαμε έτσι. Γιατί αυτή είναι η νοοτροπία σας, κύριε Υπουργέ και κύριοι της κυβερνητικής Πλειοψηφίας.

Φθάσαμε στο σημείο να είμαστε οι τελευταίοι της Ευρώπης, ενώ δεν ήμασταν σαφώς όταν μπήκαμε το 1979-1980. Και πρέπει να είμαστε και υπερήφανοι γι' αυτό; Ε, όχι! Αυτή η νοοτροπία των μειωμένων προσδοκιών θα σας στιγματίζει χρόνια ολόκληρα. Χαίρομαι που τώρα το καταλαβαίνετε και βάζετε αυτές τις ερμηνευτικές δηλώσεις. Και ως τέτοιες και τις εκλαμβάνουμε και τις επικροτούμε.

Τελειώνω, λέγοντάς σας -θα το ξαναπούμε και στην πορεία άλλωστε- ότι σε ό,τι αφορά το άρθρο 36 απάντηση δεν πήραμε από τον κύριο εισηγητή της Πλειοψηφίας. Αφαιρείται, να ή όχι, ένα σημαντικό κομμάτι της αρμοδιότητας της Βουλής σε ό,τι αφορά την κυρωτική της αρμοδιότητα εν όψει διεθνών συμβάσεων; Σαφώς και μειώνεται η αρμοδιότητά της.

Ισχυρίζεται ο κ. Βενιζέλος ότι δεν έχουν, κατ' ουδέν τρόπο, υπερκείμενη τυπική ισχύ οι διατάξεις των συμβάσεων εκείνων, οι οποίες κυρώνονται με τη μορφή των συμβάσεων απλοποιημένης μορφής. Φαίνεται ότι μάλλον αυτήν τη στιγμή ο κ. Βενιζέλος απευθύνεται σε ανθρώπους που δεν γνωρίζουν νομικά, για να μας πείσει για κάτι τέτοιο. Θέλω να πω στον κύριο Υπουργό -και έχω κι εδώ συνάδελφο από το χώρο του Συνταγματικού Δικαίου- το εξής: Ρωτώ κάτι πολύ απλό. Από τη στιγμή που το Σύνταγμα θα πει ότι αυτές οι συμβάσεις κυρώνονται με κανονιστική διοικητική πράξη, είτε διάταγμα ή άλλη κανονιστική διοικητική πράξη, μπορεί η Βουλή να έρθει με νόμο στη συνέχεια -αφού κυρωθεί με τον τρόπο αυτόν και μπει στην ελληνική έννομη τάξη- να τροποποιήσει τη σχετική σύμβαση; Η απάντηση είναι όχι. Ξέρετε γιατί; Γιατί συνταγματοποιούμε με τη διάταξη αυτή τα πεδία αρμοδιότητας. Αυτό είναι το πεδίο αρμοδιότητας της Βουλής για τις διεθνείς συμβάσεις, αυτό είναι το πεδίο αρμοδιότητας της Κυβέρνησης. Που σημαίνει ότι όταν μπει με αυτόν τον τρόπο στην ελληνική έννομη τάξη, η Βουλή με νόμο δεν μπορεί να τροποποιήσει τη σύμβαση, ούτε να την εκβάλει από την ελληνική έννομη τάξη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Αλλάζει όμως με προεδρικό διάταγμα.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δηλαδή μας λέτε αυτό το οποίο συμβαίνει με τον Κανονισμό της Βουλής. Βεβαίως ο νόμος δεν μπορεί να τροποποιήσει τον Κανονισμό της Βουλής. Αυτό, κατά συνέπεια, δεν σημαίνει ότι η σύμβαση αυτή, όπως κυρώνεται, αφού δεν μπορεί να αγγιχθεί από τη Βουλή, δεν αποκτά ένα είδος υπερκείμενης τυπικής ισχύος απέναντι στο νόμο, αφού ο νόμος δεν μπορεί να την αγγίξει; Εμμέσως δεν καταλήγουμε στο ίδιο; Γιατί μιλάμε λοιπόν; Την ιεράρχηση τη βλέπετε μόνο ως προς το τυπικό της σκέλος; Δεν την βλέπετε ότι το ίδιο μπορεί να γίνει και μέσω της οριοθέτησης των αντίστοιχων πεδίων αρμοδιότητας;

Και λέμε: Ούτως ή άλλως η Βουλή τόσα χρόνια υποβαθμίζεται και από πλευράς λειτουργίας και από πλευράς νομοθετικού έργου. Έχουμε γίνει στην κυριολεξία -και το βλέπουμε και από τον τρόπο που συζητείται το Σύνταγμα και τα διάφορα νομοσχέδια- μέσο νομιμοποίησης των εκάστοτε κυβερνητικών επιλογών. Ε, δεν πρέπει να αντιδράσουμε σ' αυτό; Δεν πρέπει να α-

ντιδράσουμε τουλάχιστον σε επίπεδο διεθνών συμβάσεων, οι οποίες στις Επιτροπές -αν όχι στην Ολομέλεια- συζητούνται; Και το τονίζω, έχουμε πρόσφατα παραδείγματα που έγιναν σημαντικές μεταβολές σε συμβάσεις -σε ό,τι αφορά τον κυρωτικό τους νόμο βεβαίως, όχι σε ό,τι αφορά το ουσιαστικό τους περιεχόμενο- εξαιτίας των παραγωγικών συζητήσεων, αλλά και της παραγωγικής ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των μελών του Κοινοβουλίου. Δεν το θέλουμε αυτό; Τροχονόμος απλώς και μόνο των διαφόρων θεσμικών μέτρων θα γίνει η Βουλή; Ε, δεν το θέλουμε αυτό εμείς.

Με αυτήν τη νοοτροπία εμείς λέμε "όχι" και στο άρθρο 36, έτσι ακριβώς όπως διατυπώνεται από την κυβερνητική Πλειοψηφία. Και έτσι τεκμηριώνουμε τις σχετικές μας θέσεις.

Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ για την ανοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Σκυλλάκος έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Δεν θα επαναλάβω αυτά που είπαμε, οι ομιλητές από την πλευρά του Κομμουνιστικού Κόμματος, στις πρωτολογίες μας. Το ερώτημα είναι, και νομίζω είναι σαφές και η απάντηση: Αύριο, μεθαύριο προχωρούμε στη λύση της ομοσπονδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και φτιάχνουμε και ένα Σύνταγμα ευρωπαϊκό.

Θα χρειαστεί αναθεώρηση του Συντάγματος ή θα μπορούμε σε μια κοινοτομία και θα συγκατανεύσει κατ' αρχήν η Κυβέρνηση και κατ' επέκταση η ελληνική Βουλή; Μήπως με βάση το άρθρο 28 και την ερμηνευτική δήλωση θα μπορούμε σε μια ομοσπονδία και θα υιοθετήσουμε ένα ευρωπαϊκό σύνταγμα, χωρίς αναθεώρηση του Συντάγματος;

Έτσι λύνεται το ζήτημα να μη χρειάζεται αναθεώρηση του Συντάγματος. Αυτό σημαίνει "μέχρι πλήρους ολοκλήρωσης". Ναι στην ομοσπονδία, ναι, στο ευρωπαϊκό σύνταγμα, μόνο με απόφαση της ελληνικής Βουλής, και όχι με αλλαγή του Συντάγματος. Είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μέχρι πού μπορούμε να φθάσουμε.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΝΙΩΤΗΣ (Υφυπουργός Εξωτερικών): Τι θα έλεγε, κύριε συνάδελφε, το Σύνταγμα αν το αναθεωρούσαμε; Πάλι για τα 3/5. Θέλετε ομοφωνία;

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Ναι, αλλά το ευρωπαϊκό σύνταγμα θα είναι υπεράνω του ελληνικού συντάγματος. Εκτός αν θεωρείτε ότι το ευρωπαϊκό σύνταγμα...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν το είπαμε ποτέ αυτό.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Εγώ λέω ότι αφού δεν μπαίνει κανένα όριο στην ολοκλήρωση και αφού εξουσιοδοτούμε τη Βουλή και την Κυβέρνηση σε όλες τις διαδικασίες της ολοκλήρωσης, το Σύνταγμα το ευρωπαϊκό, σε περίπτωση ομοσπονδιοποίησης, θα είναι υπεράνω του ελληνικού Συντάγματος. Αυτό λέτε ουσιαστικά. Ανοίγουμε το δρόμο γι' αυτήν την προοπτική.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Επιμένουμε στο αντίθετο όλοι. Ο δικαστής θα πάρει αύριο τα Πρακτικά να δει τι λέμε.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ: Άλλο ποιες είναι οι προθέσεις σας. Σήμερα υπάρχουν αυτές οι προθέσεις, αύριο είναι άλλες οι προθέσεις.

Δεύτερον, για να προχωρήσουμε σε παραχώρηση σημαντικών αρμοδιοτήτων της Ελλάδας ή για περιορισμό της εθνικής κυριαρχίας χρειάζονται εκατόν πενήντα ένα ψήφοι; Όχι αυξημένη πλειοψηφία; Ούτε αυτό δεν το λιάμε να το αλλάξετε;

Θα φέρω ένα παράδειγμα για να το ακούσουν και οι συνάδελφοι. Ξέρετε με πόσους ψήφους μπορούν να παραχωρηθούν αρμοδιότητες ή να περιοριστεί η εθνική κυριαρχία κατά το σύνταγμα της Δανίας; Τα 5/6 της Βουλής πρέπει να ψηφίσουν για να παραχωρηθούν αρμοδιότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς. Εδώ πάμε με το εκατόν πενήντα ένα.

Σε σημαντικά ζητήματα γίνεται δημοψήφισμα, μόνο αν το θέλει η κυβερνητική Πλειοψηφία. Βλέπω Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας σήμερα να μιλάνε για δημοψήφισμα και από το ΠΑΣΟΚ ακούστηκαν φωνές για το δημοψήφισμα. Αλλά όταν λέγαμε εμείς για δημοψήφισμα για το θέμα του Μάαστριχτ και τα δύο μεγάλα κόμματα γύριζαν την πλάτη τους στο δημοψήφισμα. Να πώς ευαισθητοποιείσθε απέναντι στη λαϊκή κυριαρχία, στο να ακούγεται και η γνώμη του λαού.

‘Ερχομαι τώρα σε ένα άλλο ζήτημα. Θα υπερισχύει το Σύνταγμα ή θα υπερισχύει το κοινοτικό δίκαιο; Ακούσαμε και τον κ. Ευθυμίου χθες να κόπτεται ότι υπεράνω όλων είναι το Σύνταγμα. Και οι εισηγητές είπαν κάτι ανάλογο. Δεν ζητήσατε όμως συγγνώμη που τα δύο κόμματα ψηφίσατε νόμο να μπορούν να μπαίνουν στο δημόσιο αλλοδαποί από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά παράβαση του Συντάγματος. Το κάνατε ή δεν το κάνατε;

Εμείς προκαλέσαμε ένσταση συνταγματικότητας και σηκώθηκαν όλοι και είπατε ότι είναι αντισυνταγματικό. Ας περίμενε αυτός ο νόμος να τροποποιηθεί το Σύνταγμα. Το κάνατε στο άρθρο 51 παράγραφος 3, όπως είπε και ο κ. Βαρβιτσιώτης;

Δεν παραβιάσατε, λοιπόν, σ’ αυτήν την Αίθουσα τα δύο κόμματα το Σύνταγμα; Πώς να πιστέψουμε εμείς ότι θέτετε υπέρνω όλων το ελληνικό Σύνταγμα;

Ας προχωρήσουμε και στην πρακτική δράση. Μπορεί να λέει ο Υπουργός Παιδείας κ. Ευθυμίου ότι τα πτυχία δεν θα αποκοτούν ισοτιμία ακαδημαϊκού τίτλου με τα πτυχία των ελληνικών πανεπιστημίων, αλλά σύμφωνα με την Οδηγία 8948 της Ευρωπαϊκής Ένωσης επεξεργαστήκατε, εκδώσατε και δημοσιεύσατε και ισχύει αυτήν τη στιγμή προεδρικό διάταγμα γι’ αυτά τα κολλέγια, γι’ αυτά τα περίφημα κέντρα σπουδών που τον τελευταίο χρόνο πάει ο φοιτητής στο αγγλικό πανεπιστήμιο.

Θα πρέπει να το ακούσουν οι συνάδελφοι. Υπάρχει προεδρικό διάταγμα που δίνει ίδια επαγγελματικά δικαιώματα σ’ αυτούς που φοίτησαν στα κολλέγια στην Ελλάδα για δύο χρόνια και τον τρίτο χρόνο στην Αγγλία.

Ξέρετε ποια είναι η απάντηση του Υπουργού; Λέει ότι τους εξισώνουμε στα επαγγελματικά δικαιώματα, αλλά ο τίτλος δεν θα θεωρείται τίτλος ακαδημαϊκός και πανεπιστημιακός. Αυτό χρειάζεται μόνο για την περίπτωση που θα πάει ο άλλος να γίνει καθηγητής πανεπιστημίου. Στα επαγγελματικά δικαιώματα τους εξισώνετε. Να πώς υπερισχύει σιγά σιγά και σε ζητήματα παιδείας και πρακτικής δράσης -όχι μόνο μέσω παρανόμων αποφάσεων του Κοινοβουλίου- κάτω από πιέσεις, κάτω από συμφέροντα, το Κοινοτικό Δίκαιο του ελληνικού Συντάγματος.

Αυτά είναι συγκεκριμένα στοιχεία πώς υπερίσχυσε και με αποφάσεις της Βουλής και με προεδρικά διατάγματα το Κοινοτικό Δίκαιο, κατά τρόπο ενάντια στο Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Ο κ. Μαγκριώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ : Κύριε Πρόεδρε, τρεις διευκρινίσεις θεωρώ αναγκαίες και πάλι και απευθύνομαι στον αγαπητό Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας. Πρώτα, θέλω να του πω ότι είναι άλλο η ευρωπαϊκή θέση της χώρας και η ευρωπαϊκή πολιτική της και άλλο η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ τη δεκαετία του ‘70. Γιατί το ΠΑΣΟΚ από την ιδρυτική του πράξη έχει μέσα την ευρωπαϊκή στρατηγική. Το ΠΑΣΟΚ διαφώνουσε με τα χαρακτηριστικά της ΕΟΚ της δεκαετίας του ‘70, χαρακτηριστικά τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, θα του θυμίσω ότι ο Κωνσταντίνος Καραμανλής προτείνοντας την είσοδο της Ελλάδας στην ΕΟΚ, είχε πει ότι το κάνει για πολιτικούς λόγους, για να κατοχυρώσει την πολιτική και θεσμική δημοκρατική σταθερότητα στην Ελλάδα. Γνώριζε και το είχε πει, ότι η Ελλάδα είναι απροετοίμαστη κοινωνικοοικονομικά και θεσμικά. Μάλιστα, χαρακτηριστικά είχε πει ότι μπαίνουμε να κολυμπήσουμε στα βαθιά νερά.

Το ΠΑΣΟΚ, λοιπόν και τότε ζητούσε τις εγγυήσεις, ζητούσε τις διαρθρωτικές πολιτικές για να μπορέσει η Ελλάδα μέσα στην ΕΟΚ που τότε ξεκίνησε ως ζώνη ελεύθερων οικονομικών ανταλλαγών, να επιβιώσει. Και γι’ αυτό από τις πρώτες μέρες που ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας μετά το ‘81 και στη συνέχεια του Εδιμβούργου πιο χαρακτηριστικά με την απειλή του βέτο και της αποχώρησης, κέρδισε τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, προάγγελο των ΣΠΑ και βεβαίως των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης. Αυτή ήταν η στρατηγική θέση του ΠΑΣΟΚ η οραματική και αυτή ήταν η πολιτική πρακτική εκείνης της εποχής. Εάν ταυτίζει την ευρωπαϊκή προοπτική και στρατηγική, την οραματική θέση του κάθε κόμματος, με την τακτική πολιτική θέση ο αξιότιμος Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος της

Νέας Δημοκρατίας, τότε θα του πω πως και το κόμμα του σήμερα, που είναι το κατ’εξοχήν κόμμα που καλλιεργεί τον ευρωσκεπτικισμό στην Ελλάδα με τις καθημερινές πολιτικές του τοποθετήσεις και τις κατηγορίες που απευθύνει στην ηγεσία της Ευρώπης, καθημερινά, τότε αντιστρατεύεται με αυτόν τον τρόπο την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Δεν είμαι εγώ όμως που θα κάνω αυτήν την αξιολόγηση και την εκτίμηση, γι’ αυτό και πρέπει και ο αγαπητός συνάδελφος της Νέας Δημοκρατίας, να ανακαλέσει αυτήν τη μόνιμη επωδό της παράταξής του.

Η δεύτερη διευκρίνιση που θέλω να κάνω είναι και πάλι για την περίφημη χαμένη δικαετία του ‘80. Δεν υπάρχει χαμένη δεκαετία του ‘80.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Ο κ. Παπαντωνίου τα λέει, όχι εγώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ : Εγώ θέλω τις αξιολογήσεις της παράταξής σας. Ο κ. Παπαντωνίου είχε μιλήσει για την αδυναμία που είχαμε στο πεδίο της οικονομικής ανάπτυξης, ότι δώσαμε προτεραιότητα στην κοινωνική και θεσμική πολιτική, για να κλείσουμε την ψαλίδα των εισοδημάτων που υπήρχε και την έντονη κοινωνική αδικία και αυτό βεβαίως σ’ ένα βαθμό λειτούργησε εις βάρος της οικονομικής ανάπτυξης, κάτι που το ΠΑΣΟΚ διόρθωσε στη δεύτερη τετραετία της χρυσής δεκαετίας των κυβερνήσεων του ‘80. Και σας παραδωσαμε μια οικονομία εύρυθμη με ρυθμό ανάπτυξης πολύ πιο υψηλό από αυτόν που μας παραδώσατε εσείς με ελεγχόμενο και συνεχώς μειούμενο πληθωρισμό και με μειούμενο το δημόσιο χρέος. Και προπαντός σας παραδώσαμε μια κοινωνία και ένα κράτος πρόνοιας ισχυρό. Με ισχυρή αγοραστική δύναμη που τα απαξιώσατε σε τριάντισι χρόνια της κυβερνητικής σας περιόδου ‘90-‘93.

Τότε λοιπόν στη δεκαετία του ‘80 καλύψαμε το κοινωνικό, θεσμικό, δημοκρατικό έλλειμμα που είχε η χώρα. Προχωρήσαμε, δηλαδή, στην πραγματική σύγκλιση προς το ευρωπαϊκό κεκτημένο, αυτό για το οποίο σήμερα μας εγκυκαίτε και αυτή είναι η τρίτη διευκρίνισή μου, αγαπητέ κύριε Παυλόπουλε, και θα σας πω αμέσως. Εμείς υλοποιήσαμε και ολοκληρώσαμε χωρίς να δημιουργήσουμε πρόσθετο κοινωνικό έλλειμμα, την πολιτική που εσείς συμφωνήσατε στο Μάαστριχτ, το 1990. Σεις συμφωνήσατε την οικονομική και ονομαστική σύγκλιση, μαζί με τις συντηρητικές κυβερνήσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τότε αυτήν την πολιτική χωρίς ίχνος κοινωνικής παραμέτρου, εμείς υιοθετήσαμε, γιατί ως κράτος και ως πολιτεία έχουμε συνέχεια.

Δεν μειώσαμε την κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα, ίσα-ίσα μειώσαμε τα πραγματικά εισοδήματα οριακά βεβαίως. Εμείς είμαστε και οι άλλες προοδευτικές κυβερνήσεις στην Ευρώπη που βάλαμε το κοινωνικό θέμα στη Συνθήκη του Άμστερνταμ και βεβαίως εμείς είμαστε που το ολοκληρώσαμε στη Λισαβόνα.

Εμείς είμαστε που παλεύουμε μαζί με τις άλλες προοδευτικές κυβερνήσεις της Ευρώπης να καλύψουμε το κοινωνικό έλλειμμα που έχει δημιουργηθεί στον ευρωπαϊκό χώρο και ιδιαίτερα στο πεδίο της απασχόλησης που εμάς μας απασχολεί ιδιαίτερα.

Εμείς, λοιπόν, είμαστε που θα συνεχίσουμε και θα ολοκληρώσουμε την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας μας πρωταγωνιστώντας σ’ αυτόν το στρατηγικό στόχο και βεβαίως καλύπτοντας και όλες τις κοινωνικές αποστάσεις και τα ελλείμματα από το μέσο κοινοτικό όρο γι’ αυτό και μας εμπιστεύονται γι’ αυτή την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητά μας οι Έλληνες πολίτες, κύριε Παυλόπουλε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ : Χαίρομαι που αποκηρύσσετε το κακό παρελθόν σας. Έτσι που σας ακούμε να μιλάτε είναι μεγάλη ικανοποίηση για τη Νέα Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της ενότητας των αναθεωρητέων άρθρων 28, 36 και 80 παράγραφος 2.

Έχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά της Πέμπτης 1 Φεβρουαρίου 2001 και της Παρασκευής 2 Φεβρουαρίου 2001 και ερωτάται το Σώμα αν τα επικυρώνει.

ΠΟΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ : Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής) : Συνεπώς τα Πρακτικά της Πέμπτης 1 Φεβρουαρίου 2001 και της Παρασκευής 2

Φεβρουαρίου 2001 επικυρώθησαν.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 16.05' λύεται η συνε-

δρίαση για σήμερα ώρα 18.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: Αποφάσεις Βουλής, συνέχιση της συζήτησης επί των αναθεωρητέων διατάξεων του Συντάγματος σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής (άρθρα 31, 32, 38, 82, 83 και 86).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

